

41-e1

25159

B. Rev.
XIII
528

645416

പ്ര, ട ക റ ണ 8

VYACARANA

S E U

LOCUPLETISSIMA SAMSCRAMICAE LINGVAE INSTITUTIO

*In usum Fidei Praeceptorum in India Orientali, et Virorum
Litteratorum in Europa adornata*

A

P. PAULINO A S. BARTHOLOMAEO

CARMELITA DISCALCEATO

Collegii Urbani S. Congr. de Prop. Fide Studiorum Praefecto,
S. Congr. Indicis Consultore, Mission. OO. Syndico, Acade-
miarum Veliternae, R. Neapolitanae, Caesareo-Regiae
Patavinae Socio, et Galliae Scientiarum Instituto
correspondente.

ROMAE MDCCCIV.

TYPIS S. CONGREG. DE PROPAG. FIDE.

~~~~~
PRAESIDUM FACULTATE.

DI
NAPOLI

X V X

EMINENTISSIMO ET REVERENDISSIMO DOMINO

STEPHANO BORGIAE

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO

SACRAE CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE PRAEFECTO.

F. PAULINUS A S. BARTHOLOMAEO, CARMELITA DISCALCEATUS,
FELICITATEM.

Q UOD jam fere a duobus seculis (a)
ardentibus Fidei praeconum vo-
tis postulatum fuit ; scilicet ,
ut in eorum commodum aliqua Selecta Indica

(a) Jam anno 1650. R. P. Emanuel *le Marsius*, regni *Madura* Missionarius datis Romam literis impense rogavit, ut quidam selecti Indici codices typis excuderentur. V. opusculi inscriptum: *Relazione della Cristianità di Madure*, scritta dal P. Giacinto de Magistris, Roma 1661. Hoc ipsum post illius obitum urgebant alii diversorum ordinum Missionarii.

Grammatica typis exçusa in lucem ederetur, hoc tandem Tua cura, Tua auctoritate accidit EMINENTISSIME AC REVERENDISSIME PRINCEPS. Celebrarunt alii etiam post nostra anni MDCCXCVIII. acerba fata inclitae Tuæ gentis nobilitatem, alii Tuæ doctrinae et eruditionis copiam, iterum alii singulare Tuum in promovendis politioribus literis studium (b). Liceat mihi his enarrandis super-

(b) *Catalogus librorum recentiorum, qui in fronte elogia Eminenti-
ssimi Card. Stephani Borgia præseferunt, et Eidem dedicati fuerunt.*

Elogio del Rfño P. M. Agostino Antonio Giorgi, scritto dall' Ab. Francesco Fontani. Firenze 1798. in 4.

Diss. su d' un antico Vaso Battesimale di Adria di Francesco Girolamo Bocchi, nobile Adriese. Adria 1798. in 4.

Osservazioni sopra due versì dell' egloga seconda di Virgilio, Discorso Accademico del Professore Floriano Caldani. Padova 1798. in 8.

Lettera di Angelo Luigi Nuzzi, Prelato Domestico del Sommo Pontefice, sull'origine ed uso del nome PAPA. Padova 1. Set. 1798. in 8.

De antiquitate et affinitate Linguae Zendicae, Samscrdamicæ, et Germanicæ auctore P. Paulino a S. Bartholomæo. Patavii 1799. in 4.

Dissertazione sopra un antico Sigillo di Adria esistente nella città di Velletri nel celebre Museo Borgiano di Francesco Girolamo Bocchi Nobile Adriese. Adria 1799. in 4.

De duabus formis archetypis æneis ad antiquum numisma majoris moduli pertinentibus, Disquisitio Comitis Simonis Stratico. Veronæ 1799. in 4.

Mumiographia Musei Obiciani exarata a Paulino a S. Bartholomæo. Patavii 1799. in 4. Edidit Cl. Prof. Florianus Caldanus.

Vita Antonii Augustini Georgii, auctore Cl. Angelo Fabronio, Academiae Pisanae Curatore. Pisis 1799. in 8. Extat in Volum. XVIII. Vitæ Italicorum doctrina excellentium.

Varhu Kragliestra Maryna Govoregna &c. cioè, Regno di Maria di Monsig. Alessandro Borgia Arcivescovo e Principe di Fermo, tradotto in lingua Illirica da Monsig. Gregorio da Vares Vescovo Ruspense, e Vicario Apostolico nella Bosnia Ottomana. In Ragusa 1799. in 8.

Dissertazione sopra una urnetta Toscanica &c. del Sig. Ab. Luigi Lanzi. Venezia 1799. in 4., inserita nelle *Memorie per servire alla Storia Letteraria e Civile*, Semestre 2. Par. 1. del 1799.

sedere, atque hic unice in sacras Orientis Missiones animi Tui ardorem, singularem benevolentiam, sollicitudinemque Tuam laudare. Subsidia-

Vita Jacobi Facciolati, auctore Jo. Baptista Ferrari in Seminario Patavino Studiorum Praefecto. Patavii 1799. in 4.

La malattia tredicennale di Ello Aristide, Sofista Adrianeo, esposta da Vincenzo Malacarne da Saluzzo Prof. ed Accad. Padovano. Padova 1799. in 4.

Illustrazione di un antico Sigillo di Padova, esistente nel Museo Veliterno di S. E. il Sig. Cardinale Stefano Borgia. Parma 1800. in 4.

Illustrazione di un'urnetta lavorata d'oro e di varj altri metalli all'Agemina dell'Abate Daniele Dottor Francesconi. Venezia 1800. in 8.

Orazione Funebre in lode della S. M. di Pio VI. del Conte Filippo Laurenti. Fuligno 1800. in 4.

Jornandis Vindiciae de VAR Hunnorum, auctore P. Pauline a S-Bartolomaeo. Romae 1800. in 4.

Stato ordinario, educazione, vizj, passioni, virtù, costumi, e doveri dell'uomo, e loro rapporto nella vita privata e sociale. Diss. di Enrico Gazzera, inserita nel Tom. 1. della *Necessità di una Religione*. Alle sponde del Rodano 1801. in 8.

Del più vero primo titolo giurisdizionale de' Vescovi di Parenzo nel Distretto di Orsara. Diss. del Nob. Sig. Bartolommeo Vergottin. Venezia 1801. in 4. *Questo opuscolo fu composto e stampato per insinuazione fatta dall'Emo Borgia li 23. Giugno 1800. ai Sig. Deputati della città di Parenzo (come dalla Lettera Dedicatoria) quando vennero per onsequiare N. S. PIO VII. sulla nave la Bellona, la quale erasi rifugiata per tempesta nel Porto Quieto dell' Istria.*

Descrizione del Monumento da porsi alla memoria della defonta Maria Cristina Areiduchessa d'Austria, ideato ed eseguito dallo Scultore Antonio Canova. Romae 1801. in 8.

De Theologo Episcopi Epistola Jo. Jos. Paulovichii Lucichii. Rhagusii 1801. in 8.

Elogio d'Ireneo Affò, composto dal P. Pompilio Pozzetti, con note dell'Avv. Luigi Bramieri. Parma 1802. in 8.

Cosmogonia Mosaica del Cav. Angelo Maria Ricci. Roma 1802. in 4.

Lucae Fanciulli Auximatis Eccl. Presb. Canonie. de Lucernis seu Lampadibus pensilibus in Sacris Christianorum aedibus. Maeratae 1802. in 4.

Lycophronis Chalcidensis Cassandra studio et impensis Leopoldi Sebastiani. Romae 1803. in 4.

riam Tuam manum persensere Christiani Sinenses, Malabarenses, Tangutani, Chaldaei, Syri, Arabes, Aegyptii et Iberi. Sunt apud has gentes Tui nominis et clementiae non infrequentia signa et monumenta. Nullus ab Oriente in Occidentis oras advehitur, qui de Tuis laudibus non referat. Tu Alphabeto Granthamico, Tu Sindhustanensi Brahmanico, Tu Avensi et Tangutano in publicam lucem emittendo Tuum studium et operam navasti (c). Te Duce, Te Auspice in lucem prodit haec ipsa nostra locupletissima Samscrdamicae linguae institutio; illius nempe linguae, quae intra et cis *Gangem* quindecim *bhâshas*, seu dialectos per varias gentes, et immensas regiones diffusas, numerat: quarum fons et origo, affinitas vel disparitas, puritas vel corruptio numquam

Dynasties du second livre de Manethon par le Comte Jean Patocki. A Florence 1803. in 8.

Storia dell' Università degli Studj di Roma, detta comunemente la Sapienza, dell' Avv. Filippo Maria Renazzi. Tomo II. Roma 1804. in 4.

De Imitatione Christi. Romae 1804. in 8.

Memorie del Cardinale Ippolito de' Medici pubblicate dall' Arcip. D. Andrea Lazzari di Urbino. In Urbino 1804. in 4.

Discours sur les avantages et la nécessité des lettres, pour être lu à la Séance publique de l' Athénée de Vaucluse, le 2. Brumaire an XII. Par Henri Gazzera. A Avignon an. XII. 1804.

Ven. S. D. Joseph Sebastiani Manasse, Carmelitae Excalceati, Bisignani, dein Tiferni Autistitis, de Consolatione ad Episcopos, a Comite Hieronymo Sebastiani typis restitutum, ejusque vitae compendio praecornatum opus. Romae 1804. in 4.

(c) Vide Joh. Christophori *Amadutil*, Praesidis Typographiae S. Congr. de Prop. Fide praefationes ad haec Alphabeta, Romae 1771., et seqq. annis ejusdem S. Congr. typis editas.

conspici et discerni poterit, nisi ipsius matris linguae perfectam notitiam nanciscamur (d).

Quis, quacso, Italici, Gallici, Hispani et Lusitani sermonis affinitatem vel disparitatem, venustatem aut impuritatem, nominum radices ac etymologias ritè perspiciet, aut rectè dijudicabit, nisi ipse matris linguae, quae latina est, principiiis probè imbutus fuerit? Hac igitur mea lucubratione Indicis Fidei praeconibus campus aperitur, non solum ad ediscendam linguam *Samscritam*, reliquorum Indiae Idiomatum matrem, per quam aditus patet ad sacros Indorum veteres codices perlegendos: sed etiam expedita via datur ad varias Indiae dialectos inter se conferendas et examinandas, ad impuras in iis dictiones ope primaevi sermonis castigandas, ad abstrusas variorum nominum radices penitus indagandas, et quod rei caput est, ad ipsas Indicas dialectos accuratè, et feliciter perdiscendas (e). Jam ergo animo benigno, ut soles

(d) *La lingua Samserit (Samscrita) è una lingua morta nel pubblico, ma è bensì la lingua dei Libri, che chiamano anche lingua dei Dei, che sarebbe come fra noi la lingua Latina, che non si sa se non da chi l'impara con studio.* R. P. Marcus a Tumba in cod. ms. in fol. pag. 196. in Museo Borgiano asservato. Plura de lingua *Samscrita* ex D. Jones, Dow, P. Pont, Halhed, et ex nostra grammatica conservata profert vir insignis D. Joh. Frid. Kleuker tom. II. in libro inscripto: *Abhandlungen über die Geschichte und Alterthümer Asiens* &c. Riga 1795. pag. 1. 2. 3. seqq.

(e) De his Indicis dialectis plura inquirat D. Kleuker in lib. cit. tom. III., pag. 427., et seqq., ubi de idiomate *Tamulico*, *Malabarico*, *Telugico*, *Canarino*, *Indostano*, *Marashtico*, *Guzaratico*, et *Bengalino* disserit. Perlegi merentur etiam illa, quae ex *Benjaminio Schulzio* affert

(X)

EMINENTISSIME PRINCEPS, hoc nostrum opus complectere, et quod Te Auspice in publicam proferatur lucem, favore et clementia Tua proseguere ac vale.

p. 120. editor libri inscripti : *Orientalisch- und Occidentalischer Sprachmeister* . Leipzig 1748. , ubi *tabulae polyglottae* exhibentur varias Indicas dialectos, et scripturae specimina referentes . Confer nostram praefationem ad hanc eandem *Grammaticam* .

AD LECTOREM.

Grammaticam linguae *संस्कृतः Samscrita*, vulgò

संस्कृत Samscrit nuncupatae, anno M. D. CC. XC. amplissimorum S. R. E. Cardinalium, Congregationi promovendae in exteris gentes Orthodoxae Fidei Praepositorum, decreto et auctoritate in publicam protuli lucem (a). Vix ille peregrinus partus e crena mei calami decidit, jam is suos tutores et patronos ex una parte nactus est, ex altera vero in crimen venit, quasi informis monstri turpitudinem vultu suo praeferret. Cur, dicebant aliqui, cur eidem nullus europaeus color et cultus? Cur nulla membrorum concinnitas? Cur pellis tam lurida? Cur vagitus tam tenuis, et non magis vox alta, aut rugitus Leonis? Minervam e Jovis cerebro exciendam, eamque non indica, sed graeca, aut romana forma insignem, a me expectabant illi, qui geniali lecto decumbentes, et refragantis Orientalium linguarum indolis ignari, omnia sine studio et labore assequi, atque ad suam voluptatem comparata esse volunt. Non legerant isti pag. 80. ejusdem *Grammaticae* decretum S. Congregationis de Propaganda Fide, ex quo palam et aperte colligitur, opusculum illud non vanae europaeorum hominum curiositati, sed Indicorum Orthodoxae Fidei praeconum commodo consecratum fuisse; qui cum vulgarium Indicarum linguarum peritia, et Indicae Orthographiae scientia jam sint praediti, superse-

(a) *Sidharibam*, seu *Grammatica Samscritamica*, cui accedit Dissertatio Historico-Critica in linguam *Samscritamicam*, vulgò *Samscrit* dictam. Romae 1790. typis S. Congregationis de Propaganda Fide.

dendum erat pluribus instructionibus, quae requirebantur, si opusculum illud europaeis viris, omni Indico adminiculo destitutis, dedicandum fuisset. Accedit, quod grammatica illa brevis sit synopsis grammaticae magnae *Brahmanicae*, quam si integram *Granthamicis* elementis exaratam tradidissem, eam vix quinque voluminibus absolvissem. Porro cum haec ipsa non solum nimia redundantia et amplitudine laboret, sed etiam plurimis difficultatibus sit intricata, apostolicis viris manu ductio quaedam pernecessaria fuit, quae, in sermone jam dudum exoleto, per avia et devia semitam commonstraret, atque ad abstrusas hujus scientiae partes aditum aperiret. Sed his satis: quis enim omnibus ineptis quaestiunculis satisfacere valeat, aut luxuriantem Ruditorum quorundam *picam* coerceat? Jam ergo ad *വ്യാകരണം* *Vjācaranam* transcamus.

Est *Vjācarana* illa major Brahmanicae Grammaticae pars, quae nominum et verborum inflexionibus seclusis, longo artificio, et maxima regularum ubertate nomina, verba, adverbia, participia, et reliquas orationis partes connectit, attemperat, concinnat, eisque elegantiam, ornatum, et venustatem addit, quā conspicuae, in prosa et versu aptè et decorè comparere possint (b). Ea pro regionum diversitate variis elementorum formis conscripta est. Literis *Dēvanagaricis* utuntur Brahmanes borealis Indiae; *Telugicis* seu *Talenganicis* incolae mediterranei, seu in peninsula Indiae media degentes; *Granthamicis* Brahmanes australis Indiae, quae regnum *Carnāda*, *Concam*, *Maissur*, *Malajālam*, *Matura*, *Tanjaur*, et totam Coromandelidīs (*Tschōlāmaudhalam*) oram comple-

(b) Perlege illa, quae de *Syntaxi* Brahmanica infra pag. 125., et pag. 127. in hac nostra Grammatica afferuntur.

ctitur. Jam vero nulla horum characterum forma omnibus Indis ita communis est, ut ea universi promiscue utantur; unde oritur grave incommodum, ex quo fit, ut una ex tribus memoratis characterum formis exarati codices per totam Indiam perlegi nequeant, cum unaquaeque forma peculiari provinciae affixa sit, et reliquarum regionum alphabetum excludat. In tali rerum statu quosnam ego in hac mea grammatica typis evulganda characteres adhiberem nisi latinos, qui ab omnibus Indicis Missionariis, in quacunque Indiae regione versarentur, perlegi, et intelligi possent? Profecto hac ratione hujus grammaticae lectio et usus redditur communis, et lingua *Sam-*

serta संस्कृत reliquorum Indiae idiomatum fons et mater, sub una latina elementorum forma ocysime et feliciter edisci poterit (c). Datur etiam Europaeis literatis viris locus eandem artem perscrutandi, linguae Samserdamicae ubertatem admirandi, opportunitas eam addiscendi. Quamvis vero potior hujus grammaticae pars latinis elementis descripta sit, in ea tamen Indicorum characterum usum prorsus non neglexi, sed iis cumprimis constructionum exempla depinxi atque adornavi, ut ii, qui archetypi, et legitimae lectionis Indicae desiderio afficiuntur, eam assequi valeant. In Indicis vocabulis, latino characterere reddendis, tenacissimè inhaesi orthographiae *Granthamicae*, quae in australi Indiae regione viget, et quae a *Dèvanagarica* non dissonat; quod palam fit ex plurimis vocabulis Samserdamicis a D. G. Jones *Dèvanagarica* orthographia descriptis. *Vjācaranam* ipsam ex codice ms. R. P. Joannis Ernesti *Hauxleden*, Samserdamici Sermonis peritissimi viri, qui eam ex codicibus pal-

(c) Vide vocabuli *Samserta* etymologiam et analysim infra in Dictionario sub voce *Samserta*.

(X XIV)

meis *Granthamicis* Academiae Brahmanicae *Triciurensis* accuratissima manu descripsit, deprompsi, atque ad codicem *chart. ms. Francisci Texeira*, indigenae Indi, rite contuli, quem ego mea manu jam anno 1778. descripseram. Huic ipsi locupletissimum nomenclatorem ex *Amarasinha*, ex libro *Judhishtiravidjâ*, ex *Dictionario ms. Hanxlediano* addidi, denique omnem operam navavi, ut haec grammatica locuples, pura, facilis, et concinna in lucem prodiret.

Primaevus auctor magnae Brahmanicae Grammaticae creditur fuisse पणिनी PANINI, unus ex iis veteribus Indiae Philosophis, quos Indi *Muni*, seu *Silentiarios* vocant, atque ut suarum artium et disciplinarum institutores venerantur. Huic coevi fuere *Catâjana* et *Patanjali* duo philosophi, qui eidem suam navarunt operam in illa grammatica perpolianda, et absolvenda, ita tamen, ut *Paninio* വിദ്യദർശന *shicsba*, seu illa grammaticae majoris pars, quae de recta et castigata literarum pronuntiatione agit, praecipuè attribuitur. Meminit hujus auctoris liber Indicus വിദ്യദർശന *vidjadershana*, seu *scientiarum inspectio*, inscriptus, cui suas eruditae annotationes adjecit D. Jones, olim Academiae Calcuttanae Praeses, quae referuntur tom. I. in *Asiatick Researches*, et apud D. Joh. Frid. Kleuker tom. I. §. VIII. pag. 266. de *Litteratura Indica* in libro a nobis supra citato. Fide digna esse videtur haec Indica traditio, exstat enim sub *Paninii* nomine maximum et intricatissimum grammaticale opus (d), quod *Paniniga* inscribitur. Adde, quod il-

- (d) *Paniniga*. Vide de hoc opere librum *Vidjadershana*, mox citatum, et annotationes D. Jones in eundem. Confer R. P. Cassiani Be-

li, qui majorem illam Brahmanicam grammaticam, qualem ego ex laudatis academiae *Tricivrens* codicibus descriptam possideo, viderunt, et attenta mente considerarunt, fateantur est necesse, eam non unius hominis, sed plurium doctorum virorum partum esse. Vera itaque esse videtur illa Indica sententia, quae magnam Brahmanicam Grammaticam *Panini*, *Cāṭyājanā* et *Patañjali* adscribit. Huic refragari, dum et scriptis monumentis, et universa Indicae gentis vocali auctoritate suffulcitur, ab honestae criticae regulis esse videtur alienum. Sane universalis hujus traditionis etiam in Australi Indiae regione vigentis testis luculentus est R. P. *Pons*, qui in epistola ad P. du Hald scripta (e) inquit: *Pania aidé du Sarasvat, composita un ouvrage immense des regles du Samskret*. Quoniam autem aevo haec grammatica composita fuerit, quamquam aetate et ipsa lingua *Samskerta* nata sit, hoc in tanta temporis longinquitate, et monumentorum defectu, quo laboramus, dictu perdifficile est. Ante *Herodoti* aevum sermonem *samskrdamicum* certe per totam Indiam, et fortassis etiam veterem Persidem in usu fuisse, ea probare videntur, quae nos alibi ex *Herodoto* ipso, ex *Ctesia*, *Plinio*, *Arriano*, *Strabone*, et *Hesychio* attulimus (f). Ceterum *Vjācaranam*, quam nos tra-

ligatti *Alphabetum Brahmanicum seu Indostanum Universitatis Kasl*, Romae 1771., pag. 105., ubi de Brahmanica grammatica *Sarasvata* inscripta disserit. *Panini* opus grammaticale etiam *Siddhānta Cosmudi*, id est, *pervicacia in inquirenda luce*, inscribitur, cujus libri exemplar ms. citatur n. 41. in catalogo Anglicano: *A catalogue of Sanscrita Manuscripts presented to the Royal Society by Sir William and Lady Jones, by Charles Wilkins, Esq. F. R. S. From the Philosophical Transactions*.

(e) *Lettre sur la Littérature Indienne*, et les Brahmanes qui en sont les Depositaires, *Carical*, cc 23. Novem. 1740. *Lettres Edifiantes*, tom. XXVI. p. 218. et suiv.

(f) *De Antiquitate et Affinitate Linguae Zendicae et Samierdamicae*, Patavii typis Seminarii, pag. xxxii., et seqq., et cumprimis pag. xxxvii. §. iv. *Vocabula Zendica et Samierdamica ex Principis Scri-*

dimus, jam anno Lvi. ante Christi Servatoris N. nativitatem exstisse, et in numero Indicarum scientiarum ac librorum effulsisse, palam et apertè evincitur ex *Amarasinha*, sect. *Shabdàdivargga*. Vixit *Amarasinha*, celebris auctor Dictionarii *Amarasinha* inscripti sub *Vicramàditja* illustri Indiae rege, (g) qui obiit anno 57. ante Christum natum (h). Is ergo laudata sect. *Shabdàdi* inscripta ait:

ശിക്ഷേദ്യം ശ്രുതം ശിക്ഷേദ്യം *Shikshètyàdi shruteramga*, id est, in *Shiksha*, quae ars est recte pronunciandi literas, incipiunt sex membra (partes) legis *Veda*, quae etiam *shruti* dicitur, ഷഡംഗം ശ്രുതി shadhangovèda, sex membra seu partes *Vedae*, quas deinde recenset, nempe ശിക്ഷാ *Shiksha*, ars recte pronunciandi; കല്പം *Calpa*, Ethice, seu scientia vel praecepta morum; വ്യാകരണം *Vyākaraṇa*, grammatica major cum syntaxi universa; നിരൂക്തി *nirukti* commentatio seu glossema in obscura verba et abstrusas phrases legis *Veda* nuncupatae, quarum genuinam

ptoribus *Eruta*. Confer in eodem opusculo pag. x., in qua *Eusebii*, *Plinii*, *Strabonis*, *Clementis Alex.*, *Cyrilli*, *Mosis Choren.*, sententia de antiquis *Brahmanum* sedibus affertur.

(g) Confer in calce hujus operis corollarium de *Bibliographia Indica*, ubi haec uberius et accuratius expenduntur.

(h) Vide de aera regis *Vicramàditjae* librum inscriptum: *Viaggio alle Indie Orientali, umiliato alla Santità di N. S. Papa Pio VI.*, Romae 1796., pag. 243. et 244., ubi haec diligenter et accuratè expedita fuit. Confer praefationem in librum inscriptum: *Amarasinha*, Sectio Prima *De Caelo*, ex tribus ineditis Codicibus Indicis Manuscriptis, Romae 1798. pag. ix. in praefat.

significationem et sensum explicat ac expedit. *ṛṣiśāstra*, seu *djōśisza*, astrologia, seu scientia stellarum, *śāstra*, forma venusta, seu *Prosodium*, quod de syllabarum mensura, carminibus, versibus, et rhythmicis compositionibus tractat. Haec omnia consona sunt libro *Vidjadershana*, mox laudato, in quo eadem sex legis seu *Vedae* membra recensentur; ut proinde de *Vjācaranae* existentia et antiquitate dubitare non liceat (i). Ad hanc referuntur *Mugdhabōdha*, Grammatica Samscrāmica, auctore *Vopadēva*, qui fuit *Gōsvāmi* seu gymnosophista. Meminit hujus grammaticae D. Jones in commentatione in librum *Vidjadershana*. Eadem recensetur in catalogo

(i) Cum *Amerasinha* suum linguae Samscrāmicae Dictionarium in tria capita seu *cāndha*, et 27. sectiones divisum sub initium seculi ultimi ante Christum natum composuerit, et in eo *Vjācaranae* meminerit, fide historica certum et perspicuum est, ante ipsius aevum hoc grammaticale opus in India notum et pervulgatum fuisse; is enim non nova et recentia a se creata aut conficta, sed antiqua, a maioribus tradita, atque jam dudum in illa regione notissima in suum codicem retulit; quod ex divisione *Vedae* in sex partes, aliisque indicibus aperte colligitur. Potes itaque jure merito, haec Indica grammatica certare de antiquitate cum quacumque grammatica latina; nam ut *Svetonius Gram. c. 1. n. 1.* ait: *Primus, quantum opinor, studium grammaticae in urbem intulit Crates Mallotes, Aristarchi aequalis, qui missus ad Senatum ab Attalo rege inter secundam ac tertiam bellam Punicam. Antea Romae loquendi scribeudique lex erat populi consuetudo. At vero Crate Mallote Indicos Philosophos Paninium, Cātajanam et Patanjaliū aevo superiores fuisse, non datur dubitandi locus, si vel leviter animadvertas, Indicam Philosophiam ac scientias aevo Alexandri M. in suo culmine constitisse. Nec desunt intrinsecae rationes pro antiquitate Paninii, hujus Indicae grammaticae auctoris. Patanjali est auctor sectae philosophicae *Patanjala dershana* dictae, quae *Saṅkhya* est, contemplatio nempe rerum cum *Ihvara* seu *Domino*, quā animos ad quandam quietem, stoicae philosophiae peculiarem, ducitur. Supersunt hodie in India hujus scholae et sectae vestigia. Ejus initium et origo ad septingentos circiter annos ante Christum natum non sine validis conjecturis rejici potest.*

Bibliothecae R. Parisinae *cod. chart. ms.* num. 215. sub corrupto lemmate *Monge bôdha*, et *Bopdeva* (k). Grammatica

ஸிபந்தாகமுதி *Sidbântacaumudi*, seu *Pervicacia in inquirenda luce* inscripta, cujus supra in annotatione (x) meminimus, *Vopadevae* opus aetate sua antecellit, sed hoc teste, jam laudato D. Jones, lucidius et apertius est.

Grammaticam ஸரஸ்வதி *Sarasvata* commendat R. P. Pons, et R. P. Cassianus Beligattius sub vulgari et corrupto nomine *Suoarasot* pag. 104. Alphabeti Brahmanici seu Indostani. Idem commemorat *Vjâcaranam* sub inculto vocabulo *Biakaru* (pag. 49. ibidem). His coronidem imponimus nostrae in Indicas grammaticas disquisitioni, nam vulgarium grammaticarum copia affluunt singulae *Sindhu-stani* provinciae, sed de his nobis nullus est sermo, qui solius literalis et purioris Samserdamicae linguae praecepta tradenda suscepimus. Dialectos Indicas ex lingua Samserdamica matre dimanantes, quae sunt नगरी

Nagri, seu *Nagarica*, *Guzaratica*, *Bengalica*, *Goana* seu *Concâna*, *Marâsttica*, *Telugica* seu *Talinga*, vulgò *Vadaca* dicta, *Cauarina*, *Tamulica*, *Malabarica*, *Sinbalaea* sacra in insula *Sinhaladipa* seu *Ceylan*, *Peguana* *Avenensis* sacra, *Pâli* nuncupata, ac denique *Zendica*, jam alibi accurate et diligenter recensuimus, invicem contulimus, et producto multorum vocabulorum agmine illustravimus (l).

(k) Catalogus Codicum Orientalium mss. Bibliothecae R., Parisiis, ex Typographia Regiâ, 1739. fol. 434.

(l) Vide opus inscriptum: *Musci Borgiani Codices Manuscripti Avenet, Peguani, Sianici, Malabarici, Indostani animadversionibus castigati et illustrati*, Romae 1793., pag. 2. et seqq., pag. 51. et seqq., ubi analysis datur orationis Dominicae variis dialectis adornatae. Confer pag. xvii. et xviii. in *Dissertatione de Antiquitate et Affinitate*

Vestigia aliqua Indici Sermonis in insula Malacensi hodie-
dum perstantia reperit *Marsden* (m). Nec mirum, nam
alia ego detexi in titulis regum insulae *Sumatra* (n).
Jam ergo habes, o benevole Lector, in hoc tanto im-
mensoque campo sufficiens spatium, in quo Tu decurre-
re, operam et curas tuas collocare, studium linguarum
Orientalium exercere, et non solum curioso tuo res no-
vas inquirendi animo satisfacere, sed etiam ipse aliquid
aequi bonique in publicum commodum conferre possis.
Aditum aperui, ingredi et sequere. Longa et aspera
est via, sed magno et alacri animo facile conficitur; et
improbis labor omnia vincit. Vale.

Linguae Zendicae, Samserdamicae et Germanicae, Patavii, typis Se-
minarii.

(m) Vido pag. 226. *On the traces of the Hindu Language and
literature extant amongst the Malays*, in opere inscripto: *Dissertations
and Miscellaneous Pieces, Relating To the History and Antiquities of
Asia*, vol. IV. London 1798.

(n) Vido supra citatas pag. in Dissertatione de *Antiquitate et
Affinitate Linguae Zendicae et Samserdamicae*. Impariore sunt, et a
veteri gentilitia Samserdamica matre lingua plus dissidentes, illae Indi-
cae dialecti, quas pervasere et corrumpere lingua *Persica* et *Arabica*,
armata Barbarorum manu, et incursionibus Tatarorum in Indiam alla-
tae. E. G. nihil corruptius et deformius hodierna vulgari lingua *In-
dostana*; quae per aliquas extincti *Mogolitani* Imperii provincias va-
gatur, ea enim composita est ex veteri gentilitia Indica lingua, ex
Persica et *Arabica*, quae duae ultimae illius veteris patriae linguae vim
et lucem adeo exstingere, ut eam in hac perversa mixtione vix digno-
scere, atque vocabula ejusdem ab Arabicis et Persicis secernere vix pos-
sis. Indos Mogolitanos semper *Persiae* locutos fuisse credas, nisi ani-
madvertas, hanc *Persicam* admixtionem tardius, et per *Tatarorum* in-
vasiones gentilitiae Indicae linguae accessisse. Vide grammaticam *Iudo-
stanam* vulgarem anno 1778. Romae typis S. Congr. de Prop. Fide
editam, cujus auctor in explicatione utitur lingua Lusitana. Puriores
Indiae dialecti sunt: *Marathica*, *Telugica*, *Tamilica*, *Malabarica*, ab
his enim *Persica* et *Arabica* vocabula et corruptiones exulant.

INDICULUS

*Codicum Indicorum Manuscriptorum, qui in hoc opere citantur,
et adhibentur.*

I. അമരസിംഹം *Amarasinha*, de quo jam supra disseruimus, et infra pag. 329. sermo recurrit. Exstat alterum ejus exemplar graphio chali-
beo et Indica manu in *olis*, seu palmarum foliis accuratè scriptum, quod
nunc in Museo Borgiano Vellert asservatur; exemplar sane pœtustum et siglis
ac notis interpunctum, quæ interpunctiones, resolutis versibus, quibus *Ama-
rasinha* suum Dictionarium conscripsit, nomina omnia distincta, et si ita loqui
fas est, nuda, sistunt, ut Lectoris oculis sigillatim insiliant, sublati nempe
elisionibus syllabarum, quæ in hoc Dictionario versibus scripto graves diffi-
cultates in legendo facessunt. Hoc Dictionario interpuncto ego in vocabulis
Samserdamicis describendis sæpe usus sum. Alia duo hujus codicis exemplaria
chartacea sunt; et illud, quod R. P. Haxleden ex codicibus palmeis Aca-
demie Brahmanicæ Tricluensis descripsit, versibus constat.

II. ജൂഹിഷിരവിജയ *Judhishtira vidjaya*, seu *Judhishtiræ regis vi-
ctoriæ*, poema epicum; cod. chart. ms., sed mancus, incipit enim ab *dishvā-
sa* IV., seu a capite quarto, quod inscribitur, *astra lābhā shvāsa*; Caput V. *Klitchacavādha rūpa*; Cap. VI. *szarzdshvāsa*; Cap. VII. *Saptamāshvāsa*, carna
vajūdhanajōrvādha rūpa. Codex numerat in 4to. paginas 190. minutissimo cha-
ractere *granthamico* exaratas. Descripsit ex codd. palmeis academice Triclu-
ensis R. P. Haxleden, S. J. Missionarius, vir linguae Samsertæ peritissimus.
Vide infra pag. 331., ubi de æra regis *Judhishtiræ*. Exstat in Museo Borgiano.

III. ഭഗവദ്ഗീത *Bhagavata*, vel *Shribhagavata*, cod. ms. in *olis*, seu pal-
marum foliis, nunc in Museo Borgiano exstans. Dei *Krishnæ* *Śaṅkaviy*, ge-
sta, genus, *Pandavīs* fratribus auxilia præstita purissimo carmine canit. Hu-
jus codicis initium ego cum versione latinā protuli in *Sidharibam* seu *Gram-
matica Samserdamica*, pag. 171. Romæ edita 1790. Scriptus est caractere
Granthamico, et XII. capita complectitur. Alia hujus codicis exemplaria cha-
ractere *Divannagarico* et *Bengallino* exarata citantur in catalogo anglicano, su-
pra laudato, num. 3. a., num. 3. b., num. 3. c., et num. 107. versio hujus
operis in idioma Persicum. *Bhagavata* a *Marida poulla* in linguam Gallicam
versus, opus est apocryphum, et imperfectum, ut recte notat Domina Jo-
nes pag. 5. in prædicto catalogo.

IV. Fragmentum libri *Maigha*, quod apud me exstat. De hoc egi in
alia mea Grammatica, pag. 66.

V. ശ്ലോക *Shloka*, seu sententiæ gymnosophisticæ, versibus de-
scripæ, quæ exstant in calce *Pydicarunæ* in codice chartaceo Haxlediano.

VI. Dictionaria Malabarico-Samserdamica P. Haxleden, et P. Biscopio,
in quo ultimo vocabula pura Samserdamica asterisco notantur, et distinguun-
tur. Denique mea schediasmata, quæ ex lectionibus a Brahmane *Krishna Va-
nias* et a *Cugai Mānon* auxiliis, confeci et asservavi.

INDEX

CAPITUM, ET SECTIONUM.

CAPUT I.

<i>De Sanscritamicis litteris.</i>	pag. 1
SECTIO I. <i>De litterarum divisione.</i>	ib.
SECTIO II. <i>Classis vocalium.</i>	2
SECTIO III. <i>Classis consonantium.</i>	6
SECTIO IV. <i>Divisio litterarum consonantium.</i>	12
SECTIO V. <i>Exempla lectionis.</i>	15
<i>Litterae duplices extravagantes.</i>	16

CAPUT II.

<i>De Nominum declinationibus.</i>	20
SECTIO I. <i>De declinationibus nominum exeuntium in vocales.</i>	31
<i>Exempla declinationis nominum desinentium in A,</i>	
<i>I, U, O, Ei, Au, pagina 22. usque</i>	38

CAPUT III.

SECTIO I. <i>De declinationibus nominum desinentium in con-</i>	
<i>sonantes.</i>	39
Declinatio I.	40
Declinatio II.	41
Declinatio III.	43
Declinatio IV.	46
Declinatio V, VI, VII, VIII.	47
Declinatio IX.	48
Declinatio X, XI, XII, XIII.	49—52
Declinationes Neutrorum.	51—54

(XXII)

SECTIO I. De pronomine, et relativis.	54—58
<i>Exempla casus illustrantia.</i>	59
SECTIO III. De generibus.	60
SECTIO IV. De conjunctione adverbiorum cum nominibus.	64
SECTIO V. De conjunctionibus nominum Adjectivorum cum Substantivis.	66
SECTIO VI. De transformatione Substantivorum in Adjectiva, et viceversa.	69
SECTIO VII. De contractione nominum inter se.	71

CAPUT IV.

<i>De conjugationibus verborum.</i>	72

SECTIO I. Conjugatio verbi Bhavati, est, vel existit.	74
Conjugatio II. Verbi atti edit, runadhi, impugnat junacti, jungit.	84
Conjugatio III. Verbi Sunòdi, Tschinòdi, Tanòdi, Karòdi, Bhravidi. Rítum exercet, auget, facit, facit, dicit.	88
Conjugatio IV. Verbi Krinnòdi, emit, Grahnnàdi, accipit.	92
Conjugatio V. Verbi dadhàdi excipit, dadàti dat, giuhòdi, dat, accipit.	94
SECTIO II. De Verbis Passivis.	97
SECTIO III. De Verbis communibus, sive Mediis, de Deponentibus sive Submediis.	102
<i>Conjugationes verborum communium, et Deponentium, specimina quinque, a</i>	102—115
SECTIO IV. De Verbis Anomalis.	115
SECTIO V. De Verbis Desiderativis.	120
SECTIO VI. De Verbis Effectivis, et Verbis Frequentativis.	122

CAPUT V.

SECTIO I. De Syntaxi Nomînum , et Verborum , de Noml- nativo .	125
SECTIO II. De Accusativo seu II. casu Brahmanico .	128
SECTIO III. De Ablativo causae , societatis , instrumenti , seu de III. casu Brahmanico .	131
SECTIO IV. De Dativo cui fini , seu de IV. casu Brahm. .	132
SECTIO V. De Ablativo II. , seu de V. casu Brah. .	135
SECTIO VI. De VI. casu , seu de nostro Genitivo et Dativo. .	137
SECTIO VII. De VII. casu , seu de Ablat. quietis et numeri. .	139

CAPUT VI.

De analysi constructionum , de adverbis , praepositionibus , et conjunctionibus .	140

SECTIO I. De Coniunctione et separatione dictionum .	141
SECTIO II. De Adverbis .	
SECTIO III. De Supinis , participiis et gerundiis .	151

CAPUT VII.

Nomenclator Latino-Samscrdamicus .

SECTIO I. De Deo ejusque attributis , de caelstibus , et beatis .	155
SECTIO II. De diis falsis , de Ethnicis et eorum sacrificiis .	158
SECTIO III. De caelo , firmamento , astris , elementis et tem- poribus .	164
SECTIO IV. De terra habitata , ejusque partibus , regnis , urbibus , aedificiis .	171
SECTIO V. De igne et aqua .	173
SECTIO VI. De animalibus et bestiis .	174
SECTIO VII. De homine , ejusque varis attributis .	177
SECTIO VIII. de corpore humano , ejusque partibus .	182
SECTIO IX. De statu regio .	185

SECTIO X. De pace et bello.	189
SECTIO XI. De statu sacerdotali, monastico, et scientifico.	192
SECTIO XII. De agricultura, botanica et medicina.	201
SECTIO XIII. De suppellectili domestica.	209
Signa hieroglyphica, quae Indi in fronte vel pectore depicta gerunt.	216
SECTIO XIV. De anima ejusque potentiis, affectibus, sensibus internis et externis.	ib.
Sankānavargga, classis miscellanea variorum vocabulorum ordine alphabetico, seu Dictionarium Sanscritico-Latinum a pag. 222. usque ad pag.	299
Nanārthavargga, seu classis dictionum aequivocarum.	ib.
Adjectiva.	303
Virorum qualitates.	306
Verba varia characterē Granthamico descripta.	307
Oratio Dominica in lingua Sanscrita, composita cum commentatione grammaticali.	315
Exempla varia constructionum.	
Numeralia et Ordinalia.	326
Corollarium de Indica Bibliographia.	327

CAPUT PRIMUM

De Samscrdamicis Literis

SECTION I.

De Literarum divisione

Omnes literae Samscrdamicae dividuntur in duas classes : Prima, quae est *Vocalium*, vocatur Samscrdamice *Agjanda*, vel ut Germani scribunt, *Adjanda*. Altera, quae est consonantium, *Halanda* nuncupatur. Vocales sunt

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
അ a,	ആ aa,	ഇ i,	ഈ ii,	ഉ u,	ഊ uu,	ഋ ru,	ൠ ruu,
9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	
എ ilu,	ഈ iluu,	ഐ e,	ഔ ai,	ഒ o,	ഓ au,	അം am,	
16.							
അഹ ah.							

Consonantes sunt.

1.	2.	3.	4.	5.	6.			
ക ka,	ഖ ka,	ഗ ga,	ഘ gha,	ങ nga,	ച cha seu tscha;			
7.	8.		9.	10.	11.			
ജ ja seu dja,	ഝ ggha seu tja,	ഞ gna,	ട dda,	ഢ ddha,				
12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	
ല da,	ലഢ dha,	ന na,	ത t,	വ d,	ധ dha,	ന na,		
20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.		
പ pa,	ബ ba,	ഭ bha,	മ ma,	യ ja seu ya,	ര ra,	ല la,		
27.	28.	29.	30.	31.				
വ va seu wa,	ശ sha seu scha,	സ sa,	ഹ ha crassum,					

കു ksha seu kcia , റ rra , ററ dta , ഹ ppha , ഌ la , ഊ tsha ,

ഹ ha .

SECTION II.

Classis Vocalium .

1. Prima vocalis effertur ut latinum *a* , et valet *a* . Haec vocalis numquam scribitur in medio et fine dictionis , quia quaevis consona sibi congenitam habet vocalem *a* ; ac proinde figura et forma hujus primae vocalis solummodo occurrit in principio dictionis aut periodi alicujus . V. G. *Aham ega medinim imam handum* : *Aham ego* , *ega solus* (unus) , *medinim terram* , *imam hanc* , *handum ad destruendum* (nempe sufficio) . In hac periodo figura et forma primae vocalis *a* tantummodo scribitur in principio nominis *Aham* ego ; in quo conservat suam formam in praescripto syllabario depictam : in reliquis vocibus *a* vocalis intermedia aut finalis ore quidem effertur , sed non scribitur . Haec regula semper certa et firma manet , nec aliquam patitur exceptionem .

2. Secunda vocalis est *ā* longa , et valet duo *aa* . Eadem sequitur regulam antecedentem , sed post consonantem requirit notam *3* , seu signum vocalis *ā* longae , quod appositum indicat syllabam esse longam , ut *3 aa* magna .

3. Tertia vocalis *i* valet latinum *i* ; et numquam scribitur in medio aut in fine dictionis , sed tunc eam supplet sigla ista 〰 consonanti a latere dextro imposita : sic in *3ഹി bhavadi* existit , ultima consonans *ത* , *d* seu *t* . appictum habet signum vocalis *i* , *valli* dictum .

4. Quarta vocalis valet duplex *ii* seu *i* longum ; ejusque vices in medio et fine dictionis supplet nota 〰 *valli* dicta , consonan-

ti a latere dextro appicta : ut ललilā locus . A longa, l longa, et u longa distinguitur a brevi per signa *dirggha* dicta : est autem *dirggha* longitudo, ut *dirggha darshi* longe videns, propheta, qui futura praevidet, et praenoscit. Ex hoc etymo vocis jam patet, *dirggha* in scriptura samscrdamica nihil aliud esse, quam notam vocalis longae consonanti appictam.

5. et 6. Quinta et sexta vocalis est u breve, et ù longum, et valet u breve, et ù longum latinum. Etiam haec litera numquam in medio et in fine dictionis integra scribitur, sed per notas infra ad pedem consonantis appictas suppletur, v. grat. रु रुक्sha ira, odium, res aspera, dura, terribilis. Varias notarum seu siglarum formas, quibus Brahmanes vocalem u suppleant, videsis pag. 31. et 32. in *Alphabeto Grandonico-Malabarico, seu Samscrdonico*, edito Romae anno 1772. In eodem locupletissimam de his literis, earumque pronuntiatione notitiam comperies. Nobis non licet his levitatibus jam toties repetitis immorari. Ceterum tota difficultas notarum, quibus u breve ab ù longo seceratur, in eo stat, quod utriusque siglae ad latus dextrum, aut ad pedem consonantis appensae nunc in dextram, nunc in sinistram manum deflectant, ut in citatis paginis Alphabeti Granthamico-Malabarici conspici licet. Eadem ratio et norma habetur in scribendis vocalium notis, dum lingua Samscrdamica exaratur characteribus *Dèvanagaricis*, aut *Talenganicis*. Notae nempe vocalium, quae in lingua Arabica, Persica et Chaldaica punctis consonanti impositis aut suppositis determinantur, in lingua Samscrdamica, quocumque characterē ea exaretur, consonantibus appictae vel ad dextram, vel ad sinistram ipsius consonantis collocantur, aut subtus literam producuntur. Videsis *Alphabetum Bramhanicum, seu Indostanum universitatis Kasi*, Romae editum anno 1771. pag. 35., Cap. IV. *De copulatione vocalium cum consonantibus*.

7. et 8. Septima et octava vocalis samscrdamica, a lingua graeca et latina omnino aliena, valet ru breve, et rù longum, et in scriptura *Dèvanagarica* valet ri breve et rì longum. Perpauci sunt nomina, quae ab hac vocali incipiant. *Rishi* viri sancti *Muni* dicti, veteres Indorum sapientes; *Rikr*, *sàma*, *yadju*, seu

†
yaglū, nomina trium Legum, quibus tota Indorum religio, et legislatio continetur; *Rishabha* bos; *Rinna* debitum; *Ridu* spatium duorum mensium seu bimestre. Haec fere, et non alia sunt illa vocabula, quae ab initio dictionis hanc vocalem, si vocalis dici potest, postulant. Nota huius vocalis, quae eam in medio, vel in fine nominis supplet, sunt duae figurae seu siglae, quae consonantium pedi appiguntur, v. g. ex *lu*, *la* fit *ly la*, ut in voce *lylā srishti* creatio, res creata, *lylā mrtju* mors; *mrtshī* nitor, mundities. Ad *rū* vel *ri* longum denotandum eadem inservit nota consonae subtile appicta, geminando ductum inferiorem recurvum ipsius notae, ut *ly sri* vel *srū* breve, *ly srii* vel *srūū* longum.

9. et 10. Nona et decima vocalis valet *lu* breve, et *lū* longum, et in Alphabeto *Devanagarico* *li* breve, et *lī* longum. Haec vocalis non suppletur per notas, sed integra et firma manet sive ab initio, sive in medio, sive in fine dictionis, et secundum suam formam in syllabario descriptam additur consonanti.

11. Undecima vocalis valet latinum *ē*, eademque tantummodo occurrit in principio dictionis: in medio autem et fine consonanti addita suppletur per signum *pulli* dictum, quod hoc modo pingitur *ḛ*; sic *kḛ*, *k* simplex, cui si praeponas notam *pulli* erit *ḛk*, *kḛ*. Haec nota in scriptura *Grāthamica*, qua Nos utimur, semper consonanti praeponitur; in scriptura vero *Devanagarica* semper una virgula oblique ducta consonanti imponitur, eademque vocalem *ē* supplet. (*)

12. Duodecima vocalis, seu potius dyphthongus, valet latinum *ai* vel *ei*. Eadem suppletur per binas hasce figuras *ḛḛ*; unde ex *kḛ* *k* simplici fit *ḛḛk*, *kai* vel *kei*.

13. Decimatertia vocalis valet latinum *o*, quod supplet col.

(*) Ratio itaque Alphabeti, quo quis in scribendo utitur, habenda est, nam Alphabetum *Devanagaricum* et *Talenga*, quibus lingua *Sanscrita* recte exprimitur, alios et alios ductus ac figuras habent.

locando consonantem in medio harum duarum notarum െ et ള; sic ex *ക m*, fit *കള m*: v. g. *കളകുഴി mōksha* beatitudo.

14. Decimaquarta vocalis, seu potius dyphthongus, valet latinum *au*, cujus naturam et vim ubique conservat. Collocatur autem consona inter duas hasce figuras െ et ള, atque in earum complexu transit in *au* clarum et distinctum, sic v. g. *ഈ പ*, *ഈ പൗത്രം pautra*, vel *ഈ പൗത്രം pautra* nepos. Ubi vides non semper necessariam esse primam figuram െ, bene tamen secundam, quae numquam abesse potest.

15. Decimasexta vocalis est litera *m*, vel *n* nasalis, eamque modo per cyclum, literae latinae *o* similem, aut per ipsam literam *ക m* exprimunt et describunt: v. g. *സംഗ്രഹം samsārahā* consensus, *സംഗീതം samghita* musica, concentus, *സംസൃജിതം samsārgga* unio, copula, conjunctio, *സമം sam* simul. Praeceptores Indiae Borealis, qui linguae Samscrdmicae elementa pueris tradunt, hanc narinam vocalem uno circello describunt, et punctum *ankar* nuncupant. Ea semper naribus magis quam ore pronuntianda est.

16. Decimasexta vocalis est quidam accentus, qui vim et conatum, seu quamdam aspirationem indicat esse faciendam in promenda litera, cui a latere dextro appinguntur duo circelli, *visārgga* dicti: *വൃക്ഷം vrkshah* arbores; distinguitur pluralis numerus cum quadam finali aspiratione et conatu a numero singulari *vrksha* arbor, quod desinit in *a* breve. Hi dicycli etiam inserviunt ad distinguendam unam dictionem ab alia, dum in periodo aliqua nominibus aut verbis interjiciuntur. Devanagaricae scripturae magistri eos *bisarka* nuncupant: quod vocabulum scribi debet *visārgga*; id est, *disjunctio*; est enim compositum ex *vi* dis, et *sārgga* junctio; unde *samsārgga* conjunctio, copula,

visargga autem disjunctio. Ex hoc vocis etymo nobis innotescit horum dicyclorum praeceptuum munus, quod est, verba et nomina in periodis invicem separare et distinguere.

S E C T I O III.

Classis consonantium.

1. Prima consonans ക, *k*, valet latinum seu graecum *k*, posita in principio alicujus nominis aut periodi; in medio valet *ca*, aut *ga*: sic legito ടകല *Sagala*, non *sakala*, totum, universum; ഐകല *agampadi* miles praetorianus (guardia di corpo); കർണ *karna* aures. Haec consonans correspondet consonanti क *ka* Alphabeti Devanagarici seu Indostanici, et persicae literae ق *qaf*. Filia hujus consonantis est ക്ക *kka*, duplex; quae in principio, in medio, et fine semper suum durum sonum retinet, et vix distinguitur a ക *kaf* persico, aut a *p koph* hebraico.

2. Secunda consonans ഖ *kha*, valet persicum aut arabicum ح *cha* seu *kha* cum aliqua aspiratione et conatu, v. g. *kham* ഖം caelum seu firmamentum, ഖല *khala*, fur, nebulo. Respondet haec litera Devanagarico ख *kha*, ejusdem valoris et potestatis. Ad harum duarum consonantium naturam et vim refertur littera samserdamica ക്കർ, quae miro et indicibili modo solo gutturo effertur, v. g. *Tvakr* ക്കർ tactus. Huic litterae similem nec in persico, aut alio alphabeto invenio. Non scripto, sed viva praeceptoris voce est pronuntiatio illius ediscenda.

3. Tertia consonans est ഴ *ga*, et valet *g* germanicum, vel *gimel*, hebraicum, *g* nempe ante *a* positum, ut in latina voce

gaudium, *gustus*, et in verbo germanico *gehen*. Indostani eam scribunt गङ्गा; गङ्गा littera filialis mox dictae consonantis गा, valet duplex gg: v. g. मङ्गलः *mārgga* caelum seu olympus gentilium, नौका *nauka*, classis, species.

4. Quarta consonans est *gh*, praecedenti durior, cum vi aliqua et aspiratione prolata. Valet *غ* *gain* persicum, sed cum aspiratione et energia vocis prolatum : v. g. *दिग्गुरुः* *dirghasūtra*, homo iners, et tardus : Indostanis haec littera est *gh*.

5. Quinta consonans est *ḥnga* narina, quae Europaeis literis haud exprimi potest. Effertur lingua retrorsum retracta, paullo inversa, et palatum leniter feriente, ita ut blesum et simul nasalem sonum edat. Respondet Indostanae *ṅga*. Granthamicum *ṅnga*, quod raro occurrit, est duplex *nga*.

6. Sexta consonans cia, valet *cia* romanum, aut *tscha* germanicum. چ est duplicatum *cia*, vel *tscha*. Illa prima respondet Indostane च *cia*. Granthamicum چ *ciha* est *cia* seu *tscha* cum validi aspiratione.

7. Septima consonans est *gi* *gia* romanum, aut *dja* germanicum, rectius *gim* Arabum. Correspondet *gi* *gia* Indostano.

8. Octava consonans est *raſ tja* germanicum, aut rectius fortissimum *gim* arabicum, cujus natura nostris literis satis exprimi nequit. Valet Indostanum *giha* seu germanicum *tja*.

9. Nona consona est *gn* Italicum, ore romano prolatum, sed cum aliquo narium ministerio. Valet Indostanum *ṅghion*. Lusitani hanc literam per *nh*, satis recte enunciant, ut

conheço, senhor, inhame. Granthamicum ee est duplex *gna*, ore italico prolatum. Germani hanc litteram nec scribere, nec satis recte pronunciare possunt.

10. Decima consonans est S , et valet t latinum, mixtum cum litera d . Pronuntiatur inversa retrorum lingua, et palatum feriente, more viva Magistri ediscendo. Valet Indostanum Ṣ , et Europaeis literis exprimi nequit.

11. Undecima consonans est o d , mixtum litterae t , seu quasi duplex st ; inversa, ut supradictum fuit, lingua, et palatum fortiter percutiente proferendum. Valet Indostanum Ṭ , eodem modo pronunciandum, non autem ut *sha* contra dentes vibratum. Granthamica littera Ṣ *na*, quae decimae consonantis est filia, raro in libris samscrdamicis occurrit. Profertur lingua retrorsum retracta, inversa, et palatum majori vi feriente.

12. Duodecima consona a est *da* grave, et quasi blesum, inflexa lingua proferendum. Valet Indostanum Ḍ *da*.

13. Decimatertia est a dha grave cum aliquo conatu et aspiratione promendum. Valet Ḍ *dha* Indostanum.

14. Decimaquarta est ḥ *na*, id est, quasi duplex *nn* proferendum. ḥ est quadruplex *nnnn*, et duplici majore vi pronunciandum. Illa prior valet Indostanum Ṣ *na*, quod pariter cum aliquo narium ministerio efferri debet. Parum differt ab Arabum ḥ *nun*.

15. Decimaquinta est ṭ t latinum, quod in medio et in fine dictionis valet d latinum. Quare in nominibus Samscrdamicis mihi solitum est eam scribere per litteram d , dum ea latinis litteris exaro; quod non fecit D. G. Jones, qui ubique hujus litterae sonum et naturam per litteram t exprimit. Valet Indostanum Ṭ *ta*.

Granthamicum ṢṢ *na* est duplex st .

16. Decimasexta est *ṭṭha* latinum. Valet **ṭṭha** Indostanum, et plusquam *Teth* ὁ hebraicum. Sunt qui eam literam duplici *tt* latino aequiparant.

17. Decimaseptima est *ḍḍa* latinum, et **ḍḍa** Indostanum.

18. Decimaoctava est *ṣṣha* cum quadam aspiratione prolatum; et valet *ṣṣha*, seu *daleth* hebraicum, aut *ḍḍha* Arabum. Granthamicum *ṣṣḍḍha* est litera ejusdem filialis majori vi prolata. Correspondet Indostano seu Devanagarico **ṣṣḍḍha**.

19. Decimanona est *ṇṇa*, *ṇṇa* blandum, more latino prolatum. Valet **ṇṇa** Indostanum. *ṇṇa* est duplex *nn*.

20. Vigesima consona est *ṣṣ*, *p* latinum, quod valet **ṣṣ** Indostanum. Effertur subinde ut *b* latinum.

21. Vigesima prima est *ḍḍ*, seu **ḍḍ** Indostanum, quod semper valet *B* latinum.

22. Vigesima secunda est *ḍḍḥ*, seu **ḍḍḥ** Indostanum cum aspiratione proferendum.

23. Vigesima tertia est *ṃṃ*, *ma*, seu *m* latinum, quod valet **ṃṃ**, *ma*, seu *m* Indostanum. Granthamicum *ṃṃṃṃ* est duplex *mm*.

24. Vigesima quarta est *ṣṣṣṣ*, *ja*, seu *jota* consonans Latinorum, valet **ṣṣṣṣ**, *ja* Indostanum. Granthamicum *ṣṣṣṣṣṣ*, *jja* est duplex *jj* latinum.

25. Vigesima quinta est *ṣṣṣṣṣṣ*, *ra*, seu molle *r* Latinorum; valet **ṣṣṣṣṣṣ** Indostanum.

26. Vigesima sexta est *ṣṣṣṣṣṣṣṣṣ*, *la* seu *l* latinum, valet **ṣṣṣṣṣṣṣṣṣṣṣṣ** Indo-

stanum . Granthamicum ॥ *lla* est duplex *ll* .

27. Vigesima-septima est ८ *va*, seu *v* latinum, et valet ८ *va* Indostanum . Granthamicum ८ *vva* est duplex *vv* seu *w* Germanicum . Prima illa litera subinde profertur ut *b*, et haec pariter subinde ut *v*; quod etiam accidit inter Latinos: unde illa vetus epicuraea inscriptio Velitris in Museo Borgiano .

Balnea, vina, Venus mecum senuere per annos .

Haec ego si potui, sit mihi terra levis .

28. Vigesima-octava est ८ *scia*, seu ut Germani scribunt *scha* in voce *Schalen, Tischler, Schlagregen*. Valet Indostanum ८ *scia*, seu ش *sein* Arabum .

29. Vigesima-nona est ८ *sza*, quasi ex litera *s*, et *z* conflatum, et praecedenti consonante paulisper levius . Haec litera, ut et aliae plures, in Alphabeto Indostano P. Cassiani Beligattii desunt . Eam tamen proferunt Angli Calcuttenses in accuratiori suo Alphabeto Nagarico, edito in I. tomo pag. 13., et seq. in libro inscripto: *Asiatic Researches* . Eadem littera, multisque aliis a nobis relatis, caret Alphabetum *Hanscretanum* sive *Brachmanicum*, in tabula *Orbis eruditi Literaturam* repraesentante, a Carolo Mortonio editum anno 1759 Londini .

30. Trigesima consona samscredamica est ८ *sa*, seu *s* latinum, quod valet ८ *sa* Indostanum . Granthamicum ८ *sia* est duplex *ss* .

31. Trigesima-prima, quae in libris samscredamicis, character granthamico conscriptis, raro se prodit, est ८ *la* quoddam crassum, quod inflexa ad palatum lingua profertur .

32. Trigesima-secunda est ८ *kaia* romanum, seu *ksha* germanicum . Correspondet ८ *kaia* Indostano, quod P. Cassianus non satis recte exprimit per *ciha* . Sic in voce Samscredamica

കിര (കി) *khetria* vel *kctria* rex, ratio habenda est literae *k* simul conjunctae cum literis *ih*, vel potius *cia* romano ore prolatis.

33. Trigesimatertia est *rra* asperum Malabaricum; quod in libris genuinis samscrdamicis non occurrit. Valet duplex *rr*.

34. Trigesimaquarta est *rrh*, vel potius *dta*, quae compressis quasi dentibus, et lingua eos paulisper impetente est preferenda. Non est litera samscrdamica, sed ex superiori Malabarica composita, quam tamen heic afferre libuit, quod in libris mixto idiomate, id est, ex Malabarico et Samscrdamico sermone compositis, saepe numero afferatur: v. g. *നെറ്റി nettì* frons.

35. Trigesimaquinta est *ppha*, seu *pph* forte latinum, non autem ϕ graecum, aut simplex *ph* latinum, nam in illa litera nulla nostrae literae *f*, vel *ph* ratio habetur, sed enuncians debet ut duplex *pp* cum impetu et aspiratione. Aequivalet Indostano *ppha*: sic *pphala* fructus.

36. Trigesimasexta est *lla* seu *l* lene; unde componitur *lla*, seu duplex *ll*.

37. Trigesimaseptima est *ciha*, seu germanicum *tscha* quasi duplicatum cum aspiratione. Componitur ex litera *cia* seu *tscha*, et *h*, germanica.

38. Trigesimaoctava consona est modo dictum *h*, germanico ore prolatum. Aequivalet Indostano *h*, et Arabum *ح*.

Subinde occurrit in libris litera *sa*, vel lenissimum *l*, cuius sonus scriptotenus doceri nequit. Indi, dum latinis elementis samscrdamica, aut Malabarica vocabula scribunt, eam supplent per literam *l*, v. g. കലിക്ട കലിക്ട *Calicotta Calicut*, urbs, post *Kò* seu *Cò* istam postulat singularem literam. Hanc, quintam, octavam, nonam, decimam, undecimam, vigesimamnonam, tri-

gesimam primam, 32, 34um, et 37um Europaei homines perarò recte pronunciant. Organum linguae a teneris unguiculis hisce pronunciandis assuetum, aut millies repetitum idem vocabulum facilitatem affert haec exoticà elementa rite proferendi, praesertim si viva magistri vox, et frequens loquendi usus accedat. (*)

S E C T I O IV.

Divisio Litterarum consonantium.

Dividuntur elementa samscrdamica in duas classes, quarum prima vocatur *schánda* seu *sciánda*, altera vero *asciánda*, seu, ut Germanis scribere placet, *aschánda*.

Litterae *sciánda* dictae illae sunt, quae una sola consonante cum addita, aut ingenua sibi vocali constant, qualis est v. g. *ka*; *asciánda* vero illae sunt, quae ex duabus consonantibus componuntur: v. g. *kra*. Litterae *sciánda* Indis sunt blandae seu molles, a *sciándada* blandimentum, mollities; *asciánda* vero sunt

(*) Quicumque harum Samscrdamicarum Litterarum numerum, sonum, qualitatem, potestatem, ac, si ita loqui licet, scythicam *Ἐσθητική*, seu asperam pronuntiationem rite et diligenter expendit, fateatur est necesse: illos eruditos viros immane quantum a vero aberrasse, qui samscrdamica litterarum elementa, atque ipsam linguam a Graeco, vel a Chaldaico sermone primitus dimisisse rabide contenderunt. Plures certe haec samscrdamicae litterae occurrunt, quarum sonum et valorem Graeci et Chaldaei neque suis litteris exprimere, nec sono vocis satis acque reddere possunt. Non diffiteor Apollonium Thyanaeum Indicam regem *Taxila* graece allocutum fuisse; et ab aliquibus Indis *Homeri* carmina cantari potuisse, quod tradit Dio Chrysost. *Orat.* 53, pag. 555 edit. Morell. 1604. Verum haec si vera sunt, ad Indi seu *Sindhu* fluminis ostia et ripas accidere, ubi Macedonici exercitus aliquae reliquiae remanserant, non autem in Indiae mediterraneae, non in urbe *Dévanagari*, non ad *Gangem*, non denique ad juga montium *Ghatter*; ubi semper purus, et antiquus sermo Samscrdamicus floruit, et hodie in rebus lythurgicis viget: Confer Philostratum in *vita Apollonii* lib. 3, c. 2, Aelianum *var. hist.* lib. 12, c. 48, p. 230 edit. Scheffer. 1662, Lucianum in *fugit.* p. 369 edit. Amst. 1743. Ceterum hoc, quod asserimus, verba et nomina samscrdamica, eorumque casus et inflexiones infra luculentissime comprobabunt.

asperae, quia ex duabus consonis constant, et *asperiore* modo enunciantur.

Ad primam classem pertinent omnes consonantes simplices, seu radicales vocalibus junctae, quarum unum solum exemplum proferam in litera ക, *ka*.

ക Ka, കട Kā, കി Ki, കി Kii seu KI, ക്ക Ku, ക്ക Kū, ക്ക Kru, ക്ക Krū, ക്ക Kilu, ക്ക Kilū, കെ Ke, കെ Kai, vel Kei, കെ Kò, കെ Kau, ക്ക Kam, ക്ക Kah.

Quem idmodum in hac litera consonante *k*, per varios apices, signa, seu notas, quae vocales suppleant, ordo et methodus vocales cum consonantibus uniendi ostenditur, ita omnes aliae simplices consonantes a nobis supra allatae per haec eadem signa et notas vocalibus conjungi, et syllabas efformare possunt. Hae simplices syllabae ex una sola consonante et vocali compositae vocantur *sciānda* seu *blandae*; et harum omnium formam ediscere poteris ex mea grammatica samscrdamica, pag. 81, et 82 ubi inscribuntur: *Consonantes simplices vocalisatae*. Ad hanc grammaticam Lectorem saepe remittere oportet, ne easdem litteras heic identidem inutiliter appingamus, et praesens Grammatica nostra in immensum volumen excrescat.

Litterarum *sciānda* dictarum numerantur
quinque classes.

I. Classis consonantium *sciānda*, seu compositarum *asperiore* est illa, quae complectitur consonantes *rectrices* litteram *r* a tergo implexam per quamdam notam, quae a dextera ad laevam sursum versus producit et pedi litterae consonantis annectitur: sic ക est simplex *k*, ക്ക autem est *kra*: ubi vides litteram *r* praecedenti litterae *k* immediate annexam esse, atque ab hac regi. Quocirca haec littera *k* rectrix, *r* autem recta dicitur.

Harum consonantium compositarum classim descriptam habes in Grammatica samscrdamica pag. 83., et in Alphabeto Granthamico-Malabarico, seu Samscrdamico Romae edito 1772., pag.

53, quae ibi est *Classis II*. Omnes consonantes simplices, atque etiam ex duabus compositae hanc literam ് post se admittunt: v.g. ് est simplex *s*, ് est *sra*; et ് est *stra*; ubi vides literam *r* non solum simplicibus, sed etiam compositis consonantibus uno calami ductu implexam esse.

II. Classis est earum consonantium, quae subtus implexam habent literam ്, quae pariter regitur a rectrice illa, cui subnectitur: v.g. ് est simplex *k*, et ് est consonans *asclānda*, seu aspera *kla*. Sic scribe ് ്, *klimba* sexu carens, genus neutrum. Haec consonans *l* omnibus consonantibus subtus annecti potest: v.g. *kla*, *gla*, *sla*, *pla* &c. quam literarum seriem vide in praedicto Alphabeto Granthamico-Malabarico pag. 55 classe III, vel in Grammatica Samscrdamica pag. 83. Notandum: quod omnes hae consonantes per signa et notas supradictas vocalibus omnibus uniri possint, ac proinde eadem ratione scribere queam *kli*, *gli*, *slī*, *plī*: *Klau*, *glau*, *slau*, *plau*: *Klo*, *glo*, *slo*, *plo*, &c.

III. Classis *asclānda* consonantium est earum, quae a tergo implexam habent notam ്, a laeva in dextram scribentis sursum productam, quae indicium est literae consonantis vigesimae-quartae, nempe ് ja, seu *jota* latinum. Sic ് est *k* simplex, adde modo dictum signum erit ് *kja*, vel *kya*, ut ് *saumja* formositas; ubi vides literae *m* consonantem *j* additam et implexam esse.

Haec consonantium classis tradita fuit in Grammatica Samscrdamica pag. 84, et in Alphabeto Granthamico pag. 50 sub *Classe I*. Eadem figura consonantibus annexa recipit omnes vocales, quemadmodum de praecedenti classe dictum fuit: v.g. *Lja*, *kje*, *kjō*, *kju*, *kjau*; *Sja*, *sje*, *sjō*, *sju*, *sja* &c.

IV. Classis implexam gerit literam ്, a tergo consonanti annexam: v.g. ex ് fit ് *kva*, *kve*, *kvo*, *kvu*, *kvan* &c.

ജാ qui, ദുർന്നായം *durnnājam* injusticiam, കരോതി *karōdi* facit, സർ *sa* ille, ധർമ്മം *dharṁmam* virtutem, അനുഷ്ഠിക്കുന്നു *anushṭhikṇu*; seu *anushṭhasti* docet.

Qui injusticiam facit, ille (alios) virtutem docet.

കുഷുൽ, തർശ, വിവശ, ഭോഗ്യാ, ന, രോചി.

Kschul, *tarsza*, *vivasha*, *bhōgāja*, *na*, *rociadē*.

Fame sitique oppresso (homini) *venus non placet*. Ad literam melius vertes: *kschul* fame, *tarsza-siti*, *vivascia* homini dejecto seu impotenti, *bhōgāja* veneri (venus), *na* non, *rociadē* sapit. Verbum *rociade* regit Dativum, qui est *bhōgāja*, veneri.

കഷ്ട്രം, ശൃ, നഗരം, ശൃ, കരിം, ശൃ, ക്ഷേത്രം, ഭരതി *Kschētram cia*, *nagarimcia*, *tarimcia*, *mokschadhi*, *bharadi*. Agros et, urbes et, naves et, caelestis sapientia, gubernat.

Ex his Lector jam perspicit in Alphabeto Samscrāmico quamplurimas dari literas peculiare, quae in classes a nobis allatas cogi non possunt: talis v. g. est litera ക *l* finalis, quae occurrit in voce *kschul* seu *kschul* fame, in secundo exemplo exhibitā. Talis etiam est ശൃ *tscha* seu *scia* in voce *Kschētramcia*, *nagarimcia*, *tarimcia*. Quare heic annectendae sunt earum praecipuae, quas extravagantes duplices jure vocare possis.

ക *nka* seu *nga*, composita ex *n* et *k* leni.

ഷ *ncia*, composita ex *n* et *cia*.

ന് *nnda*, composita ex duplici *nn* et *d*.

ന്ത *nta* vel *nda*, composita ex *n* et *t* leni.

പ *ppa* duplex *pp*.

മ്പ *mha*, composita ex *m* et *b*, vel ex *n* et *b*.

- 𐌲 *mm*, duplex *mm*.
 𐌶𐌵 *jja*, duplex *jota*.
 𐌲 *r*, finale sine *a*, ut in nostro *niger*.
 𐌺𐌵 *lla*, duplex *ll*, de quo supra.
 𐌶𐌺 *wa*, duplex *vv*.
 𐌶𐌾 *ssia*, duplex *scia* Italico-Romanum.
 𐌶𐌿 *ssa*, duplex *ss*.
 𐌲𐌴𐌹𐌺 *stha*, compositum ex *t*, et *tha*.
 𐌶𐌺𐌹 *hha* Germanicum aut Arabicum, duplex *hh*.
 𐌲𐌶𐌹 *kicha*, seu *kicla*, compositum ex *k* et *cha*, seu
     29 consonante *sz*, sed *scia* literae sonum
     habente. Vide 32 consonantem.
 𐌲𐌴 *n*, finale sine congenita sibi vocale *a*, ut in *Amen*.
 𐌲 *l*, finale sine *a*, ut in germanico *Himel*.
 𐌲𐌴𐌴 *l*, finale sine *a*, ut praecedens.
 𐌲𐌶 *l*, est quoddam *l*, Europaeis prorsus ignotum.
 𐌲𐌴𐌴 *nn*, compositum ex *n* et vocali *a*.
 𐌲𐌴𐌴𐌴 *nnu*, duplex *nn*.
 • *m*, vel *n* nasale sine vocali *a* congenita.
 𐌲𐌴𐌴𐌴 *nda*, composita ex *n* finali et *dt*.
 𐌲𐌴𐌴𐌴𐌴 *ende*, composita ex iisdem, cum antecedenti no-
     ta vocalis *e*, seu signo *pulli*.
 𐌲𐌴𐌴𐌴𐌴𐌴 *nnea*, composita ex duplici *nn* et *k* leni.

C

६२	<i>nnma</i> , constat ex <i>nn</i> et <i>m</i> .
७३	<i>shtscha</i> seu <i>stcia</i> , composita ex <i>scia</i> et <i>cia</i> , seu <i>tscha</i> .
८४	<i>gdha</i> , constat ex <i>ga</i> et <i>dha</i> .
९५	<i>tma</i> , conflata ex <i>t</i> et <i>n</i> .
१०६	<i>stha</i> , composita ex <i>s</i> , et <i>ttha</i> .
११७	<i>sta</i> , exsurgit ex <i>s</i> et <i>t</i> .
१२८	<i>spa</i> , ex <i>s</i> et <i>p</i> .
१३९	<i>sua</i> , ex <i>s</i> et <i>v</i> .
१४०	<i>sma</i> , ex <i>s</i> et <i>m</i> .
१५१	<i>ska</i> , composita ex <i>s</i> , et <i>k</i> .
१६२	<i>ddha</i> , conflata ex <i>d</i> et <i>dha</i> .
१७३	<i>ndha</i> , ex <i>n</i> et <i>dha</i> .
१८४	<i>tma</i> , ex <i>t</i> et <i>m</i> .
१९५	<i>psa</i> , composita ex <i>p</i> et <i>s</i> .
२०६	<i>kia</i> , conflata ex <i>k</i> et <i>s</i> .
२१७	<i>ghna</i> , constat ex <i>gha</i> et <i>n</i> .
२२८	<i>gna</i> ex <i>g</i> et <i>n</i> , germanico ore prolatis.
२३९	<i>kr</i> seu <i>cr</i> , gutturalis Europaeis incognita.
२५०	<i>hna</i> , composita ex <i>h</i> et <i>n</i> .
२६१	<i>pta</i> , constat ex <i>p</i> et <i>t</i> .
२७२	<i>stha</i> , composita ex <i>st</i> , et <i>ra</i> consonante.

ኸ	<i>nnda</i> , ex <i>nn</i> et <i>d</i> .
ኸ	<i>ndha</i> , composita ex <i>nn</i> et <i>i</i> consonante.
ኸ	<i>ssa</i> , ex <i>t</i> et <i>s</i> , pronunciatur ut <i>lia</i> .
ኸ	<i>sna</i> , composita ex <i>s</i> et <i>n</i> .
ኸ	<i>stra</i> , conflata ex <i>s</i> , <i>t</i> , et <i>r</i> .
ኸ	<i>lbha</i> , litera singularis ex <i>lbh</i> .
ኸ	<i>dña</i> , ex <i>gia</i> et <i>gna</i> italico ore prolatis.
ኸ	<i>kr</i> seu <i>cr</i> , ex <i>k</i> , et <i>r</i> .
ኸ	<i>gia</i> , duplex <i>gia</i> seu <i>dja</i> .
ኸ	<i>bda</i> , ex <i>b</i> et <i>d</i> .
ኸ	<i>bdha</i> , ex <i>b</i> et <i>dha</i> .
ኸ	<i>nda</i> seu <i>nna</i> , ex <i>n</i> et <i>d</i> .
ኸ	<i>pna</i> , ex <i>p</i> et <i>n</i> .
ኸ	<i>hma</i> , ex <i>h</i> et <i>m</i> .
ኸ	<i>nsha</i> , ex <i>n</i> , <i>t</i> , et <i>sha</i> .
ኸ	<i>kta</i> , ex <i>k</i> , et <i>t</i> .

Simili modo et aliae pene infinitae literae componi possunt, cujus compositionis, et varietatis specimina dedimus quamplurima in nostra Grammatica Samscrdamica pag. 187., quae ibi diligenter sunt inspicienda. (*) Haec de litteris sufficiant.

(*) In Alphabeto Amharico Aethiopico pariter 33 consonantes per 7 vocales, et 20 dyptongos moventur, junguntur, et varias syllabas efficiunt, ex quibus exurgit Alphabetum 251 litterarum.

CAPUT II.

De Nominum Declinationibus.

Nomen Samscrdamice vocatur *Nāma*.

Declinatio *Prādīpadīca*.

Numerus *Vaciana* seu *Vatschana*.

Casus *Vibhactī*.

Genus *Līnga*.

Verbum *Dhādu*.

Quidquid est indeclinabile dicitur *avja*.

Constructio nominum et verborum vocatur *Anvaja*. (*)

Samscrdamica lingua tanta affluit declinationum copia, ut si quis omnes in unum volumen ire cogeret, hoc Lectori ipsi perarduum et gravissimum onus accideret. Praecipuas itaque declinationes tradam, ad quarum lumen et normam reliquas exigere et accommodare haud erit difficile. Distinguuntur illae in declinationes *Agiandam* et *Halandam*: sicut ipsae Samscrdamicae literae, quarum naturam sequuntur, cum et illae in declinationes nominum in unam vocalium desinentium, et in declinationes nominum in consonantem exeuntium dividantur. Tot autem fere sunt declinationes in genere Masculino, Feminino, et Neutro gradientes, quot sunt vocales et consonantes literae in Alphabeto Samscrdamico, exceptis paucis consonantibus, in quas nullum omnino desinit nomen Samscrdamicum. Hae itaque literae, in quas nullum exit nomen, *Aprasidha*, id est, *mutae* sen *occultae*, illae vero, quae nomina sortiuntur in se desinentia, *Prasidha*, hoc est, *manifestae*, et *apertae* dicuntur.

Risu et cachinnis excipiendi sunt, qui Samscrdamici sermonis ne umbram quidem viderunt, et a nobis completam perfectamque grammaticam Samscrdamicam postulant, tot nominibus, tot declinationibus, conjugationibus, adverbiiis, tot ambagibus, tot regulis, et artificiiis gravidam et refertam, ut ipsa fere sola cum sua Syntaxi decennale studium a solertissimo vi-

(*) Ars recte pronuntiandi dicitur *Shabdashāstra*. Ars recte scribendi, seu orthographia vocatur *Aksharashiksha*, vel *Lipishiksha*.

ro postulet. Admirabilis Diaboli calliditas veteres Philosophos *Brahmanes* ad hoc perduxit, ut linguam adornarent tam locupletem, et simul tam arduam, ut ejus opulentia et arduitate suae religionis dogmata et mysteria facile et commode etiam sagacibus viris abscondere, vulgusque caelare possent. Rebus itaque exploratis, praecipua dabimus majoris Grammaticae Brahmanicae, *vyâcarana* dictae, capita juxta methodum a nobis in nostra grammatica Romae anno 1790 edita prolatam. Reliqua studio et perquisitionibus relinquimus Eruditorum virorum, quibus si vacat et lubet, adire poterunt ipsum Brahmanicum fontem, Grammaticam dico, *Sidharûbam* et *Vjâcarna* nuncupatam, in quibus duobus libris campum reperient, in quo per decennium sentibus evellendis operam navare poterunt, antequam fructus et flores ex eo carpere possint.

SECTION I.

De Declinationibus nominum exeuntium in Vocales.

Numeri in quos declinatio distribuitur sunt tres, ut apud Graecos. Singularis *Egavaciana*, dualis *Dvivaciana*, pluralis *Behuvaciana* dictus. Genera pariter sunt tria: masculinum *Pullinga*, femininum *Strilinga*, neutrum *Napunsacam* nuncupatur. Casus sunt octo: unus Nominativus, unus Genitivus, duo Dativi diversi, unus Accusativus, unus Vocativus, tres Ablativi. Vocativus inter casus non numeratur, quia Nominativo semper similis est, et sola particula *Hè*, id est, *o* eidem praepositur. Manent itaque septem casus, qui nuncupantur: *Prathamâ*, primus casus; *Dvidiâ* secundus casus; *Tridiâ* tertius, *Teiadrti* seu *Tschadrti* quartus; *Pantschami* seu *Panciâmi* quintus; *Schaschtî* sextus; *Saptâmi* septimus. Ordo horum casuum a Graeco et Latino prorsus est diversus. En ordinem *Brakmanicum*, quem pervertere nefas ducimus, nisi totam Grammaticam pervertere velimus.

Nominativus *Prathamâ* manet ut apud nos; et hunc immediate sequitur *Vocativus*, perditque dicyclos, seu duos circellos; puncta nempe correptionis *Visargga* dicta, quae Nominativo adhaerent.

Dvidia est noster Accusativus .

Tridia est noster Ablativus *causae, instrumenti, societatis* .

Tschadrti est Dativus *cul*, tamquam *fini* .

Pantschami est Ablativus *ex quo, prae quo* .

Sciashti est Genitivus et Dativus secundus .

Saptami est Ablativus quietis *in quo, seu subjecti* .

Exemplum Declinationis Nominum desinentium in *a* vocalem
brevem generis masculini et neutrius .

Singularis .

1 Prathama , പ്രകൃഷ്ടം arbor , *vrkscha* .

Sambhòdhana prathama , ഹെ പ്രകൃഷ്ടം , o arbor , *hè vrkscha* .

2 Dvidia , പ്രകൃഷ്ടം *vrkscham* , arborem .

3 Tridia , പ്രകൃഷ്ടം *vrkschénnā* , cum arbore , causa , societa-
te , instrumento .

4 Tschadrti , പ്രകൃഷ്ടം *vrkscháyā* , arbori tamquam fini .

5 Pantschami , പ്രകൃഷ്ടം *vrkschál* , ex arbore , prae arbore .

6 Sciashti , പ്രകൃഷ്ടം *vrkscháyā* , arboris , arbori .

7 Saptami , പ്രകൃഷ്ടം *vrkschè* , in arbore .

Primus itaque casus exit in _____ *a*

Secundus in _____ *am*

Tertius in _____ *éna* long. penul.

Quartus in _____ *áyā* long. penul.

Quintus in _____ *ál* long. ult.

Sextus in _____ *íyā*

Septimus in _____ *é*

Dualis .

1 പ്രകൃഷ്ടം *vrkschau* , ambae arboress .

ഹ പ്രകൃതേ *hē vrkschau*, o ambae arbores.

- 2 പ്രകൃതേ *vrkschau*, ambas arbores.
- 3 പ്രകൃതേ ത്രിതം *vrkschābhyām*, ab arboribus, seu per ambas arbores; cum ambabus arboribus.
- 4 പ്രകൃതേ ചതുതം *vrkschābhyām*, ambabus arboribus ut *fratribus*.
- 5 പ്രകൃതേ ചതുതം *vrkschābhyām*, ex ambabus arboribus, prae ambabus arboribus.
- 6 പ്രകൃതേ ചതുതം *vrkschayō*, ambarum arborum, ambabus arboribus.
- 7 പ്രകൃതേ ചതുതം *vrkschayō*, in ambabus arboribus.

Primus itaque dualis casus exit in _____ *au*
 Secundus pariter in _____ *au*
 Tertius in _____ *ābhyām*
 Quartus et Quintus pariter in _____ *ābhyām*
 Sextus et Septimus in _____ *ayō*
Pluralis.

- 1 പ്രകൃതേ *vrkschā*, arbores.
- ഹ പ്രകൃതേ *hē vrkschā*, o arbores.
- 2 പ്രകൃതേ *vrkschān*, arbores.
- 3 പ്രകൃതേ *vrkschēy*, cum, per, ab arboribus.
- 4 പ്രകൃതേ ചതുതം *vrkschēbhya* arboribus, ut *fratribus*.
- 5 പ്രകൃതേ ചതുതം *vrkschēbhya*, ex, prae arboribus.
- 6 പ്രകൃതേ ചതുതം *vrkschānnām*, arborum, arboribus.
- 7 പ്രകൃതേ ചതുതം *vrkschēsnu*, in arboribus.

Primus itaque Pluralis casus exit in — *ā* longum
 Secundus in _____ *ān* longum

Tertius in _____	by longum
Quartus) _____	(
et) _____	(
Quintus) _____	(ébhya long. penul.
Sextus in _____	ánnam long. penul.
Septimus in _____	éizu seu éihu long.

Confer Grammaticam nostram Samserdamicam pag. 91—95,
ubi hi casus dilucide referuntur, et exemplis illustrantur.

S E C U N D U M E X E M P L U M

Sing.	Dualis.	Pluralis.
<i>Prathama</i> , Nátha.	Náthau, Domini.	Náthà, Domini.
	Hè nátha. Hè náthau, o domini.	Hè náthà, o domini.
<i>Duldia</i> , Nátham.	Nathau, dominos.	Náthán, dominos.
<i>Teldia</i> , Náthéna.	Náthábhya. —	Náthéy.
<i>Tschadrti</i> , Nátháya.	Náthábhya. —	Náthébhya.
<i>Pantschami</i> , Náthál.	Náthábhya. —	Náthébhya.
<i>Schasthi</i> , Náthasya.	Náthayò. —	Náthánám.
<i>Saptami</i> , Náthé.	Náthayò. —	Náthéshu.

Excipiuntur ab hac regula *ubhau*, *ambo*, quod solo duali gaudet. Item *ubhaya* uterque; *kadara* qualis, *kadama* qualis; *satara*, *satama* talis; *anya* alius; *ítara* alius; *anyatara* alter; *sama* similis; *anyatama* alteruter; *sima* finis; *éga* unus: quae omnia pluralem faciunt in *é*, ut *sarva* omnis, *vishva* omnis.

Prathama, *sarva*. — Plural. *sarvé* omnes.

Tschadrti, *sarvasmey*.

Pantschami, *sarvasmál*.

Schasthi — Plural. *sarvéiszám* omnium.

Saptami, *sarvasmín*.

Nomen itaque *sarva*, *vishva*, et reliqua in solo plurali in 1. casu discrepant, habent enim *sarvé*, *vishvé*, *kadaré*, *anyé*, *samé*, *anyatamé* etc. Differunt etiam in 4., et 5. casu numeri singularis; in sexto pluralis, et in septimo singularis. Dices igitur *sarvé nátha* omnes domini, *sarvészam náthánam* omnium dominorum, *sarvasmál vrkshál* ex omni arbore etc.

Nèma declinatur ut *sarva*, sed in primo casu, seu No-

minativo numeri pluralis admittit in fine à longum ut *némà*.

Pûrva antiquus vel praecipuus, *para* alius, alienus, *dakichinna* meridionalis, *uttara* septentrionalis, *apara* vel *abara* occidentalis, *adhara* vilis, abjectus, inferior; *sua* suus, *andara* proprius, occultus, multiplex, sequuntur regulam generalem; sed recte declinari possunt etiam ut *sarva* omnis, excepto casu quarto num. sing., in quo solum recipiunt terminationem *asmei*, ut *pûrvasmei*, et non aliam. Ita pariter in numero plurali in sexto casu dicendum est *pûrútsam*, antiquorum, vel antiquis.

Dvidiá secundus, *tridiá* tertius in casu tertio, quarto, quinto, et septimo numeri singularis sequuntur regulam generalem, sed declinari possunt etiam ut *sarva*. Verum in sexto casu numeri pluralis admittunt solum terminationem in *ánám*, ut *náthánám*, *dvidiyánám*, *tridiyánám*.

Prathama primus, *tricharama* ultimus, *arddha* medius, *kattibaya* quotus, *dvidaya* duplex, *tridaya* triplex in nominativo plurali admittunt terminationem in à longum, vel in ð longum. In ceteris casibus declinantur ut *nátha*. Haec de *a* brevi, seu declinatione nominum in *a* breve masculinum desinentium.

A breve neutrum, *kunda* olla.

Singularis.

Dualis.

Pluralis.

1 <i>कुण्ड</i> Kundam.	Kundé <i>ollae</i> .	Kundáni <i>ollae</i>
Hé Kunda.	Hé Kundé.	Hé Kundáni.
2 Kundam.	Kundé.	Kundáni.
<i>ollam</i> ,	<i>duas ollas</i> ,	<i>plures ollas</i> .
3 Kundéna.	Kundábhyám.	Kundéy.
4 Kundáya.	Kundábhyám.	Kundébhyá.
5 Kundál.	Kundábhyám.	Kundébhyá.
6 Kundasya.	Kundayð.	Kundánám.
7 Kundé.	Kundayð.	Kundészu.

Ab hac generali regula excipiuntur *sarva*, omnis, *ulshva* omnis, aliaque nonnulla, quae triplex genus admittunt; eaque declinantur ut in genere masculino, excepto 1 casu, Vocativo, et 2 casu seu Accusativo, qui sequuntur *kundam*.

D

1 Casus <i>sarva</i>	<i>Sarvé</i>	<i>Sarvānni</i>
omne .		omnia . omnia .
<i>Hé sarva .</i>	<i>hé sarvé .</i>	<i>hé Sarvānni .</i>
2 <i>Sarvam</i> omne .	<i>Sarvé</i>	omnia . <i>Sarvānni</i> , omnia .
3 <i>Sarvéna .</i>	<i>Sarvábhyam .</i>	<i>Sarvéy .</i>
4 <i>Sarvasméy .</i>	<i>Sarvábhyām .</i>	<i>Sarvébhya .</i>
5 <i>Sarvasnāl .</i>	<i>Sarvábhyām .</i>	<i>Sarvébhya .</i>
6 <i>Sarvasya .</i>	<i>Sarvayò .</i>	<i>Sarvészām .</i>
7 <i>Sarvasmin .</i>	<i>Sarvayò .</i>	<i>Serveszu .</i>

- Vide exceptiones sub *Nátha* , et grammaticam Samscrdamicam pag. 98, et 97.

Nomina *kadara* , *itara* , *anya* , *anyatara* , *anyatama* , *kadansa* , *yatara* , *yatama* , *tatara* masculina , quae desinunt in *visargga* seu in *a* longum duobus circellis notatum , mutant hos circellos in *l* . vel *d* , quod retinent in Nominativo , Vocativo , et Accusativo numeri singularis ; et per has literas *l* . vel *d* fiunt neutra , ad distinctionem eorum quae exeunt in *a* , quae sunt masculina : V. g.

Kadara qualis , *kadara* quale , vel *kadarad* quale . Haec nomina , quae tria genera admittunt , in nominativo , vocativo , et accusativo declinantur ut *kundam* in numero duali , et plurali , in reliquis vero casibus ut masculina .

1 Casus <i>Kadarad</i> , <i>quale</i> .	<i>Kadaré</i> , <i>qualia</i> .	<i>Kadarāni</i> , <i>qualia</i> .
<i>Hé kadarad</i>	<i>Kadaré</i>	<i>Kadarāni</i> .
2 <i>Kadarad</i>	<i>Kadaré</i>	<i>Kadarāni</i> .
3 <i>Kadacénna .</i>	<i>Kadacábhyām .</i>	<i>Kadaréy .</i>
4 <i>Kadarasmey .</i>)	ut nomen <i>sarva</i> mox allatum .	
5 <i>Kadarasmāl .</i>)		
6 <i>Kadatasya .</i>)		
7 <i>Kadarasmin .</i>)		

Ubhé , ambo habet solum dualem , et declinatur ut *Kundè* .

A longum masculinum .

Sámabā seu *somapā* , cum *p* . leni , sacerdos , qui bibit *Sōmam* seu succum ex herbis *Lunae* sacris expressum , qui bibitur in sacrificio *Sōmae* seu *Lunae* . Hunc succum Parsi *Hem* , Indi

Som, Graeci *Hom*, vel *Om*, et *Omom* corrupte appellant. (*)²⁷

<i>Singularis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Pluralis.</i>
1 Sòmabā.	Sòmabau.	Sòmabā.
Hé Sàmabà.	Hé Sòmabau.	Hé Sòmabā.
2 Sòmabām.	Sòmabau.	Sòmaba.
3 Sòmabā.	Sòmabābhyām.	Sòmabābhī.
4 Sòmabé.	Sòmabābhyām.	Sòmabābhyā.
5 Sòmabā.	Sòmababhyām.	Sòmabābhyā.
6 Sòmabā.	Sòmabò.	Sòmabām.
7 Sòmabi.	Sòmabò.	Sòmabāsu.

Quae accentibus notata sunt, ea pronunciando producuntur, et longae vocalis naturam habent.

I breve masculinum. *Kavi*, कवि homo doctus.

<i>Singularis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Pluralis.</i>
1 Kavi.	Kavī.	Kavayā.
Hé Kavé.	Hé Kavī.	Hé Kavayā.
2 Kavim.	Kavī.	Kavin.
3 Kavinā.	Kavibhyām.	Kavibhī.
4 Kavayé.	Kavibhyām.	Kavibhya.
5 Kavé.	Kavibhyām.	Kavibhya.
6 Kavé.	Kavyò.	Kavinām.
7 Kavau.	Kavyò.	Kaviszu.

Ita declinantur *aghni* ignis, *ghiri* mons, *ravi* sol, *manni* res pretiosa, sed in tertio casu numeri singularis, et in sexto pluralis duplicant litteram *n*, sic *ghirinhā*, *ghirinnām*. Excipitur *sakhi*, amicus.

<i>Sing.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Pluralis.</i>
1 Sakha, amicus.	Sakhāyau, amici.	Sakhāya, amici.
Hé sakhé.	Hé Sakāyau.	Hé Sakhāya.
2 Sakhāyam.	Sakhāyau.	Sakhin.
3 Sakhyā.	Sakhibhyām.	Sakhibhī.
4 Sakhyé.		Sakhibhyā.

(*) Videsis Plutarchum in libro de *Iside*, et Anquetiti du Peron *Zend Avesta*.

5 Sakhyù .	Sakhibhyám .	Sakhibhyá .
6 Sakhyù .	Sakhyò .	Sakhinám .
7 Sakhyau .	Sakhyò .	Sakhiszu .

Padi seu *patl* cum littera *t* leni, *dominus* et *maritus*, declinatur ut *Sakha* amicus; nempe in casu 3. *padyá*, in 4. *padyé*, in 5. *padyu*, in 6. *padyu*, in 7. *padyau*; sed in reliquis sequitur declinationem *Kavi*, nempe *Padi*, *padì*, *padayā* etc.

Dvi duo habet solum dualem; *tri* tres, et *kadi* quot, solum pluralem.

1 Dvau duo .	traya tres .	Kadi quot .
2 Dvau duos .	trin tres .	Kadin quot .
3)	tribhi .	Kadibhi .
4) Dvábhyám .	tribhya .	Kadibhya .
5)	tribhya .	Kadibhya .
6 Dvayò .	trinám .	Kadinám .
7 Dvayò .	triszu .	Kadiszu .

Videsis meam grammaticam Samscrámicam pag. 98., ubi haec referuntur; et in magna Brahmanica grammatica haec ipsa nomina post *Igarándam Kavi sciabdam*.

I breve Neutrum. *Vári* aqua.

	Sing.	Dualis .	Pluralis .
1 Vári, aqua .	Várinni, aquae .	Várinni, aquae .	Várinni, aquae .
Hé vári .	Hé Várinni .	Hé Várinni .	Hé Várinni .
2 Vári, aquam .	Várinni, aquas .	Várinni, aquas .	Várinni, aquas .
3 Várinná .	Váribhyám .	Váribhi .	Váribhi .
4 Várinné .	Váribhyám .	Váribhya .	Váribhya .
5 Várinna .	Váribhyám .	Váribhya .	Váribhya .
6 Várinna .	Várinno .	Várinám .	Várinám .
7 Várinni .	Várinno .	Váriszu .	Váriszu .

Šuci purum in 1. et 2. casu sequitur *Vári*, in reliquis graditur ut *Kavi*, vel etiam ut *Vári*.

In legendo et scribendo servantur ubique accentus.

Asthi os, ossis, *dadhi* lac acidulum, *sakthi* junctura ossium, *akschi* oculus in 1. et 2. casu numeri singularis sequuntur *Vári*, in aliis casibus contrahunt duas ultimas syllabas.

- 3 Casus. Asthná. Dadhná. Sakthná. Akschná.
 4 — Asthné. Dadhné. Sakthné. Akschné.
 5 — Asthna. Dadhna. Sakthna. Akschna.
 6 — Asthna. Dadhna. Sakthna. Akschna.
 7 — Asthini, vel Asthni; Dadhini, vel dadhni; Sakthini, vel Sakthni; Akschini, vel Akschni. In 6. casu dualis et pluralis faciunt: *asthnò, asthnàm*: reliqua ut *Vári*. Vide grammaticam Samserdamicam pag. 99. — Dvi duo neutrum.

Dualis, <i>dvé</i> duo.	Pluralis, <i>trinni</i> tria.
1 Dvé.	1 Trinni.
2 Dvé.	2 Trinni.
3)	3) Tribhi.
4) Dvábhyám.	4) Tribhya.
5)	5)
6) Dvayò.	6 Trayánnám.
7)	7 Triszu.

I longum Masculinum: *Grámaní*, incola districtus, seu pagi Brahmanici.

<i>Singularis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Pluralis.</i>
1 Grámaní.	Grámanyau.	Grámanya.
Hé grámaní.	Hé grámanyau.	Hé grámanya.
2 Grámanyam.	Grámanyau.	Grámanya.
3 Grámanyá.	Grámanibhyám.	Grámanibhi.
4 Grámanyé.	Grámanibhyám.	Grámanibhya.
5 Grámanya.	Grámanibhyám.	Grámanibhya.
6 Grámanya.	Grámanyò.	Grámanyám.
7 Grámanyám.	Grámanyò.	Grámaniszu.

Sudhí vir doctus, boni ingenii, *sushrí* vir bonae famae, celeberris, in 1. casu habet *sudhí, sudhiyau, sudhiyá*, et in 7. casu num. sing. dices *sudhiyi, sushriyi*. Cetera ut *grámaní*.

I longum Neutrum declinatur ut *vári*, vel ut *grámaní* masculinum.

U breve Masculinum. *Káru* faber.

1 *Káru, faber.* *Karú, duo fabri.* *kárava, plures fabri.*

	Hé kárò .	Hé kárú .	Hé kárava .
2	Kárum .	Kárú .	Kárun .
3	Kárunná .	Kárubhyám .	Kárubhi .
4	Káravé .	Kárúbhyám .	Kárubhya .
5	Kárò .	Kárubhyám .	Kárubhya .
6	Kárò .	Kárvò .	Kárunnám .
7	Káraí .	Kárvò .	Káruszu .

Excipitur ab hac regula nomen *Kròшту*, quod significat *Adi-be*, Malabarice *Curuken*, animal orientale, ab Europaeis *Schakal* dictum. (*)

	<i>Sing.</i>	<i>Dualis .</i>	<i>Plur.</i>
1	Kròшту .	Kròштуrau .	Kròштуára .
	Hé kròштуò .	Hé kròштуáru .	Hé Kròштуára .
2	Kròштуáram .	Kròштуáru .	Kròштуen .
3	Kròштуrá .	Kròшту .	Kròштуubhyám .
4	Kròштуré , et	Kròштуubhyám .	Kròштуubhy .
	Kròштуavè .	Kròштуubhyám .	Kròштуubhya .
5	Kròшту , et	Kròштуvò .	Kròштуánnam .
6	Kròштуò .		
7	Kròштуari et	Kròштуvò .	Kròштуszu .
	Kròштуau .		

U breve Neutrum . *Trabu* (goma lacca) gummis a formicis congesta, ex qua cera sigillatoria .

	<i>Sing.</i>	<i>Dualis .</i>	<i>Pluralis .</i>
1	Trabu .	Trabunni .	Trabùnni .

Reliqui casus ut *Káru* .

Mrdú, blandum, res blanda, in tribus primis casibus declinatur ut *Vári*, in reliquis ut *Káru*, vel etiam ut *Vári* .

U longum Masculinum . *Khalapù*, valde laboriosus, diligentissimus vir .

1	Khalapù .	Khalapau .	Kalapvá . Reliqua ut <i>grámani</i> , seu ut <i>J</i> longum .

(*) Consule librum inscriptum : *Physiologus Syrus, seu Historia Animalium in S. Scriptura memoratorum, Syriace et Latine*. Vertit et illustravit *Olaus Gerhardus Tyschen*, Rostochii 1755 . Item *Zimmermanni Zoologiam* .

Hac eadem ratione declinatur *kāndalū*, arator.

Excipe *Svabhū*, qui per se existit, *Svayambhū*, idem, *pradibhū*, ex adverso sistens, inimicus; et alia composita ex *bhū*, quae sequenti methodo declinantur.

<i>Sing.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Pluralis.</i>
1 Pradibhū, adver.	Pradibhuvau.	Pradibhuvā, adver.
2 Pradibhum.	sa- Pradibhuvau.	Pradibhuvam. sato-
3 Pradibhuvā. tor.	Pradibhūbhyām.	Pradibhūbhi. res.
4 Pradibhuvē.	Pradibhūbhyām.	Pradibhūbbhya.
5 Pradibhuva.	Pradibhūbhyam.	Pradibhūbhya.
6 Pradibhuva.	Pradibhuvō.	Pradibhuvām.
7 Pradibhuvi.	Pradibhuvō.	Pradibhusu.

Consule grammaticam meam Samserdamicam pag. 100., & 101.

U longum neutrum. *Khalapū* res diligens, declina *Khalapū Khalapūni*, *Khalapūni*, nempe ut *Vāri* usque ad tertium casum. Ab hoc autem in reliquis omnibus declinabis juxta *Khalapū* masculinum, aut etiam juxta *Vāri*.

Ru seu *ir* breve masculinum. *Kartr* factor, creator, dominus. (*)

1 Kartā.	Kartārau.	Kartāra.
Hē Karta.	Hē Kartārau.	Hē Kartāra.
2 Kartāram.	Kartārau.	Kartrūn.
3 Kartrā.	Kartrubhyām.	Kartrubhi.
4 Kartrē.	Kartrubhyām.	Kartrubhya.
5 Kartu.	Kartrubhyām.	Kartrubhya.

(*) Dictiones Samserdamicas quamplurimas Graecis et Latinis affines esse, ostendimus in nostra Dissertatione de *Latini Sermōnis Origine*, typis edita Romae 1801; quae doctè recensita fuit Lutetiae Parisiorum tom. V in diario Scientifico, in lucem prolato ab erudito viro A. L. Millin ad an. 1803 Eandem affinitatem inter vocabula *Celtica* et *Samserdamica* animadvertit Brigant. *Détachement de la langue primitive* par M. Le Brigant a Paris 1797 pag. 43. Res haec dubio caret, sed aequè certum est vocabula Samserdamica a Brigantio allata, corrupta esse. Casta, puraque sunt nomina Samserdamica *Kartr*, seu *Cartr* creator, *pidr* pater, *māta* mater, *Dēva* Deus, et infinita alia, quae latinis affinia esse, facile perspicis.

6 Kartu .	Kartrò .	Katrùnnám .
7 Kartari .	Kartrò .	Katruszu .

Nomen *Pidr* seu *Pidá* pater, *Giamádr* seu *Giamádá* gener declinabis hoc modo .

1 <i>Pidà</i> .	<i>Pidarau</i> .	<i>Pidara</i> .
<i>Giamáda</i> .	<i>Giamádarau</i> .	<i>Giamádara</i> .

Ita de reliquis casibus, qui non producant in plurali syllabam *tá* seu *dá* ut producit nomen *Kartá* .

Nomen *Nr* seu *Ná* mas, quod huc spectat, paullo difficilior est, et heic recenseri debet .

<i>Singularis</i> .	<i>Dualis</i> .	<i>Pluralis</i> .
1 Casus <i>Ná mas</i> .	<i>Narau, duo mares</i> .	<i>Nará mares</i> .
<i>Hé Náh, o mas</i> .	<i>Hé Narau, o duo mares</i> .	<i>Hé Nará, o mares</i> .
2 <i>Naram, marrem</i> .	<i>Narau, duos mares</i> .	<i>Nrun, mares</i> .
3 <i>Nrá, cum mare, per mare, a mare</i> .	<i>Nrbhyám</i> .	<i>Nrbhi</i> .
4 <i>Nré, mari</i> .	<i>Nrbhyám</i> .	<i>Nrbhya</i> .
5 <i>Nu, prae mare, ex mare</i> .	<i>Nrbhyám</i> .	<i>Nrbhya</i> .
6 <i>Nu, maris, mari</i> .	<i>Nrò</i> .	<i>Nrnnám</i> .
7 <i>Nri, in mare</i> .	<i>Nrò</i> .	<i>Nrszu</i> .

Ru breve neutrum. *Katr*, quod facit, seu ens faciens, creans, dominans .

1 <i>Katr</i> .	<i>Katrúnni</i> .	<i>Katrúnni</i> .
2 <i>Katru</i> .	<i>Katrúnni</i> .	<i>Katrúnni</i> .
3 <i>Katrá, et Katrunna</i> .	<i>Katrubbyam</i> .	<i>Katrubhi</i> .

Reliqui casus declinantur ut in masculino.

O masculinum seu breve seu longum. Gò vacca, bos.

1 Gau, <i>vacca</i> .	Gávau, 2. <i>vaccae</i> .	Gáva, <i>plures vaccae</i> .
Hé Gau.	Hé Gávau.	Hé Gává.
2 Gám.	Gávau.	Gáh.
3 Gává.	Góbbhyám.	Góbbhi.
4 Gávé.	Góbbhyám.	Góbbhya.
5 Gò.	Góbbhyám.	Góbbhya.
6 Gò.	Gavò.	Gavám.
7 Gavi.	Gavò.	Gószu.

Ei vel aj masculinum. Surey, Dives; item, unus deorum.

1 Sura.	Suráyau.	Suráyá.
Hé Surá.	Hé Surayau.	Hé Suráyá.
2 Suráyam.	Suráyau.	Suráya.
3 Suráya.	Surábhyám.	Surábhi.
4 Suráyé.	Surábhyám.	Surábhya.
5 Suráya.	Surábhyám.	Surábhya.
6 Suráya.	Suráyò.	Suráyám.
7 Suráy.	Suráyò.	Surásu.

Au masculinum. Glau luna.

1 Glau, <i>luna</i> .	Glávau.	Gláva, <i>lunae</i> .
2 Glávam.	Glávau.	Gláva.
3 Glává.	Glaubhyám.	Glaubhi.
4 Glávé.	Glaubhyám.	Glaubhya.
5 Glává.	Glaubhyám.	Glaubhya.
6 Gláva.	Glávò.	Glávám.
7 Glávi.	Glávò.	Glauszu.

Ei seu aj neutrum. Adiréi medicina quaedam.

1 Adiri.	Adiríní.	Adiríní.
2 Adiri.	Adiríní.	Adiríní.
3 Adirinná.	Reliqui casus ut <i>Vári</i> sub littera <i>I</i> .	

Au neutrum, declinatur ut *trabu* sub littera *u* v. g.

1 Adinu.	Adinuní.	Adinúní.

E

2	Adinu .	Adinuni .	Adinúni .
3	Adinuná .	Adinunábhyám .	Adinubhi .
4	Adinuné; et reliqua ut <i>Trabu</i> .		

Hae igitur sunt declinationes generis masculini et neutrius nominum desinentium in vocales. Superstites adhuc sunt declinationes nominum generis feminini. desinentium in vocales. Quare sit primum exemplum .

A femininum breve *apprasidha*, id est, non datur nomen in *a* breve femininum desinens .

Sequuntur Feminina .

A longum femininum. *Giáyá*, seu *djáyá* uxor .

1	<i>Giáya</i> , uxor .	<i>Giáyé</i> , 2. uxores .	<i>Giáyā</i> , plures uxores .
	<i>Hé Giáyé</i> .	<i>Hé Giáyé</i> .	<i>Hé giáyā</i> .
2	<i>Giáyám</i> .	<i>Giáyé</i> .	<i>Giáyā</i> .
3	<i>Giáyayá</i> .	<i>Giáyábhyám</i> .	<i>Giáyábhi</i> .
4	<i>Giáyáyey</i> .	<i>Giáyábhyám</i> .	<i>Giáyábhya</i> .
5	<i>Giáyáyá</i> .	<i>Giáyábhyám</i> .	<i>Giáyábhya</i> .
6	<i>Giáyáyá</i> .	<i>Giáyáyò</i> .	<i>Giáyánám</i> .
7	<i>Giáyayam</i> . *	<i>Giáyáyò</i> .	<i>Giáyásu</i> .

Hoc modo declinabis *shálá*, *málá*; et reliqua omnia feminina in *a* longum desinentia .

Excipe *sarvá* omnis femininum, *vishvá* omnis, *ubhayá* utraque, *kadará*, *kadamá* qualis femininum, *sadará*, *sátamá* talis femininum, *anyá*, *anyatará* alia, altera, *égá* una &c., quae tria genera admittunt; dum in feminino genere veniunt, differunt a masculinis in quatuor casibus numeri singularis, et in sexto casu numeri pluralis. En illos

4	Casus. <i>Sarvasyei</i> .	<i>Sarvábhyám</i> .	<i>Sarvábhya</i> .
5	<i>Sarvasyá</i> .	<i>Sarvábhyám</i> .	<i>Sarvábhya</i> .
6	<i>Sarvasyá</i> .	<i>Sarváyò</i> .	<i>Sarvásám</i> .
7	<i>Sarvsyám</i> .	<i>Sarváyò</i> .	<i>Sarvásu</i> .

Dvidiá secunda, *tridiá* tertia sequuntur declinationem nominis *sarvá*, vel etiam *giáyá*, sed in sexto pluralis dices: *Dvidiánám*, *Tridiánám* .

Gerá seu *giará* senectus, canities, declinatur sequenti methodo.

1 <i>Gerá.</i>	<i>Gerasau.</i>	<i>Gerasā.</i>
<i>Hé Gerá.</i>	<i>Hé Gerasau.</i>	<i>Hé Gerasā.</i>
2 <i>Gerasam.</i>	<i>Gerasau.</i>	<i>Gerasā.</i>
3 <i>Gerasá.</i>	<i>Gerábhyám.</i>	<i>Gerábhi.</i>
4 <i>Gerasé.</i>	<i>Gerábhyám.</i>	<i>Gerábhya.</i>
5 <i>Gerasa.</i>	<i>Gerábhyam.</i>	<i>Gerábhya.</i>
6 <i>Gerasa.</i>	<i>Gerasò.</i>	<i>Gerasám.</i>
7 <i>Gerasi.</i>	<i>Gerasò.</i>	<i>Gerasú.</i>

I breve femininum. *Ruci* gustus, desiderium.

1 <i>Ruci</i> seu <i>ruci.</i>	<i>Ruci.</i>	<i>Ruciayā.</i>
<i>Hé Rucé.</i>	<i>Hé ruci.</i>	<i>Hé Ruciayā.</i>
2 <i>Rucim.</i>	<i>Ruci.</i>	<i>Ruci.</i>
3 <i>Ručiya.</i>	<i>Rucibhyám.</i>	<i>Rucibhi.</i>
4 <i>Ruciyeī,</i> <i>et</i>		
<i>Ruciayé.</i>	<i>Rucibhyám.</i>	<i>Rucibhya.</i>
5 <i>Ruciýá</i> <i>et</i>		
<i>Rucé.</i>	<i>Rucibhyám.</i>	<i>Rucibhya.</i>
6 <i>Rucé.</i>	<i>Ruciýò.</i>	<i>Rucínám.</i>
7 <i>Ruciýám.</i> <i>et</i>		
<i>Ruciaú</i>	<i>Ruciýò.</i>	<i>Ruciszu.</i>

Hoc modo declina *yupadi* juvencula, *hani* projectrix, destructor &c.

Nomen *dui* duae femininum declina ut supra in neutro.

1. *Dvé*, 2. *dvé*, 3. 4. 5. *dvábhyám*, 6. 7. *dvayò*. Tri tres.

1. *Tisrá* tres feminae, 2. *tisrá*, 3. *tisrubhi*, 4. et 5. *Tisrubhya*, 6. *Tisrunnám*, 7. *Tisruszu*.

I longum femininum. *Kartrí* factrix, creatrix.

<i>Sing.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Plural.</i>
1 <i>Kartrí.</i>	<i>Kartryáu.</i>	<i>Kartryá.</i>
		E 2

2 Kartryam .	Kartryau .	Kartrí .
3 Kartryā .	Kartribhyām .	Kartribhi .
4 Kartrey .	Kartribhyām .	Kartribhya .
5 Kartryā .	Kartribhyām .	Kartribhya .
6 Kartryā .	Kartryò .	Kartrinnām .
7 Kartryām .	Kartryò .	Kartríszu .

Ita declina *bhartrí* gubernatrix , directrix , *hartrí* destruetrix , raptrix &c.

Bhavadi femina existens , *yádi* femina gradiens , pergens , eodem modo declinantur , sed in 2. casu num. sing. faciunt *bhavadím* , *yádím* , et in 6. pluralis faciunt *bhavadinám* , *yádinám* , cum uno solo *n* .

Lakshmi , uxor dei *Vishnu* , declinatur ut *Kartrí* , sed in 2. casu habet *Lakschím* , in 6. casu *lakschmya* , *lakschmyò* , *lakschinám* , in 7. *lakschmya* , *lakschmayò* , *lakschmíszu* .

Shrì uxor Dei *Vishnu* , item femina celebris , dives , ab his differt .

1 Shrì .	Shriyau .	Shriyā .
2 Shriyam .	Shriyau .	Shriyā .
3 Shriya .	Shribhyām .	Shribhi .
4 Shriyei .		

et

Shriyé .	Shribhyām .	Shribhya .
5 Shriya .	Shribhyām .	Shribhya .
6 Shriyā .	Shriyò .	Shrinnām .
7 Shriyām ,		

et

Shriyi .	Shriyò .	Shríszu .

Juxta hoc ultimum nomen *shrì* , etiam declinabis *strì* mulier , excepto 2. casu , in quo dices hoc modo : *striyam* vel *strim* , mulierem , *striyam* duas mulieres , *stría* vel *strì* plures mulieres .

U breve femininum . *Tanu* corpus .

1 Tanu .	Tanù .	Tanavā .
Hé Tanu .	Hé Tanù .	Hé Tanavā .
2 Tanum .	Tanù .	Tanuum .

3 Tanvá.	Tanubhyám.	Tanubhi.
4 Tanavê et Tanvé.	Tanubhyám.	Tanubhya.
5 Tanò et Tanvá.	Tanubhyám.	Tanubhya.
6 Tanò. et Tanvá.	Tanvò.	Tanubnám.
7 Tanau et Tanvám.	Tanvò.	Tanuszu.

Ita *raggiu* seu *radju* vimen, &c.

U longum femininum. *Gembù* certum arbustum, declinat ut *kartri* sub littera *i* longa.

1 Gembù.	Gembvau.	Gembvâ &ci

Bhrù supercilium declina ut *shri* femininum.

1 Bhrù.	Bhruvau.	Bhruvâ.
2 Bhruvam.	Bhruvau.	Bhruvâ.
3 Bhruvâ.	Bhrubhyám.	Bhrubhi.
4 Bhruvei.	Bhrubhyám.	Bhrubhya.
5 Bhruvâ.	Bhrubhyám.	Bhrubhyâ.
6 Bhruva.	Bhruvò.	Bhrúvâ et Bhrúnnám.
7 Bhruvam, et Bhruvi.	Bhruvò.	Bhruszu.

Ru seu *ir* breve femininum. *Mádr* mater.

1 Máda seu Mátá.	Mádarau.	Mádara.
2 Mádam.	Mádarau.	Mádrù.
3 Mádrâ.	Mádrubhyám.	Mádrubhi.
4 Mádré.	Mádrubhyám.	Mádrubhya.
5 Mádu.	Mádrubhyám.	Mádrubhya.
6 Mádu.	Mádrò.	Mátrúnnám.
7 Mádari.	Mádrò.	Mátruszu.

Ita declinatur *Pidr* seu *Pidá* Pater, sed est gen. masculini.

Vide meam grammaticam Samserdamicam pag. 105.

Tschadarra nomen habet solum pluralem, nempe *quatuor feminas*.

Nanárr seu *nanáua* uxor fratris respectu sororis, *duhídr* seu *duhidá* filia, Germanis *Dochter*, *yádr* seu *yádá* uxor fratris respectu fratris, declinantur ut *Mádá*.

Svár, seu *ruasá* soror declinatur ut *kartru* seu *karth*. Vide *ru* breve masculinum. (*)

O breve et longum. Gò vacca.

1 Gò <i>vacca</i> .	Gávau.	Gáva, <i>vaccae</i> .
2 Gám.	Gávau.	Gá.

Vide *o* masculinum, et declina ut ibi.

Ei vel *ay* femininum. *Rel* aurum.

1 Rá.	Ráyau.	Ráya.
2 Ráyam.	Ráyau.	Ráya.
3 Ráyá.	Rábhyám.	Rábhi.

Declinabis ut *gerá*.

Au femininum. *Nau* cymba, navis.

1 Nau, <i>navis</i> .	Náván, 2. <i>naves</i> .	Nává, <i>naves</i> .
2 Návam, <i>navem</i> .	Návau.	Náva, <i>naves</i> .
3 Nává.	Naubhyám.	Naubhi.

Reliqua ut *glau* in masculinis.

(*) Habes hic iterum *mádr* seu *mátá* nomen affine latino *mater*, et Persico *مادر* *mader*, ac Germanico *mutter*; Samserdamicum *duhídr* filia, affine Persico *Dochhter* filia, et Germanico *Dochter* filia; Samserdamicum *Svár* soror, affine Germanico *Swester*: Quare merito linguam Samserdamicam inter antiquissima, eaque primaeva gentium idiomata collocandam esse censeo.

CAPUT III

39

SECTIO I.

*De declinationibus nominum desinentium
in consonantes.*

Quemadmodum in nominibus desinentibus in vocalem nominativus seu primus casus differt a suo nomine radicali, v.g. *svær* soror in nominativo habet *svasá*, *duhidr* filia in nominativo *duhidá*, ita pariter in nominibus desinentibus in consonantem nominativus, vocativus et accusativus numeri singularis discrepant a suo nomine radicali; v. g. *svártsch*, quae ultima consonans est *cia* romanum, seu *tscha* germanicum, mutatur in nominativo in literam *g* consonam, fitque *svúárg*, homo facundus, *Rágen* rex mutat ultimam in *a*, et fit *rágia* rex. Illae igitur literae consonantes, quae in nominativo mutationem suscipiunt, et ex quibus aliae derivantur, *radicales* vocantur, illae vero quae in nominativo mutatae illi consonanti substituuntur *derivatae* nuncupantur. Consonantes igitur finales radicales sunt hae: *cia*, seu *tscha*, *t.*, *th.*, *d.*, *dh.*, *n.*, *gia* seu *dj.*, *p.*, *bh.*, *m.*, *r.*, *v.*, *sh.*, *sz.*, *s.*, *h.*

- 1 *Tsch*, seu *cia* mutatur in *k.* *g.* *ng.*
- 2 *t.*, *th.*, *dh.*, *d.*, mutatur in *l.*, et *d.*
- 3 *n.* mutatur in *ñ.*
- 4 *dj.*, seu *gia* mutatur in *k.*, *l.*, et *d.*
- 5 *p.* in femininis mapet *p.*
- 6 *bh.* in femininis mutatur in *p.*, aut *b.*
- 7 *r.* accipit circellos duos seu visargga in fine.
- 8 *v.* mutatur in *au.*
- 9 *sh.* mutatur in *l.*, vel *d.*, aut *k.*, vel *g.*
- 10 *sz.* suscipit *l.*, et *d.*
- 11 *s.* litterae finali substituuntur duo circelli seu visargga.
- 12 *h.* mutatur in *k.*, vel *g.*, vel in *l.*, aut *d.*
- 13 *m.* mutatur in *n.*

Sit itaque prima declinatio consonantium radicalium, quam vide etiam in mea grammatica pag. 107.

L DECLINATIO.

Tschagáranda pullinga suvartscha shabda, id est, Nomina exeuntia in literam *tsch* seu *cia*, *suvartscha* facundus vocabulum.

Tsch. exeuntia, *suvartsch*, facundus.

<i>Sing.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Pluralis.</i>
1 Suvák, vel Suvág	Suvaciau.	Suvácia.
Hé Suvák, vel	Suvaciau.	Hé Suvácia.
Hé Suvág.		
2 Suvátscham.	Suvátschau.	Suvátscha.
3 Suvátschá.	Suvágbbhyám.	Suvágbbhi.
4 Suvátsché.	Suvágbbhyám.	Suvágbbhya.
5 Suvátscha.	Suvágbbhyám.	Suvágbbhya.
6 Suvátscha.	Suvátschò.	Suvátschâm.
7 Suvátschi.	Suvátschò.	Suvákshu.

Prátscha seu *prácia* oriens, res orientalis, differt in solo Nom., Vocat, et Accusativo.

1 Práng.	Prántschau.	Prántscha.
2 Prántscham.	Prántschau.	Prántscha.

Vocativus ut in Nominativo.

Pratyatsch occidens, Nom. Pratyang. Pratyantschau. Pratyantscha.

2 Pratyantscham.	Pratyantschau.	Pratitschá.
3 Pratitschá.	Pratyagbbhyám.	Pratyagbbhi &c.

Samyatscha veritas, eodem modo delinatur.

1 Samyang.	Samyantschau.	Samyantscha.
2 Samyantscham.	Samyantschau.	Samitschá &c.

Sadhryang, auxiliator.

Udatsch, fructus secuturus, Nom. *Udang*, fructus secuturus, Dualis *Udantschau*, Pluralis *Udantscha*, reliqua ut *pratyang*. Vide Grammaticam pag. 107., et 108.

Excipe ab hac regula *Tiryatsch* occultus, abscondite, furtivo gressu incedens.

1 Tiryang.	Tiryantschau.	Tiryantscha.
Hè Tiryang.	Hè Tiryantschau.	Hè Tiryantscha.
2 Tiryantscham.	Tiryantschau.	Tiratscha.
3 Tiratschà.	Tiryagbhyàm.	Tiryagbhi.
4 Tiratschè.	Tiryagbhyàm.	Tiryagbhya:
5 Tiratscha.		
6 Tiratscha.	Tiratschò.	Tiratschàm.
7 Tiratschi.	Tiratschò.	Tiryakschu.

Excipe secundo *Prang*, seu *pùgiá* cultus, honor, obsequium, sacrificium.

1 Prang.	Pràntescha.	Pràntescha.
3 Pràntescha.	Pràngbhyàm.	Pràngbhi &c.

Haec de exeuntibus in consonantem *tach*, sequitur declinatio terminantium in *t*, *d*, *th*.

II. DECLINATIO.

Marud, ex *Marul* ventus, juxta supradicta.

1 Marul, mārud.	Marudau.	Maruda.
3 Marudà.	Marudbhyàm.	Marudbhi.
7 Marudi.	Marudò.	Marudsu.

Reliqua ut *Suvàg* in prima declinatione. Vide grammaticam, pag. 108.

Excipe ab hac regula nomina sequentia.

Mahā magnus, *bhavan* existens, *Bhagavān* sanctus, felix, *Agghavān* universalis, quae ita declinantur.

Nom. Mahān magnus.	Mahandau duo magni.	Mahanda magni.
Acc. Mahandam.	Mahandau.	Mahada.
Abl. 1 Mahada.	Mahadbhyàm.	Mahadbhi.
Abl. 3 Mahadi.	Mahadò.	Mahadsu.

Bhavan, *Brhan* et reliqua supradicta declinantur ut *Mahan*.

Nom. Bhavan.	Bhavandau.	Bhavanda.

F.

<i>Voc.</i>	Hè Bhavan .	Hè Bhavandau .	Hè bhavanda .
<i>Acc.</i>	Bhavandam .	Bhavandau .	Bhavada .
<i>Abl.</i>	Bhavada .	Bhavadbhyam .	Bhavadbhi &c.

Ita pariter declinatur *dadal*, *dadhal*, *giakihal*.

<i>Nom.</i>	Dadada .	Dadadau .	Dadada .
<i>Voc.</i>	(Hè Dadal .	Hè Dadadau .	Hè Dadada .
	(Hè Dadada .		

Reliqua ut *Marul*: item feminina, v. g. *vidjul* fulgur, ut *Marul*. Vide Grammaticam, pag. 108.

Excuntia in *th*, ut v.g. *Drdhimath*, ex lacte butyrum extrahens, *aghnimath* ignem eliciens, declinantur sequenti methodo.

1	Aghnimal, agnimada;	Agnimathau .	Aghnimatha .
2	Aghnimatham .	Aghnimathau .	Aghnimathà .
3	Aghnimathà .	Agnimadbhyam .	Aghnimadbhya .
7	Aghnimathi .	Agnimathò .	Agnimatsu .

Reliqua ut *Suvak* supra in 1. declinatione.

Hæc declinatio exeuntium in *th*, caret femininis nominibus.

Excuntia in *d*. latinum, ut *Vèdavid* seu *Vèdavi* legem sciens, secundum dicta ab initio in sectione II., declinantur hæc modo :

1	Vèdavi, vèdavid, Vèdavidau .	Vèdavida .	
	Hè Vèdavi .	ut supra .	
2	Vèdavidam .	Vèdavidau .	Vèdavida .
3	Vèdavidà .	Vèdavidbhyam .	Vèdavidbhi .
4	Vèdavidè .	Vèdavidbhyam .	Vèdavidbhya .
5	Vèdavida .		
6	Vèdavida .	Vèdavidò .	Vèdavidam .
7	Vèdavidi .	Vèdavidò .	Vèdavitsu .

Excipe ab hac regula *Dvipal* bipes, quod oritur ex *Dvipad*.

1	Dvipal .	Dvipàdau .	Dvipàda .
2	Dvipadam .	Dvipàdau .	Dvipàda .

3 Dvipadā .	Dvipadbhyam .	Dvipadbhi .
7 Dvipadi .	Dvipadd .	Dvipātsu .

N. B. Vocales quae accentu gaudent, omnes longae sunt. Feminina nomina hujus declinationis, ut *Drizal*, ortum ex *drizad*, declinantur ut *Vēdaviḥ*.

Tal ille, ortum ex *Tad*; *Tal* qui; Edal iste, ortum ex *Edad*, quae huc referuntur, ac exceptionem aliquam postulant, infra recensebuntur. Vide grammaticam, pag. 109.

Excuntia in *dh*. litteram aspiratam, ut *Tatvabhudh* veritatis conscius, declinantur sequenti modo.

1 Tatvabhul .	Tatvabhudhau .	Tatvabhudha .
2 Tatvabhudham .	Tatvabhudhau .	Tatvabhudha .
3 Tatvabhudhā .	Tatvabhudbhyām .	Tatvabhudbhi .
4 Tatvabhudhē .		Tatvabhudbhya .
5 Tatvabhudha .		
6 Tatvabhudha .	Tatvabhudhō .	Tatvabhudhām .
7 Tatvabhudhi .	Tatvabhudhō .	Tatvabhutsu .

Feminina hujus declinationis hoc eodem modo declinantur, v. g. *Samil*, *samidhau*, *samidha* &c.

III. DECLINATIO

Nomina excuntia in *n*. consonantem, y. g. *Rādjen* seu *rāgen* rex, *Pūszen* sol. Vide Grammaticam, pag. 110.

1 Rādja, pūsā .	Rādjanau, pūzanau .	Rādjana, pūzana .
Voc. Hē Rādjen .	Hē pūzen &c.	
2 Rādjanam .	Rādjanau .	Rādja seu rāga, <i>reges</i> .
3 Rādjnā .	Rādjabhyām .	Rādjabhi .
4 Rādjnē .		Rādjabhya .
5 Rādjna .		
6 Rādjna .	Rādjnō .	Rādjnām, <i>regum, regibus</i> .
7 Rādjni, vel		
Rādjanī .	Rādjnō .	Rādjasu, <i>in regibus</i> .

Brahmahan occisor *Brahmani* declinatur ut *Pūszen*, exceptis hijs casibus sequentibus.

1	Brahmahà .	Brahmahana .	Brahmahana .
2	Brahmahana .		
3	Brahmagghnà .	Brahmagghyàm .	Brahmagghabhi .
7	Brahmahani .	Brahmagghnò .	Brahmahasu .
	<i>Suparvan</i> Divus pariter paulo abludit .		
1	Suparvâ .	Suparvâna .	Suparvâna .
	Hè Suparvan . (*)		
	Suparvanna .	Supervabhyàm .	Suparvabhi .
7	Suparvani .	Suparvanò .	Suparvasu .

Huc pertinent *Shvâ* canis, *yuvâ* juvenis, *magghavâ* deus
Dèvendra .

- 1 Shvâ, yuvâ, magghavâ, *dualis* shvanau, yuvâna, magghavanau, *Pluralis* shvâna, yuvâna, magghavâna .
- Voc.* Hè shvan, hè yuvan, hè magghavan, &c. ut in Nominativo .
- 2 Shvânam, shvanau, shûna . *Canem, canes, canes* . yuvânam, yuvâna, yûna . *Juvenem, juvenes, juvenes* . magghavânam, magghavâna, magghônâ .
- 3 Shunâ, yûnâ, magghônâ ; shvabhyàm, yuvâbhyàm, magghavâbhyàm ; shvabhi, yuvabhi, magghavabhi .
- 4 Shunè, yûnè, magghônè, shvabhyàm, yuvâbhyàm, magghavabhyam, shvabhya, yuvabhya, magghavabhya .
- 5 Shuna, yuna, magghôna, &c. ut in casu quarto .
- 6 Shuna, yuna, magghônâ ; shunò, yunò, magghônò ; shunâm, yûnâm, magghônâm .
- 7 Shuni, yûni, magghônî ; shunò, yûnò, magghônò, shvasu, yuvasu, magghavasû .

Nomen *Arvan* declinatur ut *Mahân* .

1	Arvâ .	Arvandau .	Arvanda .
<i>Voc.</i> Hè Arvan .			
3	Arvandâ .	Arvadbhyàm .	Arvadbhi &c.

(*) Vacuum, quod in duali, et plurali in multis locis relictum est, denotat, casum dualis et pluralis spatii vacui eundem esse cum casu dualis et pluralis immediate antecedenti, E. G. *Brahmahana*, *Brahmahana* dualis et pluralis est primi casus, et hic ipse dualis et pluralis est secundi casus; ita pariter in nomine *suparvâ*, aliisque supra descriptis .

Nomen *Pathin* seu *pantha* via excipitur.

1	Panthà .	Panthànu .	Panthàna .
Voc.	Hè Panthà .	Hè Panthànu .	Hè Panthàna .
2	Panthànām .	Panthànu .	Pathà .
3	Pathà .	Pathibhyām .	Pathibhi .
4	Pathè .	Pathibhyām .	Pathibhya .
5	Patha .		
6	Patha .	Pathò .	Pathām .
7	Pathi .	Pathò .	Pathiszu .

Ita *Mathin*, *Irubhukshin*: sed *Karin* elephas differt.

1	Karì elephas .	Karinau .	Karinnà .
	Hè Karin .	Hè Karinau ,	Hè Karinnà .
2	Karinām .	Karinau .	Karinnà .
3	Karinà .	Karibhyām .	Karibhi .
4	Karinè .	Karibhyām .	Karibhya .
5	Karina .		
6	Karina .	Karindò .	Karinām .
7	Karini .	Karindò .	Kariszu .

Ita *shicharì* apex, pinaculum, *shichì* pavo, *patrì* avis, *sàdì* debilis, *vàgì*, et reliqua huc spectantia; quorum ultima radicalis est littera *n*, quae mutatur in *ì* longum. Vide Grammaticam, pag. III.

Pantscha quinque, *ashda* octo, gaudent solo plurali.

1	Pantschan, pantscha .	Ashden, ashda .	Hoc eodem modo .
2	Pantscha .	Ashda, ashdau .	saptan, sapta, septem .
3	Pantschabhi .	Ashdabhi .	navan, nava, novem .
4	Pantschabhya .	Ashdabhya .	dashan, dasha, decem .
5	Pantschabya .	Ashdabhya .	
6	Pantschànām .	Ashdànām .	
7	Pantschasu .	Ashdasu .	

Feminina hujus declinationis sequuntur masculinum *Ràdja*, quod supra attulimus: sic *Simà* terminus, limes.

1	Simà .	Simànau .	Simànà .
3	Simnà .	Simabhyām .	Simabhi &c.

IV. DECLINATIO.

Exeuntium in *gia* romanum, seu *dj.* Germanicum,
sic *Bhiszakr* Medicus, ortum ex *Bhiszadj*.

1	Bhiszak, Bhiszag.	Bhiszadjau.	Bhiszadjä.
2	Bhiszadjam.	Bhiszadjau.	Bhiszadjä.
	Medicum.	Medicos.	Medicos.
7	Bhiszagi.	Bhiszadjö.	Bhiszakshu.

Reliqui casus omnes ut supra *Suvag*, facundus. Ita pariter
Genmabhacr seu *genmabhàrg* familiam colens.

1	Genmabhacr.	Genmabhàdjau.	Genmabhàdjä &c.

Excipe *Samràg* illustris vir, quod ita declinabis.

1	Samràg, samradh.	Samràdjau.	Samràdjä.
2	Samràdjam.	Samràdjau.	Samràdjä.
3	Samràdja.	Samràdhbhyàm.	Samràdhbhi.
4	Samràdjè.		Samràdhbhya.
5	Samràdja.		
6	Samràdja.	Samràdjö.	Samràdjàm.
7	Smràgi.	Samràdjö.	Samràshsu.

Ita pariter differt *yung* conjungens, ortum ex *yudj*.

1	Yung, jungens.	Yudjau, jungentes.	Yudjà, jungentes.
2	Yudjam.		
3	Yudjà.	Yugbhyàm.	Yugbhi.
7	Yugi.	Yudjò.	Yukshu.

Feminina hujus declinationis declinantur ut supra *Bhiszak*
seu *Bhiszag*, sic *Srak* collare, sertum.

1	Srak, srag.	Sradjau.	Sradja, sertum, sarta, sarta.

V. DECLINATIO.

Exeuntium in *P*, ut *Ap* aqua, femininum, habet
solum pluralem.

Nom.	)	
Voc.	)	Apa, aquae, o aquae, aquas.
Acc.	)	

<i>Abl. 1</i>	Albhi.
<i>Dat. 1 et Abl. 2</i>	Albhya.
<i>Gen. et Dat. 2</i>	Apam.
<i>Ab. 3</i>	Apsu.

VI. DECLINATIO.

Exeuntium in *bh*, seu *b* aspiratum, quae habet sola feminina,
ut *Kukub* ortum ex *Kucubh*, regio.

1 Kucub, et Cucup.	Kucubhau.	Kucubhà.
2 Kucubham.	Kucubhau.	Kucubhà.
3 Kucubhà.	Kucubbhyaṃ.	Kucubbhi.
7 Kucubhi.	Kucubhò.	Kucubsu.

VII. DECLINATIO.

Nominum exeuntium in consonantem *n*, ut *prashan* ortum
ex *prasham* patiens, mansuetus, mitis.

1 Prashán.	Prashámau.	Prasháma. <i>Mitis, mites, mites.</i>
2 Prashámam.	Prashámau.	Prasháma.
3 Prashámà.	Prashán.	Prashán.
4 Prashámè.	Prashán.	Prashán.
5 Prasháma.	Prashán.	Prashan.
6 Prasháma.	Prashámò.	Prashámám.
7 Prashámi.	Prashámò.	Prashán.

VIII. DECLINATIO.

Nominum exeuntium in consonantem *R*, ut *Priatschatvâ*
sincerus amicus, ortum ex *Priatschadur*.

1 Priatschatvâ.	Priatschatvârau.	Priatschatvâra.
2 Priatschatvâram.	idem.	idem ut supra.
3 Priatschadurâ.	Priatschadurbhyaṃ.	Priatschadurbhi.
4 Priatschadurè.	idem.	Priatschadurbhya.
5 Priatschadura.	idem.	idem.
6 Priatschadura.	Priatschadurò.	Priatschadurâm.
7 Priatschaduri.	Priatschadurò.	Priatschadurszu.

Tschatvâr quatuor habet solum pluralem.

- 1 *Tschatvâr*. 2 *Tschatvar*. 3 *Tschadurbhi*. 4 *Tschadurbhya*.
5 *Tschadurbhya*. 6 *Tschadurnâm*. 7 *Tschadurszu*.

Feminina huj. declinationis, ut *Ghîr* verbum, *pâr* urbs
sic declinabîs.

1	<i>Ghî</i> . (*)	<i>Ghirau</i> .	<i>Ghîr</i> . <i>verbum</i> , <i>verba</i> , <i>verba</i> .
2	<i>Ghiram</i> .	<i>Ghirau</i> .	<i>Ghîr</i> .
3	<i>Ghîrà</i> .	<i>Ghîrbhyâm</i> .	<i>Ghîrbhi</i> .
7	<i>Ghîri</i> .	<i>Ghîrò</i> .	<i>Ghîrszu</i> .

Ita *dhû* a *dhur* operatio. *Dhû*, *dhurau*, *dhur*, 3 *dhurà*,
dûrbhyâm, *dûrbhi*, 7 *dhuri*, *dhurò*, *dhurszu*.

Tschadasra quatuor feminae, ortum ex *Tschadasar*,
habet solum pluralem.

1	(	<i>Tschadasra</i> .
2	(	<i>Tschadasrbhi</i> .
3	(	<i>Tschadasrbhya</i> .
4	(	<i>Tschadasrnam</i> .
5	(	<i>Tschadasrszu</i> .
6		
7		

IX. DECLINATIO.

Exeuntium in *o*, ut *sudio*, bonus deus, bonum numen.

1	<i>Sudyau</i> .	<i>Sudivau</i> .	<i>Sudiva</i> .
2	<i>Sûdivam</i> .		
3	<i>Sûdivà</i> .	<i>Sudubhyâm</i> .	<i>Sudubhi</i> .
4	<i>Sûdivà</i> .		<i>Sudubhya</i> .
5	<i>Sudiva</i> .		
6	<i>Sûdiva</i> .	<i>Sûdivò</i> .	<i>Sûdivâm</i> .
7	<i>Sûdivi</i> .	<i>Sûdivò</i> .	<i>Sûdyuszu</i> .

Ita pariter *djav* caelum, aer, firmamentum, sed est generis
feminini. Vide Grammaticam, pag. 113.

(*) *Gh* scribunt Germani, et recte; est enim littera *g*, id est,
ga inter consonantes.

X. DECLINATIO.

Exeuntium in *sh*, ut *vīl* homo ex familia seu tribu
agricolarum, ortum ex *Vīsh*.

1	Vīl, vīrdh.	Vīshau.	Vīsha.
2	Vīsham.		
3	Vīshà.	Vīdhbhyàm.	Vīdhbhi.
4	Vīshè.	Vīdhbhyàm.	Vīdhbhya.
5	Vīsha.		
6	Vīsha.	Vīshò.	Vīshàm.
7	Vīshi.	Vīshò.	Vīshu.

Ita *Tàdrk*, ortum ex *Tàdarsh*.

1	Tàdrk.	Tadrshau.	Tadrsha.
2	Tadrsham.		
3	Tadrshà.	Tadrgbhyàm.	Tadrgbhi.
7	Tadrshi.	Tadrshò.	Tadrkshu.

Feminina, ut *Drk* oculus, declina ut *Tàdrk*, ortum est ex
drsh. Vide Grammat. pag. 113.

XI. DECLINATIO.

Nominum exeuntium in litteram *sz*, quae est vigesima no-
na in nostro Alphabeto, et distinguitur a xxviii, quae est *sch*, vel
sh, seu Italicum *scia*, de qua in superiori declinatione egimus.
Haec declinatio inscribitur: *szacárándampullingam ratnamurisa*
schabdam.

Ratnamul fur gemmae; ortum ex *ratnamurisa*.

1	Ratnamul, ratnamurdha.	Ratnamuszau.	Ratnamusza.
2	Ratnamuszam, furem gemmae.		
3	Ratnamuszà.	Ratnamudhbhyàm.	Ratnamudhbhi.
7	Ratnamuszi.	Ratnamuszò.	Ratnamulsu.

Reliqua ut *vīl* in x declinatione.

Nomen *szal* sex habet solum pluralem.

1	Szal, szadh.	2 idem.	3 Szadhbhi.	4 Szadhbhya.	5 et 6
Szannàm vel szadhnàm.					
7 Szalsu.					

Feminina huj. declinationis, ut *Tvil*, eodem modo ince-
duot ut *Ratnamul*.

XII. DECLINATIO.

Exeuntium in consonantem S ut *Suvartsich* clarus, ortum ex *Suvartsichas*.

1 Suvartscha .	Suvartschasau .	Suvartschasa .
2 Suvartschiasam .		
3 Suvartschasà .	Suvartschòbhyàm .	Suvartschòbhi .
4 Suvartschasè .		Suvartschòbhya .
5 Suvartschasa .		
6 Suvartschasa .	Suvartschasò .	Suvartschasàm .
7 Suvartschasi .	Suvartschasò .	Suvartschassu .

Ita declinatur *Sumanas*, angelus &c.

Nomen *Shrèyan* praeclarus, valde bonus, ortum ex *Shrèyas* paullo differt.

1 Shrèyan .	Shrèyàmsau .	Shrèyamsa .
2 Shrèyamsam .		
3 Shrèyasà .	Shrèyòbhyàm .	Shrèyòbhi .
4 Shrèyasè .		Shrèyòbhya .
5 Shrèyasa .		
6 Shrèyasa .	Shrèyasò .	Shrèyasàm .
7 Shrèyasi .	Shrèyasò .	Shrèyāsu et Shrèyasu .

Nomen *ushanā* vènus planeta declinatur ut *suvartsicha*, sed in vocativo habet *hè ushanen*, et in ablativo tertio seu casu septimo habet etiam *ushanāsu*.

Nomen *Pumàn* mas differt.

1 Pumàn .	Pumàmsau .	Pumàmsa .
2 Pumàmsa .		
3 Pumsà .	Pumbhyàm .	Pumbhi .
4 Pumsè .		Pumbhya .
5 Pumsa .		
6 Pumsa .	Pumsò .	Pumsàm .
7 Pumsi .	Pumsò .	Pumsu .

Ita *Vidvàn* vir sapiens, eruditus, differt.

1 Vidvàn .	Vidvāmsau .	Vidvamsa .

3	Vidvamsam .		Vidusza .
3	Viduszà .	Vidvadbhyàm .	Vidvadbhi .
4	Viduszè .	Vidvadbhyàm .	Vidvadbhya .
5	Vidusza .		
6	Vidusza .	Viduszò .	Viduszàm .
7	Viduszi .	Viduszò .	Vidvalu .

Feminina huj. declinationis sequuntur nomen *Suvartscha* supra allatum .

XIII. DECLINATIONO.

Nominum exeuntium in *h*, ut *Gòdhuc* vacca mulgens, ortum ex *Gòdhu*.

1	Gòdhuc, gòdhug. Gòdhuha .	Godhuha .
2	Gòdhuham .	
3	Gòdhuha .	Gòdhugbhyàm , Gòdhugbhi .
7	Gòdhuhi .	Gòdhuho . Gòdhukshu .

Shvali canem lambens, ortum ex *Shvalih* excipitur, et declinatur ut *Vil*, in x declinatione.

1	Shvalil .	Shvalihau .	Shvaliha .
2	Shvaliham .		
3	Shvalihà .	Shvalidhbhyàm .	Shvalidhbhi &c.

Mitradruc amicum offendens, ortum ex *Mitradrugh* :

1	Mitradruc .	dualis .	pluralis .
et	Mitradrul .	Mitradruhau .	Mitradruha .
2	Mitradrugham .		
3	Mitradrughà ,	mitradrugbhyàm ,	mitradrugbhi ,
		vel mitradhrudhbhyàm ,	mitradhrudhbi .
7	Mitradruhi ,	mitradruhò ,	mitradrukshu
		vel mitradhrulsu .	

Ita pariter differt *Anadvàn*, ortum ex *Anaduh*, Taurus .

1	Anadvàn .	Anaduhau .	Anaduha .
	Hè Anadvèn .		
2	Anaduham .	Anaduhau .	Anaduha .
3	Anaduhà .	Anadudbhyàm .	Anadudbhi .
7	Anaduhi .	Anaduhò .	Anadulsu .

Feminina huj. declinationis, ut *Ubanal* calceus, ortum ex *Ubānah*, fere sequuntur modo dictum *Anaduān*.

1	Ubānal, ubānad.	Ubānahau.	Ubanaha.
	Hè Ubānal, hè ubanad.	Hè Ubanahau.	Hè Ubānaha.
2	Ubānaham, <i>calceum</i> .		
3	Ubānaha.	Ubānadbhyām.	Ubānadbhi.
7	Ubānahi.	Ubānahò.	Ubānalsu.

Haec de masculinis et femininis exeuntibus in aliquam consonantem. (*)

NEUTRA.

Differunt in nominativis, vocativis et accusativis, qui casus fere semper sunt aequales et uniformentes, in reliquis procedunt ut masculina. v. g.

I. DECLINATIO.

Exeuntium in *cia*, seu *tuch* germanicum, ut *præg* plaga orientalis, ortum ex *pràtsch*.

	<i>dnalis.</i>	<i>pluralis.</i>
1	Præg, præk . .	Pràtschi.
2	idem.	idem.
3	Pràtschà.	Prægbyām.
		Prægbyi &c.

Ita declinatur quodcumque aliud neutrum terminans in *tuch*.

(*) Duo eruditi viri, qui meam grammaticam Samserdamicam *Sidharābam* inscriptam diligentius inspexerant, literis ad me datis conquesti sunt, quod eam necessitati hominum Europaeorum, hujus linguae studio incumbere volentium, non accommodaverim, et a meihodo, qua europaeae grammaticae conscriptae sunt, longe discesserim. Vult ergo hi viri, ut ego Indos europatis caligis induam, et Europaeis hominibus rotundam ac patens vestis frustum, quo Indi femora tegunt, *vāstra* dictum, accingam. Nomina quidem Samserdamica cum latinis, graecisque in generibus et numeris conveniunt, sed terminationibus, casibus, declinandique ordine, methodo, et varietate ab illis longe abjudunt. Pervertetur ergo genuinus Indicus linguae ordo, indoles Indicæ Grammaticae suffocabitur, et rei alioquin implexæ et intricatæ immensum chaos affundetur. Quid æqui bonique accideret, si quis linguae arabicae rudimenta ad latinam graecamve methodum, indolem, et ordinem redigeret? Profecto nesciunt hi viri, linguis Orientalibus peculiarem genium et naturam inesse, quae nostris linguis adscribi, applicarique non potest.

II. DECLINATIO.

Exeuntium in *d*, seu *t*, lene, ut *shacral*, ortum
ex *shacrd* stercus.

1 *Shacral*, *shacrd*, *shacrdi*, *shacrandi*.

ita declina *dadai*, *dadadi*, *dadani*.

yai, *yadi*, *yani*.

Bhavai, *bhavadi*, *bhavani*.

Reliqui casus ut in masculinis.

III. DECLINATIO.

Exeuntium in consonantem *n*, ut *Tscharman* pellis.

1 *Tscharma*. *Tscharmani*. *Tscharmani*.

Voc. *Hé Tscharman*.

2 *Tscharma*.

3 *Tscharmanà*. *Tscharmàbhyam*. *Tscharmabhi* &c.

Sàma sermo blandus, ortum ex *sàman* differt.

1 *Sàma*. *Sàmni*. *Sàmani*.

Hé Saman.

3 *Samnà*. *Sàmabhyam*. *Sámabhi*.

Aha dies, ortum ex *ahan* differt.

1 2 *Aha*. *Ahani* et *ahni*. *Ahani*.

3 *Ahnà*. *Ahòbhyam*. *Ahòbhi*.

7 *Ahani* et *ahani*. *Ahnò*. *Ahasu*.

IV. DECLINATIO.

Exeuntium in *gia* seu *dj*, ut *Asrk* sanguis ortum ex *asrdj*
seu *asrgia*. Vide litteram num. 7. in Alphabeto.

1 *Asrk*, *Asrg*. *Asrgi* seu *Asrdji*. *Asrgi*.

3 *Asrgià*. *Asrgbhyam*. *Asrgbhi* &c.

V. DECLINATIO.

Exeuntium in *m*, ut *Kim*, quid quod, *ldam* hoc. De his
agemus infra.

VI. DECLINATIO.

Exeuntium in *r*, ut *và* aqua, ortum ex *Vâr*.

1) *Và*. *Vâri*. *Vâri*.

2)

Reliqua ut *ghì* in declinatione VIII, sed *và* semper manet longa.

Tschatuàr quatuor neutrum.

- 1) Tschatvàri, 3 Tschadurbhi, 4 et 5 Tschadurbhya,
2) 6 Tschadurnàm, 7 Tschadurìsu.

VI. DECLINATIO.

Exeuntium in *s* finale, ut *Paya* lac, ortum ex *payas*.

- 1 et 2 *Paya*. Payasì. Payainsi.
3 *Payasà*. Payòbhyàm. Payòbhi.
7 *Payasi*. Payasò. Payassu &c.

Ita declinatur *Havi* butyrrum, ortum ex *Havis*.

- 1 *Havi*. Haviszi. Havimszi.
2 *Havim*,
3 *Havimszà*. Havòbhyàm. Havòbhi.
4 *Haviszi*. Haviszo. Haviszu.

Aliae Litterae finales in neutris declinationes non admittunt, seu aliae neutrorum declinationes non dantur.

SECTION II.

De Pronomine et Relativis.

1 <i>Aham ego</i> .	<i>Avàm</i> , <i>nos</i> ,	<i>Vayam nos</i> .
2 <i>Màm et mà</i> ,	<i>Avàm</i> , <i>et nau</i> ;	<i>Asmàn et na</i> .
3 <i>Mayà</i> ,	<i>Avàbhyàm</i> ,	<i>Asmàbhi</i> .
4 <i>Mahya et mè</i> ;	<i>Avàbhyàm et nau</i> ;	<i>Asmabhya et na</i> .
5 <i>Mal</i> ,	<i>Avàbhyàm</i> ,	<i>Asmal</i> .
6 <i>Mama et mè</i> ;	<i>Avayò et nau</i> ;	<i>Asmàcam et na</i> .
7 <i>May</i> ,	<i>Avayò</i> .	<i>Asmàsù</i> .
1 <i>Tvàm, tu</i>	<i>Yuvàm, vos</i> .	<i>Yùyam. vos</i>
2 <i>Tvàm, et Tvà</i>	<i>Yuvàm, et vàm</i> ,	<i>Yuszman et va</i> .
3 <i>Tvayà</i> ,	<i>Yuvàbhyàm</i> ,	<i>Yuszabhi</i> .
4 <i>Tubhyam</i> ,	<i>Yuvàbhyàm</i> ,	<i>Yuszabhyam, et va</i> .
5 <i>Tval</i> ,	<i>Yuvàbhyàm</i> ,	<i>Yuszmal</i> .
6 <i>Taya, et Tè</i> ,	<i>Yuvayo, et vàm</i> .	<i>Yusmàcam, et và</i> .
7 <i>Tvay</i> ,	<i>Yuvayò</i> ,	<i>Yusmàsù</i> .

Notandum, quod *Aham* ego, et *Tuam* tu in praenotatis casibus dupliciter adhiberi possit, nempe in accusativo *Màm*, vel *mà*; ita et *Tuam*, et *tuà*, prout in compositione vel unum vel aliud melius congruit. Sit itaque.

2 *Màm vel mà*; *avàm vel nau*; *asmàn vel nà*; ita et de reliquis casibus supra jam indicatis.

Pronomen *Sa* ille.

1 <i>Sa</i> , ille	<i>tau</i> ,	<i>tè</i> .
2 <i>Tam</i> ,	<i>tau</i> ,	<i>tàn</i> .
3 <i>Tèna</i> ,	<i>tàbhyàm</i> ,	<i>tèy</i> .
4 <i>Tasmey</i> ,	<i>tàbhyàm</i> ,	<i>tèbhya</i> .
5 <i>Tasmâl</i> ,	<i>tàbhyàm</i> ,	<i>tèbhya</i> .
6 <i>Tasya</i> ,	<i>tayò</i> ,	<i>tèszàm</i> .
7 <i>Tasmin</i> ,	<i>tayò</i> ,	<i>tèszu</i> .

Femininum *Sà* illa.

1 <i>Sà</i> ,	<i>te</i> ,	<i>tâ</i> .
2 <i>Tâm</i> ,	<i>tè</i> ,	<i>tâ</i> .
3 <i>Tayá</i> ,	<i>tábhyàm</i> ,	<i>tábhî</i> .
4 <i>Tasyei</i> ,	<i>tábhyàm</i> ,	<i>tábhya</i> .
5 <i>Tasyá</i> ,	<i>tábhyàm</i> ,	<i>tábhya</i> .
6 <i>Tasyá</i> ,	<i>tayò</i> ,	<i>tásám</i> .
7 <i>Tasyám</i> ,	<i>tayò</i> ,	<i>tásu</i> .

Neutrum *tal* illud.

1 <i>Tal</i> , <i>tè</i> ;	<i>tâni</i> ,	<i>tal</i> .
2 <i>Tal</i> , <i>ta</i> , <i>te</i> ;	<i>dualis tè</i> ,	<i>plural. tâni</i> .
3 <i>Tèna</i> ,	<i>tábhyàm</i> ,	<i>tey</i> .
4 <i>Tasmey</i> ,	<i>tábhyàm</i> ,	<i>tèbhya</i> .
5 <i>Tasmâl</i> ,	<i>tábhyàm</i> ,	<i>tèbhya</i> .
6 <i>Tasya</i> ,	<i>tayò</i> ,	<i>tèszàm</i> .
7 <i>Tasmin</i> ,	<i>tayò</i> ,	<i>tèszu</i> .

Ita declina *Sya*, dualis *tyau*, plur. *tyè*.

<i>Tyam</i> .	<i>tyan</i> ,	<i>tyán</i> .
<i>Tyèna</i> ,	<i>ryábhyàm</i> ,	<i>ryèi &c.</i>

Pronomen *Edal* seu *Esza* iste, ortum ex *èdad*.

1 <i>Esza</i> , iste	<i>èdau</i> ,	<i>èdè</i> .
2 <i>Edam</i> ,	<i>èdau</i> ,	<i>èdán</i> .

3	Edèna;	èdábhyám,	èdey.
4	Edasmey,	èdábhyám,	èdèbhya.
5	Edasmál,	èdábhyám,	èdàbhya.
6	Edasya,	èdayò,	èdeszám.
7	Edasmin,	èdayò,	èdèszu.

Femininum *Esza* ista, ortum ex *èdad*.

1	Eszá,	èdè,	èdá.
2	Edám,	èdè,	èdá.
3	Edayá,	èdábhyám,	èdábhi.
4	Edasyei,	ádábhyám,	èdàbhya.
5	Edasyá,	èdábhyám,	èdàbhya.
6	Edasyá,	èdayò,	èdásám.
7	Fdasyám,	èdayò,	èdásu.

Neutrum *Edal* istud, ortum ex *èdad*.

1	Edal,	èdè,	èdàni.
2	Edal,	èdè,	èdàni.
3	Edèna,	èdábhyám;	èdey.
4	Edasmey,	èdábhyám,	èdèbhya.
5	Edasmál,	èdábhyám,	èdèbhya.
6	Edasya,	èdayò,	èdèszám.
7	Edasmin,	èdayò,	ádèszu.

Notandum, quod hoc pronomen *èdal* iste in omnibus generibus in accusativo seu 2 casu, in 3, in 6 et 7. praeter modo allatas terminationes etiam alias admittat. v.g.

- 2 Edam *vel* ènam; èdau *vel* ènau, èdán *vel* ènán
 3 èdèna *vel* ènèna; hoc in singulari.
 6 et 7 in duali èdayò *vel* ènayò.

Ita femininum *èsza* ista.

- 2 ènám, ènè, èná.
 3 ènayá, solum in singulari.
 6 et 7 ènayò, solum in duali.

Ita neutrum *èdal* vel *ènèl* istud, ortum ex *èdad*.

- 1 et 2 èdal *vel* enad, dual. plural.
vel ènèl. ènè, ènàni.
 3 ènèna, solum in singulari.
 6 et 7 ènayò, solum in duali.

Pronomen *ayam* hic,

1	Ayam, hic	imau,	imè.
2	Imam <i>et</i> ènam;	imau, imàn	ènàn.
3	Anèna <i>et</i> ènèna;	àbhàyam,	èbbhi.
4	Asmey,	àbhàyam,	èbhya.
5	Asmàl,	àbhàyam,	èbhya.
6	Asya,	anayò <i>et</i> ènayò,	èszám.
7	Asmin,	anayò <i>et</i> ènayò,	èszu.

Femininum *lyam* haec.

1	Iyam, haec	imè,	imà.
2	Imàm,		
	<i>et</i> ènàm,	imè <i>et</i> ènè,	imà <i>et</i> ènà.
3	Anayà,	àbhàyam,	àbbi.
4	Asyci,	àbhàyam,	àbhya.
5	Asya,	àbhàyam,	àbhya.
6	Asya,	anayò <i>et</i> ènayò,	àsam.
7	Asya,	anayò <i>et</i> ènayò,	àsu.

Neutrum *idam* hoc.

1	Idam, hoc	imè,	imàni.
2	idam,	imè,	imàni.
3	Anèna,	àbhàyam,	èbbhi.
4	Asmey,	àbhàyam,	èbhya, &c. ut mascul.

Pronomen *asau* iste, ortum ex *adasi*.

1	Asau, iste	amù,	amì.
2	amum,	amù,	amùn.
3	amunà,	amùbbhàyam,	amibbhi.
4	amuszmey,	amùbbhàyam,	amibbhya.
5	Amuszmál,	amùbbhàyam,	amibbhya.
6	amuszja,	amuyò,	amiszám.
7	Amuszmin,	amuyò,	amiszu.

Femininum *asau*, ista.

1	Asau,	amù,	amù.
2	amum,	amù,	amù.
3	amuyà,	amubbhàyam,	amùbbhi.
4	Amuszyci,		amùbbhya.
5	Amuszyà,		amùbbhya.

H

6 amuszyá, amuyò, amòszám.

7 amuszyam, amuyò, amòszu.

Neutrum *ada* istud ortum ex *adasi*.

1 et 2 Ada, amù, amùni.

3 Amuná, amùbhyám, amùbhi.

Reliqua ut in masculino.

Relativum *Ka*, quis, *Kà* quae, *Kim* quid, quod, interrogando.

Masculinum

Femininum,

Neutrum.

1		
Sing. Ka,	Ká,	Kim.
Dual. Kau,	Kè,	Kè.
Plu. al. Kè,	Káa,	Káni.

2		
Kam,	Kám,	Kim.
Kau,	Kè,	Kè.
Kán,	Káa,	Káni.

3		
Kèna,	Kayá,	Kèna.
Kábhyám,	Kábhyám,	Kábhyám.
Key,	Kábhi,	Key.

4		
Kasmey,	Kasyeí,	Kasmey.
Kábhyám,	Kábhyám,	Kábhyám.
Kèbhya,		

5		
Kasmál,	Kasyá,	Kasmál.
Kábhyám,	Kábhyám,	Kábhyám.
Kèbhya,	Kábhya,	Kèbhya.

6		
Kasya,	Kásyà,	Kasya.
Kayò,	Kayò,	Kayò.
Kèszám,	Kasám,	Kèszám.

7		
Kasmin,	Kasyám,	Kasmin.
Kayò,	Kayò,	Kayò.
Kèszu,	Kasu,	Kèszu.

Hoc eodem modo declinabis *ya* qui, *yà* quæ, *yal* seu *yad* quod relativum.

1 <i>ya</i> qui,	<i>yà</i> quæ,	<i>yal</i> quod.
2 <i>yam</i> quem,	<i>yâm</i> quam,	<i>yal</i> quod.
Dualis <i>yau</i> ,	<i>yè</i> ,	<i>yè</i> .
Plural <i>yân</i> ,	<i>yâa</i> ,	<i>yâni</i> etc.

Exempla casus illustrantia .

I. *Vrkschëna* dvirado hada, *per arborem*, nempe ut causam, vel instrumentum, *occisus elephas*. Vide declinationem nominis *vrksha*, *arbor* Sect. I in declinatione nomignum executionum in *a* vocalem brevem, inveniesque *vrkschëna* in casu 3, qui est noster ablativus causæ, societatis, et instrumenti. *Hada* occisus.

II. *Vrkschâl padidam*, res ex arbore lapsa. Est ablativus noster absolutus, tamquam rem ex termino suo lapsam denotans, qui apud Brahmanes est casus quintus.

III. *Vrkschëna sahida*, cum arbore conjunctus; est ablativus societatis seu casus tertius Brahmanicus.

IV. *Nâthëna kriyadè*, a Domino fit: est ablativus causæ, seu casus tertius.

V. *Nâthâyâ namâ*, Domino adoratio. Est dativus noster cui, vel commodi, ut v. g. *Nâthâyâ gam dadâti*, domino vacca dat.

VI. *Mökschâyâ dharmam bhagiadè*, ad litteram: *gloriæ virtutem sequitur*, id est, propter gloriam sequitur virtutem; ubi vides dativum *cui*, tamquam *fini*, nempe *gloriæ*; qui est casus IV Brahmanicus.

VII. *Vrkschâl prabhavandî puszpâni*, ex arbore nascuntur flores; ubi elucet ablativus causæ, vel originis. Sic *aghnè* igne seu ex igne, *ruszna* calor, *giayadè* nascitur.

VIII. *Tasmâl param mahân*, illo valde major, ad litteram: *illo valde magnus*; ubi percipis ablativum nostrum simplicem, seu quintum casum Brahmanicum *tasmâl* illo, super illum, quod usuvenit in comparativis.

IX. *Agâshè pakishî tscharadî*, in aere circumit avis; ubi vides ablativum loci seu quietis. Sic *vanè vrkscha tistadi*,

vanè *in Sylva*, vrkscha arbor, tistztadi stat. Est casus 7. Ita pariter *Udayadi oriente*, bhârûadi sole, giâda natus, putra filius.

X. *Mânuszêszu shûratama*, in hominibus generosissimus; est ablativus 3. Brahmanicus, seu casus septimus, qui valet nostrum genitivum conjunctum superlativo, nempe *hominum generosissimus*, vel inter homines generosissimus.

XI. *Dêvâbhya âdya*, ex Divis primus: est casus quintus ex arboribus, prae arboribus; vide I declinationem: aequivalet latino: *inter Divos primus*. Prosequitur eadem lectio: *Tava tuo darshanêna conspectu*, tuis oculis, *samasta omnia*, durida peccata, *kichayam extinctionem*, *pragen* afferens generans. Id est, *Dêvâbhya âdya tava darshanêna samasta durida kichayam pragen*. Ex Divis antesignane Tu (nempe Deus *Shiva*), tuo aspectu, tuis oculis omnium peccatorum extinctionem afferens. In libro *Judhishtiravigêa*.

XII. *Tamasâm ignorantiarum*, obscuritatum, tenebrarum, *astamayâya destructori*, occisori, *tê tibi*, *sadâ semper*, *namâ* adoratio. *Nâghêshânâm* deorum, proprie caeli dominorum, *vasidim* habitaculum, *ta* ille, ipse, *prâval* obtinuit, adeptus est. Ibidem. Vide meam Grammaticam Samserd. pag. 116 et 117.

SECTION III.

De Generibus.

Genus masculinum apud Brahmanes vocatur *Pullinga*, femininum *Strilingâ*, neutrum *Nabunsaga*, vel etiam *Klibè* sexu carens. In Dictionario *Amarasinha* notatur uniuscujusque nominis genus per haec verba, *Nâ*, vir, mas; *Srî* femina; *Klî* seu *Klibè* sexu carens, neutrum. Ex hoc igitur libro generum cognitio est haurienda. Niholominus cum P. L. E. Hanzleden generatim observandum esse censemus, nomina maribus propria, Solis, Lunae, Deorum atque ipsis oppositorum malorum geniorum, quos *Asur* vocant, gloriae caelestis, sacrificiorum, uubium, maris, arborum, temporis, gladii, sagittarum, inimicorum masculina esse, nisi aperte excipiantur in ipso *Amarasinha*. v. g.

Gagana
Ananda
Surapatma
Gham
Vial
Vishnupada
Aagasha
Vihāya . Nā .

Haec omnia significant *Caelum* seu *firmamentum*, et omnia sunt generis masculini; quod exprimitur per *nā*, id est, *mas*.

Brāhmi
Bhāradī .
Bhāsā .
Ghī .
Vakrvānī .
Sarasvādī : *stri*

Haec omnia significant deam *Sarasvādī*, eloquentiae et historiae praesidem; et sunt generis feminini, quod denotat vocabulum *stri*, femina.

Tschittam,
Tschēdam,
Hrdayam,
Svādam,
Mānasam,
Mana . *Kī* .

Haec omnia significant *voluntatem*, et sunt generis neutrius, quod indicat vocabulum *Kī*.

Ad *masculina* referuntur nomina brachii, labiorum, dentium, manuum, crinium, unguium, uberum.

Ad eadem accedunt nomina desinentia in *ahna*, in *aha*, in *rātra*; omnia nomina *venenorum*, et ea quae carent significatione *numeri*, ut *pūrvārātra* nox praecedens. *Pantscharātra* quinta nox, &c. Numerum indicantia sunt neutra.

Masculina sunt nomina *bituminum* et *gummi arborum*, ut *thus*, excepto *djadu*, gomma lacca.

Desinentia in *as* et *an* radicalia masculina sunt, ut *Tschandramā*, *anghirā*, *mūrdha*, *ukschā*; *takscha*.

Desinentia in *ru*, ut *tscharu*; excepto *kashēru*.

Desinentia in *tu* vel *du*, ut *hēdu*, *mandu*, *lēdu*, excepto *maistu* mel, et *djadu*, quae neutra sunt.

Desinentia in litteram *c* seu *k*, *sz*, *n*, *bh*, *m*, *r*, ut *lūc*, *gunn*, *garbh*, *yām*, *bhrangar*, in his enim ultima littera

corripitur per *visarggha* seu dicyclos २, qui auferunt sonum ultimae litterae *a*, qui alias semper enunciari debet.

Masculina etiam sunt desinentia in *p*, *th*, *n* simplex, *y*, *s*, *dd*, quae est littera *decima* in Alphabeto: sic *dip*, *arth*, *in*, *cadd*, *kichetriya*, *ras*, &c., in his enim. declinandis in *i*. casu iterum corripitur ultimum *a*, quod natura sua congenitum habent.

Masculina sunt nomina propria familiarum ut *Cāshyapa*, *Bhāradvāja*; item nomina *pedem* significantia ut *pad*; nomina ex verbis orta et actionem aliquam indicantia, ut *pāc* coctio, *tyāg*, donatio, abdicatio; item nomina passionem notantia, et in *a* desinentia, ut *prāda*, hilaritas; *pravēṭha* introitus, ingressio; *tōda* dolor; *svapna* somnus; *geya* victoria; *tara*, *garā*, *nyāda*, *nyāya* &c.

Masculinis accensentur nomina desinentia in *athu*, ut *shvayathu*, *davathu*, &c. Item agentem alicujus rei indicantia, ut *ramanna* jocans, jocularior lascivius; *nandana* hilaris, gaudens; *samkarizana* opprimens, prostrans.

Denique masculina sunt *padaca*, *anuvāca*, *rallaca*, *cu-dhungaca*, *punggha*, *njunggha*, *mulga*, *vidda*, *patta*, *dhadda*, et alia usu addiscenda.

F E M I N I N A

I. Feminina sunt quae desinunt in *i* et *u* longum; item nomina propria feminarum, ut *Siddā*.

II. Femininis accensentur nomina *fulgur*, *noctem*, *ramos arboris*, *bestias repentes*, *cytharas*, *regiones*, *terras*, et *rivos* significantia.

III. Nomina desinentia in *tā* seu *dā* et *yā* multitudinem significantia, ut *ashvādā* multitudo, turma equorum; *dhūmyā* copia fumi vel atomorum; *rathyā* multitudo carpentorum bellicorum; quod nomen oritur ex *ratha* currus.

IV. Desinentia in *anī*, in *dī* vel *tī*, in *nī*, in *ū*, in *ī* longum feminina sunt, ut *hrdī*, *crdī*, *acarannī*, &c.

V. Desinentia in *ddā*, *dhā*, *tchā*, *djā*, et cetera omnia

in *a* longum exeuntia, ac ad primam femininorum declinationem spectantia, ut *Râma*, *djâya* &c., Sed cumprimis feminam indicantia ut *vâmâ*, *yôzâ*, *abalâ*, *mahilâ*, *pramadâ*, *cândâ*, *cûbanâ*, *uttamâ*, *bhârâ*, *dârâ*, *madhyamâ*, *canyâ*, et alia quae varias feminarum species, et proprietates significant.

NEUTRA.

I. Sunt nomina aeris, silvarum, foliorum, specuum et antrorum, nubium, nebularum, aquae, frigoris, coloris, carnis, sanguinis, faciei, oculorum, fortitudinis, jugi, auri, ferri, tristitiae, laetitiae, bonitatis, malitiae, florum, salis, necis, pugnae, et alia usu ediscenda.

II. Desinentia in *as*, *is*, *us*, ut *yash* ortum ex *yashas*, *ticharu*, *vapu*, &c. Item desinentia in *am* in Nominativo, ut *Tichlittam*, *tichêdam* voluntas. Item desinentia in *a* breve, et spectantia ad declinationes neutrorum exeuntium in *tich*, *d*, *n*, *dj*, *r*, *s*, de quibus supra in neutris. Confer Grammaticam Samscrdamicam a pag. 118—ad 120.

COMMUNIA.

Lingua Samscrdamica non habet genus commune, sed omnia nomina distinguuntur in masculina, feminina, et neutra. V. g. *Sarva*, *omnis* apud latinos commune mari, et feminae, contradistinguitur per sua genera.

Masc.	Femin.	Neut.
Nom. <i>Sarva</i> ,	<i>Sarvâ</i> cum ultima longa,	<i>Sarvum</i> .

Ita *sama* similis; *cadara* et *cadama* qualis; *sadara* et *sadama* talis, *vishva* omnis, *dahschina* australis, *uttara* borealis, *abara* seu *apara* occidentalis, *adhara* inferior, vilis; *andara* proprius, occultus, multiplex, et alia quoad genera distinguuntur; et quidem masculinum per *a* breve, femininum per *â* longum, neutrum per *m*. finale, quo correpto in Nominativo, fit *sarva*, seu *a* breve neutrum; quod vide supra.

SECTIO IV.

De compositione adverbiorum, quam Brahmanes

Avyajibhāva vocant.

Sunt in lingua Samscrdinica certa adverbia et praepositiones, quae dum nominibus junguntur, ea quasi adverbia reddunt, et in suam indolem transferunt. Ea sunt *uba* seu *upa*, *sam*, *pradi*, *prādu*, *pashvāl*, *yathā*, *ati* seu *adi*, *anu*, *sa*, *adhi*, *ava*, *andar*, *yāval*. Haec omnia nominibus praeponi, et cum eis connecti possunt, v. g. *uba* prope, iunge cum *cumbham* vas, erit *ubacumbham*, res vasi vicina, aliquid vasi vicinum, proximum, seu res prope vas. *Ubarādjam* proximum regi; *ubadisham* proximum regioni, *ubahrdam* proximum cordi; *ubasharadam* anno proximum; *ubānadhuham* proximum bovi; *ubatscharma*, proximum pelli; *ubanadī* fluvio proximum.

Ita *prādu* foris, iunge cum *bhudam* exstitit, fuit, fietque *prādurbhudam* declaratum, manifestum, res foras missa. *Prādurbhavam* quod apparet res visibilis, apparens.

Sam significat simul, et excessum, incrementum rei, sic, *rdhi* incrementum, *samrdhi* magnum incrementum, *madam* luxuria, *sammadam* magna luxuria, consensus.

Pradi contra, adversus, reciproce, sic *pakscham* affectus, *pradipakscham* contrarietas; inimicitia, discordia; *pradishrudam* res consensu probata, reciproco consensu admissa; *pradishta* contrastans, ex adverso stans.

Pashvāl, *pashvāda*, retro, a latere, *pashvādavastaij* retrostans, *pashvāvarti* retro gradiens, comes, satelles, *pashvimā* occidens.

Yathā, conformiter, juxta, *yathavidhi* juxta regulam; *yathācāmam* juxta desiderium; *yathābarādham* juxta culpam, pro merito culpaе, conformiter ad culpam; *yathācālam* pro tempore, pro temporis circumstantiis, *yathāshakti* pro viribus.

Adhi et *adi* multum, valde, *adishidam* magnum frigus, *adhicramam*, magnus excessus, magna crudelitas.

Anu post, *anusharanam* sequela, comitiva, satellitium, postitio, item obedientia. *Anuvartanam* obedientia, *anuvādam* permissio, annutus, facultas, &c.

Ann et *nba* aliquoties contraponuntur, ut *ubabhògyayânubhògyam* primò delibandum, postea bibendum seu gustandum.

Sa, *sam* significat conjunctionem seu simul. *Sakschatram* cum hominibus ex Tribu regia, quae vocatur ksçhetria. *Samsargga* conjunctio, copula, vinculum, *samvâsam* contubernium, *samshravam* consensus, *Sâghni* cum igne, *samòdam* cum laetitia.

Adhi subinde denotat *in*. *Adhinadam* in fluvio, *adhiavanam* in silva, *adhivâsam* in domo.

Andar denotat *intus*, *in*, sic *andarvannam* in silva, *andargenam* homines qui sunt intus, interni custodes. item uxores Brahmanum, quia cubiculis inclusae degunt. *Andarggraham* domus interior. Ceterum *andar* etiam alias varias significaciones habet, ut *diversitas*, *mutatio*, *differentia*, *defectus*, sic *adjaghedjândaram*, est differentia inter ovem et elephantem.

Madhyè in medio, *madhyè samudram* in medio maris, *parè gelam* in littore aquae, *parè nadam* in littore fluvii.

Hae compositiones valde sunt memoriae mandandae, nam ex his praepositionibus et adverbis quam plurima exurgunt nomina Samscrdamica, quorum radix et etymologia intelligi nequit, nisi et ipsae intelligantur praepositiones ex quibus coalescunt. V. g. ex *pradi*, quae praepositio est nunc *similitudinem*, nunc *partem contrariam* seu *adversam* significans, componuntur sequentia et alia plura nomina.

Pradiyòghi,	homo adversae partis, inimicus.
Pradibandham,	receptio, id est, contra acceptio.
Pradibalam,	vis adversa aequalis.
Pradibimba,	imago, idolum ex prototypo desumptum.
Pradibhà,	lux, splendor, quasi lux repercussa.
Pradisvani,	echo, vox adversa, repercussa.
Pradicarmma,	opus cuniculis exactum; <i>contromina</i> .
Pradicàra,	idem.
Pradicâsham,	res similis, similitudo.
Pradicria,	cuniculi, <i>contromina</i> .
Pradiculam,	res contraria.
Pradikschèdham,	contemptus, irrisio.
Pradichyàdi,	fama, rumor,

Pradigraham ,	Satellitium , italice <i>Retroguardia</i> .
Pradiyòdhava ,	Miles inimicus , hostis , adversator .
Pradimadam ,	opinio contraria .
Pradimà ,	similitudo , figura , imago .
Pradisaram ,	frons exercitus , la <i>Vanguardia</i> .
Pradisàra	cortina , velum , tela adversa .
Pradivàdam ,	responsum , contradictio .
Pradivàdi ,	contradicens , adversator .
Pradishrayam ,	asylum , item locus consilii .
Pradishravam ,	assensus .
Pradishruda ,	echo , vox reperiussa .
Pradisàdham ,	resistentia .
Praditschì ,	occidens , orienti adversus .
Pradindryam ,	res oculorum aciem et sensus fugiens .
Pradyarpidam ,	res restituta etc.

SECTIO V.

De Conjunctionibus *Talpurusza* dictis .

Compositiones nominum ex varia casuum diversitate , et adjectivorum cum substantivis unione a Brahmanibus *Talpurusza* dicuntur . Primi generis sunt .

Kaszdam shrida , *shrida* , *adida* , *padida* , *gada* , *atyasta* , *pràpta* , *aabana* , quae omnia petunt accusativum , & cum eo junguntur , ita ut inter se coalescant . v.g. dici potest *kaszdam-shrida* , atque etiam *kaszdashrida* , homo qui penetravit invia , et loca penetratu difficilia . In feminino dices : *kaszdashridà* , in neutro *kaszdashridam* .

Shaculayàcrda , ubi *shaculayà* est in 3. casu seu ablat. r. , contrahe et dic : *shaculàcrda* . Ita *dhanyènaartha* per fruges divitiae , seu ex frugibus opes , dic : *dhanyàrtha* . Similiter *cundhalàya hirananyam* , ubi *cundhalàya* est in dativo , dic : *cundhalahirannyam* , inauribus aurum , seu ad innaures aurum . Ita construitur *artha* opes , divitiae ; *hidam* bonum ; *sugham* gustus , quies , voluptas , v.g. *yuvassugham* juvenum seu juvenilis voluptas , *Brahmanartham* Brahmanum opes . *Brahmanartham paya* Brahmanum divitiae lac .

Hoc fere modo componuntur etiam alii casus, v.g. *Tschôrâl bhayam*, ex fure metus, ubi *tschorâl* est casus quintus, contrahe et dic: *Tschôrâbhayam*. Ita contrahitur genitivus seu casus 6., v.g. *Râdjna purusza*, dic *râdjapurusza* regis vir, vic regius. Similiter contrahitur casus 7., ut *akschêszu shauundha*, jocis, lusibus ebrius, dic melius contrahendo: *akschashaundha*; ita pariter loco *vrkschasyâgrê* in arboris apice, elegantius dicitur *agrêvrkscha*.

Similes conjunctiones occurrunt inter adjectiva et substantiva, v.g. *nilam*, caeruleus adjectivum, *ulpalam* fructus, flos, germen; abjice litteram *m*, et muta penultimam *a* in *nîla*, et primam *u*. in voce *ulpalam* in unum solum *o* longum, fiet *nîlôlpalam*, flos caeruleus; ita *mahôlpala* flos *Tâmara* seu Nymphaea: compositum est ex *mahâ* magnus, et *ulpala* flos, unde fit *mahôlpala*, nomen nymphaeae.

Lucidius haec compositio patescit in voce *ushna* calor, et *maha* magnus. Elidito ultimam litteram *a* in *maha*, et primam *u* in *ushna*, et muta ambas in *o* longum, fiet *mahôshna*, magnus calor. Haec regula valet etiam pro femininis, dum ultima antecedentis et prima vocalis sequentis concurrunt, quae semper elidi debent. Alias ubi hae vocales non concurrunt, adjectivum mutare haud est necesse. V.g. *krishna* niger *sarpa* serpens, dic: *krishnasarpa*, niger serpens; *krishna varna*, niger color, *ustama bhâryâ*, optima uxor, *racta vastra* rubra vestis &c. Subinde tamen et in his adjectivis littera ultima mutatur, ut *krchubhida nâtha*, iratus dominus, dic melius *krchubhidônâtha*.

Nomina quae laudem et praestantiam significant, apte et eleganter ei nomini postponuntur, cujus praestantiam extollunt. Talia sunt *vrndâraca*, *nâga*, *cudjara*, et alia. Sic igitur dic: *navitaca vrndâraca*, saltatorum apex, vel etiam cantorum vertex, id est, *princeps*. Ita *gôvrndâraca* vaccarum princeps; *ashvanâga* equorum praecipuus, *gôcudjara* vaccarum praecipua.

Adjectivum *anya* alienus, alter, alius, dum concurrit cum nomine incipiente a vocali, eleganter mutatur in *an*, v.g. non dicitur *anya ashva*, vel *ashvadanya*, sed *anashva* alius ab equo, item alienus equus; sic *anya ishda* alienum a gustu vel ab appetitu dic *anishda*.

Huc referri debent pene infinita nomina quae componuntur ex puris particulis negativis. Tales sunt *a*, et *nir*, quae nomini negationem inferunt, et recte contrariam significationem ingenerant, *mārcha* via, *amārcha* via falsa, non bona. Talia nomina sunt pene infinita. Speciminis gratia adjiciam aliqua.

<i>Balam</i> , vis, valor, fortitudo;	<i>Abalam</i> , defectus virium &c.
<i>Bhayam</i> , metus	<i>Abhayam</i> , securitas, animus haud timidus, intrepiditas.
<i>Bhāszana</i> , locutio,	<i>Abhāszana</i> , silentium.
<i>Bhiru</i> , timidus.	<i>Abhiru</i> , intrepidus.
<i>Tschittam</i> , voluntas.	<i>Atschittam</i> , defectus voluntatis.
<i>Tscharam</i> , sensibilitas	<i>Atscharam</i> , insensibilitas.
<i>Djnānam</i> , sapientia.	<i>Adjnānam</i> , inscitia, ignorantia.
<i>Darīhana</i> , visio, apparitio.	<i>Adarīhana</i> , caecitas, disparitio.
<i>Drīszdam</i> , res visa.	<i>Adrīszdam</i> , res non visa.
<i>Drīhya</i> , visibilis.	<i>Adrīhya</i> , invisibilis.
<i>Arthacam</i> , res significans,	<i>Nirarthaca</i> , res sine significa- tione.
<i>Andaram</i> , mutatio, interrup- tio, interrupte.	Sine interruptione, &c.
<i>Ubadravam</i> , adversitas.	<i>Nirubdravam</i> , defectus adver- sittatis.
<i>Bandham</i> , ratio, connexio.	<i>Nirbandham</i> , sine ratione et con- nexionem.
<i>Bhāgyam</i> , beatitudo.	<i>Nirbhāgyam</i> , infortūnium.
<i>Bhāram</i> , multum, grave.	<i>Nirbhāram</i> , leve, facile.
<i>Dhana</i> , dives.	<i>Nirdhana</i> , pauper.
<i>Gunna</i> , bonitas, utilitas.	<i>Nirgunna</i> , defectus bonitatis et commodi.
<i>Gamana</i> , incessus, peregrina- tio, actio eundi.	<i>Nirgamana</i> exitus, actio exeun- di, statio.
<i>Gandham</i> , res odorosa,	<i>Nirgandha</i> , res sine odore.
<i>Djara</i> , senex.	<i>Nirdjara</i> , qui non senescit, Divus.
<i>Linga</i> , sexus.	<i>Nirlinga</i> , Eunuchus, sine sexu.
<i>Ladja</i> , verecundia.	<i>Nirladja</i> , inverecundia.

<i>Maryāda</i> , regula, consuetudo.	<i>Nirmaryāda</i> , res, actio contra regulam et consuetudinem.
<i>Mannam</i> , honor, obsequium.	<i>Nirmānam</i> res turpis, indecora, sine honore.
<i>Vatschana</i> , vox, verbum, sermo.	<i>Nirvatschana</i> , defectus sermonis.
<i>Vēda</i> , lex.	<i>Nirvēda</i> sine lege &c.
<i>Kāma</i> , desiderium.	<i>Niszcāma</i> , defectus desiderij.
<i>Krdi</i> ; opus,	<i>Niszcerdī</i> , opus contrarium.
<i>Krbā</i> , misericordia.	<i>Niszcerbā</i> , immisericordia.
<i>Fhalam</i> , fructus.	<i>Niszphalam</i> , vacuus, sine fructu, inutilis res. (*)

SECTIO VI.

De conjunctionibus seu compositione *Bahuvrīhi* dicta.

Valde commune est huic linguae ex substantivis facere adjectiva, v. g. *Tschitra*, *gavō*, *yasya*, variegatas, vacas (habet) qui = contrahe et dic uno verbo: *Tschitrāgu*. Ita *niznāgu* calorem habens, *shidāgu* frigus habens, seu vir calida aut frigida verba proferens. Similiter, *Rūbavadi* pulchra, *bhāryā* uxor, *yasya* cujus (est), contrahe et dic, *Rūbavadi bhārya* pulchrae uxoris vir. Ita dum dicere volunt: vir qui habet multos filios, dicunt uno verbo *Bahupradja*; uxor illius qui coquit, dic, *Pātschicabhārya*; uxor illius qui saltat, dic *Narttaghi bhārya*; cujus divitiae duae naves, dic, *Dvināvadhana*; ille cujus opes sunt quinque vaccae, dic, *Pātscha gava dhana*; qui amat* cubiculum orientale, dic, *Pūrvashālapriya*.

Addi debent variae aliae compositiones prorsus singulares, v. g. *Peregrinus*, *advena*, *qui venit in districtum Brahmanum*, dici deberet: *adithi* peregrinus, *ya* qui, *prāpta* venit, *grāmam* in districtum Brahmanum; verum *Præceptores* linguae haec

(*) Ex *anolyti* et *Syntheti* elegantissima tot adverbiorum et nominum, necessario exurgit lingua opulentissima, doctissima, ed elegantissima. Et talis est sermo Samserdamicus, qui copia, et elegantia verborum Graecum et Latinum sermonem longe superat.

omnia abbreviant et dicunt: *Prāptādishigrāma*. Ita *bos* a quo *trahitur currus*, dicunt: *ūdharathōnadhvān*: cum ad litteram dici debeat: *anadhvān* bos, *ratha* currus, *ūdha* trahitur, *yena* a quo vel per quem. Similes his sunt contractiones sequentes:

Ubahrda pashu rudra: Rudra (Deus *Shiva*) cui oblatus bos.

Udhrdau danā itālī: olla oryzā vacua.

Vira puruszacō grāma: districtus in quo homines fortes.

Puszpa dhanvā kāma: Cupido (deus) cujus arcus ex floribus.

Kumbhōdhni gō: Vacca habens ubera amphorae similia.

Tichitra, *vividha*, *puszpa*, *phala*, *torn*, *vanō-bashōbhidō-dyāna*, *bhumicanagaram*. Urbs habens Silvas ad recreationem relucentes, floribus, arboribus et fructibus diversi generis praeclaris.

Tichitra vividha puszpa phalālam krda druma shadā vrdā shigghars parvada. Mons cinctus centum arboribus, ornatusque variis et pulchris fructibus ac floribus. (*)

Adulah avidya māna tulah anubama. Vir, cui non datur similis.

Ex his perspicis, quod varii casus in unum Nominativum cogantur, seu nomina quae vi constructionis varios casus postularent, in unum Nominativum transeant elegantiae gratia, quae linguae et sermoni rapiditatem ac maiorem volubilitatem conciliat praesertim in versibus.

(*) Ex rebus agrestibus, simplicibus, naturalibus, ex quibus primi auctores hujus Grammaticae exempla dictionum et comparisonum afferunt, patet: hanc grammaticam sub regibus *Pāla* seu Pastoribus, antiquo nempe illo simplicitatis aevo jam compositam fuisse; nam in ea persaepe vaccarum, lactis, boum, taurorum, arborum, montium, solis et lunae, aquarum, oryzae, aliarumque naturalium rerum mentio occurrit, et ab his exempla, et similitudines petuntur.

De connexionē Nominum *dvandva* dicta.

Solent nomina copulari, ut in Latino, per copulam *et*, *et*. Verum ad evitandam monotoniam et continuam repetitionem particulae *et*, *et*, elegantius ponetur unum ex nominibus in numero duali, abjecta prorsus particula copulativa. V. g. *Sol et Luna*, dici potest: *Sūryatscha tśchandratscha*, id est, *Sol et Luna et*. Verum elegantius dices: *Sūryatschandrau* sol et luna. Sic *ashvarathau*, equi et currus. *Vrkscha parvadau*, arbores et mons.

Simili modo contrahuntur membrorum humanorum, tympanorum et instrumentorum nomina, et exercitus partes. V. g. *Shirogrivam*, caput et collum; *rathicapadātam*, milites currules et pedestres. *Aarāsthastrī*, duo instrumenta ferrea. *Mārdjāra mūsīcam* felis et mus. *Takschāyaskāram* faber liguarius et ferrarius. *Radjacatandubāyam*, loto et textor. Dum plura concurrunt animalia, eorum nomina manent in singulari, et solum ultimum ponitur in plurali, v. g. *Mrgashacunt Kschudrā gendavā*; animalia quadrupeda, aves, et parvae bestiae. Sed de his satis, plura enim alia hujus generis legendo assequeris.

CAPUT IV.

De Conjugationibus Verborum.

Dividunt Brahmanes verba in decem classes, quas heic ex ordine referam.

Vocatur *Shabvicaranna*, et ad hanc refertur *Bhavadi* existit, *edhastè* auget, *patschati* seu *patschadi* coquit, item *patschadè* coquit, *vyadi* deficit, *nandadi* exultat, *vyadè* dissolvitur.

II. Classis vocatur *Lugvicaranna*, ad quam spectant, *atti* edit, comedit, *shèdè* jacet.

III. Classis nuncupatur *shluvicaranna*, ad quam referunt, *dadhadi* excipit, *giuhodi* dat et accipit, *dhattè*, accipit, educat.

IV. Classis *Shanvicaranna*, ut *diwyadi* ludit, *nahyadi* ligat, *nahyadi* ligatur, *shyadi* parit.

V. Classis *Shnruvicaranna*, ut *sunodi* certam cerimoniam facit, *tichinodi* auget, *tichinudè* augetur.

VI. Classis *Shavicaranna*, ut *tudati* pungit, dolorem infert, *mriyade* moritur, mors appetitur, *muntschadi* separat, *muntschadè* separatur.

VII. Classis *Shnamvicaranna*, ut *runnadi* invadit, aggreditur, *yunakti* jungit, *bhunakti* edit, item regit, *bhunctè* comeditur, *yunctè* jungitur.

VIII. Classis *uvicaranna* ut *tanodi* facit, *carodi* facit, operatur, *Kurudè* fit, *tanudè* fit.

IX. Classis *Shnàvicaranna*, ut *Krinnadi* emit, *grahnadi* arripit,prehendit, accipit.

X. Classis *Nidjvicaranna*, ut *tichorayadi* surripit, furatur, *artschayadi* cõlit, honorat, veneratur.

Habent Brahmanes verba substantiva, activa, passiva, anomala, deponentia, volitiva, jubentia, communia.

Tempora sunt decem, quae *Lacàra* dicuntur, et sunt sequentia: 1 *lal*, 2 *lang*, 3 *lol*, 4 *ling*, 5 *ashirling*, 6 *lil*, 7 *lung*, 8 *lul*, 9 *lrng*, 10 *lri*.

Haec tempora reducuntur ad *vartamàna*, id est, ad tempus praesens indicativum, quod notatur per vocabulum *lal*. Se-

cundò, tempus elapsum indicat verbum *lang*, *lil*, *lung*: tria enim habent praeterita, nempe primum, secundum et tertium. *Lang* est primum, *lil* secundum, *lung* est tertium. Imperativos seu optativos habent tres, quorum primus indicatur per *lol*, secundus per *ling*, tertius denique, qui est imperativus seu optativus permissivus, notatur per *ashirling*. Ita pariter tria futura, nempe primum *lul*, secundum *lung* seu *lirng*, et tertium *lrl* seu *lirl*. Tempus praesens vocatur *vartamàna*, ut dixi, Praeteritum *bhādā*, imperandi modus dicitur *vidhī*, id est, jussio, praeceptum, vel *ashirvidhī* id est, benedictio aliqua jussoria, ut *shubham astu*, felix sit. Futurum vocatur *bhāvi* vel *bhavisyadī*. Totam hanc explicationem Brahmanes includunt his duobus versibus Samserdamicis:

Lal vartamānē, lang, lil, lung bhudē.

Lul, lirl tīcha bhāvāni, vidhyādau

Lol; lingau lirngtīcha criā nīzpadya sambhavē.

Personae dicuntur *Puruṣa*, vel *Karta*, et sunt tres.

Prima, quae nobis tertia, vocatur *prathama puruṣa*.

Secunda, quae nobis itidem secunda, dicitur *madhyama puruṣa*, id est, *media persona*.

Tertia, quae nobis prima, nuncupatur *uttama puruṣa*, id est, *optima*, praeclara *persona*.

Numeri sunt tres, *ēcavatschana*, id est, verbum, sermo de uno. *Dvīvatschana* sermo de duobus. *Bahuvatschana*, sermo de pluribus.

Agens dicitur *Kartā*, actio *Kriyā*, opus *Karma*. Verbum, quod denotat actionem, dicitur *sakarmaca*; quod nullam, seu passionem, *akarmaca*.

Verba quae significant actionem in aliud quid tertium, vocantur *Parameypada*; quae indicant actionem in propriam agentis personam, *ātmanēpada*; quae ambas significationes seu actiones includunt dicuntur *ubhayapada*.

Praeterita tria, et futuri tres promiscue usurpari possunt in carmine, sed non in prosa, ubi major ratio temporum habenda est, et distingui debet praeteritum modo elapsum, paullo antea elapsum, et dudum antea effluxum. Ita de futuris sentiendum.

Personae indicantur per *sa* ille, *tvam* tu, *aḥam* ego; dua-

lis per *āvām* nos ambo, *yuvām* vos ambo, *tau* illi ambo; Pluralis per *tē* illi, *yūyam* vos, *vayam* nos plures. His praeenotatis sit prima conjugatio.

SECTION I.

Bhutatāyam.

Hoc est verbum significans *esse, existere.*

Activa Terminatio.

I. CONJUGATIO.

Lāl, vartamānē. Indicativi tempus praesens.

Sing. *Bhavadi*, ille est, vel existit.

Dual. *Bhavada*, illi ambo sunt vel existunt.

Plural. *Bhavandi*, illi plures sunt, vel existunt.

Sing. *Bhavasi*, tu es.

Dual. *Bhavatha*, vos ambo estis.

Plural. *Bhavatha*, vos plures estis.

Sing. *Bhavāmi*, ego sum.

Dual. *Bhavāva*, nos ambo sumus.

Plural. *Bhavāma*, nos plures sumus.

Lang. anadyatanē. Praeteritum perfectum I.

Sing. *Abhaval*, fuit.

Dual. *Abhavadam*, ambo fuerunt.

Plural. *Abhavan*, fuerunt.

Sing. *Abhava*, fuisti.

Dual. *Abhavadam*, ambo fuistis.

Plural. *Abhavada*, fuistis.

Sing. *Abhavam*, ego fui.

Dual. *Abhavāva*, nos ambo fuimus.

Plural. *Abhavāma*, fuimus.

Lāl. Optativus imperativus.

Sing. *Bhavadu* vel *Bhavadal*, sit, utinam sit.

Dual. *Bhavadam*, sint, utinam ambo sint.

- Plural. *Bhavandu*, sint, utinam sint.
 Sing. *Bhava*, vel *bhavadāt*, sis, esto, utinam sis.
 Dual. *Bhavadam*, sitis ambo, utinam sitis.
 Plural. *Bhavada*, sitis, utinam sitis.
 Sing. *Bhavani*, sim, utinam sim.
 Dual. *Bhavāvā*, ambo simus.
 Plural. *Bhavāmā*, simus, utinam simus.

Ling. nimitē. Imperativus II.

- Sing. *Bhavēl*, sit.
 Dual. *Bhavēdam*, sinus ambo.
 Plur. *Bhavēyu*, simus.
 Sing. *Bhavē*, sis, esto.
 Dual. *Bhavēdām*, sitis ambo, estote.
 Plur. *Bhavēda*, sitis.
 Sing. *Bhavēyam*, sim.
 Dual. *Bhavēvā*, simus ambo.
 Plur. *Bhavēmā*, simus.
Ashirling. Imperativus seu optativus benedictionis et permissionis.

- Sing. *Bhuyāl*, sit.
 Dual. *Bhuyāstam*, ambo sint.
 Plur. *Bhuyāsu*, sint.
 Sing. *Bhuyā*, sis.
 Dual. *Bhuyāstamī*, sitis ambo.
 Plur. *Bhuyāsta*, sitis.
 Sing. *Bhuyāsam*, sim.
 Dual. *Bhuyāsvā*, simus ambo.
 Plur. *Bhuyāsmā*, simus.

Paroksthē Lil. Praeteritum perfectum II.

- Sing. *Babhuvā*, fuit.
 Dual. *Babhuvadu*, ambo fuerunt.
 Plur. *Babhuvu*, fuerunt.
 Sing. *Babhuvitha*, fuisti.
 Dual. *Babhuvitha*, fuistis ambo.
 Plur. *Babhuvā*, fuistis.

Sing. *Babhuva*, fui.
 Dual. *Babhuwlvā*, fuimus ambo.
 Plur. *Babhuwlmā*, fuimus.

Lung. Praeteritum perfectum III.
 Sing. *Abhul*, fuit.
 Dual. *Abhudām*, ambo fuerunt.
 Plur. *Abhuvan*, fuerunt.
 Sing. *Abhu*, fuisti.
 Dual. *Abhudam*, fuistis ambo.
 Plur. *Abhuda*, fuistis.
 Sing. *Abhuvam*, fui.
 Dual. *Abhuvā*, fuimus ambo.
 Plur. *Abhumā*, fuimus.

Anadyatanē Lul. Futurum I.
 Sing. *Bhavidā*, erit.
 Dual. *Bhavidārau*, erunt ambo.
 Plur. *Bhavidārā*, erunt.
 Sing. *Bhavidāsi*, eris.
 Dual. *Bhavidāsthā*, eritis ambo.
 Plur. *Bhavidāstha*, eritis.
 Sing. *Bhavidāsmi*, ero.
 Dual. *Bhavidāvā*, erimus ambo.
 Plur. *Bhavidāsma*, erimus.

Lirng, kriyādipattan. Futurum II.
 Sing. *Abhaviszyā*, erit;
 Dual. *Abhaviszyadām*, erunt ambo.
 Plur. *Abhaviszyan*, erunt.
 Sing. *Abhaviszyā*, eris.
 Dual. *Abhaviszyadām*, eritis ambo.
 Plur. *Abhaviszyada*, eritis.
 Sing. *Abhaviszyam*, ero.
 Dual. *Abhaviszyāvā*, erimus ambo.
 Plur. *Abhaviszyāmā*, erimus.

Utl. Futurum III.

- Sing. *Bhaviszyadi*, erit.
 Dual. *Bhaviszyada*, erunt ambo.
 Plur. *Bhaviszyandi*, erunt.
 Sing. *Bhaviszyasi*, eris.
 Dual. *Bhaviszyathā*, eritis ambo.
 Plur. *Bhaviszyatha*, eritis.
 Sing. *Bhaviszyāmi*, ero.
 Dual. *Bhaviszyāva*, erimus ambo.
 Plur. *Bhaviszyāma*, erimus.

Futurorum terminationes in activis et neutris semper sunt uniformes in omnibus conjugationibus.

Vocales accentu notatae semper longae sunt, ut supra monui; illae vero quae accentu gravi vel acuto destituuntur, breviter sunt pronunciandae. (*)

Modus infinitivus.

Quem Græci modum infinitivum habent, ut *τύπτεσθαι*, verberari, vel *τύπτειν* verberare, eum Brahmanes supino suppleant: v. g. *Bhavitum*, esse, existere, ut sit, existat; *nactum* ligare, ligatum, ut liget, ad ligandum &c. sit ergo.

Bhavitum, esse, existere.

Participium Praesentis.

- Masc. *Bhavan*, existens.
 Fem. *Bhavandī*, fem. existens.
 Neut. *Bhaval*, existens.

Participium Praeteriti.

- Masc. *Babhuvan*, qui fuit, existit.

(*) *Tantum fere interest inter vocales et consonantes, quantum inter animam et corpus*, ait Priscianus Grammaticus lib. 1. de num. *Litterarum apud Veteres*, pag. 544. apud Heliam Putschium in lib. inscripto: *Grammaticae Latinae Auctores Antiqui*, Hanoviae 1605. Certe a vocalibus corruptis, permutatis, improbe prolatis, praecipua omnium idiomatum corruptio et permutatio. Quare diligenter et accuratè sunt enunciantiae, eum in his Linguae integritas, anima, elegantia, et decor consistat.

Fem. *Babhuṣā*, quae fuit, existit.

Neut. *Babhuṣaval*, quod fuit, existit.

Participium ex futuro I, significans habitum.

Masc. *Bhavidā*, qui solet esse, existere.

Fem. *Bhavitrī*, quae solet esse, existere.

Neut. *Bhavitr*, quod solet esse, existere.

Participium futuri ex Futuro III.

Masc. *Bhavirzyan*, futurus.

Fem. *Bhavirzyandī*, futura.

Neut. *Bhavirzyal*, futurum.

Participium Praeteriti II.

Hoc crebro utuntur dum dicere volunt: *postquam fuit, existit, postquam amavit, cum amasset, cum dixisset, postquam dixisset, hoc dicto, amato, &c. Bhuvā*, postquam fuit.

Supinum.

Bhavitum, ut sit, *tanitum*, *Kartum* ut faciat, factum, ad faciendum.

Gerundium ex futuro I.

Masc. *Bhavidavya*, qui potest, aut debet esse.

Fem. *Bhavidavyā*, quae potest, aut debet esse.

Neut. *Bhavidavyam*, quod potest, aut debet esse.

Vel etiam.

Masc. *Bhavaniya*, qui potest, solet, aut debet esse.

Fem. *Bhavaniyā*, quae potest, solet, aut debet esse.

Neut. *Bhavaniyam*, quod potest, solet, aut debet esse.

V. g. *mama cartaviyam* meum negotium, res mihi faciendi, mihi faciendum opus. *Bhavaniyam* res existenda.

Haec igitur est prima verborum activorum Conjugatio. Juxta hanc conjugatur *Dhupatschazpāghe* seu *patschadi* coquit; *ddunandi samrdhau* seu *nandadi*, laetatur, exultat; *vyeingsamvaranē* seu *vyayadi* perit; *nahabandhanē* seu *nahyadi* ligat, *tudvuyathanē* seu *tudadi* pungit, affligit; *Divucridhā* seu *divyadi* ludit, vincit, loquitur, reprehendit, laudat; tot enim habet significationes. *Mutschna mōkschanē* seu *muntchadi* separat; *trichurastēyē* seu *trichorayadi* furatur, surripit; *pālarakichanē* seu *pālayadi* regit, gubernat; *artschapūdjāyām* seu *artschadi* colit, veneratur; *namadi*, adorat; *gatschadi* pergit, incedit; *stābyadi*,

ponit, collocat; *rekschadi* alit, nutrit, protegit, liberat; *sya-badi* dormit; *tscharadi* vagatur, circumit; *shamsadi* laudat, celebrat; *stuvadi* laudat; *bhòdhadi* intelligit, percipit &c. Ex his aliqua in iis modis et temporibus inflectam, quae lectori aliquod fastidium aut difficultatem parere possunt.

Indicativi tempus Praesens.

Sing. *Patschadi* coquit, *nandadi* exultat, *vyayadi* perit, *nahyadi* ligat, *tudadi* affigit, *divyadi* ludit, *muntschadi* separat, dividit, *tschorayadi* sutripit, *palâyadi* gubernat, *artschayadi* colit.

Dual. *Patschada*, *nandada*, *vyayada*, *nahyada*, *tudada*, *divyada*, *muntschada*, *tschorayada*, *palâyada*, *artschayada*.
Coquunt ambo &c.

Plur. *Patschandi*, *nandandi*, *vyayandi*, *nahyandi*, *tudandi*, *divyandi*, *mutschandi*, *tschorayandi*, *palâyandi*, *artschayandi*. *Coquunt* &c.

II. Sing. *Patschasi*, *nandasi* &c. *coquis*, *exultas* &c.

Dual. *Patschathà*, *nandathà* &c. *coquitis*, *exultatis* &c.

Plur. *Patschiatha*, *nandatha* &c. *coquitis*, *exultatis* &c.

III. Sing. *Patschàmi*, *nandàmi* &c. *coquo*, *exulto* &c.

Dual. *Patschàvâ*, *nandàvâ* &c. *coquimus*, *exultamus ambo*.

Plur. *Patschàmâ*, *nandàmâ* &c. *coquimus*, *exultamus*.

Praeteritum Perfectum I.

I. Sing. *Apatschal*, coxit, *anandal* exultavit, *avyayal* perit, *anahyal* ligavit, *atudal* affixit, *amuntschal* divisit, *atrchòrayal* surripuit, furatus est, *apalayal* gubernavit, *aartschayal* coluit, veneratus est.

Dual. *apatschadâm*, coxerunt ambo, &c.

Plur. *apatschan*, coxerunt, &c.

Imperativus I.

Sing. *Patschadu vel patscadâl*, *nandadu vel nandadâl*, *vyayadu vel vyayadâl*, *nahyadu vel nahyadâl* &c.

Imperativus II.

I. Sing. *Patschèl*, *nandèl*, *vyayèl*, *nahyèl*, *tudèl*, *divyel*,

muntschël, tschörayël, pálayël, artschayël.
Imperativus optativus benedictionis
et permissionis.

- I. Sing. Patschýál, nandýál, viyál, nahýál, tudyál, divýal,
mutschyál, pálayál, tschöryál, artschyál.

Praeteritum Perfectum II.

	<i>coxit.</i>	<i>periit.</i>	<i>ligavit.</i>	<i>lucit.</i>
I. Sing.	Papátscha,	vivyáya,	nanáha,	didèva.
Dual.	Pètschadu,	vivyadu,	nèhadu,	didivadu.
Plur.	Pètschu,	vivyu,	nèhu.	didivu.
	<i>affixit.</i>	<i>divisit.</i>	<i>surripuit.</i>	<i>gubernavit.</i>
Sing.	Tudòda,	mumòtscha,	tschörayá mása,	pálayámása.
Dual.	Tududu,	mumutschu,	tschörayá másadu,	pálayámásadu.
Plur.	Tududu,	mumutschu,	tschorayá másu,	pálayámásu.
	<i>coxisti.</i>	<i>periisti.</i>	<i>ligasti.</i>	<i>lucisti.</i>
II. Sing.	Pètschitha,	vivyayitha,	Nèhitha,	Didèvitha.
	<i>et</i>	<i>Patschacta,</i>	<i>et vivicta.</i>	<i>et nanacta.</i>
Dual.	Pètschathu.	vivyathu.	Nèhathu.	Didèvathu.
Plur.	Pètscha.	vivya.	Nèha.	Didèva.
	<i>coxi.</i>	<i>perii.</i>	<i>ligavi.</i>	<i>lusi.</i>
III. Sing.	Papátscha.	vivyáya.	nanáha.	Didèva.
Dual.	Pètschivá.	vivivá.	nèhivá.	didivá.
Plur.	Pètschimá.	vivimá.	nèhimá.	didimá.
	<i>affixisti.</i>	<i>divisisti.</i>	<i>surripulisti.</i>	
II. Sing.	Tudòditha,	mumòtschitha,	tschorayámásitha.	
Dual.	Tududathu,	mumutschathu,	tschorayámasathu.	
Plur.	Tududa,	mumutscha,	tschorayámása.	
	<i>Afflixi.</i>	<i>Divisi.</i>	<i>Surripui.</i>	
III. Sing.	Tudòda,	mumòtscha.	tschörayámása.	
Dual.	Tududivá,	mumutschivá.	tschörayámásivá.	
Plur.	Tududimá,	mumutschimá.	tschörayámásimá.	
	<i>affliximus.</i>	<i>divisimus.</i>	<i>surripuimus.</i>	

Hoc Praeteritum Perfectum formatu difficillimum est, neque certa regula tradi potest, sed ex *vyacarna* seu *syntaxi* hujusmodi formatio addisci poterit.

Interim respondere videtur Graecorum Praeterito *τίρω* *verberavi*, *τίρωας*, *verberasti*, *τίρω* *verberavit*, duplicat enim pri-

nam praesentis, v. g. *patschadi*, in Praeterito *papátscha*; *nahyadi*, in Praeterito *nanáha*; *divyadi* in Praet. *didèva*, *muntschadi* in Praet. *mumòtscha*. Hoc tamen generaliter dici nequit, nam *pálayadi* gubernat, habet *pálayámáa* gubernavit, et *tschorayadi* furatur, habet *tschcrayámáa* furatus est. Ita pariter *artschyadi* colit, habet *artschyámáa*.

Aliqua ex his, ut *patschadi*, *vyayadi*, *nahyadi*, habent in Praeterito isto in prima nostra persona duplicem formationem, nempe vel longam vel brevem, ut *papátscha* vel *papatscha*; *vi-vjáya* vel *viviya*; *nanáha* vel *nanaha*, nempe *coxi*, *peril*, *ligawi*.

Praeteritum Perfectum III.

I. Sing.	Apákschil,	anandil,	anátsil,	atautsil.
	<i>coxit,</i>	<i>exultavit,</i>	<i>ligavit,</i>	<i>affixit.</i>
Dual.	Apáktám,	anandisztám,	anádhám,	atauttám.
Plur.	Apákschu,	anandiszu,	anátsu,	atautsu.
II. Sing.	Apákschi,	anandi,	anátsi,	atautsi.
	<i>coxisti,</i>	<i>exultasti,</i>	<i>ligasti,</i>	<i>affixisti.</i>
Dual.	Apáktam,	anandiszeam,	anádhám,	atauttam.
Plur.	Apákta,	anandisza,	anátha,	atautra.
	<i>coxistis,</i>	<i>exultastis,</i>	<i>ligastis,</i>	<i>affixistis.</i>
III. Sing.	Apákscham,	anandiszam,	anátsam,	atautsam.
	<i>coxi,</i>	<i>exultavi.</i>	<i>ligavi,</i>	<i>affixi.</i>
Dual.	Apákshvá,	anandiszvá,	anátsvá,	atautsvá.
Plur.	Apákshná,	anandiszmá,	anátsná,	atautsná.
	<i>coximus,</i>	<i>exultavimus,</i>	<i>ligavimus.</i>	<i>affiximus.</i>

Adèvil lusit, ut *anandil*; *amutschal* divisit, ut *abhu* seu *amutschal*, *amutschadám*, *amutschan*. II. persona: *amutscha*, III. *amutschavam*, *amutschavá*, *amutschamá*, *divisi*, *divisimus* *ambo*, *divisimus*. Ita

Atschural furatus est, *apilal* gubernavit, *artschilal* coluit.

Futurum I.

Sing. *Paktá* coquet, *nandidá* exultabit, *vyádá* peribit, *naktá* ligabit, *tòttá* affiget, *punget*, *dèvidá* ludet, *moktá* dividet, *tschorayidá* furabitur, *pálaydá* gubernabit, *artschayidá* colet. Reliqua ut in *Bhavadi* futuro I.

Futurum II.

Sing. *Apakschyal*, *coquet*, *anandiszyal*, *avyasyal*, *anatsyal*, *atòt-*

syal, adëviszyal, amòkschyal, atschorayiszyal, apàlayiszal, artschayiszyal. Omnia terminantur ut praeteritum I.

Futurum III.

Sing. Pakschadi *coquet*, nandiszyadi, vyásyadi, natsyadi, totsyadi, dëviszyadi, mòkschyadi, tschorayiszyadi, pàlayiszyadi, artschayiszyadi. Reliqua ut *Bhaviszyadi* in fut. III.

Infinitivum et Supinum.

Pactum coctum, coquere, ad coquendum, *nanditum* exultatum, *vyátum* ad pereundum, ut pereat, deficiat, *nactum* ligatum, *tsòrtum* afflictum, punctum, *dëvitum* lusum, *mòctum* divisum, *tschòrayitum* furari, ut furetur, *pàlayitum* gubernatum, *artschayitum* cultum.

Participium Praesentis.

Masc. Patschan *coquens*, nandan, vyayan, nahyan, tudan, dëvyan, muntschan, tschòrayan, pàlayan.

Femin. Patschandi, nandandi, vyayandi, nahyandi, tudandi, dëvyandi, muntschandi, tschòrayandi, pàlayandi.

Neut. Patschal, nandal, vyayal, nahyal, tudal, dëvyal, muntschal, tschòrayal, pàlayal.

Participium Praeteriti.

Masc. Pëtschivàn, qui coxit, nanandvàn, samvivivàn, sannèhivàn, qui ligavit, tududvàn qui pupugit aut afflixit, didivàn qui lusit, mumutsvàn qui separavit, solvit, divisit, tschòrayàntshvacrvàn qui furtum fecit, vel tschorayànbabhuvàn, qui fur exstitit, qui surripuit, vel tschorayàmàsivàn, qui furtum fecit; pàlayàntschacrvàn qui gubernavit, vel pàlayàn àsivàn qui gubernator exstitit; artschayàntschacrvàn qui coluit, cultum fecit, vel artschayàn babhuvan, qui cultor fuit, artschayàmàsivàn qui cultor exstitit &c. Correspondet hoc participium graeco ὁ τρώων, vel ὁ τυφᾶς qui verberavit.

Femin. Pëtschuszì quae coxit, nananduszì quae exultavit, samvivyszì quae periit, sannèhuszì quae ligavit, tuduszì quae afflixit, didivuszì quae lusit, mumutschuszì quae divisit, tschòrayàntschacrszì quae furtum fecit, pàlayàntschacrszì quae gubernavit, artschayàntschacrszì quae coluit.

Neut. Pëtschival *quod coxit*, nanandval, samvivival, sannèhival,

tududval, didlval, mumutschval, tschòrayàntschacrvàl, vel tschòrayàmàsival, pàlayàm àsival, vel. pàlayantschacrvàl; artschayàmàsival vel artschayàntschacrvàl.

Participium II. Praeteriti.

Paktvâ, *postquam coxit*, ~~cocto~~, *cocta*, *cocto*, nanditvâ, vya-
yidâ, naktvâ, tutvâ, dèvitvâ, vel dùtvâ, muktvâ, tschorayidâ,
pàlayidâ, artschayidâ.

Participium Futuri I. significans habitum.

Masc. Pakta *qui solet coquere*, nandidâ, vyâdâ, naktâ, tòttâ,
dèvidâ, mòktâ, tschorayidâ, pàlayidâ, artschayidâ.

Fem. Paktrî, nanditrî, naktrî &c.

Neut. Paktr, nanditr, naktr &c.

Omnia haec exeunt in *r* radicale breve, et declinari debent per *Kart* seu *Kartâ* in masculino et neutro, seu per declinationem in *r* masculinum et neutrum. Feminina autem declinanda sunt per *i* longum femininum.

Participium Futuri ex Fut. III.

Masc. Pakschyan *cocturus*, nandiszyan, vyâsyan, natsyan, tòtsyan,
dèviszyan, mòkshyan, tschòrayiszyan, pàlayiszyan, arts-
chayiszyan.

Fem. Pakschyandî *coctura*, nandiszyandî, vyâsyandî, natsyandî,
tòtsyandî, dèviszyandî, tschorayiszyandî.

Neut. Pakschyal, *cocturum*, nandiszyal, vyâsyal, natsyal, tòtsyal,
dèviszyal, mòkschyal, tschòrayiszyal &c.

Gerundium ex Fut. I.

Masc. Paktavya *coquendus*, nandidavya, vyâdavya, naktavya, tòt-
tavya, dèvidavya, mòktavya, tschòrayidavya, pàlayidavya,
artschayidavya.

Fem. Paktavyâ, cum ultima *a* longa, &c.

Neut. Paktavyam, cum ultima *m* littera; quod in neutris in hoc
gerundio semper observandum, ut *nandidavyam* exultan-
dum, *naktavyam* ligandum, *tòttavyam* pungendum, affli-
gendum &c.

C O N J U G A T I O II.

Ada bhakschanè.
edit.

Rudhiravarane.

aggreditur, vel
impugnat.

Tugiryoghè.
jungit.

Sing.	Atti <i>edit</i> .	Runadhi <i>impugnat</i> .	Yunacti <i>jungit</i> .
Dual.	Attà.	Rundhà.	Yudjdà.
Plur.	Adandi.	Rundhandi.	Yudjandi.
Sing.	Atsi, <i>edis</i> .	Rundhatsi, <i>impugnas</i> .	Yunakschi.
Dual.	Athà.	Rundhà.	Yunctà.
Plur.	Atha.	Rundha.	Yuncta.
Sing.	Admi, <i>edo</i> .	Rundhmi, <i>impugno</i> .	Yunadmi.
Dual.	Advà.	Rundhvà.	Yudjvā.
Plur.	Admā.	Rundhmā.	Yudjmā.

Praeterit. Perfectum I.

Sing.	Aadal, <i>comedit</i> .	Arunal.	Ayunal, <i>juxxit</i> .
Dual.	Aattām.	Arundhām.	Ayunctām.
Plur.	Aadan.	Arundhan.	Ayunctan.
Sing.	Aada, <i>comedisti</i> .	Arunna.	Ayudja, <i>jūnxisti</i> .
Dual.	Aattam.	Arundham.	Ayunctam.
Plur.	Aatta.	Arundha.	Ayuncta.
Sing.	Aadam, <i>comēdi</i> .	Arunadham.	Ayunadjam.
Dual.	Aadvā.	Arundhvā.	Ayudjvā.
Plur.	Aadmā.	Arundhmā.	Ayudjmā.

Verbum *Runadhi* et *yunacti* in hoc Praeterito in prima Brahmanica persona seu nostra tertia etiam habet *arunad*, et *ayunag*. Ita pariter in II. persona etiam habet *arunal* vel *arunad*, et *ayunal* vel *ayunag*, tu juxxisti. (*)

Imperativus optativus I.

Sing. *Attu*, vel *attā*, comedat; *Runadhu* vel *Rundhāl*, ag-

(*) Cum verba Samserdamica careant modo conjunctivo seu sub-junctivo, ut vidimus in verbo *Bhāvati*, Brahmanes verbum aliqua temporis conditione affectum reliquant in modo indicativo, et eidem verbo conditionem subjungunt. v.g. Dum comederem, tu me pupugisti: *Aadam yada, tvam atantī mā*. Vides heic in verbo *aadam* comedi Praet-Indicativi, quod valet comedi dum, *dum comedebam*, *tvam tu, atantī* pupugisti, iterum est praeteritum indicativi, *mā me*. Particula temporis, conditione seu modo affecti, est *yada*, quando, dum, quae verbo annectitur.

Mama rakshā shatrūhāni bhavati yati:

Mea salus occisio hostis exsistit si. Id est

Si mea salus hostis occisio est. Vide supra in *Adverbii*, inter quae Brahmanes praepositiones, et particulas conditionales reponunt.

grediatur, invadat, impugnet, *yunctu vel yuncàl*, jungat.

Dual.	Attàm .	Rudhàm .	Yunctàm .
Plur.	Adandù .	Rudhandu .	Yudjandù .
	<i>edant .</i>	<i>aggrediantur .</i>	<i>jungant .</i>
Sing.	<i>Adhi vel attàl comede ; rudhi vel rundhàl aggredere , impugna,impugnato; yuncti vel yuncàl junge vel jungito.</i>		
Dual.	Attam .	Rundham .	Yunctam .
Plur.	Atta .	Rundha .	Yuncta .
Sing.	Adàni comedam .	Runadhavàni .	Yunadjàni .
Dual.	Advàvā .	Runadhavā .	Yunadjāvā .
Plur.	Advāmā .	Runadhāmā .	Yunadjāmā .
	<i>comedamus .</i>	<i>aggrediamur .</i>	<i>jungamus .</i>

Imperativus II.

Sing.	Adyāl edat .	Rundhyāl .	Yundjāl , <i>jungat .</i>
Dual.	Adyāddām .	Rundhyāddām .	Yundjāddām .
Plur.	Adyu .	Rundyu .	Yundju .
Sing.	Adyā , <i>ede .</i>	Rundhyā .	Yundja , <i>junge .</i>
Dual.	Adyādam .	Rundhyādam .	Yundjādam .
Plur.	Adyāda .	Rundhyāda .	Yundjāda .
Sing.	Adyām, <i>edam .</i>	Rundhyām .	Yundjām, <i>jungam .</i>
Dual.	Adyāvā .	Rundhyāvā .	Yundjāvā .
Plur.	Adyāma .	Rundhyāma .	Yundjāma .
	<i>edamus .</i>	<i>aggrediamur .</i>	<i>jungamus .</i>

Imperat. Optativus III.

Sing.	Adyāl , <i>edat ,</i>	Rudhyāl .	Yudjyāl , <i>jungat , utinam edat .</i>
Dual.	Adyāstām .	Rudhyāstām .	Yudjyāstām .
Plur.	Adyāsu .	Rudhyāsu .	Yudjyāsu .

Reliqua ut in prima conj. *Bhuyāl .*

Praeteritum Perfect. II.

Sing.	Aada, <i>edit .</i>	Ruròdha .	Yuyòdja , <i>junxit .</i>
Dual.	Adadu .	Rurudhadu .	Yuyudjadu .
Plur.	Adu .	Rorudhu .	Yuyudju .
Sing.	Aditha ,	Ruritha .	Yudjitha .
Dual.	Adithu .	Rurithu .	Yudjithu .
Plur.	Aada .	Ruròdha .	Yuyòdja .
Sing.	Aada <i>edi .</i>	Ruròdha .	Yuyòdja .

Dual.	Adivà.	Rurivà.	Yudjivà.
Plur.	Adimà.	Rurimà.	Yudjimà.

Praet. Perfectum III.

Sing. *Arudhal*, invasit, aggressus est, *ayudjal* junxit, conjugabis ut *Abhul* in I. conjugatione.

Verbum *edo* heic mutat formam, et dicitur: *agghasal*, *agghasadâm*, *agghasavan* &c.

Idem in Praeterito II. pariter habet: *djagghâsa* comedit, *djaksichadu* comederunt, *djakschu* comederunt.

Verbum *aggredior* et *jungo* in hoc Praeterito III. etiam habet *arâutsil* aggressus est, invasit; *ayaukschil* junxit; et tunc conjugantur ut *anâtsil* exultavit, in I. conjugatione.

Futurum I.

Sing. *Attà* edet; *ròdhà* invadet, aggreditur; *yètà* junget, ut *Bhavidà* in I. Conjug.

Futurum II.

Sing. *àtsyal* edet; *aròtsyal* invadet; *ayòkschyal* junget, ut *abhavisyal* in I. Conjug.

Futurum III.

Sing. *atsyadi* comesturus est, *ròtsyadi* invasurus est, *yòkschyadi* juncturus est.

Infinitivum et Supinum.

Attum, comestum, comedere, ad comedendum.

Ròdhum, invasum, impugnatum, ad impugnandum &c.

Tòctum, junctum, jungere, ad jungendum.

Participium Praesentis.

Masc. Adan, edens.	rundhan.	yudjan, jungens.
Fem. Adandì.	rundhandì.	yudjandì.
Neutr. Adal.	rundhal.	yudjal.

Participium Praeteriti.

Masc. Aadivàn,	rurudhvàn,	yuyudjivàn.
Fem. Aaduszi,	rurndhufzi,	yuyudjuszi.
quae edit,	quae invasit,	quae junxit.
Neut. Aadival,	rurudhval,	yuyudjival.
quod edit,	quod invasit,	quod junxit.

Verbum *edo* etiam habet: *Djakschivàn* qui comedit; *djakschuszi* quae comedit; *djakschival* quod comedit.

Participium Futuri I.

Attā qui solet edere, *rōdhā*, *yōctā* qui solet jungere.

Participium Futuri III.

Masc. Atsyān, editurus,	rōtsyān,	yokschyān.
Fem. Atsyandī,	rōtsyandī,	yokschyandī.
Neut. Atsyāl,	rōtsyāl,	yokschyāl.
editurum.	invasurum.	juncturum.

Participium Praeteriti II.

Djagdhvā postquam comedit. *Rudhvā* postquam invasit,
Juctvā postquam junxit, vel juncto, juncta, juncto.

Gerundium ex Futuro I.

Masc. Attavyā, comedendus.	Rōdhavyā, invadendus, impugnandus.
Yōctavyā, jungendus.	
Fem. Attavyā, comedenda.	Rōdhavyā, impugnanda.
Yōctavyā, jungenda.	
Neut. Attavyam, comedendum.	Rōdhavyam, impugnandum.
Yōctavyam, jungendum.	

Hoc modo conjugatur *Bhulpālanābhyavahārayō* seu verbum *Bhunacti*, quod significat comedere, et regere.

Bhunacti, comedit, regit.

Bhunakschī, comedis, regis.

Bhunadmi, comedo, rego, in omnibus ut *yunacti*.

Praeteritum I.

Abhunat, vel *abhunag* comedit, rexit.

Imperativus Optativus I.

Bhunnetu, vel *Bhuncāl*, edat, regat.

Bhuncti, vel *bhuncāl* ede, rege.

Bhunadjāni, edam, regam.

Imperativus II.

Bhudjāl, ut *yudjāl*.

Imperativus Optativus III.

Bhudjāl, ut *Bhuyāl* vel *yudjāl*.

Praeteritum II.

Bubhādja comedit, *bubhudjadu* comederunt, *bubhudju* comederunt.

Praeteritum III.

Abhankschil, comedit, ut *apakschil* coxit, in I. Conjug.

Futurum I.

Bhòctà comedet, ut *yoctà*.

Futurum II.

Abhòkschyal; Futurum III. *bhòkschyadi*; Supinum *Bhòctum*; Particip. Praes. *Bhudjan*, *bhudjandi*, *buhdjal*; Particip. Praeter. *Bhubhugivàn*, *bubhudjuuzd*, *bubhudjiwal*; Particip. Fut. I. *Bhòctà*; Particip. Fut. III. *Bhòkschyan*, Particip. Praet. II. *Bhuctvâ*; Gerundium *Bhòctavya*.

CONJUGATIO III.

Szuzgnabhiszave seu *Sunòdi*. *Tschintschayane*, seu *tschinodi*, certam cerimoniam exercet. *auget*.

Tanuvistare seu *tanodi*, facit, *Kriankàranè* seu *Karodi*, facit, operatur, extendit. *operatur, agit*.

Bhrungvyactâyam seu *Bhravidi* loquitur, dicit.

Indicativus.

Sing. *Sunòdi*, *tschinòdi*, *tanòdi*, *karòdi*, *Bhravidi*.
ritum exercet, auget, facit, facit, dicit.

Dual. *Sunudà*, *tschinudà*, *tanudà*, *karudà*, *bhrudà*.

Plur. *Sunvandi*, *tschinvandi*, *tanvandi*, *karvandi*, *bhruvandi*.

Sing. *Sundəsi*, *tschinòdszi*, *tanòdszi*, *karòdszi*, *bhravìdszi*.
anges, facis, facis loqueris.

Dual. *Sunuthà*, *tschinutà*, *karuthà*, *bhruthà*.

Plur. *Sunatha*, *tschinuta*, *tanutha*, *karutha*, *bhrutha*.

Sing. *Sundòmi*, *tschinòdmi*, *tanòdmi*, *karòdmi*, *bhravìmi*.
rit. exerceo, augeo, facio, facio, loquor.

Dual. *Sunvâ*, *tschinvâ*, *tanvâ*, *kurvâ*, *Bhruvâ*.
et sunuvâ, et tschinuvâ, et tanuvâ.

Plur. *Sunmâ*, *tschinmâ*, *tanmâ*, *kurmâ*, *bhrumâ*.
et sunumâ, et tschinumâ, et tanumâ,

Praeteritum I.

Sing. *Asunòl*, *atschinòl*, *adanòl*, *acaròl*, *abhravìl*.
auxit, fecit, fecit, dixit.

Dual. *Asunuvadàm*, *atschinuvadàm*, *adanavadàm*, *abhradàm*.

Plur. Asunvan, atschinvan, adanvan, abhravan.
 Sing. Asunò, atschinò, adanò, abhravì.
auxisti, fecisti, dixisti.

Dual. Asunadàm, atschinudam, adanudam, abhrudam.
 Plur. Asunuda, atschinuda, adanuda, abhruda.

Sing. Asunuvam, atschinuvam,) adanavam, abhruvam.
) acaravam,
cerim. feci. auxi. feci. dixi.

Dual. Asunuvà, atschinuvà, adanvà, acurvà, abhruvà.

Plur. Asunumà, atschinumà, adanmà, acurimà, abhrumà.

Imper. Optativus I.

Sing. Sunòdu *vel* sunudàl, tschinòdu *vel* tschinudàl, tanòdu
vel tanudàl, karòdu *vel* karudàl, bhravìdu *vel* bhrudàl.

Dual. Sunudàm, tschinudàm, tanudàm, karudàm, bhrudàm.

Plur. Sunvandu, tschinvandu, tanvandu, kurvandu, bhruvandu.

Sing. Sunu tschinu tanu kuru Bravì.
et sunudàl, et tschinudàl, et tanudàl, et kurudàl, et bhrudal.
cerim. fac. auge. fac. fac. dic.

Dual. Sunudam, tschinudam, tanudam, karudam, bhrudam.

Plur. Sunuda

Sing. Sunavàni, tschinavàni, tanavàni, caravàni, bhravàni
cerim. faciam, augeam, faciam, faciam, dicam.

Imperativus II.

Sing. Sunuyàl, tschinuyàl, tanuyàl, kuryàl, bhrayàl.

Dual. Sunuyàdàm, tanuyàdàm, kuryàdàm, bhrayàdàm.

Plur. Kuryu, bhrayu, Sunuyu, tschinuya.

Sing. Kuryà, bhrayà, sunuyà, tschinuya.

Dual. Kuryàdam, bhrayadam, sunuyàdam, tschinuyàdam.

Plur. Kuryàda, bhrayàda, sunuyàda, tschinuyàda.

Sing. Kuryàm, bhrayàm, sunuyàm.

Dual. Kuryàvà, bhrayàvà, sunuyàvà.

Plur. Kuryàmà, bhrayàma, sunuyàma.

Imperat. Optat. III.

Sing. Sùyàl, tschìyàl, tanyàl, kriyàl, utschìyàl.

Dual. Sùyàstàm, tschìyàstàm, tanyàstàm, kriyàstàm, utschìyàstàm.

Plur. Sùyàsu, &c.

Sing. Sùyà, tschìyà, tanyà: &c.

Dual. Shyàstam,
Plur. Shyàsta, &c. ut *Bhuyal* in I. Conjug.

Perfectum II.

Sing. Susàva, tschicàya, tadàna, tschacàra, uvàtscha.
Dual. Susuvadu, tschikyadu, tènadu, tschacradu, ùtschadu.
Plur. Susuvu, tschikyu, tènù, tschacru, ùtschu.
Sing. Tènitha tschacartha. ùtschita.
vel tadasta vel urschacta Ita Tschighètha,
fecisti* fecisti, dixisti vel tschicaitha.
Dual. Tènathu, tschacrathu, ùtschichu dual.tschicyathu.
Plur. Tèna, tschacra, uvàtscha plu. tschicya.
Sing. Tena tschacàra, ùtscha vel
vel Tadana, uvàtscha. tschicàya.
Dual. Tènivà, tschacrivà, ùtschivà. tschicyava.
Plur. Tènimà, tschacrimà, ùtschimà. tschicyama.
fecimus, fecimus, diximus.
Tschitschàya, tschitschyadu, tschitschyu, in 1. Brahm. pers.
Singularis.

Praet. Perfectum III.

Sing. *Asàvòil*, certam cerimoniam fecit; *atscheyszil*, auxit;
atànìl fecit, item *atanil* fecit, cum penultima brevi; *acàr-
szil* fecit; *avòtschal* locutus est, dixit. Hoc ultimum con-
jugabis ut *abhul* in 1. Conjugatione, alia quattuor verba
antecedentia ut *anandil* exultavit, ibidem in fut. III.

Futurum I.

Sing. Sòdà, tschèdà, tanidà, karttà, vactà.
augebit, faciet, faciet, dices.

Futurum II.

Sing. Asòszyal, tschèszyal, ataniszyal, akariszyal, avakschyal.

Futurum III.

*Sing. Sòszyadi, tschèszyadi, taniszyadi, kariszyadi, vakschyadi.
Omnia ut *bhaviszyadi*.

Infinitivum et Supinum.

Sòdum, tschèdum, tanidum, karttum, vactum.

Participium Praes.

Masc. Sunvan, tschinvan, tanvan, Kurvan, bhruvan
agens, faciens, faciens, loquens.

Fem. Sunvandì, tschinvandì, tanvandì, kurvandì, bhruvandì.
Neut. Sunval, tschinval &c.

Participium Praeteriti.

Masc. Suszuvàn, nitschischivàn, ténivan, tschacrivàn, htschivàn.
Fem. Suszusl, nitschitschynsl, tenuszl, tschacrussl, utschussl.
Neut. Suszuval, nitschitschivál, tenival, tschacrval, utschival.

Participium Futuri I.

Masc. Sòdà, tschèdà, tanidà, karttā, vactā.
qui solet cerem. facere, qui solet augere, facere, loqui.

Participium Fut. III.

Masc. Sòszyan, tschèszyan, tniszyan, kariaszyan, vakschyan.
Fem. Sòszyandì &c.
Neut. Soszyal &c.

Participium Praeteriti II.

Tschitwā postquam auxit, aucto, *krwā* postquam fecit, facto, *uctwā* postquam dixit, locutus fuit &c.

Gerundium ex Fut. I.

M. Sòdavya, tschèdavya, tanitavya, karttavya, vactavya.
F. Sòdavyā, tschèdavyā &c.
N. Sodavyam, tschèdavyam, tanitavyam, karttavyam &c.
augendum, faciendum, faciendum &c.

Notandum, quod verbis subinde aliquae praepositiones annectantur et cum iis componantur, itaque speciminis gratia heic pauca verba tradimus.

Sing. *Samscarōdi* ornat; compositum ex *sam* simul & *karōdi* facit, id est, adornat, coornat, ornatum facit.

Samscaroszi ornas &c.

Samscarōmi orno etc.

In Praeterito I.

Samscarōl ornavit; ita *vidanōdi*, multum, valde facit, in Praeterito habet *vyadanōl* valde fecit. Sic *ubavāsadi* assidet, prope sedet aut habitat, in Praet. habet *ubāvasal*. (*)

(*) Quamvis in dialectis Indicis ex Samserdamica lingua dimanantibus nomina et verba persaepe cum Samserdamicis in sua radice materna convenient, attamen inflexiones illorum nominum et verborum a maternis valde discrepant. v. g. Verbum samserdamicum *Karōmi* facio, *Karōsi* facis, *Karōti* facit, in lingua *Marāthica* conjugatur: *M*

CONJUGATIO IV.

Dhu Krīṅdraṇṇa vīṇiyamē, Grahaubadanē seu Grahnṇādī, ac-
seu Krīnnādī, emit. *capit, prehendit, capit.*

Sing. Krīnnādī, <i>emit.</i>	Grahnnādī, <i>accipit.</i>
Dual. Krīnnāda.	Grahnnāda.
Plur. Krīnnandī.	Grahnnandī.
Sing. Krīnnāsi, <i>emis.</i>	Grahnnāsi, <i>accipis.</i>
Dual. Krīnnithā.	Grahnnithā.
Plur. Krīnnitha.	Grahnnitha.
Sing. Krīnnāmi, <i>emo.</i>	Grahnnāmi, <i>accipio.</i>
Dual. Krīnnivā.	Grahnnivā.
Plur. Krīnnimā.	Grahnnimā.

Praet. Perfectum I.

Sing. Akrīnnāl, <i>emit.</i>	Agrahnnāl, <i>accepi.</i>
Dual. Akrīnnidām.	Agrahnnidām.
Plur. Akrīnnan.	Agrahnnan.
Sing. Akrīnnā, <i>emisti.</i>	Agrahnnā, <i>accepisti.</i>
Dual. Akrīnnidam.	Agrahnnidam.
Plur. Akrīnnida.	Agrahnnida.
Sing. Akrīnnam, <i>emi.</i>	Agrahnnam, <i>accepit.</i>
Dual. Akrīnnivā.	Agrahnnivā.
Plur. Akrīnnimā.	Agrahnnimā.

Imperat. Optat. I.

Sing. Krīnnādu, <i>vel</i> Krīnnidāl.	Grahnnādu, <i>vel</i> Grahnnidāl.
Dual. Krīnnidām.	Grahnnidām.
Plur. Krīnnandu.	Grahnnandu.
Sing. Krīnnihī, <i>vel</i> Krīnnidāl.	Grahnnāna, <i>vel</i> Grahnnidāl.
Dual. Krīnnidam.	Grahnnidam.
Plur. Krīnnida.	Grahnnida.
Sing. Krīnnāni.	Grahnnāni.
Dual. Krīnnivā.	Grahnnivā.
Plur. Krīnnimā.	Grahnnimā.

khartam ego facio; *tum khartesi*, tu facis; *tu khartē* ille facit. Vide
 librum: *Grammatica Marasta a maiis vulgar*, em Roma 1773. pag. 30.
 Hoc pariter usuvenit in lingua *Tamulica*, *Molabarica*, *Talengonica*,
Nagarica vulgari, aliisque dialectis ex Samserdamica matre descendentibus.

Imperat. II.

Sing. Krinniyâl, *emat*.   Grahniyâl. *accipiat*.
                                          ut *adyal*, comedat.

Imperat. Optat. III.

Sing. Kriyâl.   Grahnyâl, ut *bhuyâl*.

Praet. Perfect. II.

Sing. Tschicràya, *emlt*:   Djagràha, *accepte*.
 Dual. Tschicriyadu.   Djagrhadu.
 Plur. Tschicriyu.   Djagrhu.
 Sing. Tschicrayitha, *emisti*.   Djagrahitha, *accepisti*.
 Dual. Tschicrayithu.   Djagrahithu.
 Plur. Tschicraya.   Djagraha.
 Sing. Tschicràya *vel* tschicraya.   Djagràha *accepti*.
 Dual. Tschicrayivà.   Djagrahivà.
 Plur. Tschicrayimà.   Djagrahimà.

Perfectum III.

Sing. Akreyszìl.   Agrahìl, *accepit*.
                                          ut *anandil* exultavit.
 Dual. Akreysztàm.   Agrahisztàm.
 Plur. Akreyszu.   Agrahiszu.
 Sing. Akreyszi, *emisti*.   Agrahiszi, *accepisti* &c.

Futurum I.

Sing. Krèda *emet*.   Grahidà *accipiet*.

Futurum II.

Sing. Akrèszyal, *emet*.   Agrahiszyal, *accipiet, capiet*.

Futurum III.

Sing. Krèszyadi, *empturus est*.   Grahiszyadi, *accepturus est*.

Infinitivum et Supinum.

Krèdum, emptum, emere, ad emendum.

Grahidum, acceptum, captum, ad accipiendum, item intellectum, comprehensum, ad intelligendum, item ad percipiendum.

Participium Praesentis.

Masc. Krinnan, *emens*.   Grahnan, *accipiens, percipiens*.
 Fem. Krinnandi.
 Neut. Krinnal.   Grahnal.

Participium Praeteriti.

M. Tschicrayivàn, *qui emit* .. Djagrthivam, *qui accepit*.

F. Tschicrayusl. Djagrthusl.

N. Tschicrayival. Djagrthival.

Participium Fut. I.

M. Krèda, *qui solet emere*. Grahidà, *qui solet accipere*.F. Krètrì, *quae solet emere*. Grahitrì, *quae solet accipere*.N. Krètr, *quod* Grahitr, *quod*

Masculina et neutra declina per exeuntia in r breve.

Participium Fut. III.

M. Krèszyan, *empturus*. Grahiszyan, *accipiturus*.

F. Krèszyandì. Grahiszyandì.

N. Krèrzyal. Grahiszyal.

Participium Praet. II.

Kritvā *empto*, *postquam emisset*, *dum emisset*.Grahitrivā, *accepto*, *postquam accepisset*.

Gerundium ex Futuro I.

M. Krèdavya, *emendus*. Grahidavya, *accipiendus*.F. Krèdavyà. Grahidavyà, *accipienda*.N. Krèdavyam. Grahidavyam, *accipiendum*. (*)

CONJUGATIO V.

Dhudhàng dhàvana pòszanayò.

Hudànò dānayò.

seu dadhadi excipit, et dà-

seu Giuhòdi dat et accipit, per-

dadi dat, donat.

mutat.

Sing. Dadhadi excipit. Dadadi dat. Giuhòdi dat, accipit.

Dual. Dhattà. Dattà. Giuhudà.

Plur. Dadhadi. Dadadi. Giuhvadi.

Sing. Dadhàsi excipit. Dadasi dat. Giuhòsì.

(*) Verba et nomina Samscrdamica ubique latinis literis scribimus, sicut ea scripsere R. P. Joannes E. Hanxleden, R. P. de Nobilibus, et D. G. Jones, olim Academiae Anglo-Calcuttae Praesès; hi enim viri alios omoes linguae Samscrdamicae peritia, et sana orthographia longe superarunt. Wilkins, Anquetil du Perron, Hodges, Dow, alique, qui Samscrdamica attigerunt, projectitia, corrupta, et plerumque erronea methodo et arte vocabula Samscrdamica exprimunt et describunt.

Dual. Dathà.	Dathà.	Giuhuthà.
Plur. Datha.	Datha.	Giuhutha.
Sing. Dadhàmi.	Dadhàmi.	Giuhòmi.
<i>exciplo.</i>	<i>do.</i>	<i>do et acciplo.</i>
Dual. Dathvā.	Dadvā.	Giuhuvā.
Plur. Dathmā.	Dadmā.	Giuhumā.
	Praet. Perfect. I.	
Sing. Adadhāl.	Adādāl.	agiuhòl, <i>dedit</i>
<i>exceptis.</i>	<i>dedit.</i>	<i>et accepit.</i>
Dual. Adhattām.	Adattām.	agiuhòdām.
Plur. Adadhu.	Adadu.	agiuhuvu.
Sing. Adadhā.	Adadā.	agiuhò.
<i>exceptist.</i>	<i>dedisti.</i>	<i>dedisti et accepisti.</i>
Dual. Adhattam.	Adattam.	agiuhutam.
Plur. Adhatta.	Adatta.	agiuhuta.
Sing. Adadhām.	Adadām.	agiuhavam.
<i>excepti.</i>	<i>dedi.</i>	<i>dedi, accipi.</i>
Dual. Adadhvā.	Adadvā.	agiuhuvā.
Plur. Adadhmā.	Adadmā.	agiuhumā.

Imperat. Optat. I.

Sing. Dadhātu, <i>vel</i> dhattāl, <i>excipias.</i>		
dadātu, <i>vel</i> dattāl, <i>des.</i>		
giuhòru, <i>vel</i> giuhutāl, <i>des, accipias.</i>		
Dual. Dhattām. dattām. giuhutām.		
Plur. Dadharu. dadaru. giuhvatu.		
Sing. Dhèhi, <i>vel</i> dhattāl, <i>excipe.</i>		
dèhi, <i>vel</i> dattāl, <i>da.</i>		
giuhudhi <i>vel</i> giuhutal, <i>da et accipe.</i>		
Dual. Dhattam. Dattam.	giuhutam.	
Plur. Dhatta. Datta.	giuhuta.	
Sing. Dadhāni. Dadāni.	giuhavāni.	
<i>excipiam.</i>	<i>dem.</i>	<i>dem, accipiam.</i>
Dual. Dadhāvā. Dadāvā.	giuhavāvā.	
Plur. Dadhāmā. Dadāmā.	giuhavāmā.	

Imperativus II.

Sing. Dadhyāl.	Dadyāl.	giuhuyāl.
Dual. Dadhyātām.	Dadyātām.	giuhuyātām.

Plur. Dadhyu . Dadyu . giuhuyu .
 Sing. Dadhyà *exceipe*, dadyà, *da*; conjugabis ut *adyàl* comedat,
 in Imperat. II. in secunda Conjugatione .

Imperat. Optativus III.

Sing. Dhèyàl . Dìyàl . Huyàl, ut Bhuyàl :
 Excipiat, utinam excipiat; det, utinam det; det et acci-
 piat, utinam det et accipiat .

Praeteritum Perfect. II.

Sing. dadhau . dadau . giuhàvù, vel giuhavàntschaçàra, vel
 Excepit . dedit . giuhavàmbabhvva, vel giuhavàmàsa .
 Dedit et accepit .

N. B. Praeteritum II. verbi *giuhòdl*, nempe *giuhavantscha-
 càra*, componitur ex praeterito verbi *karòdi*, facit; item ex *bha-
 vadl* existit; item ex verbo substantivo *astl* est, quod in Praet.
 pariter habet *àsa*, unde fit *giuhavàmàsa* .

Dual. Dadhtu,	dadatu,	giuhavatu .
Plur. Dadhu,	dadu,	giuhavu .
Sing. Dadhitha,	daditha,	giuhavitha .
Dual. Dadhàthu,	dadàthu,	giuhòtha .
Plur. Dadhau,	dadau,	giuhàva .
Sing. Dadhau <i>excepi</i> , dadan <i>dedi</i> ,		giuhàva <i>dedi</i> <i>accept</i> .
Dual. Dadhivà,	dadivà,	giuhavivà .
Plur. Dadhimà,	dadimà,	giuhavimà .

Perfectum III.

Sing. adhàl,	adàl,	ahàszil .
Dual. adhàtàm,	adàtàm,	ahausztàm .
Plur. adhu,	adu,	ahàszta .
Sing. adhà,	adà,	ahàszì .
Dual. adhàtàm,	adàtàm,	ahausztàm .
Plur. adhàta,	adàta,	ahauszta .
Sing. adhàm,	adàm,	ahàszam .
Dual. adhàvà,	adàvà,	ahàszvà .
Plur. adhàmà,	adàmà,	ahàszmà .

Futurum I.

Sing. Dhàtà,
 dàtà, | hòta, ut *bhavità* . |

Futurum II.

Sing. adhàsyal,
 adàsyal, | ahòszyal . |

Futurum III.

Sing. dhāsyadi, dāsyadi, hōszyadi, ut bhavatyadi

Infinitivum et Supinum.

Dhātum exceptum, ad accipiendum, dātum datum, ad dandum; hōtum datum acceptum, ad dandum accipiendum.

Participium Praes.

Masc. Dadhaī, dadal. giuhval.

Fem. Dadhati, dadatī. giuhvatī.

Neut. Dadhaī. dadal. giuhval.

Masc. in duali, dadhau, dadau, giuhvadau.

Masc. in Plurali, dadhā, dadā, giuhvadā.

Participium Praet.

Masc. Abhidadhivān, dadivān, giuhvān.

Fem. Abhidadhusī, dadivusī, giuhvatusī.

Neut. Abhidadhival, dadival, giuhaval.

Participium Futur. I.

Dhāta, dātā, hōtā. Fem. dhātri, dātri, hōtri.

qui solet excipere.

Particip. Fut. III.

Masc. Dhāsyān, dāsyān, hōszyān.

Fem. Dhāsyandī, dāsyandī. hōszyandī.

Neut. Dhāsyā. dāsyā, hōszyā.

excepturum, accepturum, daturum. daturum accepturum.

Participium Praet. II.

Dhātva accepto, dātva dato, hōtva dato accepto, postquam

dedit, accepit &c.

Gerundium ex Fut. I.

Masc. Dhātavya, dātavya, hōtavya.

Fem. Dhātavyā, dātavyā, hōtavyā.

Neut. Dhātavyam, dātavyam, hōtavyam.

S E C T I O I I.

De Verbis Passivis.

Verba passiva omnia conjungantur ut verbum activum *Edhādē* vel *ēdhatē*, quod paullo infra subijciam inter verba deponentia. Quare heic principia tantum subjungam cujusvis difficilioris Temporis:

N

Praesens.

Sing. <i>ēdhya</i> tē, augetur.	<i>Patschyatē</i> , coquitur.
<i>anubhya</i> tē, habetur.	<i>viyatē</i> , dissolvitur, destruitur.
<i>nandyatē</i> , exultatur.	<i>nahyatē</i> , ligatur.
<i>tudyatē</i> , dolor infertur.	<i>divyatē</i> , luditur.
<i>mutschyatē</i> , dividitur.	<i>tschōryatē</i> , surripitur.
<i>pālyatē</i> , gubernatur.	<i>artschyatē</i> , colitur.
<i>adyatē</i> , comeditur.	<i>rudhyatē</i> , impugnatur.
<i>bhudjatē</i> , voratur.	<i>yudjatē</i> , jungitur.
<i>abhiszhyatē</i> , fit certa cerimonia.	<i>nitschiyatē</i> , accumulatur.
<i>tāyatē</i> , fit, extenditur.	<i>kriyatē</i> , fit.
<i>utschyatē</i> , dicitur.	<i>tanyatē</i> , fit.
<i>vikriyatē</i> , emitur.	<i>grahyatē</i> , accipitur.
<i>vidhiyatē</i> , excipitur, prehenditur.	<i>huyatē</i> , datur et acci- pitur.
<i>vrđhvamsyatē</i> , destruitur.	<i>praschyatē</i> , paritur.
<i>mriyatē</i> , mors obitur.	<i>hāyatē</i> , itur.
<i>vriyatē</i> , eligitur.	<i>adishayatē</i> , incubatur
<i>manyatē</i> , existimatur.	passiv. verbi <i>jacet</i> .
<i>ashyatē</i> , obtinetur.	

Praeteritum Perf. I.

Aidhyata, auctus. *Anbabhuyata* habitus. *Apatschyata* coctus. *Aviyata* destructus. *Anandyata* gaudius, laetatus. *Anahyata* ligatus. *Atudyata* punctus, dolore affectus. *Adīvyata* lusus. *amutschyata* separatus, solutus. *Atschōryata* furto ablatus. *Apālyata* rectus. *Artschyata* cultus. *Aadyata* comestus. *Arudhyata* impugnatus. *Abhudjata* devoratus. *Agiudjata* iunctus. *Abhyaszūyata* certa cerimonia facta. *Niratschīyata* accumulatus. *Atāyata* vel *atanyata* factus, extensus. *Autschyata* dictus. *Akriyata* factus. *Vyakriyata* emptus. *Agrihyata* acceptus, intellectus, comprehensus. *Dhyādhiyata* exceptus, prehensus. *Ahuyata* datus acceptus. *Prādhvamsyata* destructus. *Prasūyata* natus, partu editus. *Amriyata* mortuus. *Ahāyata* profectus. *Avriyata* electus. *Atyashayata* jacendo impositus, collocatus. *Amanyata* existimatus, honoratus. *Aashyata* obventus.

Omnia haec in feminino habent ultimum *a* longum, et in

neutro *m* finale, ut *āshyata* obtentus, *āshyatā* obtenta, *āshyatam* obtentum. Conjugantur seu inflectuntur in sing. duali, et plurali. Vide verbum *ēdhatē* in Praet. I.

Imperativus I.

Anubhuyatām, aidhyatām, patschyatām, viyatām, nahyatām, mutschyatām, tudyatām, tschōryatām, pālyatām, artschyatām, adyatām &c.

Imperativus II.

Anubhuyēta, aidhyēta, patschyēta, nandyēta, viyētā, nahyēta, tudyēta, mutschyēta, tschōryēta, pālyēta, artschyēta, adyēta, &c.

Imperativus III.

Anubhāvisizšta, ēdhizizšta, patschizšta, nandizizšta, vyasizšta, natsizšta, tatsizšta, dēvisizšta, mukschizšta, tschōrisizšta, et tschōrayisizšta, pālayisizšta et pālisizšta, artschayisizšta, atsiszta, rutsizšta, bhukschizšta, nitschāyisizšta et nitschēsizšta, tanisizšta, vakschizšta, kārīsizšta et krsizšta, krāyisizšta et kresizšta, grahiszšta vel grahiszta, dhāsizšta, hāvisizšta vel hōsizšta, dhvamsizšta, prasāvisizšta vel prasōsizšta, et prasavasiszšta; mārīsizšta et mrsizšta; hāysizšta vel hāsizšta; vārisizšta, shaysizšta, manisizšta, akschizšta.

Praeteritum Perf. II.

Anubhabhuvē, vox passiva verbi *babhuva* fuit, exstitit; *ēdhāmtschacrē* auctus fuit, proprie, *auctus factus est*, ubi vides incrementum verbi *tschacar* fecit, collocatum in passivo. Dicitur etiam *ēdhāmāse* auctus fuit, vel *ēdhāmbabhuvē* auctus exstitit, *ē stato accresciuto*. Pētschē coctus fuit, nanaandē, vivyē, nēhē, tutudē, didivē, mumutschē, tschōrayāmtschacrē, tschōrayamāse, tschōrayambabhuvē *furto ablatu fuit*; pālayāmtschacrē, et reliqua ut in *tschōrayāmtschacrē*; artschayāmtschacrē; aadē vel djakschē, rurudhē, bhuhudjē, yuyudjē, abhiszuszuvē, tschikyē vel tschitschyē, tōnē, ūtschē, tschacrē, tschikriyē, djegrhē, dadhē, djuhuvē vel djuhavāmāsē, dadhvamsē, suszuvē, mamrē, djahē, vavrē, shishyē, mēnē, anashē.

Perfectum III.

Sing.	Dualis	Pluralis.
Ambabhāvi,	ambabhāviszātām,	ambabhāviszata.
		N 2

Aidhi,	aidhiszátam.	aidhiszate.
Apátschi,		
Anandi,	anandiszátam,	
Avyaij,	avyaijszátam,	
Anàhí,	anatsátam.	anatsata.
Aròdi,	arutsátam,	
Adèvi,	adèviszátam,	adèviszeta.
Amòtschi,	amukschàtàm,	amukschata.
Atschòri,	atschòriszátam.	atschòriszata.
Apàli,	apàliszátam,	
Artschi,	artschiszátam,	
Agghási,	agghàtszátam,	
Aròdhi,	aròdhiszátam,	
Abhòdji,		
Ayògi,		
Atschày,	atschàyiszátam,	
	et atschèszátam,	
Asàvi,	asàviszátam,	
Atàni,		
Avàtschi,	avakschàtàm,	
Acàri,	acrszàszàm,	
Acrày,	acràyszátam,	
	et acrészátam,	
Agràhi,	ahàviszátam,	
	et ahòszátam,	
Vyadhày,	vyadhàijszátam,	vyadhàijszeta.
Abhàvi,		
Adhvamsi,	adhvamsiszátam,	
Asàvi,		
Amàri,	amariszátam,	
	et amrszátam,	
Ahàij,		
Avàri,	avariszátam,	
	et avrszátam,	
Atyashàij,	atyashayszátam,	
Amàni,		
Ashi,	ashiszátam,	

Comestus fuit.

Futurum I.

Anubhavitā,

Edhitā,

Pactā,

Nanditā,

Vyātā,

Tostā,

Dēvitā,

Mōctā,

Tschoravitā,

Pālayitā,

Fut. I.

Artschayitā,

Attā,

Rōdhā,

Bhōctā,

Yōctā,

Tschayitā

et Tschētā,

Sāvitā

et Sōtā,

Tanitā,

Vactā,

Kartā

et Kāritā,

Krāyitā,

Grāhitā

et grahitā,

Dhātā,

Hāvitā,

Dhvāmsitā,

Sāvitā,

et savitā,

et apākschātam,

Comesti fuere.

Futurum II.

ambabhaviszyata.

aidhiszyata,

apakschyata,

anandiszyata,

avyāsyata,

atōtsyata,

adēviszyata,

amōkschyata,

atschōriszyata,

apāliszyata,

Fut. II.

aartschiszyata,

aatsyata,

arōtsyata,

abhōkschyata,

ayōkschyata,

atschāyiszyata,

et atschēszyata,

asāviszyata,

et asōszyata,

ataniszyata,

avakschyata,

akariszyata

et akāriszyata,

acrāyiszyata,

et acrēszyata,

agrāhiszyata,

et agrahiszyata.

adhāsyata,

ahāviszyata

et ahōszyata,

adhvāmsiszyata,

asāviszyata

et asōszyata,

apakschata.

Comesti fuere.

Futurum III.

anubhaviszyatē.

edhiszyatē.

pakschyatē.

nandiszyatē.

vyāsyatē.

tōtsyatē.

dēviszyatē.

mōkschyatē.

tschōriszyatē.

pāliszyatē.

Fut. III.

artschiszyatē.

atsyatē.

rōtsyatē.

bhōkschyatē.

yōkschyatē.

tschēszyatē.

sōszyatē.

taniszyatē.

vakschyatē.

kāriszyatē.

krēszyatē.

grahiszyatē.

dāsyatē.

hoszyatē.

dhvāmsiszyatē.

sōszyatē.

Māritā		
et martā,	amariszyata,	mariszyatē.
Hāyitā	ahāyiszyata	
et hāta,	et ahāsyata,	hāyiszyatē.
Vāritā	avāriszyata	
et varitā,	et avariszyata,	variszyatē.
Shāyita,	ashāyiszyata,	shayiszyatē.
Manitā,	amaniszyata,	maniszyatē.
Ashitā	aashishzyata	
et ashtā,	et ākschyata,	akschyatē.

SECTION III.

De verbis Communibus sive Mediis, et de Deponentibus sive Submediis.

Commune seu medium verbum est, quod alias active, alias passive significat, ut apud graecos ἄγωμαι, *ducō et ducor*, *ἡμίζωμαι* *porto et portor*; Deponens sive submedium, ut μάχομαι *pugno*. Talia apud Brahmanes sunt *ēdhatē* *auget*, *patichatē* *coquit*, *muntichatē* *dividit*, *solvit*, *separat*, *sūyatē* *parit de animali*, *mriyatē* *moritur*, *tschorayatē* *furatur*, *pālayatē* *regit*, *gubernat*, *artschayatē* *colit*, *nahyatē* *ligat*, *vvyayatē* *perit*, *deficit*, *dhuamsatē* *it*, *pergit*.

Sing. *ēdhatē*, *acrescit*, &c. *Edha vrdhau*.

Dual. *ēdhetē*.

Plur. *ēdhantē*.

Sing. *ēdhasē*. *auget*, *augeris*, *acrescis*.

Dual. *ēdhèthē*. *augetis*, *acrescitis*.

Plur. *ēdhadhvè*. *augetis*, *acrescitis*.

Sing. *ēdhè*. *augeor*, *incrementum accipio*, *accresco*.

Dual. *ēdhavahè*.

Plur. *ēdhāmahè*.

Perfectum I.

Sing. *Aidhata*, *apatschata*, *avyayata*, *asūyata*,
amriyata, *amuntschata*, *apalayata*.

Dual. *aidhètām*, *asūyatām*, *amriyatām*, *artschayatām*, *apālayatām*, *anahyatām*, *apatschatām*.

Plur. *aidhanta*, *asūyanta*, *apatschanta*, &c.

Sing. aidhèthà, asùyètha, &c.

Dual. aidhètham.

Plur. aidhathvam, asùyadhvam, apatschadhvam, &c.

Sing. aidhè, asùyè, apatschè, *acrewi, auxi, coné*, &c.

Dual. aidhàvahi.

Plur. aidhàmahi, asùyamahi, &c.

Imperat. I.

Sing. èdhatàm, patschatàm, sùyatàm, mriyatàm, muntschatàm, dhvamsatàm, tschòrayatàm, nahyatàm.

Dual. èdhètàm, patschètam.

Plur. èdhantàm, patschantàm.

Sing. èdhasva, patschasya, &c.

Dual. èdhèthàm, patschèthàm.

Plur. èdhadhvam, patschadhvam, sùyadhvam, &c.

Sing. èdhey, patschey, sùyey, mriyey, &c.

Dual. èdhàvahey, patschàvahey, sùyàvahey.

Plur. èdhàmahey, patschàmahey.

Imperat. II.

Sing. èdhèta, patschèta, dhvamsèta, sùyèta, vyayèta, muntschèta, tschorayèta, artschayèta, nahyèta.

Dual. èdhèyàtàm, patschèyàtàm.

Plur. èdharan, patscharan, sùyaran.

Sing. èdhèthà, patschèthà.

Dual. èdhèyàthàm, patscheyàthàm.

Plur. èdhèdhvam, patschèdhvam, sùyèdhvam.

Sing. èdhèya, patschèya.

Dual. èdhèvahi, patschèvahi.

Plur. èdhèmahi, patschèmahi, sùyèmahi.

Imperat. Optat. III.

Sing. edhisziszta, patschiszta, dhvamsiszta, vyàszizta, saviszizta, mrsziszta, tschorayiszizta, pàlayiszizta, artschayiszizta, natsizta.

Dual. edhisziyàstàm, patschiyàstàm.

Plur. edhisziran, patschisziran.

Sing. edhisziszta, patschiszta, natsizta.

Dual. edhisziyàsthàm, patschiyàsthàm, natsiyàsthàm.

Plur. mrsziyàsthàm, mukschiyàsthàm, &c.

- Plur. edhiszidhvam, pakschidhvam, &c.
 Sing. edhisziya, pakschiya, natsiya, &c.
 Dual. edhiszivahi, payschivahi.
 Plur. ediszimahi, pakschimahi, natsimahi.

Perfectum II.

- Sing. èdhantschacrè, tschorayantschacrè, pàlayantschacrè,
 artschayantschacrè.
vel èdhàmàsa, tschòrayàmàsa, pàlayàmàsa, artschayàmàsa.
vel èdhànbabhuva, tschorayànbabhuva, pàlayànbabhuva,
 artschayànbabhuva.

Haec et alia verba utuntur verbis auxiliariis ad hoc tempus exprimendum, ut in Italico sermone: *è stato rubato*, *accresciuto*, et in Germanico: *es ist gestohlen worden*; ac proinde proprio perfectio carent. Hec omnia sequenti modo inflectuntur.

- Dual. edhàntschacràtè &c.
 Plur. edhàntschacrirè, aucta sunt, incrementa facta sunt.
 Sing. edhàntschacrszè, aucta fuisti, acrevistis.
 Dual. edhàntschacràthè.
 Plur. edhàntschacrduvè, auctae fuistis, acrevistis.
 Sing. edhàntschacrè, acrevi, auctus fui, incrementum feci.
 Dual. edhàntschacrvahe, &c.
 Plur. edhàntschacrmahè, acrevimus, &c.

Sequentia proprium Praet. II. habent.

- Sing. Pètschè, dadhvansè, suszuvè, vivyè, mumutschè, nèhè.
Mriyate, habet solum Perfect. activi.

- Dual. Pètschàte, vivyàtè &c.
 Plur. Pètschirè, vivirè.
 Sing. Pètschiszè, viviszè.
 Dual. Pètschàthè, vivyàthè.
 Plur. Pètschidhvè, vividhvè.
 Sing. Pètschè, *coxi et coctus fui*. Vivyè *perii*, et *destructus fui*.
 Dual. Pètschivahè, *coximus*, et *cocti fuimus*. Vivivahe.
 Plur. Pètschimahè, vivimahè.

Verbum *mriyate*, moritur.

- Sing. Màmàra, mortuus fuit.
 Dual. Màmratu.
 Plur. Màmru.

- Sing. Mamarcha, mortuus fuisti.
 Dual. Mamrthu.
 Plur. Mamra.
 Sing. Mamàra et mamara, mortuus fui.
 Dual. Mamrivà.
 Plur. Mamrimà, mortui fuerunt.

Perfectum III.

- Sing. aidhiszta, adhvansizta, asaviszta, *vel* asòszta, *apacta*,
amrta nempe coctus, cocta, coctum fuit, mortuus,
 mortua, mortuum fuit.
 Dual. aidhiszàtàm, asaviszàtàm, apakschàtàm, amrszàtàm.
 Plur. aidhiszata, asaviszata, apakschata, amrszata.
 Sing. aidhisztà, asavisztà, apacthà, amrthà.
 Dual. aidhiszàthàm, asaviszàthàm, apakschàthàm.
 Plur. aidhidhvàm, asavidhvàm, apactvam.
 Sing. aidhiszi, asaviszi, apakschi.
 Dual. aidhiszvahi, asaviszvahi, apakszvahi.
 Plur. aidhismahi, asavismahi, apakszmahi.

Ita pariter inflectuntur.

- Sing. avyasta, apipalata, atschutschurata, anadha.
destructus fuit, defecit. rectus fuit. surreptus fuit. ligatus fuit.
 Dual. avyàsàtàm, apipalatàm, atschutschuratàm, anatsatàm.
 Plur. avyàsata, apipalanta, atschutschurata, anatsata.
 Sing. avyàsthà, apipalathà, atschutschurathà, anadhà.
 Dual. avyàsàthàm, apipalathàm, atschutschurathàm, anatsàthàm.
 Plur. avyàdhvam, apipaladhvam, atschutschuradhvam, anadhvam.
 Sing. avyàsi, apipala, atschutschura, ànatsi.

Defeci, rectus fui, surreptus fui, ligatus fui.

- Dual. avyàsvahi, apipalàvahi, atschutschuràvahi, anatsvahi.
 Plur. auyàsmahi, apipalàmahi, anatsmahi.

Hunc ordinem sequitur etiam *aartschita*, cultus fuit.

Futurum I.

- Sing. edhità, pactà, dhvamsità, vyàtà, sòtà, marttā, moctà,
 tschòrayitā, pàlayitā, artschayitā, nadhà.
 Dual. Edhitàrau, pactàrau, sòtàrau, marttàrau &c.
 Plur. Edhitàra, pactàra, sòtàra, marttàra.

Sing.	Edhitàsè, pactàsè, sòtàsè, marttàsè.
	<i>accresces, coquèris, nasceris, morieris.</i>
Dual.	Edhitàsathè, pactàsathè, sotàsathè, marttàsathè.
Plur.	Edhitàdhvè, pactàdhvè, sotàdhvè, marttadhvè.
Sing.	Editàhè, pàtāhè, sòtāhè, marttāhè.
	<i>accrescam, coquar, nascar, moriar.</i>
Dual.	Edhitàsvahè, pactàsvahè, sotàsvahè, marttāsvahè.
Plur.	Edhitāsmahè, pactāsmahè, sotāsmahè, marttāsmahè.

Futurum II.

Sing. Aidhiszyata, apakschyata, adhvamsiszyata, avyàsyata, asòszyata *et* asaviszyata, amòkschyata, atschòrayiszyata, apàlayiszyata, aartschayiszyata, anatsyata, amàriszyata. Hoc ultimum habet etiam terminationem verbi activi, nempe *amariszyat*, morietur, seu mortem obibit, et inflectitur ut *abhaviszyat* in activis.

Dual.	Aidhiszyètām, apakschyètām, &c.
Plur.	Aidhiszyanta, apakschyanta, &c.
Sing.	Aidhiszyathā, apakschyathā, &c.
Dual.	Aidhiszyèthām, apakschyèthām, &c.
Plur.	Aidhiszyadhvam, apakschyadhvam, &c.
Sing.	Aidhiszyè, apakschyè.
Dual.	Aidhiszyāvahi, apakschyāvahi.
Plur.	Aidhiszyāmahi, apakschyāmahi.

Futurum III.

Sing. Edhiszyatè, pakschyatè, dhvamsiszyatè, vyàsyatè, saviszyatè, màriszyatè, mokschyatè, tschòrayiszyatè, pàlayiszyatè, natsyatè.

Dual.	Edhiszyètè, pakschyètè,
Plur.	Edhiszyantè, pakschyante, &c.
Sing.	Edhiszyasè, pakschyasè.
Dual.	Edhiszyèthè, pakschyèthè.
Plur.	Edhiszya dhvè, pakschyadhvè.
Sing.	Edhiszyè, pakschyè.

accrescam, incrementum accepturus sum, coquar.

Dual. Edhiszyāvahè, pakschyāvahè.

Plur. Ediszyāmahè, pakschyāmahè.

Confer Indicativi tempus Praesens et Futurum III, item

Præter. Perfectum I et Futurum II, denique Imperativum II et III, et iis inspectis cognoscas, terminationes inflexionum valde inter se convenire. Simile quid in verborum graecorum inflexionibus tam vocis passivæ, quam mediæ observatur.

Infinit. et Supinum.

Edhitum, pactum, dhvamsitum, vyätum, sötum, maritum, moctum, tschorayitum, pâlayitum, artschayitum, nactum.

Participium Praesentis.

Masc. Edhrmâna, patschamâna, dhvamsamâna, vyayamâna, prasûyamâna, mriyamâna, muntschamâna, pâlayamâna, tschorayamâna, aartschayamâna, nahyamâna.

Fem. Edhamânâ, patschamânâ, &c. omnia cum ultima longa.

Neut. Edhamânam, patschamânam, &c. omnia cum littera finali.

Participium ex Fut. III.

Masc. Edhiszyamâna, pakschyamâna, dhvamsiszyamâna, vyâsychamâna, saviszyamâna, mariszyamâna, mokschyamâna, tschoriszyamâna, pâlayiszyamâna, artschayiszyamâna, natsyamâna.

Fem. Edhiszyamânâ, pakschyamânâ &c.

Neut. Edhiszyamânnam, pakschyamânnam &c.

Haec declinantur in masculinis et neutris per desinentia in a breve, et in femininis per a longum.

Participium Praeteriti.

Edhitvâ, postquam crevit, dhvamsitvâ postquam ivit, sûtivâ natus est, seu partu editus est, mrtvâ postquam mortuus est, mortuo, moctvâ, postquam divisus, separatus est, diviso, separato. Vide reliqua in activis.

CONJUGATIO III.

Communium et Deponentium.

<i>dhâm gatan.</i>	<i>vrng sambhactau.</i>	<i>graha ubadâne.</i>
S. Gihîte, it, pergit.	vrnîte, eligit,	grahnîte, accipit.
D. Gihâte,	vrnâte,	grahnâte.
P. Gihate,	vrnate,	grahnate.

S. Gihisze,

pergit.

D. Gihàthè,

P. Gihidhvè,

S. Gihè,

eo, pergo.

D. Gihivahè,

P. Gihimahè,

vrniszè,

eligit.

vrnàthè,

vrnidhvè,

vrnè.

eligo.

vrnivahè,

vrnimahè,

grahniszè.

accipit.

grahnàthè.

grahnidvè.

grahnè.

accipio, prehendo.

grahnivahè.

grahnimahè.

Praeteritum L.

S. Agihità,

perexit,*et profectus est, electus est,*

D. Agihàtàm,

P. Agihata,

S. Agihithà,

D. Agihàthàm,

P. Agihidhvam,

S. Agihi,

*perexi, vel
translatus fui,*

D. Agihivahi,

P. Agihimahi,

avrnità,

elegit,*electus est,*

avrnàtàm,

avrnata,

avrnithà,

avrnàthàm,

avrnidhvam,

avrnithi,

*elegi vel
electus fui,*

avrnivahi,

avrnimahi,

agrahnità.

accepit.*acceptus est.*

agrahnàtàm.

agrahnata.

agrahnithà.

agrahnàthàm.

agrahnidhvam.

agrahnithi.

*accepi, vel**acceptus fui.*

agrahnivahi.

agrahnimahi.

Imperativus I.

S. Gihitàm,

D. Gihàtàm,

P. Gihatam,

S. Gihisza.

D. Gihàthàm,

P. Gihidhvam,

S. Gihey,

D. Gihàvahey,

P. Gihàmahey.

*pergamus,
vel transferamur,*

vrnitàm,

vrnàtàm,

vrnatam,

vrniszva.

vrnàthàm,

vrnidhvam,

vrney,

vrnavahey,

vrnàmahey,

*eligamus,**eligamur,*

grahnitàm.

grahnàtàm.

grahnatam.

grahniszva.

grahnàthàm.

grahnidhvam.

grahney.

grahnàvahey.

grahnàmahey.

*accipiamus,**accipiamur.*

Imperativus II.

S. Gihità,

pergat,

vrnità,

eligat,

grahnità.

accipiat.

transferatur, elligatur, accipiatur.

D. Gihiyâtâm, vrniyâtâm, grahniyâtâm.

P. Gihiran, vrniran, grahniran.

Omnia ut in *edhete*, sed secunda syllaba, nempe *i* manet semper longa et immutabilis.

Imperat. Optativus III.

S. Hâsiszta, variszszta, grahîszszta.

omnia ut *edhîszszta*.

Perfectum II. (*)

S. Djahè, vavrè, djagrè, seu gjagrè.
profectus fuit, electus fuit, acceptus fuit.

D. Djahâtè, vavrâte, djagrâtè.

P. Djahirè, vavrirè, djagrhirè.

S. Djahiszè, vavraszè, djagrhaszè.

D. Djahârè, vavrâthè, djagrâthè.

P. Djahidhvè, vavridhvè, djagrhidhvè.

S. Djahè, vavrè, djagrè.

D. Djahivahè, vavrvahè, djagrvahè.

P. Djahimahè, vavrmahè, djagrmahè.

Perfectum III.

S. Ahâsta, avariszta, agraphiszta.

D. Ahâsâtâm, avariszâtâm, agraphiszâtâm.

P. Ahâsata, avariszata, agraphiszata.

Omnia ut *aidhîszta*, sed *ahâsta* ut *avyâsta*. *Avrta* autem ut *amrta*, nempe *avrîszâtâm*, *avrîszata* &c. duplicem enim inflexionem habet.

Futurum I.

Sing. Hâtâ *ibit*, varitâ *eliget*, grahitâ *accipiet*. Omnia ut *edhitâ*.

Futurum II.

Sing. Ahâsyata, ut *avyâryata*, in prima communium conjugatione.

Avarîszyata, agraphîszyata.

(*) Jam supra monui, Praeteritum perfectum II, et III ut plurimum adhiberi cum aliquis indefinite loquitur de re quapiam praeterita. Hoc etiam intelligitur de Futuro II, et III. At vero cum quis tempus Praeteritum, aut futurum determinare et restringere vult ad certum temporis punctum, horam, diem, annum, semper Praeterito I; et Futuro I utatur est necesse.

Futurum III.

Sing. Häsytà, variszyatè, grahiszyatè. Omnia ut *edhiszyatè*.
Infinitivum et Supinum.

Hàtum, ire, proficisci, ad eundum, *varitum*, electum, ad eligendum, *grahitum*, acceptum, comprehensum, ad accipiendum.

Participium Praesentis.

Masc. Ugihàna seu udjihàna, vrnnàna, grahnàna.
pergens, *elìgens*, *accipiens*.

Fem. Udjihànà, vrnnànà, grahnànà.

Neut. Udjihànàm, vrnnànàm, grahnànàm.

Participium Futuri III.

Masc. Hasyamàna, variszyamàna, grahiszyamàna.

Fem. Häsyamànà, variszyamànà, grahiszyamànà.

Neut. Häsyamànàm, variszyamànàm, grahiszyamànàm.

Participium Praeteriti.

Hitvā, vrtvā, grahitvā.

Postquam ivi, *elegi*, *accepi*.

CONJUGATIO III.

Bhudja pàlanabhya : Yudjiryòghe . Shùngsvapne . (*)
vahàrayò .

Bhunctè, regitur et *Tuñctè*, jungitur . Shètè, dormit,
comeditur . jacet .

Dhudhàng dhàrana pòszanayò . Rudhirà varannè .
id est, *dhattè* excipitur, accipitur . Rundhè, impugnatur,
aggressio, invasio, fit.

S. Bhunctè, yunctè, shètè, dhattè, rundhè.

D. Bhudjàtè, yudjàtè, shèyàtè, dadhàtè, rundhàtè.

P. Bhudjàtè, yudjàtè, shèràtè, dadhàtè, rundhàtè.

S. Bhuncszvè, yuncszvè, shèszè, dhatsè, rundhsè.

D. Bhudjàrhè, yudjàrhè, shèyàrhè, dadhàrhè, rundhàtè.

(*) Haec prima linea semper exprimit verborum significationem.
E. G. *Bhudja* verbum, accipiendum *pàla nabhya*, in sensu gubernii, regiminis; *yudjir* seu *yugir* in sensu *yògh è*, id est, vinculi, ligaminis, junctionis; *shùng* verbum in sensu *svap ne*, id est, somni, dormitionis. *Bhudja* etiam significat comedere.

- P. Bhunhdhvè, yungdhvè, shèdhvè, dhadhvè, rundhvè.
 S. Bhudjè, yudjè, shèyè, dadhè, rundhè.
 D. Bhudjvahè, yudjvahè, shèyavhè, dadhvhè, rundhvhè.
 P. Bhudjmahè, yudjmahè, shèmahè, dadhmahè, rundhmahè.

Praet. Perfectum I.

- S. Abhunèta, ayuncta, ashèta, adhatta, arundha.
 D. Abhudjàtàm, ayudjàtàm, ashèyàtàm, adadhàtàm, arundhàtàm.
 P. Abhudjata, ayudjata, ashèrata, adadhata, arundhata.
 S. Abhunctà, ayunctà, ashèthà, adhathà, arundhà.
 D. Abhudjàthàm, ayudjàthàm, aishèyàthàm, adadhàthàm, &c.
 P. Abhungdhvam, ayungdhvam, ashèdhvam, adadhvam.
 S. Abhudji, ayudji, ashèyi, adadhi, arundhi.
 D. Abhudjvahi, ayudjvahi, ashèvahi, arundhvahi.
 P. Abhudjmahi, ayudjmahi, ashèmahi, adadmahi.

Imperativus I.

- S. Bhunctàm, yunctàm, ashètàm, dadhàm, rundhàm.
 D. Bhudjàtàm, yudjàtàm, shèyàtàm, dadhàtàm.
 P. Bhudjatàm, yudjatàm, shèratàm, dadhatàm.
 S. Bhudjszva, yudjszva, shèszva, dhatsva, runtsva.
 D. Bhudjàthàm, yudjàthàm, shèyàthàm, dadhàthàm.
 P. Bhungdhvam, yungdhvam, shèdhvam, dhadhvam.
 S. Bhunadjey, yundjey, shayey, dadhey, rundhey.
 D. Bhunadjávahey, junadjávahey, shayávahey, dadhávahey.
 P. Bhunadjàmahey, yunadjàmahey, shayàmahey, dadhàmahey.

Imperativus II.

- S. Bhudjta, yudjta, shayita, dadhita, rundhita.
 omnia ut *djihita* seu *gihita* in II. Conjug.

Imperativus Optativus III.

- S. Bhuksziszta, yuksziszta, shaysziszta, dhàsiszta.
 Omnia ut *edhisziszta*.

Praet. Perfectum II.

- S. Bubbudjè, yuyudjè, shishyè, dadhè, rundhè.
 Prima duo ut *mumutschè*, tertium ut *vioyè*, quartum ut *pèpètschè*.

Praeteritum III.

- S. Abhungkta, ayungkta, ashaysizta, adhita.
 D. Abhukshàtàm, ayukshàtàm, ashayis zàtàm, adhizàtàm.

- P. Abhukshata, ayukshata, ashayiszata, adhishatà.
 S. Abhukthà, ayukthà, ashayisztà, adhichà.
 D. Abhukshàtham, ayukshàtam, adhishàtham, ashayiszàtham.
 P. Abhugdhvam, ayugdhvam, ashayidhvam, adhidhvam.
 S. Abhukschi, ayukschi, ashayi, adhisi.
 D. Abhukszvahi, ayukszvahi, ashayiszvahi, adhishzvahi.
 P. Abhukshmahi, ayukshmahi, ashayismahi, adhishmahi.

Futurum I.

Sing. Bhòctà, yòctà, shayità, dhàt, ut *edhità*.

Futurum II.

Sing. Abhòkshyata, yòkshyata, ashayiszyata, adhàsyata.
 Omnia ut *aidhizyata*.

Futurum III.

Sing. Bhòkshyatè, yòkshyatè, shayiszyatè, dhàsyatè.
 Ut *edhizyatè*.

Infinitivus et Supinum.

Bhòctum, yòctum, shayitum, dhàtum.

Participium Praesentis.

Masc. Bhudjàna, yudjàna, shayàna, dadhàna, ut in conjug. antecedenti.

Participium Futuri III.

Masc. Bhòkshyamàna, yòkshyamàna, shayiszyamàna, dhàsyamàna, ut in conjug. antecedenti.

Participium Praeteriti.

Buctvā, yuctvā, ashitvā, dhatvā. Postquam rexit, voravit, junxit, jacuit, excepit, accepit.

CONJUGATIO IV.

Communium et Deponentium.

Manuavabòdhane. Dhukriang Karanè. Ashuvyàptau.
 Id est: *Manutè*, *Karutè*, tacit, *Ashnutè*, obtinet
 existimat, existimatur. et fit. et obtinetur. (*)

(*) Meminerit Lector, verba *Media* seu *Communia*, si actionem significanc, *active*, sin vero passionem, *passive* construenda esse.

Tschintschayane
Id est: Tschinutè, auget,
accrescit.

Brungvyäctäyam:
Brutè, dicit, dicitur,
locutio fit.

- S. Manutè, kurutè, ashnutè, tschinutè, brutè.
 D. Manvutè, kurvutè, ashnuvutè, tschinvutè, bruvutè.
 P. Manvate, kurvate, ashnuvate, tschinvate, bruvate.
 S. Manuszè, kuraszè, ashnumè, tschinuszè, bruszè.
 D. Manvathè, kurvathè, ashnuvathè, tschinvathè, bruvathè.
 P. Manudhvè, kurudhvè, ashnudhvè, tschinudhvè, brudhvè.
 S. Manvè, kurvè, ashnuvè, tschinvè, bruvè.
 D. Manvahè, kurvahè, ashnuvahè, tschinvahè, bruvahè.
 P. Manmahè, kurmahè, ashnumahè, tschinmahè, brumahè.

Perfectum I.

- S. Amanuta, akurata, aashnutà, atschinutà, abruta.
 D. Amanvutàm, akurvutàm, ashnuvutàm, atschinutàm, abrutàm.
 P. Amanvata, akurvata, ashnuvata, atschinvata, abruvata.
 S. Amanuthà, akuruthà, ashnuvathà, atschinvathà, abruvathà.
 D. Amanvathàm, akurvathàm, ashnuvathàm, abruvathàm.
 P. Amanudhvam, akurudhvam, ashnudhvam, abrudhvam.
 S. Amanvi, akuvi, atschinvi, ashnuvi, abruvi.
 D. Amanvahi, akuvahi, atschinvahi, ashnuvahi, abruvahi.
 P. Amanmahi, akumahi, atschinmahi, ashnumahi, abrumahi.

Imperativus I.

- S. Manutàm, kurutàm, ashnutàm, tschinutàm, brutàm.
 D. Manvutàm, kurvutàm, ashnuvutàm, tschinvutàm, bruvutàm.
 P. Manvatàm, kurvatàm &c.
 S. Manuszva, kuraszva, ashnuszva, tschinsuszva, bruszva.
 D. Manvathàm, kurvathàm, ashnuvathàm, bruvathàm.
 P. Manudhvam, kurudhvam, ashnudhvam, brudhvam.
 S. Manvey, kurvey, ashnuvey, tschinvey, bruvey.
 D. Manvavahey, kurvavahey, ashnuvavahey, bruvavahey.
 P. Manavamahey, kurvamahey, ashnuvamahey, bruvamahey.

Imperativus II.

- S. Manvita, kurvita, ashnuvita, tschinvita, bravita.
 D. Manvyatàm, kurvyatàm, ashnuvyatàm, braviyatàm.
 P. Manviran, kurviran &c. ut *djhita*.

Imperat. Optat. III.

- S. Maniszisza, krszisza, ashiszisza, tschësisza, vakshisza.
Omnia ut in I. comun. conjugat. *aidhisza*.

Perfectum II.

- S. Mënè, tschacrè, anashè, tschikyè, ùtschè.
D. Mënàtè, tschacràtè, anashàtè, tschikyàtè, utschivahè.
P. Mënirè, tschakrirè, anashirè, tschirè, utschimahè.
N. B. *utschè* inflectitur ut *Pëtschè*. N. B. II. verbum *tschikyè* etiam habet *tschltschyè*. Verbum *menirè* et alia sequuntur in hoc tempore verbum *djahè* vel *pëtschè*, in II antecedenti conjug. v. g.

- S. Meniszè, tschakrszè, anashiszè, tschikiszè, utschiszè.
D. Menàthè, tschacràthè, anashàthè, utschàthè.
P. Menidhvè, tschacrdhvè, &c.
S. Mène, tschacrè.
D. Menivahè, tschacrvahè.
P. Menimahè, tschacrmahè, &c.

Perfectum III.

- S. *Amanisza*, *akrta*, *àshisza* et *àrsza*, *acërsza*, *avotschata*:
item loco *amanisza* dici potest etiam *amanata*.
D. Amaniszàtàm, akrszàtàm, àkschàtàm, avòtschàtàm.
P. Amaniszata, akrszata, àkschata, avòtschanta.
S. Amanuthà, akrthà, àszdà, avòtschathà.
vel amaniszdà
D. Amanuszàthàm, akrszàthàm, àkschàthàm, avòtschàthàm.
P. Amanudhvam, akrdhvam, àkschadhvam, avòtschadhvam.
S. Amanuszi, akrszi, aakschi, avotscha.
D. Amanuszvahi, akrszvahi, àkschvahi, avòtschàvahi.
P. Amanuszmahi, akrszmahi, àkschamhi, avòtschàmahi.

Futurum I.

- S. Manità, karttà, tschètà, ashta vel ashità, vactà.

Futurum II.

- S. Amaniszyata, akariszyata, atschëszyata, àshiszyata, vel àkschyata, avakschyata.

Futurum III.

- S. Maniszyatè, kariszyatè, tscheszyatè, ashiszyatè vel akschyatè, akschyatè, vakschyatè.

Infinitivus et Supinum.

Manitum, Karttum, tschètum, ashètrum, ~~vel~~ ashitum, vaktum.

Participium Praes.

Masc. Manvâna, Kurvâna, tschivâna, ashnuvâna, bruvânnâ.*Existmans, faciens, augens, &c.**Fem.* Manvânâ, Kurvânnâ, &c.*Neut.* Manvânam, Kurvânnam, &c.

Participium Fut. III.

Masc. Maniszyamâna, Kariszyamâna, tschèszyamâna, akschamâna, vakschamâna.*Fem.* Maniszyamânnâ &c.*Neut.* Maniszyamânnam, &c.

Participium Praet.

Matvâ, Krtvâ, tschitvâ, ashitvâ, uctvâ. (*)

S E C T I O IV.

De verbis Anomalis.

Verba anomala illa sunt, quae cum fere inflectantur per omnia tempora, non tamen conjugantur aequaliter, et subinde ab aliis verbis, quasi subsidium petunt, ut omnia sua tempora expleant; sicut *fero* apud Latinos, et ἀμαρτανω *pecco*, aut ἀπόλλυμι *perdo* apud Graecos. His accenseo verbum substantivum *sum*.

Asabhuvi. Hanahisâgatò. Inngatau. (**)

Id est: *asti*, est. *Handi*, occidit. *Eti*, it, pergit.

S. Asti, handi, èti. Est, occidit, pergit.

D. Stâ, hatâ, itâ. Sunt, occidunt, eunt.

P. Santi, Khnanti, yanti. Sunt, occidunt, eunt.

S. Asi, es, hamsi, occidis, esi, is, pergis.

(*) In tanta conjugationum ubertate, et verborum congestu necesse fuit, haec omnia latinis characteribus descripta tradere; nam si elementa *grammatica* adhibuissemus, in immensum volumen excrevisset nostra institutio.

(**) Asa = bhuvi, id est, *esse* in sensu *existendi*; Hana = hisâgatò, id est, *hava* in sensu *muctandi*, occidendi, *hisâgatò*; Inn = gatau, i.e. *in* verbum in *gatau*, in sensu eundi, pergendi.

D. Sthà, hathà, ithà. Estis, occiditis, itis. (*)

P. Stha, hatha, itha.

S. Asmi, *sum*, hanmi *occido*, enmi *eo*.

D. Asvā, *sumus*, hanvā, *occidimus*, envā, *imus* (ambo).

P. Smā, *sumus*, hanmā, *occidimus*, enmā, *imus* (plures).

Præteritum Perfectum I.

S. Aasal *fuls*, ahal *occidit*, aial *ivit*.

D. Aastām *fuērunt*, ahatām *occiderunt*, itām *iverunt*.

P. Aasan, akhnam, itan.

S. Aasi *fuisti*, ahan, *occidisti*.

D. Aastām, *fuistis*, ahatām *occidistis*.

P. Aasta, ahata.

S. Aasam, *ful*, ahanam *occidit*, etam, *ivit*.

D. Aasvā, ahanvā, itvā *vel* yāvā.

P. Asmā, ahanmā, itmā *vel* yāmā.

Imperativ. Optat. I.

S. Astu *vel* stāl, handu *vel* hatāl, etu *vel* itāl,
sit, occidat. eat.

D. Stām, *sint*. hatām, *occidant*. itām, *eant ambo*.

P. Santu, *sint*. khnantu, *occidant*. yantu; *eant plures*.

S. Dhi *vel* stāl, Djahi *vel* hatāl, Ehi *vel* itāl.

sis, esto. occide, occidito. i *vel* ito.

D. Stam, hatam, itam.

P. Sta, hata, ita.

S. Asāni, *sint*. hanāni, *occidam*, yāni, *eam*.

D. Asāvā, hanāvā; yāvā.

P. Asāmā, hanāmā, yāmā, *eamus*.

Imperativus II.

S. Syal, Hanyāl, iyāl, *eat*.

D. Syātām, Hanyātām, iyātām, *eant*.

(*) Vir clarissimus Joan. Frid. Klenker in Synopsi meae Grammaticae Samscrdamicæ, quam edidit Rigæ anno 1797, jam animadvertit, in Pronominibus Samscrdamicis *germanica*, *latina*, et *græca* contineri. Heic iterum mirabilis est harmonia inter latinum *est*, et Samscrdamicum *astī*; inter *it*, et *eti*; inter *es*, et *asi*; inter *ivnt*, et *santi*; inter *enma* et *imus*; inter *smā* et *sumus*; inter *ithā*, et *itis*, &c. Quis negabit his duabus linguis communem fuisse originem?

P. Syu,	Hanyu,	iyu, <i>cant.</i>
S. Syà,	Hanyà,	iyà, <i>l, perge.</i>
D. Syàtam,	Hanyàtam,	iyàtam, <i>ite.</i>
P. Syàta,	Hanyàta,	iyàta <i>ite.</i>
S. Syàm sim,	Hanyàm <i>occidam,</i>	iyàm <i>eam.</i>
D. Syàvà,	Hanyàvà,	iyàvà, <i>eamus ambo.</i>
P. Syàmà,	Hanyàmà,	iyàmà, <i>eamus.</i>
	Imperat. Optat. III.	
S. Syàl, omnia ut in imp. II.	vadhyàl,	udiyàl.
D.	vadhyàstàm,	udiyàstàm.
P.	vadhyàsu,	udiasu.
S.	vadhyà,	udiyà.
D.	vadhyàstam,	udiyàstam.
P.	vadhyàsta,	udiyàsta.
S.	vadhyàsam,	udiyàsam.
D.	vadhyàsvà,	udiyàsvà.
P.	vadyàsmà,	udiyàsmà.
	<i>occidamus,</i>	<i>eamus.</i>
	Perfectum II.	
S. Aasa, <i>fuit.</i>	djakhàna, <i>occidit.</i>	iyàya, <i>twit.</i>
D. Aasatu,	djakhnatn,	iyatu.
P. Aasu,	djakhnu, <i>vel</i> djakhnitu,	ïyu.
	Perfectum III.	
S. Aasil,	avadhil,	agàl &c.
	Futurum I.	
S. èta, <i>vel</i> aayta,	khànità <i>vel</i> khàtà,	hantà.
D. etàrau, <i>vel</i> aaytàrau,	khànitàrau,	hantàrau.
P. etàrà, <i>vel</i> aaytàrà,	khànitàrà,	hantàrà.
	Futurum II.	
S.	haniszyal,	eszyal.
	Futurum III.	
S.	haniszyati,	eszyati.

Participium Praes.

Masc. <i>Son</i> , qui est;	<i>Khnan</i> , qui occidit;	<i>Yan</i> , qui it.
Fem. <i>Satù</i> , quae est;	<i>Khnad</i> , quae occidit;	<i>Yad</i> , quae it.
Neut. <i>Sal vel Sad</i> ,	<i>Khnal vel Khnad</i> ,	<i>Yal vel Yad</i> .
<i>quod est, seu est. quod occidit. quod it,</i>		

Participium Praeteriti.

Masc. (*)	<i>Djaknivan</i> ,	<i>eyvàn</i> , qui occidit, ivit.
Fem.	<i>Djakhnuszi</i> ,	<i>eyvasi</i> , quae occidit, ivit.
Neut.	<i>Djakhnival</i> ,	<i>eyval</i> , quod occidit, ivit.

Dual. Masc.	<i>Djakhivamsau</i> ,	<i>eyvamsau</i> .
	Fem. <i>Djakhnivamsyau</i> ,	<i>eyvamsyau</i> .
	Neut. <i>Djakhnivasi</i> ,	<i>eyvasi</i> .

Plur. Masc.	<i>Djakhnivamsà</i> ,	<i>eyvamsà</i> .
	Fem. <i>Djakhnivamsyà</i> ,	<i>eyvamsyà</i> .
	Neut. <i>Djakhnivamsi</i> ,	<i>eyvamsi</i> .

Participium Fut. I.

Sing. <i>Hantà</i> ,	<i>età</i> .

Particip. Fut. II.

Haniszyal, *eszyal*. *occisurus*, *iturus*.

Notandum, quod verbum substantivum *sum*, *es*, *est*, careat aliquibus Temporibus, ut vidimus et vacuo signavimus; ea ergo Tempora supplentur per verbum *bhavati*, *est*, *existit*, v. g. in futuro II dices: *abhaviszyal*, *erit*, &c.

Anomala Terminatione Passiva,

quae active construuntur.

S. <i>Ashatè</i> , <i>omidit</i> ,	<i>adhità</i> , <i>descit</i> , <i>ignorat</i> , <i>dediscit</i> .
D. <i>àgghnatè</i> ,	<i>adhityatè</i> .
P. <i>àgghnatè</i> ,	<i>adhityatè</i> .
S. <i>aahasè</i> ,	<i>adhisé</i> , <i>occidit</i> , <i>descit</i> , <i>dediscit</i> .
D. <i>aakhnatè</i> ,	<i>adhityathè</i> .
P. <i>aakhnadhvè</i> ,	<i>adhityadhvè</i> .
S. <i>aakhnè</i> ,	<i>adhityè</i> , <i>occido</i> , <i>descio</i> , <i>dedisco</i> .
D. <i>aahanhè</i> ,	<i>adhityanhè</i> .
P. <i>aahanmahè</i> ,	<i>adhityanmahè</i> , <i>acidimus</i> , <i>descimus</i> .

(*) Verbum *omí*, *sum*, caret futuro II, futuro III, participio praeteritii, participio futuri.

Perfectum I.

S. Ahata,	adheyta, <i>occidit, descevit.</i>
D. aakhnâtâm,	adheyyâtâm.
P. aakhnata,	adheyyata.
S. aahathâ,	adheyyathâ, <i>occidisti, descevistî.</i>
D. aakhnâthâm,	adheyyâthâm.
P. aahadhvam,	adheyyadhvam, <i>occidistis, descevistis.</i>
S. aakhni,	adheyii, <i>occidi, descevi.</i>
D. aahanvahi,	adheyvanvahi.
P. aahanmahi,	adheyvanmahi, <i>occidimus, descevimus.</i>

Imperativ. I.

S. aahatâm, <i>occidat;</i>	adhîtâm, <i>desciat.</i>
D. aakhnâtâm,	adhîtâtâm.
P. aakhnatâm,	adhîtatâm.
S. aahasva, <i>occide,</i>	adhîsya, <i>descito, dedisce.</i>
D. aakhnâthâm,	adhîtâthâm.
P. aahadhvam,	adhîtadhvam.
S. aahaney,	adhîtey, <i>occidam, desciam.</i>
D. aahanâvahey,	adhîtâvahey.
P. aahanâmahey,	adhîtâmahey.

Imperativ. II.

S. Aakhnitâ,	adhîta &c.

Imperat. Optat. III.

S. Aavadhisziszta,	adhyâysziszta.

Perfectum II.

S. aadjakhnê,	adhîdjaghê.

Perfectum III.

S. âvadhiszdzta,	adhyaghîszdzta.

Futurum I.

S. Khântâ <i>vel</i> Khânitâ;	adhyêtâ.
D. Khâtârau,	adhyêtârau, &c.

Futurum II.

S. Akhâniszata,	adhyashiszata <i>vel</i> adhyêszyata.

Futurum III.

S. Khâniszzyatê,	adhyêszyatê:

Participium Praes.

Masc. Aakhnâna, <i>occident,</i>	adjnâna, <i>ignarus, imper-</i>

Fem. aakhnānā,   adjnānā.   *tus, rudls*;
Neut. aakhnānam,   adjnānam.   ..

Particip. Futuri .

Masc. Khàniszyamàнна *occlusus* Sc.

Anomala Passiva.

S. Hanyatè, occiditur; *iyatè*, itur, *adhigate*, descitur.

Inflectuntur ut *edhastē* in passivo seu deponenti.

Præteritum .	Ananyata ,	eyata ,	adheyata .
	<i>occirus ,</i>	<i>profectus ,</i>	<i>ignarus fuit .</i>
Imperat. I.	Hanyatām ,	ihyatām ,	adhlyatām .
Imperat. II.	Hanyēta ,	iyēta ,	adhyēta .
Imperat. III.	Vadhisziszta ,	esziszta ,	adheysziszta .
Perfectum II.	Djakhnè ,	iyè ,	adhjdjaghè .
Perfectum III.	Akhàni <i>vel</i>		adhyài <i>vel</i>
	avadhi ,	agdy ,	adhyagài .
Futurum I.	Khàtà ,	eta <i>vel</i> àytà ,	adhyètà .
Futurum II.	Akhàniszyata ,	eyszyata ,	adhyagàiszyata .
Futurum III.	Khàniszzyatè ,	eyszzyatè ,	adhyagàiszzyatè .
Particip. Praes. Masc.	Khnàna ,		yàna .
	Fem. Khnànà ,		yànà .
	Neut. Khnànam ,		yànam .
Particip. Praet. Masc.	Khàta , <i>vel</i> hata ,		ità .
	Fem. Khàtà , <i>vel</i> batà ,		ità .
	Neut. Khàtam ,		itam .

SECTION V.

De Verbis Desiderativis.

Verba desiderativa seu volitiva illa appellamus, quae his Latinis respondent: *minuturio*, *dormiturio*, *coenaturio*, *esurio*, seu illis, quae magnam voluntatem, et quasi pruritum ad aliquid significant. Fiunt ex Futuris verborum activorum per reduplicationem primae syllabae verbi, v. g.

Bubhuszati, *vult esse, amat esse*. Inflectuntur per terminationes verborum activorum.

Praeteritum I. Abubbuszal.

Imperativ. I.	Bubhuszatu .
Imperativ. II.	Bubhuszel .
Imperativ. III.	Bubhuszál .
Praeterit. II.	Bubhuszàntschacàra .
Praeterit. III.	Abubhuszil .
Futurum I.	Bubhuszità .
Futurum II.	Abubhuszyal .
Futurum III.	Bubhuszyati .

Particip. Praes. Masc.	Bubhuszan .
Fem.	Bubhuszandì .
Neut.	Bubhuszal .
Particip. Praet. Masc.	Bubhuszàntschacrvàn .
Fem.	Bubhuszàntschacrszl .
Neut.	Bubhuszantschacrvál .
Particip. Futuri. Masc.	Bubhuszyan .
Fem.	Bubhuszyanti .
Neut.	Bubhuszyal .

Haec verba dividuntur in duas classes, nempe in verba terminationis activae, et in verba terminationis passivae et neutrae.

Verba I. classis.

Pipakschati	<i>vult</i> coquere .
Ninandiszati	exultare .
Vivyàsati	deficere .
Ninatsati	ligare .
Tutòtsati	affligere .
Didèviszati	
<i>vel</i> Dudùszati	ludere .
Mumukschati	separare .
Tschutschorayszati	furari .
Pipàlayszati	gubernare .
Artschitschayszati	colere .
Gikhatsati	comedere .
Rurùtsati	invadere .
Rubhukschati	vorare .
Yuyukschati	jungere .
Vinistcitschiszati	augere .

Verba II. classis.

Pipakschatè	<i>vult</i> coqui .
Edidhiszatyè	augeri .
Ninandiszatè	exultari .
Vivyàsatyè	perdi, inte-
Tutòtsatè	affligi. (riri.
Dudyùszatè	ludi :
Mumukschatè	separari .
Tschutschorayszatè	rapi .
Pipàlayszatè	regi .
Artschitschayszatè	coli .
Gikatshatè	comedi .
Rurùtsatè	impugnari .
Bubhukschatè .	vorari .
Yuyukschatè	jungi .
Vinitschitschiszatè	augeri .

Titaniszati	extendere,		
vel Titansati	vel facere .		
Tshikirsati	facere .	Tschikirsatè	fieri .
Vivakschati	dicere .	Vivakschatè	dici .
Ashishisati	obtinere .	Ashishisatè	obtineri .
Vitschikirsati	emere .	Vitschikirsatè	emi .
Gikrkschati	recipere .	Gikrkschatè	recipi .
Ditsati	dare .	Ditsatè	dari .
Djuhuszati	dare accipere .	Djuhuszatè	dari accipi .
Shishayszati	jacere .	Shishayszatè	incubari .
Dhitsati	accipere, educa-	Dhitsatè	accipi &c .
Mimaniszati	existimare . (re.	Mimaniszatè	existimari .

De Verbalibus .

Multa nomina et adjectiva deducuntur et formantur ab his verbis desiderativis, eaque ab hac tertia Indicativi persona procedunt, ut aliqua apud Graecos, v. g. a tertia persona Praeteriti passivi in *τε* formatur *ἀαυτε* *audibilis*, in *το* formatur *πριγκιπς* *Princeps*, in *τις* formatur *πιστις* *fides* &c. Hac plane via similia nomina ex verbis exurgunt in lingua Samscrdamica, v. g.

Bubhukschati, vult vorare . *Bubhukschà*, magna vorandi voluntas .

Tschikirsati, vult facere . *Tschikirsà*, voluntas faciendi .

Rurutsati, vult offendere . *Rurutsà*, voluntas invadendi .

Djikhatsati, vult edere . *Djikhatsà*, voluntas edendi .

Vivakschati, vult dicere . *Vivakschu*, volens dicere .

Rurutsu, volens invadere .

Djikhatsu, volens edere .

S E C T I O VI.

De Verbis Effectivis, & Verbis multitudinis .

Verba effectiva sunt, quae significant effectum, jussionem, aut coactionem unius personae in alteram, ut v. g. *jubes venire*, *cogis amare*; eaque in lingua Samscrdamica eleganter uno verbo effeuntur .

1 *Bhāvayati*, jubet seu facit ut sit, existat .

2 *Pàtschayati*, jubet coquere, facit ut coquat.

3 *Dèwajati*, jubet ludere, facit ut ludat.

4 *Nandajati*, jubet exultare, facit ut exulet.

Praesens.

Praeteritum III.

1 Abibhaval, fecit, ut esset.

2 Apipatschal, ut coqueret.

3 Adidaval, ut luderet.

4 Ananandal, ut exultaret.

Sànàhayati.

Samàninahal, ut ligaret.

Tòdayati.

Arùtudal, ut affligeret.

Mòtschayati.

Amùmutschal, ut separaret.

Aadayati.

Aadidal, ut ederet.

Ròdhayati.

Arùrudhal, ut invaderet.

Bhòdjayati,

Abùbhudjal, ut voraret.

Yòdjayati,

Ayðyudjal, ut jungeret.

Abhiszàvayati,

Abhiszùszaval, ut certam cerim. faciet.

Nitschàpayati,

Niratschitschupal, ut accumulet.

Tànayati,

Arìtanal, fecit ut extenderet, faceret.

Kàrayati,

Atschìcaral, fecit, ut faceret, fecit fieri.

Vàtschayati,

Avìvatschal, ut diceret, fecit dici.

Krapayati,

Atschikràpal, ut emeret, fecit emi.

Anugràhayati,

Anvagigrahal, ut acciperet, accipi.

Vàrayati,

Avìvaral, fecit eligi, ut eligeret.

Dhàpayati,

Adidhapal, fecit ut exciperet.

Dàpayati,

Adidapal, fecit ut daret.

Hàyyayati,

Adjùhaval, fecit ut det accipiat.

Edhayati,

Aididhal, fecit ut augeret.

Dhvamsayti,

Pràdhvamsal, fecit ut iret.

Sàvayati,

Asùszaval, fecit ut pareret.

Hàyyati,

Adjìhaval, fecit ut iret, pergeret.

Atishàyyayati,

Atyashishayal, fecit ut incubaret.

Mànayati,

Amìmanal, fecit ut existimaret.

Aashayati,

Ashishal, fecit ut obtineret.

Màrayati,

Amìmaral, fecit ut moreretur.

Pàlayati,

Apipalal, fecit ut regeret.

Tschorayati,

Atschùtschural, fecit ut furto auferret.

Artschayati,

Aartschitschal, fecit ut coleret.

Q 2

Verba Multitudinis.

Ex verbis simplicibus fiunt verba multitudinis seu frequentativa, significantia copiam, frequentiam, aut quantitatem. Talia sunt.

Pâpatschyatè, iterum iterumque coquitur, multum coquitur.

Nânandyatè, iterum iterumque exultatur.

Veviyatè destruitur, perit.

Sannânahyatè ligatur, vincitur.

Tôtudyatè affligitur, pungitur.

Anudèdivyatè, valde luditur, iterum iterumque luditur.

Mômutschyatè, dividitur, separatur.

Vâvatschyatè, dicitur, garritur.

Rôrudhyyatè, offenditur, impugnatur.

Bòbhudjatè, voratur.

Yòyudjatè, jungitur, &c.

Bòbhuyatè, est, existit, agitur.

Praeteritum I. Abòbhuyata, fuit iterum, &c.

Imperat. I. Bòbhuyatàm.

Imperat. II. Bòbhuyèta.

Imperat. III. Bòbhuyisizshta.

Praeterit. II. Bòbhuyantschacrè.

Praeterit. III. Abèbhuyezdta.

Futurum I. Bòbhuyità.

Futurum II. Abòbhuyiszyata.

Futurum III. Bòbhuyiszyatè.

Haec verba omnia terminatione et voce passiva usurpantur. Et huc de Verbis satis.

CAPUT V.

SECTIO I.

De Syntaxi Nominum et Verborum.

Quae supra de nominum et verborum inflexionibus tradidimus, ad primam magnae Brahmanicae Grammaticae partem spectant, quae nuda, si ita fas est dicere, nomina et verba recenset, atque in australi India vel സിദ്ധരൂപം *Sidharūbam*, vel സരസ്വതി *Sarasvati* nuncupatur. Ea vero primae nominum sive ad invicem, sive cum verbis connexionis rudimenta, quae secundum Brahmanicas regulas jam attulimus, ad വ്യാകരണ വ്യാകരണം *vyākaraṇa* pertinent, quae secunda est magnae Brahmanicae pars, et ව්യാකരണം *vyākaraṇa* nominum ac verborum docet. Hanc isthic prosequimur, regulis praecipuis ex ipso libro *vyākaraṇa* inscripto desumptis, cujus duo exemplaria possidemus; unum accuratissima manu R. P. Joannis Ernesti *Hanxleden* e codicibus Granthamicis Academiae Brahmanicae *Triciurentis* descriptum; alterum vero a nobis jam anno 1778 ex codice Granthamico *Francisci Texeira*, indigenae Indi, et Samscrdamicae linguae peritissimi viri nocturna cura et maximo labore desumptum. Analysis et මෙහෙයුම *meheya* primae partis hujus Samscrdamicae Grammaticae vehementer admiratus est R. P. *Pons* in epistola ad P. *Du Haldium* data (*). Qui d vero is dixisset, quo stupore is correptus fuisset, si ipse abdita *vyākaraṇae* lustrasset, et penetrasset? Quare ex iis nos ea promemus, quae maxime inservire possunt Tyronibus; ampliora et uberiora in hac grammatices arte exercitatis viris relicturi, qui conatu et studio suo ipsimet plura assequi poterunt.

De Nominativo et Vocativo.

Hos duos casus construes eo fere modo, quo Latini et Graeci. v. g. സർവ്വജ്ഞം *sarva-jñaṁ* ൈ *h* *regiam justitiam*, regium jus,

(*) Lettre sur la Littérature Indienne, a *Carical*, 23 Nov. 1740 (Lettres édifiantes tom. XXVI p. 218, et suiv.)

non suscipiunt qui. கவரக் கறையகி *bhavan caroti*; ille (vir gravis) facit; சா. ஹஸஸி *svam hasasi*; tu rides. ஸகி கவர தெவெ தெவெ ஜுகதெ. பதமம் பவதெ, *sā manā Dēvā damayan gēgātām Nāiham uvavandē*. Ipse mente sua Deum complectens, mundi Dominum adoravit. In lib. *yudhishtiravigea*.

ஹ வரவ விஸ்ரம். சிஹி *hē bāla shicchram ēhi*; heus! tu puer, vel o puer cito veni, cito perge. ஹ பகஜதெரு கரதகம். துஜ *hē pancagla nētra shōcam tjadja*. O tu! qui nymphaeae similes (pulchros) oculos habes, tristitiam dimitte. In libro *yudhishtiravigea*, ex quo persaepe constructionis specimina dabimus, quia is est elegantissimis et purissimis dictionibus et phrasibus refertus. (*) ஸூகூத ஸூகூத ஸூகூத கககக கிம். ஹ கிபஸிபகி *āryā agatschata snātum akishamadhavam hē tabarvinā*. Sole oriente (adveniente) lavatum (ad vos lustrandos) properate o poenitentes! In *vyācarana* sub *vibhactyar-*

(*) Ubique Lector in fine dictionis hos 3 dicyclos offendet, noverit: vocalem ultimam, cui annectuntur aliquo vālidiori sono et quadam aspiratione pronunciandam esse, ut v. g. in superiori exemplo *sā manā*, pronuncia, ut *sah manah*. Hoc etiam commune habere videtur haec samscrdamica lingua cum veteri *Syrorum*, *Aegyptiorumque* Sermone; nam ut inquit Priscianus lib. 1. *de num. Liter. apud Veteres* pag. 549 edit. Putsch. *In Syrorum, Aegyptiorumque dictionibus solent etiam in fine aspirari vocales*. Quod usuvenit in multis hujus per vetustae samscr. linguae dictionibus. E contra in nonnullis nominibus, ut jam supra commemoravi, vocales aliquae in fine dictionis per dicyclos corripuntur, atque ultimam illam vocalem correptam perdunt, integra et sana remanente consonante; ut v. g. in Latina particula *vah*, et *ah*, quae teste eodem Prisciano pag. 548 ibi, olim *vāha* et *aha* pronunciabatur, nunc autem correpta vocali *a*, *vah*, et *ah* effertur. Eadem correptio reperitur in vocabulo *bāq* puer, supra descripto, nam in nominativo habet *bāla* seu *bālāh* cum dicyclis; in vocativo vero perdit illos et corripitur, ac pronuntiatur cum *a* brevi, consonanti litterae *l* antecedenti alioquin congenita.

tha. നെ നട്ട ജ്വലം ധരനി. പടലയങ്കുടൻ he *rādjēn dharanīm*
pālayatāi, o rex terram guberna ! കിം പ്രതിപദികം —

അർത്ഥപദയത്ര പ്രത്യയലിംഗം. *Kim prātipadicam — artha*
vada dhātu r pratyayamasti. Quid (est) declinatio? — Nomi-
 nis, verbique (variatio) mutatio est.

Haec constructio nominativi et vocativi in *vyācarana* refer-
 tur sub *kāminarthe* *prathamā*. Ad hujus rei intelligentiam ju-
 vat haec Brahmanicae syntaxis *ശ്ലീല* describere.

Syntaxim universam Brahmanes complectuntur VII capituli-
 bus, quae *avatāra* vocant, et haec ad nomina construenda re-
 feruntur. Primum caput est *samgrāvatāra*, quod nominum,
 trium numerorum, et VIII casuum notionem exhibet. Secundum
 dicitur *samhitāvatāra*, quod de nominum et casuum unionem seu
 connexionem tractat; hoc enim innuit dictio *samhita*, nempe co-
 pula, unio, harmonia. Ad hoc caput referuntur *Tukriandi*, *sva-*
rasandhi, *prakṛitandi*, *vyadjanasandhi*, *visarggasandhi*, *svādli-*
sandhi, quae regulae sunt accuratae, atque ad voluptatem com-
 paratam casuum inter se harmoniam docentes, multis in *vyāca-*
rana exemplis illustratae. Tertium caput est *vibhactyavatāra*,
 quod nominum declinationes et exceptionum regulas affert, et
 dilucidat, eodem planè modo, quo nos eas breviter exhibuimus
 toto cap. II, et III, in hac nostra institutione. Quartum caput
 est *kāraṭāvatāra*, quod adverbiorum, praepositionum, pronomi-
 num, notionem exhibet, atque eorum cum nominibus et verbis
 unionem docet, et his IV sectionibus absolvitur: nempe *yusma-*
dasmatscha shabda seu pronomine; *avya* adverbis, inter quae
 praepositiones numerantur; *stripratjayānda* mutatione seu varia-
 tione feminiorum nominum ex masculinis descendentium; ac de-
 nique *vibhactyārtha*, seu explicatione et constructione casuum.
 Quintum caput continet regulas *avyaibhāva*, *talpuruṣa*, *bahu-*
vrihi, *dvanda*, de quibus jam cap. III, sect. IV, V, VI, et VII
 breviter disseruimus. Hoc caput inscribitur *samāntāvatāra*. Sextum
 est *sadhītāvatāra*, septimum *samāntādhicāra*, quod de plurium
 nominum *ഘടന* agit.

Syntaxis verborum uno locupletissimo capite absolvitur, quod

si vehit, *brust* dicit, loquitur, *harati* aufferit, eripit, et verbum *karizati* admittunt duos accusativos, v. g. *Gām payō dogdhi*, vaccam lac mulget, seu ex vacca lac mulget. *Dēvadattam bhōdjanam yādjatē*, divinum donum (res diis datas, oblatas) comestionem seu cibum petit. *Brahmanā Nr̥bam bhōdjanam yādjatē*, Brahman Regem cibum (prandium) rogat. *Kridham putram runadhī*, ad lusum filium cogit, sollicitat, impellit. *Nātham pūpam bhikschatē*, dominum panem petit, seu panem petit a domino. *Gōpam panthānam pratschati*, pastorem viam quaerit, interrogat, ex pastore viam sciscitatur. *Kumārīm varam brustē*, virgini bonum auspiciū dicit. *Shiszyam dharmam anushasti*, discipulo virtutem praecipit, *vrkscham abatschinōti phalāni*, arborem spoliat fructibus. *Adjam grāmam nayati*, ovem ad pagum ducit. *Karinnā bharam graham vahanti*, elephantēs onus domum vehunt. *Gōpam adjam harati*, pastorem (a pastore) ovem eripit. Sed melius dices: *Gōpāl adjam harati*, ex vel ab pastore ovem eripit.

Verba *effectiva* ex activis progenita postulant duos accusativos: v. g. *Bhrtyam āpanam gamayati*, servum in urbem mittit, id est, facit ire. Heic verbum *gamayati* est verbum effectivum verbi *gatschati* pergit, it. *Muni shiszyam shāstram avagamayati*, muni (monachus gentilis) discipulum scientiam docet, in scientia proficere facit. Heic verbum *avagamayati* est effectivum verbi activi *avagatschati*, proficit, progressum facit. *Māsā sutam pāyasam bhōdjayati*, mater filium lacticinium comedere facit.

Quando verba effectiva progenita sunt ex neutris, tunc unum solum admittunt accusativum, v. g. *Muni āshiszam vadati*, muni appreationem boni dicit, fit effectivum: *Muni ashizam vadayati*, muni benedictionem facit dicere. *Rōguḷ svabiti*, infirmus dormit, fit effectivum: *Bhlzagrōguinam svābayati*, medicus infirmum facit dormire. *Ashva tatra tistati*, equus ibi stat, fit effectivum: *Ashvam tatra stābayati*, equum ibi sistit, collocat.

Verba *harati* eripit, *karōti* facit, dum fiunt effectiva admittunt duplicem accusativum, vel loco accusativi personae affectae admittunt ablativum primum in *ēna*, v. g. *Rādja rakschacam tschōrāl dhanam harayati*, rex per gubernatorem (a Praefecto) divitias a fure eripit facit, id est, rex jubet per Praefectum a fure di-

vitias auferri. Haec eadem constructio cum ablativo primo redditur: *Rādjà rakschaghènnà* rex per praefectum, *tischòràl* a fure, *dhanam* divitias, *harayasi* auferre facit. *Rādjà kàrum tischacram kàrayiszjati*, rex fabrum rotam facere jubet, vel *rādjà kàrunà*, rex a fabro, per fabrum, *tischacram* rotam vel circulum, *kàrayiszjati*, fieri jubet, fieri facit.

Adverbia *dhikr*, *vah*; *ubhayata*, utrobique, ex utraque parte; *sarvata*, ex omni parte; *uparì* ex superiori parte; *adhi* super, supra; *adhà* infra; *abhità* circum; *samayà* circa, prope; *nikasrà* prope, ad, circa, pone; *hà*, *vah*, petunt accusativum. Sic dicitur: *puram samayà nadi*, prope urbem fluvius; *puramubhayatò nadi*, ex utraque urbis parte flumen. Eundem Accusativum postulant adverbia seu praepositiones *ubaryuvari*, *adhyadhi*, *adhòdha*, *parita*, v. g. *Parvatam adhòdha*, circa, prope montem; *parvatam adhyadhi*, circa montem, apud montem. *Puram sarvata tsharati*, ex omni urbis parte circulat, ubique per urbem volat.

Verba quibus praeposuntur *uba*, prope, vicinum, *anu* post, continuo, consequenter, *adhi* super regunt accusativum, v. g. *mama grham ubavvasati*, meam prope domum habitat; ubi vides *ubavvasati*, prope habitat, accollit, compositum esse ex *uba* prope, et *vvasati* habitat. *Palyacam adhishètè*, super lecticam jacet. *Aasanam adhyaste*, super sedem sedet. *Puram adhi tisztati*, supra urbem stat. *Gràmam anuvvasati*, post districtum Brahmanum habitat, id est, pagum Brahmanum accollit.

Praepositio *antarèna* inter, et *vinà* sine, admittunt accusativum, v. g. *màmtsicha tvàmtsicha antarèna*, inter me et te. *Djàyàm vinà adjihita*, sine uxore ivit: melius scribes, *Djàyàm vinòdgihta*.

Nomina indicantia mensuram temporis vel viae petunt accusativum, v. g. *Màsam adhitavàn dèvadatta*, mensis praeteriti divinum donum, id est, quod uno ab hinc mense diis oblatum fuit. *Màsam* mensem est in accusativo. *Kròsham eudtilà nadi*, flumen dimidiam leucam obliquum. *Jodjanam dirkà nadi*, unam leucam longum flumen.

De III casu, seu ablativo I causae, societatis, vel instrumenti.

Verba Passiva omnia hunc ablativum regunt, ut apud Latinos, v. g. *Shighinà hats tarpa*, a pavone occisus coluber. *Hastinà hatò cucuda*, a manu occisa gallina. Perspicis heic ablativum *shighina* a pavone, et *hastinà* a manu. Huc pertinet etiam ablativus causae, instrumenti, societatis. *Kuddàrènnà wrkcha tichidyate*, securi arbor scinditur. *Shàstrènnà yashà vardhatè*, scientià celebritas (fama) accrescit, augetur. *Dhanèna kulam èdhya-tè*, divitiis familia augetur. *Dusçrtènnà naracam anubhuyatè*, peccato infernus obtinetur. *Vidyàya succham ghyatè* scientià voluptas apprehenditur. *Sutèna pità stita*, per filium pater vivit, stat, consistit.

Kaivibhi nagari pàlyatè, per homines doctos (hominibus doctis) urbs gubernatur. *Dhanusçà prahriyatè sharanù*, arcu configitur, occiditur avis. *Rakschakènnà dhanam hàrayati*, per praefectum, a praefecto divitiis eripi facit. *Tava dhanèna kim phalam aashyathà*; a tuis divitiis quem fructum consecutus es?

Verba eundi pariter hunc postulant ablativum, nempe viae, et subjecti in quo via conficitur, v. g. *pathà yàti*, per viam proficiscitur. *Sètunà gatschati*, per vallum seu aggerem pergit. *Vàginà dhàvati*, equo currit. *Nāvā dīvyati*, naviculā ludit; et his similia, quae vide in *vyācarana* sect. *Vibhactyarthà* in *kuṭvārthè tridīa* seu in constructione tertii casus.

Praepositiones *Saha*, *sācam*, *sārdham*, nempe cum, simul petunt hunc ablativum, sicut apud Latinos v. g. *Putrènnà saha pitā grhè adhyatè*, cum filio pater in domo, domi sedet. *Djāyayā sācam gata padī*, cum uxore pergens maritus. *Kanyā saha bāla*, cum virgine puer.

Nomina vitium, seu defectum corporis vel animi significantia postulant hunc ablativum; v. g. *Palbhyām pangu*, pedibus claudus. *Akshnā Kāna*, oculis parvus. *Gribā cuntschisa*, collo curvus, inflexus, obliquus. *Gātrèna kharva*, corpore pigmaeus, parvus, obesus. *Udarèna prātschur*, ventre magnus.

Verba composita ex *sam* simul, cum, desiderant hunc abla-

tivum, v. g. *Mātrā sandjanitē*, simul cum matre progenitus, matri congenitus est.

SECTIO IV.

De IV casu, seu dativo *cui fini*.

Hic dativus est commodi, boni, emolumentum, et *finis* propter quem aliquid fit. v. g. *Mānuszāya hitam*, homini utile. *Vrkščāya phalam hitam*, arbori fructus utilis. *Rādjabyam gōpyam kushalam*, regibus secretum utile, bonum. *Rādja sarva munibhya bhikschām adadāt*, rex omnibus poenitentibus elemosynam dedit. *Kundhalāya hirannyam*, inauribus aurum. *Tūpāya kalpitam adidaval*, columnae (in sacrificio *yāga*) firmitatem fecit dare. *Tadjnāya havi*, sacrificio (*yāga*) butyrum. *Djātā viprā sua karmānē*, nati Brahmanes suo officio. *Dharmāya samyamam*, virtuti (exercendae) tempus accommodum. *Samyamāya thrudam dhatē pumān*, temporis obediens vir, nempe vir temporis se accommodans. *Dharmam mōkschāya karātē*, virtutem beatitudini (propter beatitudinem, gloriam) operatur, facit. *Vātāya kabitā vidjūl*, dātapāyā atilohini, pita vrszāya vidjnēya, vento caeruleum fulgur, siccitati valde rubrum, flavum pluviae (significandae) dignoscendum.

Verba significantia gustum, placitum, delectationem, adulationem, imprecationem, diffidentiam, iram, impatientiam, detrimentum, criminis et culpae impositionem construuntur cum hoc dativo, v. g. *Dēvadattāya rōtschatē mōdaca*, placet, sapit divinum donum affectuoso; ubi notandum ad litteram reddendum esse: *Divino dono arridet affectuosus vir*. *Dusztāya rōtschatē tishōra*, malo, peccato arridet fur. *Tadjnadattāya svadatē pūpa*, sacrificii dono arridet, sapit panis, id est, panis placet in sacrificio *yāga* in donum oblatus. *Bālāya svadatē paya*, parvulo sapit lac. *Alama svadatē djagdhi*, mihi sapit comestio, cibis. *Svāmīnē shlāggatē shunaca*, domino adulatur canis. *Rādja mitrāya nihnutē*, rex inimico diffidit. *Nāthāya irisyati bhrtya*, domino irascitur servus. *Kāmīnē tiszdtati vēshyā*, luxuriae adstat, arridet meretrix. *Tschōrāya shābatē dvigīa*, furi imprecatur Brahman.

Puspāya sprhayati nārī, floribus arridet, flores concupiscit mulier. *Phalāya sprhayati viṣṭ*, fructus desiderat agricola. *Sakhyē asūyati dardjēna*, amico detrahit malus vir. *Mitrāya druhyati dhūrtta*, amico nocet deceptor. *Svarē krudhyati agrādja*, sorori irascitur frater, contra sororem excandescit. *Nāthāya shlagghatē bhrtya*, domino adulatur servus. *Rādjamitrāya nihnutē*, rex inimico diffidit. *Amitra* est inimicus, *mitra* amicus.

Adverbia *nama*, *svasti*, *svāha*, *svadhā*, *alam*, *vasal* postulant hunc dativum, v. g. *Namō dēvēbhya*, adoratio diis. Formula orandi est gentilium Indorum. *Sarveshvarāya namā*, uni-versi Domino adoratio. *Dēvāya namā*, Deo adoratio. *Gan-nabadāya namā*, Jano (deo Indico) domino adoratio. *Shi-vāya namā*, Shivaē deo adoratio. *Sal guruvē namā*, bono magistro (nempe Deo *Ganneshae*) adoratio. *Sarva mitrāya namā*, universi amico (nempe soli) adoratio. Gentilicæ precandi formulae sunt istae. *Dēva mātṛē namā*, Dei Matri (nempe E. V. Mariae) veneratio. *Mātṛē svasti*, matri salus, salve mater. *Sva-sti Brāhmanēbhya*, salus Brahmanibus, *punyavātē svasti*, ave vir sancte, bene sit sancto, salus virgo virtute praedito. Bonum apprecandi formulae sunt istae, ut apud nos *salve*, *ave*, *salus* &c. *Agnayē svāha*, benedictio tibi o ignis, salve ignis. *Svāhāgna-yē*, salus tibi o ignis. Exultandi et apprecandi formula gentilium in sacrificio *ignis*, dum eum ut deum suum invocant, excitant, et sacrificium ignis instruunt. Ambo haec ultima adverbia significat *bonum*, *felicitatem*, *prosperitatem*, *salutem*, *incrementum*, et correspondent nomini nostro *Benedictio*. Ita pariter: *Svadhā pitrbhyā*, requies, dulcissima quies, gaudium Parentibus. Formula, qua Gentiles Parentibus defunctis aeternam quietem et gaudium apprecantur, vel eos in vivis salutant: nempe bene sit parentibus, dulcis quies parentibus! *Alam*, significat *bene*, *satis*, *pulchre*, et construitur cum hoc dativo: v. g. *Alammitrāya*, satis amico; *alammē Bhāgya*, satis mihi felicitas haec.

Ex adverbio *Alam* multa construuntur nomina Sanscritica, ut *Alambhāva* pulchra, sufficiens opinio. *Alamcāram* ornatus, pompa. *Alancrita*, vir ornatus, *alancritā* mulier ornata &c.

Ad *Tādarthyam* seu ad Dativum cui referuntur etiam no-

mina bonum, commodum, aut utilitatem significantia, ut sunt *āshishyam*, *madra*, *bhadra*, *cushala*, *suggha*, *artha*, *hita*. E.g. *Khetriyāyahitam*, regibus bonum, utile. *Suhrdēbhadram*, amico bonum. *Mama cushalam*, vel *Mahyam cushalam*, mihi bonum. *Pairinē suggham* avi volupe; *mē suggham*, mihi volupe.

Praepositio *pradi*, ad instar, pro, contra, adversus, juxta, hunc regit Dativum, etiam in verbis quae ex ea componuntur: v.g. *Rāgiā amātyāya pradihushruvē*, rex consiliario suo econtra obsequitur, famulatur. Huc refertur etiam praepositio *anu*, quae verbis conjungitur, et significat, *post*, *postea*, *deinde*, *juxta*, *conformiter*, ac saepissime praedictae propositioni *pradi* opponitur, v.g. *pradivādām* responsio contraria, *anuvādām* assensus, facultas, licentia. *Pradiculam* res contraria adversitas, *anuculam* tranquillitas, quies, res comoda, beatitudo. *Pradigmanam* gressus ex adverso, *anugamanam* sequela, comitiva, obedientia. Ex his duabus praepositionibus infinita nomina et verba Samscrāmica componuntur, ut v.g. *bhavam* vel *bhava* existentia, *anubhavam* fruitio, lucrum, fructus alicujus rei, *anumati* consensus ex *matl* opinio. *Anunayam* res rationi consentanea. *Shāsana* correptio, castigatio, *anushāsana* conservatio. *Bala* vis, *pradibala* vis aequalis contraria. *Pratichi* occidens, quia opponitur Soli Orienti. *Pradindriam* res invisibilis, seu talis quam sensibus assequi non possumus. *Pradishruta*, echo, vox repercussa. *Pradidhvani* idem. *Pradiyoghī* inimicus. *Pradiyōdhāva* miles ex adverso. *Pradisira* cortina fenestrae, vel cortina simpliciter. *Pradimā* similitudo, figura, idolum, imago. *Pradibimba* idem, *Pradicriā* cuniculus, *contromina* &c. Haec omnia construuntur cum Dativo cui, v.g. *mama ghlrē pradivādām*, meo verbo responsum. *Karlbhya pradicāham*, res elephantis similis. *Mē* vel *mahyam pradihrayam*, mihi asyllum, refugium. Hae regulae vocantur *Kasminarthē sishaturthi*. Sequuntur regulae *Kasminarthē pansichami*, seu regulae v. Casus.

SECTION V.

De V. Casu, seu Ablativo secundo.

Hic ablativus respondet nostro Ablativo *ex, ab, a, de, sine, ex* hac parte, *ex* illa parte, *pone, prope, longe, usque*. Singula illustremus.

I. Toties quoties in latina constructione occurrit *ab, a, ex, de*, hic ablativus est usurpandus, v. g. *Grāmādā gatschati*, it, pergit, venit de territorio seu pago Brahmanum. *Bhubhr̥t̥ vatarati*, seu sine elisione, *Bhubhr̥t̥ avatarati* ex monte, de monte descendit. *Tschōrāl harati*, seu cum elisione et liquidatione de qua postea, *Tschōraddharati* a fure auferit.

II. Verba *giugup̥sati* seu *djugup̥sati*, *viramati*, *pramādyati*, et alia quae discessum, vel motum, aut horrorem, quo quis se ab aliqua re amovet, significant, hunc postulant ablativum, ut in Latinis, v. g. *adharmāl giugup̥sati*, ainovet se, abhorret ab injustitia, a malo. *Adharma* malum, peccatum, injustitia. Cum liquidatione litterarum melius scribes, *adharmadjgiugup̥sati*. Ita pariter, *asatyādvīramati*, abhorret a falso, deestatur falsitatem. *Satya* veritas, justitia, juramentum, *asatya* falsitas, mendacium, injustitia. *Shrūtē pramādyati*, Ab obedientia se subtrahit &c.

III. Verba *gignendi, timendi, liberandique*, ut in Latinis, hunc regunt ablativum, ut *vyāccrāl bibhēti*, a tigride timet, *tschōrēbhya udvidjatē* a latronibus abhorret. *Pābātrāyatē Bhagavān*, a peccato liberat *Bhagavān*, id est, Deus *Shiva*. *Tschōrēbhya rakshati* a furibus protegit, liberat, redimit. *Aghnē rushnō djāyatē*, ex igne lux nascitur. *Vārinnā djāyatē padma* ex aqua gignitur nymphaea. *Vrkshāl prabhavanti pushpānī* ex arbore nascuntur flores.

IV. Nomina *anya* alter, alius; *ītara* alius; *bhina* alter, alius, item praepositiones *ārāl* prope, *ā* usque, *rustē*, vel ut alii scribunt *risē*, sine, petunt hunc ablativum, v. g. *vīdyāyā risē na Samr̥dhi*, sine scientia non (datur) splendor, divitiae. *Bhagavata risē na mucti*, sine Deo *Shiva* non (datur) gloria. *Grhādanyō vihāra* a domo aliud est templum, id est, aliud est

domus, aliud templum. *Grāmādārannadī* prope pagum Brahmanum (adest) flumen. Flumen ad pagum. *Svāmīna itarē Śvāca*, aliud est dominus, aliud servus, seu aliud servus a domino. *Aa urkīchāl* usque ad arborem. *Arāl* significat *prope*, item longe seu *in distantia*.

V. Locus et tempus respectu alterius loci et temporis ponuntur in hoc ablativo, v. g. *īyam grāmāl pūrvadīcī*, respectu pagi orientalis haec regio. *Ayam nagarāl pūrvō dēśha*, respectu urbis orientalis haec provincia, seu ab urbe provincia ad orientem sita. *Grāmāl dakṣiṇā vāsati* a pago ad meridiem habitat. *Nagarāl uttarā vāsati*, ab urbe ad Boream habitat. *Samavatsarāl pūrvō māsa*, ab anno praecedens mensis, seu mensis annum antecedens. *Grāmāl uttarāḥ vāsanti tīchandhāla*, a pago ad Boream utique habitant *Parca* (vilissima tribus) foex plebis. Haec nomina loci et temporis etiam construi possunt cum VI casu seu nostro Genitivo, v. g. *Gramasya dakṣiṇatō vāsati*, pagi ad meridiem habitat, ad meridiem pagi habitat. *Grāmasyottaratō vāsati*, pagi ad septemtrionem habitat. *Grāmasya purastā d vāsati*, pagi ad ortum habitat. Dici etiam potest, *nagarāl dakṣiṇata* ab urbe ad meridiem, *nagarasya dakṣiṇata* urbis ad meridiem, *grahasya parastāl bhāvati*, domus ad ortum existit &c. *Dakṣiṇata* significat ex parte meridionali, *uttarata* ex parte boreali, *Purastāl* et *parastāl* ex parte orientali: quae junguntur cum ablativo vel genitivo.

VI. Adverbia *Prthacr*, *vinā*, *nānā* sine, absque, admittunt accusativum, ablativum primum aut secundum, v. g. *Djānē nānā lakṣmī*, sine sapientia pulchritudo, opes. *Grāmēna prtag-vihāra*, vel *grāmāl prtag-vihāra*, sine pago delubrum.

Hoc eodem modo construitur *dūram* distans, *anticam* et *abhyāsham*, propinquum, vicinum, v. g. *Dūram nagarasya*, vel *dūram nagarāl* distans ab urbe, *anticam nagarasya*, vel *anticam nagarāl*, urbi vicinum.

De VI casu seu de nostro genitivo et dativo.

Apud Brāhmanes terminatio *genitīvi* et *datīvi* non distinguitur, ut olim apud veteres Graecos indistinctam fuisse probabile est. Id saltem certum et perspicuum est, Graecos olim hos duos casus promiscue usurpasse; quod hodie dum factitant Brāhmanes. Circa hos notanda sunt sequentia

I. Ex duobus substantivis non continuatis unum ponitur in genitivo, e. g. *Samudrasya tiram*, maris fluctus, maris unda. *Suhrād dhanam* amici opes. *Striyā rūbam* mulieris forma, imago. *Rādja putra* regis filius. *Pashō pāda* animalis, bovis pes. *Guranām vatschanam* magistri verbum. *Pāyasasya bhōctā* lacticia comedens. *Pushpānām ghandha* *uttama* florum odor optimus. *Priyānām madhuram* amoris dulcedo.

II. Gerundia ex Futuro primo progenita, ut *Kartavya* faciendus, *Kartavyā* facienda, *Kartavyam* faciendum, *vactavya* dicendus &c. postulant genitivum, aut ablativum primum, e. g. *Mama kartavyam* mihi faciendum, vel *mayā kartavyam*, opus a me, per me faciendum. His Gerundiis correspondent *Karanīya*, *Bhavanīya*, *nahyanīa* &c., ac proinde, cum ejusdem sint valoris et significationis cum illis, cum iisdem casibus sunt construenda, e. g. *Mama Karannīyam* mihi faciendum opus, vel *mayā Karannīyam* per me, a me faciendum opus. *Bhavatā Karannīyam* a sua dominatione faciendum opus.

III. Verbum *djānitē* seu *giānitē* cognoscitur, dignoscitur, postulat hunc casum, e. g. *Madhunō giānitē phalam*, per succum, per dulcedinem dignoscatur fructus. *Sarppisā djānitē* per crasitiem cognoscitur. Hic igitur est casus *medii*, *artis*, et *industriæ*, qua quid cognoscitur.

Verba *smaratī* meminit, recordatur, *Dayatē* miseretur, compatitur, *ishātē* gratum est, placet, sapit, aridet, petunt hunc casum, e. g. *Tvam dēvāyā na smarasi*, tu Dei non recordaris. *Sa dayatē dināya*, ille compatitur misero, infirmo, miseretur infirmi.

Verba *djōsayati*, *nīprahanī*, *piszyati* significantia necem seu occisionem alterius sive ense, sive sagitta, aut alio quocumque

modo, postulant hunc casum, e. g. *Rādja-ari nām niprahanti* rex inimicos interfecit. *Maharādja sacchala shatrunnām dijāyati*, Imperator omnes hostes occidit, delevit. *Rāma rakshasānnām parvatēna pipeszē*, Rāma larvas, malos, genios, monte obruit, interfecit.

IV. Nomina similitudinis aut dissimilitudinis, seu cujuslibet comparationis admittunt dativum aut ablativum primum, e. g. *Kamalēna samam vactram*, cum nymphaeae (nymphaeae) similis vultus. *Samam*, res similis vel aequalis. *Vactrasya sadrishashāhi*, vultui similis Luna. *Sadrsha* similis, speciem, figuram, formam praeseficiens.

Nomina *Tulā* et *ubamā* similitudo, species, admittunt solum dativum, sic, *Tulā kṛṣṇāya na*, non datur similitudo dei *Kṛṣṇae*.

Rāmāya nā styubamā, non reperitur similitudo dei *Rāmae*, id est, nemo deo *Rāmae* similis. *Kamalāya nāstyubamam pushpam*, non datur nymphaeae flos similis.

V. Nomina Superlativa, item nomina dominii, proprietatis, commodi seu utilitatis et lucri petunt hunc casum, aut dativum primum, e. g. *Gavām kṛṣṇā sambhāna kṣhira tamā*, vaccarum nigra lactis ditissima, fertilissima. Recte usurpatur cum superlativis etiam casus VII, seu *in*, *inter*, ut apud latinos, e. g. *Gōṛzu kṛṣṇā sambhāna kṣhira tamā*, in vaccis, vel inter vaccas nigra lactis fertilissima. *Tamā* denotat superlativum. Ita etiam: *Manuszyānām kṣhetria shūratama*, *kṣhetria* (vir ex tribu regali) hominum generosissimus, fortissimus. *Manuszyēṣzu kṣhetria shūratama*, in hominibus, vel inter homines *kṣhetria* generosissimus. *Gavāmrvāmī*, vaccarum dominus, vel *gōṛzu svāmī*, aut contracte *gōrvāmī* vaccarum dominus.

Nomina utilitatis, ut *āshiszyam*, *madra*, *bhadra*, *cushala*, *suggha*, *artha*, *hita*, de quibus in IV casu egimus, pariter hunc admittunt casum, non tamen ablativum, e. g. *mānuszāya hitam* homini utile, vel *mānuszāya hitam*, homini utile. Hae regulae sexti casus vocantur *kāminarīthē szaszi*. (*)

(*) Id est, in qua significatione usurpatur casus sextus? Deinde propositae quaestioni ibidem respondet, et regulas firmat.

S E C T I O VII.

139

De VII casu seu ablativo quietis et numeri.

I. *Adharòdhi karanam* seu subjectum in *quo*, postulat hunc ablativum ut apud latinos, e. g. *Agàshè pakshi tucharati*, in aere avis volat, circulat. *Tilè tailam, nadyàm minam*, in sesamo oleum, in flumine piscis.

Ablativus absolutus, seu temporis, quo aliquid agitur huc pertinet, e. g. *Udayati Bhàrvati djatò rādja putra*, ortu solis, oriente sole natus regis filius. *Vrizati dèvè tichòra àyàta*, hyeme, tempore pluviae ad delubrum, ad idolum fur venit.

Anàdara yuctè bhàva lakichanè bhàvata, id est, actio, quae nihili ducitur, aut non curatur, hunc petit ablativum, aut genitivum, e. g. *Agatsichati parabalè svayam kridhati rādja*, veniente hostis exercitu ipse rex ludit, vel *agatsichata parabalarya svayam kridhati rādja*, advenientis exercitus accessu ipse rex ludit, jocatur. *Aacròihatsu djameizu gatassa tichòra*, vel *aacròihataàm djanànàm gatassa tichòra*, acclamantibus hominibus discescit ille fur, vel clamantium voces parvipendens abiit ille fur.

Nomina *Svāmi* dominus, *ishvāra* dominus, *adhipadi* princeps, dominus, *dāyada* filius, *sākshi* testis, *pradibhu* contrarius, hostis, adversator, *prasūta* partus, res enixa, postulant vel hunc ablativum vel genitivum, e. g. *gavām svāmi*, vel *gòsuzuvāmi*, vaccarum dominus, vel in vaccis dominus. Nomina *prasūta* et *utsuca* pariter ablativum istum, vel tertium casum admittunt; quae omnia uberrime tradita vide in *Kārācāvātāra*; et haec de syntaxi sufficiant, regulas enim omnes tradere maximi foret laboris.

CAPUT VI.

*De Analysis Nominum, de Adverbiis,
Praepositionibus et Conjunctionibus.*

SECTIO I.

De Coniunctione et Separatione dictionum.

Tandem pervenimus ad id, quod in lingua Samscrdamica maximam difficultatem facessit. Dictiones nempe huius linguae per litterarum elisiones et mutationes ita inter se copulantur et adstringuntur, ut integra linea vocabulum aut verbum unicum esse videatur; quia naturalis dictionum situs et nomen terminatio per litterarum elisionem tollitur, ac proinde primigenia significatio tenebris obvolvitur. e.g. haec propositio: *Rāmasya nāstyubamā*, *Ramae deo non datur, non est similis*, suo naturali situ scribi deberet hoc modo: *Rāmasya na asti ubamā*, *Ramae non est similitudo*. Verum quia post *na* sequitur iterum vocalis *a* in voce *asti* est, hinc fit, ut vocalis *na* et prima in *asti* liquidentur, contrahantur, et duae breves vocales in unam solam, nempe in *a* longum transeant. Ex his igitur elisis et contractis fit *nāsti*, cum ultima vocali *i*, quae quia iterum concurrit cum vocali *u* sequentis vocabuli *ubamā*, e medio tollitur, sed sui loco recipit litteram *y*, quae iterum in se recipit formam et sonum sequentis vocalis *u*, unde consurgit dictio *nāstyubamā*, non est similitudo.

Hae contractiones, elisiones et mutationes huius linguae imperitis ansam dedere eam in crimen ducendi, quasi ea longissima vocabula haberet, quibus enunciandis nullus habitus, nulla anima sufficiat. Quare D. *Carnae*, academiae Calcutanae Socius, vir armis magis quam linguis idoneus, verbis et nominibus Samscrdamicis compositis *centum quinquaginta*, et amplius syllabas inesse credebat, neque idem asserere verebatur. *A compound word of an hundred and fifty-two syllables*. Videsis D. I. Frid. Kleuker tom. II *Abhandlungen über die Geschichte und Alterthümer Asiens*, pag. 10, Riga 1795 — Simile quid suspicatus est

D. G. Jones; sed sobrius, quia hujus linguae peritior. Nunc igitur heic regulas trademus, dictiones Sanscritamicas quascumque separandi et componendi, quibus rite perspectis comparebit, in hac lingua, ut in aliis veteribus, omnia verba et nomina in monosyllaba, bisyllaba, et trisyllaba, aut paullo plus resolvi, falsumque omnino esse, quod hi viri asseruerunt.

I. Regula. Quando aliquod nomen desinit in vocalem vel dyphthongum, et non habet sibi annexum signum interruptionis seu suspensionis quod exprimunt σ dicycli, *visargga*, seu signa separationis dicti, et si deinde sequens nomen iterum incipiat a vocali vel dyphthongo simili praecedenti, tunc duo haec nomina contrahuntur in unum, ita tamen ut vocalis vel dyphthongus contracta fiat longa. e. g. *Danda agram*, dentis elephantini apex, contrahe, et scribe *dandāgram*. Ita scribes: *dadhiha* loco *dadhi iha*; *madhūttamam* loco *madhu uttamam*; *shōbhītāhassa* lucidus gjes, loco *shōbhita ahasa*; *sarvūte* loco *sarve ēte* Sec.

II. Regula. Nomen desinens in *a* vocalem mutat, eam in *e* vocalem, si sequens nomen incipiat ab *i* vocali. e. g. *Sarva iha* universi dominus, scribe *sarvēsha*.

III. Regula. Nomen desinens in *a*, sequente *u*, mutat vocalem *a* in *o*. v. g. *Tava udaram* tuus venter, scribe *tavōdaram*.

IV. Regula. Nomen desinens in *a*, sequente *e*, mutat *a* in *ei*, v. g. *tava ēza*, scribe *taveisza*.

V. Regula. Nomen desinens in *a*, sequente *o* mutat *a* in *au*. v. g. *Tava odanam*, scribe *tavāudanam*.

VI. Regula. Nomen desinens in *a*, sequente *au* mutatur in unum solum *au*. v. g. *Tava autrucyam*, scribe *tavautrucyam*.

VII. Regula. Nomen desinens in *a*, sequente *iru*, seu *ru* non perdit vocalem *a*, sed mutatur *iru* in *ir* seu *r*, quod transfertur iu syllabam sequentem, v. g. *Purusza iruszabha*, scribe *puruszaruszabha*, *maha iruszi* magnus sapiens, magnus doctor, scribe *mahārszi*, et corrupte *mahariszi*.

VIII. Regula. Nomen desinens in *i* sequente alia vocali, contrahit vocalem *i* cum vocali sequente, v. g. *Dandhi atra*, contrahe et scribe, *dandhijatra*, *shamī atra*, scribe *shamijatra*, *iti nctam*, scribe *itijuctam*, *prati irnam* scribe *pratjurnam*, *ubāri aishvryam* scribe *nbaraishvryam*.

IX. Regula. Nomina desinentia in *u* vocalem pariter contrahuntur cum sua vocali sequente, v. g. *Madhu atra*, contrahere et scribe *Madhuatra*. Quae desinunt in *ru* (*ri* Indostanis ad Boream), ea mutant syllabam in *ra*, v. g. *Pitru artham*, patris divitiae, scribe *pitrartham*. Si vero desinant in *su*, retinent *a* longum, et vocali coniungendae praeponitur, *v*, ut *vrkshau ubhau* arbores ambae, scribe *vrkshāvubhau*. Haec de vocalibus, nullis dicyclis, seu signo & separationis et suspensionis insignitis dicta sunt, nunc ad nomina dicyclis notata progredimur.

Reg. I. Nomen desinens in *a* breve cum signo visarga seu cum & dicyclis notato, sequente *a* brevi mutat *a* in *o*, et fit elisio, v. g. *ananta* & *abravil*, scribe *anantōbravil*.

Dum post *a* breve sequitur una ex consonantibus *g* (gimel hebraicum), vel *ggh*, aut *dj*, vel *d*, aut *dh*, vel *n*, vel *bh*, aut denique *m*, *y*, *l*, *v*, *h*, mutatur *a* in *o*, et fit contractio, v. g. *Ishvara* & *Dēva*, Dominus Deus, scribe *Ishvaro dēva*.

Ita *nrba* & *gatschatī*, rex ambulat, pergit, scribe *nrbo gatschati*.

Nomen desinens in *a* sequente *tsch*, seu *cia* Italico retinet suum *a* breve, et extincto signo correptionis seu Visargga, accipit duplex *tsch*, seu *cia* compositum ex littera sexta, et vigesima octava; sic *Dēva tscharati*, numen deambulat, circulat, scribe *Dēvatscharati* cum littera *tsch* seu *cia* robustius pronunciata. Ita duplicantur *sha* seu *scia*, item *sza* et *s*, dum ante se habent *a* breve, v. g. *Krūra shatru*, crudelis inimicus, scribe *Krūrashishatru*, *divya suggham* caelestis voluptas, scribe *divyassuggham*.

Littera *a* ante *s*, et *sd* seu decimam consonantem in nostro alphabeto descriptam manet intacta, sed litterae *s* sequenti imponitur littera *s*, et litterae *sd* super imponitur littera *sz*, v. g. *Mana animi*, *tābam dolor*, scribe *manastābam*, animi dolor, contritio.

Littera *a*, *f*, *u*, ante *dh*, *p*, *r*, *k*, *ksh*, remanet immota, sed litterae sequenti *p*, et *ph*, *k*, imponitur littera *sz*, v. g. *dukrdam*, scribe *dukskrdam* peccatum, opus malum, *niphalam* scribe *niszphalam*, res infructuosa, inutilis.

Littera *n*, ante *kha* postulat *visarggam* seu diccylos ३, signum correptionis et suspensionis, v.g. ३ ३ ३ *du ३ kham*, tristitia, dolor.

Reg. II. Nomen desinens in vocalem *i*, *u*, *o*, et diphthongum *au* cum signo *visargga*, uti etiam desinens in *ai*, seu *ei*, subsequente littera *ga*, *kha*, *dja* seu *gia*, *n*, *ddh*, *d*, *dh*, *b*, *bh*, *m*, *j* seu *y*, *l*, *v*, *h*, facit, ut duplicetur haec subsequens consonans addito eidem *r*, seu imposito eidem signo *r*, litteram *r* exprimentem, v.g. *Ari dviszta*, dic *arirdviszta* inimicus hostilis, *shatrunnikrszta* scribe *shatrunnikrszta* inimicus crudelis, *ubhayogea* scribe *ubhayogea*, ambi victores.

Nomen desinens in praedictas quinque vocales subsequente eidem alia vocali, v.g. *a*, admittit in medio litteram *r*, v.g. *ruci apta*, scribe *rucir apta*, *shatru ida* dic *shatruirida* inimicus isthic, *ribu utsama* scribe *ribur utsama* inimicus excellens, maximus &c.

Nomen desinens in vocalem *i*, *u*, *o*, *au*, *ei* vel *ai* subsequente eidem littera *tscha* seu *cia*, *s*, *sha*, *tscha* duplici; *sza*, manet intactum, sed duplicare facit has consonantes, v.g. *sādhu sântva*, scribe *sādhussântva* praeclarum, affabile, dulcissimum verbum, *sindhu ciurnam*, scribe *sindhutsciurnam* seu *sindhutschurnam* Indicus pulvis.

Subsequente vero littera *ka*, *kha*, *p*, *ph*, *r*, *kha*, interpone litteram *sza*, v.g. *du krdam* scribe *duszkrdam* malum opus, *du prāpyam* dic *duszprāpyam*, res obtentu difficilis. Notandum tamen, quod haec regula multas patiatur exceptiones, v.g. *sukarnam* bonus auditus, bonae aures, *suphalam* bonus fructus, *surrādja* bonus rex, et reliqua plurima, in quibus nihil apponitur, aut interponitur.

Praedictae vocales subsequente littera *s*, subinde in medio inter utramque dictionem requirunt litteram *s*, vel *sz*, v.g. *du tābam* scribe *dusztābam* malus dolor animi, *ni tābam* dic *nisztābam*, nullus dolor animi. Dum subsequitur littera *bh*, *n*, *g*, *gh*, *kh*, *sh*, et aliae aliquae, tunc interponitur littera *r*, seu ejus signum, v.g. *durmārgga*, mala via, *dureggati* infernus, miseria,

durmatam obstinatio, pertinacia, opinio perversa, *durnayam* injustitia, *durdjena* homo malus, *nirgunam* res inutilis, infirmitiosa, *nirbhagyam* infelicitas, infortunium, *nirbhayam* intrepiditas, *nirvidam* tristitia.

Reg. III. Littera *kr*, v. g. *vaokr* pellis, tactus, sequente vocali mutatur in *rg*, et contrahitur in unam syllabam, v. g. *vakra* *lha*, scribe *varghiha*.

Littera *l* sequente vocali transit in litteram *d*, et contrahitur in unam syllabam, v. g. *tal albhutam*, scribe *tadbhutam* istud miraculum, istud portentum.

Alias littera *l* finalis in concursu vocalis transit in *dh*, v. g. *szal angam*, scribe *szadhangam* sexagonum, res sex angulos, aut sex partes vel membra habens.

Littera *p* transit in *b*, v. g. *triszdup atra*, scribe *triszdup batra*.

Littera *Kr*, seu *cr*, de qua supra, sequentibus consonantibus *g*, *ggh*, *d*, *n*, *m*, transit in *g*, quod cum supradictis consonantibus coalescit, v. g. *bhiszagr namati*, scribe *bhiszagnamati* medicus orat, adorat.

Eadem littera *Kr*, sequente *h*, quiescit, vel mutatur in *ggh*, v. g. *bhiszagr. hata* scribe *bhiszagghata* medicus ibit.

Eadem littera *Kr* sequente *sh*, mutat eam in *ciah*, seu *tsha* Germanicum aut Anglicum, v. g. *vagr shobhana*, scribe *vakertshobhana* verborum nitor, orationis ornatus.

Eadem littera *Kr* sequente *s* quiescit intacta, v. g. *vaksrangam* verborum connexio, orationis nexus. Dici etiam potest *vaksangam*. Idem fit sequente *sz*.

Littera *l* sequentibus consonantibus *tsha* seu *cia*, *gia* seu *dja*, *d*, *dh*, *ds*, *t*, *d*, *n*, perit, et duplicantur hae consonantes, v. g. *tal danam*, scribe *taddanam* istud donum.

Littera *l* sequente *j* seu *y* consonante perit, et ponitur *dja*; sequente *v* ponitur *dv*; sequente *r* ponitur *dr*, v. g. *tal yati*, scribe *tadyati*, *tal val*, scribe *tadval*, *tal rahitam* scribe *tadrahitam*.

Eadem littera *l* sequente *h*, loco hujus litterae recipit *d*, aut *dh*, v. g. *tal hitu*, scribe *tadhitu* ista causa, istud motivum. *Talhitam* dic *tadhitam*.

Sequente *dh* perit *l*, et ponitur *djdh*, sequente *m* ponitur

lm, sequente *sh* perit *l*, et ponitur *tsh*, v. g. *tal shayanam* scribe *tatschayanam*.

Sequente *p*, *ph*, *b*, *bh*, nihil mutatur.

Sequente *l* fit duplex *ll*, ita pariter si sequatur *s*, fit duplex *ss*.

L finale sequente *m* perit, et ponitur *nm*; ita sequente *h* perit et fit *dh*, v. g. *Szal halàni* scribe *szadhalàni*.

Littera *p* sequente *h* potest perire et ejus loco poni *bh*. v. g. *Trisztup hutam*, scribe *trisztubhutam*.

Eadem littera *p* sequente *m* potest perire, seu reticeri, v. g. *Trisztup minòti*, scribe *tristdumminòti*.

Regula IV. Littera *ng*, quae est num. 5, et littera *n* ante vocalem constituta et eidem copulanda, saepe duplicari debet, v. g. *Krung àstè*, scribe *Krunggàstè*, *Krizan àstè*, scribe *Krizannàstè*.

Littera *n* sequente *cia* seu *sicha* perit, et ejus loco ponitur *m* vel *n* nasale, v. g. *bhavan ciarati*, dominatio sua pergit, ambulat, scribe *bhavanclarati* cum *n* littera nasali, quae est n. 15 inter vocales, et uno scribitur cyclo, v. g. ३५०॥३५॥३५॥ .

Eadem littera *n* sequente *sh*, seu italico *scia* ३५॥ *nciah*, potest mutari in unam litteram compositam ex *n* et *ciah* seu ३५॥ *nciah*, v. g. *bhavan shètè* sua dominatio jacet, cubat, scribe *bhavantshètè* vel *bhavanscètè*. = Sequente littera *l* potest perire *n* et duplicari *l*, v. g. *bhavan licati*, elegantius scribes *bhavallicati*. Sed diligenter heic notandum, litteram *n* finalem accusativi pluralis masculini numquam duplicari debere, v. g. *vrkshàn lunàti*, arbores scindit, male scriberes *vrkshallunàti*, accusativus enim hac litterarum geminatione omnino periret.

Littera *n* sequente alia *n* duplicatur, v. g. *bhavan nihnutè* sua dominatio diffidit, scribe *bhavannnihnutè*.

Eadem littera sequente *m* fit *nm* copulatum, sequente *d* fit *nd*, sequente *dh*, fit *ndh*, &c.

Littera *m* sequente *kr*, vel *k* potest recipere nasalem *ng*. v. g. *Tuam Karoizl*, tu facis, operaris, scribe *tuangkaroizl*. Sequente *cia*, *ciah*, *dd*, littera *m* transit in *n*, v. g. *Tuam ciarasi*, tu ambulas, scribe *tuanciarasi*.

Littera *cia*, seu *sicha* sequente vocali transit in *dja*, seu ita-

licum *gia*, v. g. *Shamacia damacia ishè*, et moderatio sensuum interiorum (*shama*), et modestia exterior (*dama*) placet, scribe: *Shamacia damagishè*.

Quamvis plures adhuc regulæ ad elegantiores scribendi, connectendique modum statui possint, hæc tamen sufficiunt, ut in lectione librorum, in quibus omnia nomina inter se coalescunt, dictiones separatim cognosci, et inter se distingui possint. (a)

SECTIO II.

Adverbia.

Quidquid non declinatur, hoc apud Brahmanes nomine *adverbi* venit. Hinc præpositiones, conjunctiones, particulae omnes in classe adverbiorum collocantur, et hæc omnia *अव्ययम्*, seu res indeclinabiles dicuntur.

Ita, hinc, ex hoc loco, v. g. *Tata*, illinc, ex illo loco, v. g. *urkshita*, hinc, ab arbore. (b) *urkshata*, illinc ab arbore.

(a) Hæc literarum inter duo nomina variationes, elisiones, et transpositiones in legendo, veroque sensu assequendo incredibilem difficultatem facessunt. Hæc illa causa est, ob quam rari inveniantur etiam inter doctos Indos illi viri, qui Sanscriticos libros intelligere, explicare, et recte scribere noriat. Teritur tempus, transeunt anni plures, antequam abdita penetretur. Nulla lingua, nulla natio, nulla schola ad sui cultus mysteria caclanda, tam ardua et impervia posuit praecepta. Ad has difficultates superandas juvabit legere *Amarasinhae* Dictionarium versibus conscriptum, cui addere oportet idem Dictionarium a doctis magistris in *protam* conversum, in quo sublati omnibus literarum elisionibus, nuda recensentur nomina, quæ cum ligatis nominibus invicem collata, prædictas variationes atque elisiones illustrabunt, et in apicum collocabunt.

(b) *Ita*, vel ut Jones scribit *ida*, quia nempe litera *t* in *ita* lenis est, significat etiam rem in loco, v. g. in *Môha-Madgara*, libro ab Academicis Calcuttanis tom. 1, pag. 34 in *Asiatick Researches* citato, hic versus affertur:

Nâlinita lagatayala vâttaralam,
Tadvadivva namatitaya tichapalam.

Ut gutta aquae movetur tremula in nymphæae folio; ita maxime lubrica est vita humana. Hæc *nâlina* est nymphæa; *nâlinita* in nymphæa;

Tatra, heic, in hoc loco, v. g.
shiratra, in capite. (a)

Tatra, ibi, in illo loco, v. g.
natātra, ibi in naso.

Iha, hic, v. g. *Vaniha*, hic in
Silva.

Kva, ibi, v. g. *Tarukva*, ibi
in ligno, in arbore. His 6.
adverbis utuntur separatim,
et conjunctim cum nomine,
ut vides.

Tada, quando, *tada*, tunc.

Itham, hoc modo, *Katham*, illo
modo.

Val, sicut, v. g. *Munival*, si-
cut monachus, i. e. hesychasta.

Vrtha frustra. *Apl*, *abī* et, etiam,
v. g. etiam tu, *tvamabī*.

Nunam, certe, v. g. *agihinunam*
ivi certe.

Techa, et, ac, etiam, v. g. et
lac, et ficus, *Kshiramtscha*,
pakvamtscha.

Nā, *nō*, *na*, non, v. g. *agihinā*,
non ivi, vel *na agihī*.

Mā, *nē*, non, prohibentis, v. g.

mā gihātam, ne perge.

Puna, *atha*, *muhur*, *shashval*,
postea, deinde, v. g. *dāntī*
yatha kshandī, modestia deinde
de patientia.

Kutra, quo, *atra*, illuc, v. g.
grahatra, in-domum, in ac-
dem.

Tatha, quomodo, *tatha*, *vā*,
ēva, hoc modo, sic.

Tada, quando, *adhuna*, nunc.

Kada, quando? interrogantis.

Adya, hodie; *hya*, heri; *shva*,
cras; *parashva*, postcras.

Sadā, *sarvadā*, semper.

Sācam, *sārāham*, *saha*, *sam*,
simul.

Sma, *atitē*, olim.

Prabhātē, mane; *sāyam*, vesperi.

Tatvē revera, *madhyē* medio.

Etzama, hac vice; *yadī*, si.

Tal, ex qua causa, *tal* ex illa
causa.

Tata, ex hac causa, *tata*, ex illa
causa.

Divā, diu, de die. *Ahni*, idem.

vā aqua; *taraldm* res mobilis, tremula, instabilis, lubrica; *tadva* *gī-
vanam* ita pariter vita, *tichapalam*, *lōlam*, *tichalanam*, res mobilis, in-
stabilis, caduca, lubrica. Hi versus Graecorum versibus *anapaesticis*
respondent.

(a) *Tatra* seu *atra* non solum in loco, sive re inanimata, sed
etiam in homine *quietem*, sive affectionem *quietis* significat, v. g. in
Tudhishiravigea sic scriptam reperies.

Sah avadal : *vāridjantrē* *mām bhadja*; *Krshḍari*, *atra djenē*,
imām dethām anupathya.

Ipse dixit : O tu, quae nymphaeae similes (id est pulchros) ocu-
los habes, me colito, (mihi obsequere); parvo ventre praedita Tu,
atra heic, in his hominibus, hunc rerum statum (has circumstantias)
aspice.

Dôizà, *nactam*, noctu, de nocte, *Pura*, ante, *pashva*, post, retro.

Nanu, nequaquam, numquid.

Bâhyè, *bahl*, foris, foras.

Bhara, *bhuri*, *atishêya*, multum.

Alpam, *alpiszham*, *mâtrâ*, parum.

Sâdhu, bene, *duszddu*, male.

Sarvatram, ubique.

Evam, hoc modo, hac methodo.

Nadè, antea, antecederet.

Muhur, iterum.

Hâ, oh, obstupescens, abominantis.

Hâ, o, tristantis.

Ahaha, oh, admirantis, dolentis. (a)

Aha, *hè*, *hey*, o. vocantis.

Nânâ, resistentis.

Vâ, dubitantis: v. g. *gatschastivâ* pergisne, aut non pergis?

Irtè, sine.

Drudam, *âihu*, citò.

Samayâ, apud, pone.

Tschira multum, multum tempus, v. g. *Tschirakâlam*, *tschirâyû*, longa vita, *Tschiragivî*, qui multum vivit, *Tschirantana*, res antiqua, *Tschirâtîtam*, res dudum, olim tran-

sacta, vel peracta.

Vâ, dubitando et comparando; v. g. *Gatschastivâ*, pergis ne, an non pergis? — *Tarivâ Tschalanam*, res ut navis mobilis.

Sâkhal, evidenter, clare, integre.

Agrata, *pura*, *purata*, ante, antea, prius, v. g. *purastara*, qui antecedit, *puregâmi*, vir qui praecedit.

Prati, contra, continue, similiter, de novo. v. g. *Pratiyâghi*, adversator, qui contra est. *Mâmprati*, pro me, mei amore, *dinam prati*, dedie in diem. *Pratishruta* Echo, vox repercussa. *Pratibimbam*, imago, idolum, figura originali similis.

Svasti, bene, prospere, feliciter, cum augmento, salute, v. g. *Mitrâya svasti*, prospere sit amico, salus amico. (b)

Kadâcill, *djâtu*, aliquando, subinde.

Kimû, *Kimuta*, *Kim*, *utâhò*, *uta*, *âhò*, quomodo (dubitando et interrogando). (c)

Prâkr, *purul*, *pûrvè abdè*, anno

(a) *Ahaha bhayâdhara samayâ*

Ahaha behu sancatam!

Oh terribile momentum (mors),

Oh plurima animi afflictio!

P. Hanxleden in carmine de Morte.

(b) *Vadhûbhi aruchita Dêvamâda, tû svasti*. In mulieribus Sanctissima Dei Mater salve (tibi salus).

(c) *Kim* est latinum *quid*, *quod*, v. g.

elapso, anno superiori.
Etarhi, sampradi, udānim, ad-
huna, nunc, hodie.
Tusznim, tusznicām, tacite, in
 silentio.
Atilparam, utschey, plus, ultra,
 magis.
Purvèdyu, pridie.
Abarèdyu, postero die.
Eszama, yati abdè, hoc anno.
Paràri, purvatarè abdè, ante
 biennium.
Sarvadà, sadà, semper, omni
 tempore.
Egatà, aliquo tempore, uno
 tempore.
Samantata, parita, sarvata, vi-
shvavr, ubique.
Nanu, bonum est, bene bene.
Nanu, nequaquam (prohibendo).
Nanu, numquid (interrogando).
Tischèl, yatì, si, v. g. *ranam àd-*
hyàryàma yadi, certamen, pu-
 gnam inducimus si. *Mudita*
mana tuam dadàsi tischèl, bo-
 na, hilari voluntate tu das si.
Mama rakshà shatròhàni ya-
si, mea salus inimici occisio
 si. (a)
Ata, inde, v. g. *ata yàta tastau*,
 inde discedens stetit.

Iritè, irutè, vinà, v. g. *mām iru-*
tè kshitipam raraksha, sine
 me regem liberavit, salvavit.
Vakriangam vinà uvàtscha,
 sine verborum connexionem di-
 xit, locutus est.
Sahasa, casu, fortuitò, v. g. *Sa-*
hasa nyapatal, casu, fortui-
 to cecidit.
Prasahya, vi (a forza), v. g.
Prashya paryagu, vi obtinuit.
Pràdu, àvul, manifeste, clare,
 publice, v. g. *sa khè pràdu*
dadrishè, ille in coelo mani-
 feste visus est.
Shaney, adrutè, lente, tarde,
 v. g. *adrutè mama dadau*, tar-
 de mihi dederat. *Shaney pra-*
sèdu, tarde, lente resplen-
 duerunt.
Tatvè, revera.
Sadya, sapadl, statim, continuo.
Antarè, antarà, interea.
Antarèna, sine intermissione.
Mudhà, vrthà, frustra.
Màsma, mà, mà, non, non,
 (prohibendo), v. g. *mà tà-*
dhaya, ne verbera, *mà tja-*
dja, ne abjice, ne relinque,
mà chi, ne conscende, non
 ascende, *mà dhryatām*, non

Tvam naracam gihlize yadi, tava dhanèbhya kim gunnah?

Si tu in infernum pergis, ex tuis divitiis quid boni, quae
 utilitas?

Vrkshàgrè kim pakshi? in arboris apice quaenam avis?

(a) *Dayitè shirasà yàtschè: ay te daya tischèl, ouugrehè ayam càla.*

O dilecte! capite inclinato supplico: O si tibi misericordia in
 est, miserendi hoc tempus est! In *yadhishira vigea*.

accipe, non prehende, *mā haratu*, ne rapiat, *mā bhadjā*, ne adora, ne colito.

Satu svayam, ipsemet, v. g. *Satu svayam vyākhrāl agrārī*, ipsemet a tigride devoratus est.

Hum, num, an, anne, interrogando alium, et disputando, v. g. *Hum āra*, num accepit? *Hum udabāri*, an dictum est? *āyātī hum*, venitne, num venit?

Om, ita, sic, omnino, consentientis, v. g. *Hum agamal*, *om*. Num accepit, num obtinuit, ita, omnino.

Muhur muhur, iterum, iterumque, v. g. *Muhur khadaśva*, iterum fac, *muhur acarāl*, iterum creavit, fecit, formavit, *muhur adhishal*, iterum docuit. *Muhur smāryam*, iterum memoranda, reminiscenda.

Muhu, *puna*, *shashval*, *ābhikshnam*, postea, deinde, post.

Srākr, *ahnāya*, *drākr*, *mamkshu*, *sabadi*, cito, statim, illico.

Prathakr, *antarēna*, *nānā*, *hirukr*, sine, absque, citra.

Sārdham, *sācam*, *satra*, *samam*, *saha*, simul, v. g. *bhāszanam*

locutio, *sambhāszannam*, col-locutio, *udaram* uterus, venter, *sahōdara* frater simul ex uno utero aut ventre natus. *Matam* opinio, *sammata* consensus.

Kim, *Kimuta*, quid, quomodo, (dubitando).

Samaya, *nicaśā*, *nirucr*, prope, pone, ad.

Svāhā, dicitur in libamine, vel sacrificio, dum sparguntur flores, butyrum, vel oryza ante idolum. Significat. *gratum, felix, sanctum tibi sit*.

Hò, *hī*, vox admirantis, v. g. *Kim hò*, quid hoc, o superi!

Sadya, *sapadi*, hoc momento, nunc in punto.

Tuctè, junctim, unitim.

Om, *evam*, *paramam*, annuendo, ita, sic, omnino.

Tathayatham, hoc ipsum.

Nunam, *avashyam*, certe.

Nitschey, viliter, sordide. Item, minus. (a)

Asi, *satvè*, interne, revera, essentialiter.

Suszdu, bene, praeclare.

Tada, *tadāni*, tunc.

Tugoval, *ècadā*, aliquoties.

Prabhāte, *prāghè*, *prāta*, mane.

(a) Reliquum, reliqua, et cetera, *shēszam*; reliqua sicut, *shēszam ...val*, v. g. *shēszam pūrvaval*, reliqua sicut antecedentia.

Sthira dhata, *Munival mōkshāya yatarva*; *apishēszam niyama vātschaca yatha khatarva*. Fortis esto, sicut *Muni* gloriae aeternae obtinendae diligentiam adhibe; deinde reliqua juxta instituti praecepta perfice.

<i>Pràitschi</i> , <i>pàrva</i> , ortus, ad ortum.	<i>Pràitci</i> , <i>pashvīmā</i> , occasus, ad occasum.
<i>Avàitschi</i> , <i>dakshina</i> , Meridies, ad meridiem.	<i>Udici</i> , <i>uttarādikr</i> , Septentrio, ad Septemtrionem.

SECTION III.

De Supinis, Participiis, et Gerundiis.

Brahmanes Supina, Gerundia, et Participia Praeteriti inter adverbia seu nomina indeclinabilia referunt, talia sunt.

<i>Prativādyā</i> , dato, donato.	<i>Vādhyā</i> , occidendus.
<i>Vyāsityā</i> , finito, terminato.	<i>Prāpyā</i> , obtento, accepto.
<i>Shāsitum</i> , castigatum, ad castigandum, vindicandum.	<i>Ādayā</i> , recepto, accepto.
<i>Labdhuā</i> , obtento, aquisito.	<i>Hatvā</i> , occiso, interfecto.
<i>Kāryam</i> , res facienda, negotium peragendum.	<i>Pradarishyā</i> , monstrato, manifestato.
<i>Kartavyam</i> , idem.	<i>Gatvā</i> , praetergresso, trajecto.
<i>Paripidhyā</i> , postquam deplorasset, deplorato.	<i>Rakshyam</i> , res servanda, liberanda, protegenda.
<i>Smāryam</i> , res reminiscenda, recogitanda.	<i>Shrutvā</i> , audito.
<i>Pragrahyā</i> , accepto, percepto.	<i>Nipātyā</i> , occidi jussu.
<i>Aāhatyā</i> , occiso, interfecto.	<i>Vitschāryā</i> , considerato, consilio inito.
<i>Aatarnyā</i> , audito, percepto.	<i>Tōdhum</i> , bellatum, pugnatum, ad pugnandum. (a)
<i>Matvā</i> , cogitato, examinato.	<i>Pūdājāyitum</i> , ad venerandum,

(a) Nṛba agārē āsta, anantaram rōdam shrutvā yōdhum uthaya, nishi tatṛā tanaśi atmavadhyā yudhashtalam āpa, nirbhaya, vidviśām hatvā, sva mandhalam raraksha, yashapūroa tha, yudhata yāta: sva prasādē tastau.

Rex domi (in domo) sedit, statimque planctu audito ad praeliandum surgens, noctu ibi in tenebris animae suae neci campum pugnae ingressus, intrepidus, hoste occiso, suam regionem servavit, et deinde faunā plenus, ex pugna discedens: in suo palatio stetit, constitit. In hoc exemplo perspicis, supina yōdhum pugnatum; Participium Praeteriti *shrutva* audito, *hatvā* interfecto, occiso; participium Praesentis *yāten* seu *yāta* pergens, discedens.

colendum .

Vyāhanētum, ad exstinguendum.*Dr̥ṣṭum*, visum, ad videndum .*Prahartvā*, occiso, interfecto .*Prahartum*, interfectum, ad interficiendum .*Budhvā*, intellecto, percepto &c.Exemplum applicationis ex *yudhishtiravilgea*sect. IV, versu 5to .

സർ സുയോധന ഹനുദകൃത്യം ശ്രുതിനമഃ പ്രദം .

പചതംസി ശ്രുതിത സഹനുദകൃത്യം സപദി

സ്വധനുദ ഉദ്ധായ യുദ്ധായ നമഃശ്രുപദം

Sa suyōdhana, ille *suyōdhana* : harābhasya, *Harī del*, id est, *Shivae del fulgore conspicui* : ādhirathe itham vatschāmsi shrutvā, *Karna herois talibus verbis auditis, exceptis* : saharābhasya, *ira concitatus* : sapadi, *statim* : svadhanu udhāya, *arcu suo educto, accepto* : yudhāya, *ad pugnandum (pugnae, in pugnam)* : ratham āpal, *currum conscendit, currum consecutus est* . Heic jam vides, quod verbum *shrutvā* audit, collocatum sit in Participio Praeteriti, nempe *shrutvā*, auditō, seu *verbis auditis*, ac proinde quod tota constructio Adverbiorum, Participiorum, ac Supinorum procedat more linguae Latinae . (a)

(a) De construendis seu condendis versibus et sententiis Samscrdamicis accuratius, uberiusquē disserui in mea Grammatica Samscrdamica pag. 160, et seqq., ubi ex *Bhagavata* et *Tudhishtiravilgea* varios versus attuli, et resolvī . Heic unum duntaxat exemplum speciminis gratia adducam .

Verius . Ari ganam āṇa, antam Drōṇādīn vigitya, manī, yāntam Krtashara dhārādātā, rurōdha, bhuri shravāḥ krudhā, rādja tam .

Prosa ejusdem versus .

Ari ganam antam āṇa Drōṇādīn vigitya yāntam krtashara dharādātā tam mānī bhuri shravāḥ rādja krudhā rurōdha .

Interpretatio ejusdem versus .

Hostium gregis internecione obtenta, *ari ganam antam āṇa*; Drōṇādīis devictis, *Drōṇādīn vigitya*; *yāntam* euntem; eum collectarum sagittarum manipulo insignem victorem, *krtashara dharādātā tam mānī*; multa audiens Rex, *bhu-*

Vide plura alia adverbia in Syntaxi, ubi methodus traditur
ea construendi.

rī shrava rādja; irā (commotus) intercept, *krudhā ru-
rādha*.

Rudha rā varane *rurādha* Lil. id est, verbum *rudha* in sensu
intercipiendi, (arrestare, sorprendere), *rurādha* inter-
cepit, *Lil* Praeteritum est secundum.

Haec est methodus Brahmanica versus heroicos condendi, in pro-
sam resolvendi, atque interpretandi. Quare in eorum poematis legen-
dis semper duo codicum exemplaria necessaria sunt: unum, quod ver-
sus sanos et integros referat, alterum, quod versuum explicationem con-
tineat. Uno volumine ambo haec complectitur codex meus *ms*. Poema-
tis heroici *Tudhishtiravigae* inscripti, qui bella Indica Regis *Tudhi-
shthir* canit.

Exemplum supra allatum desumptum est ex Cap. VII, v. 108 ejus-
dem *Tudhishtiravigae*, seu *Tudhishtir Regis victoriae*. Uterque versus,
id est, primus et secundus XIX pedes numerat in allato exemplo.

CAPUT ULTIMUM

Nomenclator Latino-Samscrdanicus

SECTIO I.

*De DEO Ejusque Attributis, de Caelisibz,
et Beatiz.*

DEUS, ഓം ഏശ്വരം Sarvēshvara, omnium Dominus; dictio composita ex *Sarva*, omnis, universus, et *Ishvara* Dominus. Idem valet *Paramēshvāra*, sublimis, excelsus Dominus. *Sarvētha* universi Dominus, coalescit ex *sarva* universus, et *isha* Dominus; in quo vocabulo ultimum a nominis *sarva*, et subsequens *i* in dictione *isha* eliditur, et ambo in unum solum *ē* transeunt. *Parabrama* ens per se existens, unica essentia superior. *Tatvam* idem. Vocabulum *Dēva* Deus, Deum verum, et falsum significat, quare a Christianis non est in publicis precibus usurpandum.

Deitas, Dēvatvam, g. neutrius, Dēvam, idem.

Divinus, Divya, masc. et foem.

Divinitas, Divyam, gen. neut.

Una divinitas, èca dēvam, gen. n.

Unitas, ècatvam, g. n.

Trinitas, Tritvam, gen. n., Tetrādayam; his et non aliis vocabulis ritè nuncupari potest Sacrosancta *Trinitas* Christianorum; *Trimūrti* enim, quo vocabulo Gentiles Indi suam Trinitatem appellant, significat Trinitatem ex tribus corporibus seu individuis constantem, componitur enim ex *Tri*, *tria*, et *mūrti* corpus; quod de Christianorum Trinitate dici nequit.

Creator, Factor, Karta, Kartāva, Srshtāva, Srshta.

Creatrix, Kartṛi.

Pater, Pitā, Tāta, *Gēnaca*. Latinis *genitor*.

Filius, Putra, Suta, Sunu, atmadja, tanaya.

Spiritus S. *Rūhātacutaiḥā*, est Syro-Chaldaicum, quo utuntur Christiani S. Thomae in Malabarica. Reliqui Indi Christiani usur-

pant Lusitanum *ESpirito Santo*; lingua enim Samscrdamica, utpote antiquissima, et lyurgiae Gentilium accommodata, casta et tuta expressione caret ad *Spiritum Sanctum* nuncupandum. *Spiritus* in genere vocatur *arūbi* vel *ashariri*; id est, ens incorporeum, vel ens sine forma, invisibile.

Notandum, quod in dialectis Indicis, ut *Indostana*, *Nagastica*, *Marāshtra*, *Tamulica*, et *Malabarica*, a Samscrdamica lingua dimanantibus, omnia vocabula hactenus a nobis allata, et afferenda, variè et corruptè scribantur et proferantur: sic *Deus* in his linguis provincialibus dicitur *Sarvèshor*, *Parmèshor*, *ishor*, *Tamburan*; pater *Bap*, *Bàva*, *Pid*; Trinitas lusitano vocabulo *Trindade*, creator *Karneval* &c.

Essentia, Tatvam, sansidhi, svayabhutvam, svabhàvam; omnia g.n.

Existentia, sal, satvam, satta, stiti.

Omnipotentia, Sarvavasham, sarvavallabham, sarvabhagam, 3. g.n.

Immensitas, sarvavyāpti, g. f.

Omniscientia, Sarvadjànam, g. n.

Aseitās, Svayabhutvam, svìgam, svayam, svìam, svayatvam, g.n.

Infinitas sine principio, anādjām.

Infinitas sine fine, anandjam, *anandam*. Germanis *unende*. Andā finis, ananda res sine fine.

Aeternitas, nityam, nityatvam.

Immutabilitas, nirvicāratvam.

Invisibiltas, adrshyam, agōciaram, pradīndriam.

Incomparabilitas, anaupamyam.

Indefinitas, abaritschēdyam.

N.B. Abjice ab his nominibus substantivis ultimam litteram *m*, et fient adjectiva: sic dicitur *abaritschēdi* indefinitus, *anupama* incomparabilis, *adrshya* invisibilis, *acchanda* indivisibilis, *nitya* aeternus, *ananta* infinitus, *sarvadjña*, seu *sarvagna* omniscius, *sarvavasha* omnipotens, *ashariri*, *arūbi*, *ananga* incorporeus &c.

Prima causa, nempe Deus, *adidārana*; causa universalis, *sarvavārāna*.

Ens per se existens, Svayambhu, tatvam.

Natura divina, Dēvasvabhāva, dēvasvadharmā, dēvasamsidhi.

Natura humana, Manusza svabhāva, martja svadharmā.
 Persona* divina, Dēvapēr, dēvapuruszam, dēvasviam, gen.net. (*)
 Personalitas, Adhōdhisthatvam, gen. n. Subjectum, idem.
 Dominus, Nātha, īshvara, īsha, nāyaca, svāmi, pāla.
 Dominus sui ipsius, a nullo dependens, svavasha, svatandri,
 svatschanda.
 Gubernator mundi, sarvaraksha, sarvapālica, trilōcapālica, sar-
 vaparipāla.
 Vindex, Shāsta, shastāva, shikshita.
 Proemiator, Rakshi, rakshitāva.
 Servator, idem, paripāla.
 Altissimus, Parābara; unde *Parābara vastu*, Ens sublimissimum,
 Deus.
 Sublimis, excelsus, Parama; unde *Paramēshvara*, excelsus do-
 minus, Deus.
 Omniscius, sarvadjna, seu romano more, Sarvagna, sarva-
 dōszadjna.
 Peccatorum vindex, Pātacashāsta.
 Peccata tollens, Pātacahāri, dōszahāri.
 Deipara, *Θεοτόκος*, Dēvagenanī, Dēvamāta, Dēvagenayitri,
 Dēvaprasū.
 Dei Mater, Dēvamāta.
 Virgo immaculata, Nirmalacanyacā, nishcalacanyā, pavitra
 canyāstri.
 Virgo, canyā, canyāvrtā, cumāri, canyāstri.
 Pura, purissima, Shudhā, pūda, pāvanī, pavitrā, samrztā,
 nirmalā.
 Virginitas, canyāvrtam, gen. neut.
 Thesaurus misericordiae, Carunānidhi, Carunābdi.

(*) Persona Malabarensibus est Pēr, Marāṣṭrīs Zann, Brahma-
 nis Furuzza. Unde quod Marāṣṭrice dicitur: Tec Deu tigham zannat
 Bap, Putra, Spirit-Sant, id est unus Deus in tribus personis, Pater,
 Filius, Spiritus Sanctus, hoc Samscrdamice reddendum est: Eca Sarv-
 shvara, tri purushtā, vel triven purushtā, Pitā, sūnu, punya Spi-
 ritus. Sic dices, ēca dēvatamidhi, vel ēca dēvarvārābhā, tri purushtā:
 una divina natura, tres personae. Spiritus Sanctus Samscrdamice ap-
 pellari potest Dēvatmā, id est, Spiritus, anima, flamen Dei, vel Dē-
 vagiṭva, i. e. Dei anima, seu spiritus vivificans.

Caelum; gloria, beatitudo aeterna, Mòksha, mucti, caivalyam, nirbàn.

Beatus, sanctus, Punyavàn, mòkshavàsi, punyapadi, artschashista, bhagavàn.

Caelum materiale, *àgàrha*, *abhram*, *nabha*; unde Slavicum *nebo*, et Paguanum *niban*. *Paramandala* caelestis, excelsa regio; *Paralòga* alter mundus. (*) Caelum deliciarum ethnicis est *Svargga*, *nàga*, *tridiva*, *tridashàlaya*, *suralòga*, om. gen. masc.

Angelus, *sumanassa*, *arùbi*, *nirùbi*.

Nuntius, ദൂതർ *Dùda*. Legatus *prèizya*.

Propheta, ദിർഗ്ഗദർശി *dirggahadarshi*, *dùradarshi*, longe videns.

Apostolus, *Dèvadùda* seu *Dèvadùta* cum littera *t. leni*, *Divinus Nuntius*.

Duodecim Apostoli, *Dvâdashadutà*: cum ultima *a* littera longa.

Martyr, *Vèdasàkshi*, *sahatà*.

(*) Centum et amplius orationes dominicales in Indicis dialectis, id est, in idiomate Dèvanagarico, Guzaratico, Bengalico, Goano, Marashtico, Telugico, Balabandico, Canarico, Tamulico, Malabarico, in unum acervum congestas exhibet auctor libri Germanici: *Orientalisch und occidentalischer Sprachmeister*, Leipzig, 1748. Alias, et quidem meliori *aspèctum*, refert Relandus. Ille primus pag. 128. in *Appendice* improbè et indoctè inter *Coeli* nomina collocat *Weikuntam*, *Weikuntha*, *Sergo*, *Surga*, *Svargastala*; quae proculdubio gentilièam seu ethnicam caeli significationem involvunt, et ab oratione Dominica exulare debent. *Weikunta* est propriè illud caelum, quod incolit deus *Vishnu* cum sua uxore *Mâ* seu *Lakshmi*. *Svargga* est illud caelum, in quo versantur gentiliùm dii minores, qui hinc inde ascendunt et descendunt in hanc terram nostram. Utrumque nomen affert *Amarasinha* sect. 1. in *Svargga vargga* seu in classe nominum ad *Caelos* spectantium. Tanta fuit hominum Europaeorum, qui primi Indiam attigèrè, linguae Samscrdamicæ imperitia, ut profana pro sacris, praerancida pro puris novis christianis obtruserint. Utinam aliquando Christi praecones hujus linguae studio diligentius incumbant, atque majorum errores corrigere, et evellere valeant.

Evangelii scriptor, sacer scriptor, പുത്തലക്കുട്ടി Punya lè-
khaca, punyatschitracar.

Sacra Scriptura, Dēvapustaca, cum litera c. leni, et non du-
ra. Dēvalēcchā, idem *punyalēcchanam*, idem.

Litera, scriptura, lipi, akshara.

Res scripta, lēcchita.

Infernus, Naraca, ducchālaya g. m., durggati gen. fem., ni-
raya, gen. masc.

Damnati, Prēta, naracavāsa, naracagentu, gen. masc.

Inferni tormenta, et cruciatus, krasztam, krtscitam, ābhilam,
pidhā, bādhdā, duccham, yātana. Ex his pidhā, bādhdā,
yātana sunt gen. fem., alia gen. neut.

Miraculum, vismayam, albutam, pratyaksham, tria gen. neut.

SECTION II.

De Diis Falsis, De Ethnicis, et eorum Sacrificiis :

Trinitas Indica, Trimūrti, Tetrādaya.

പ്രഹു De^{us} Brahma, rerum creator, nuncupatur ātmabhu
anima rerum existentium, vel anima existens; *suragēzta* So-
lis frater; *Pitāmaha* avus seu magnus pater, nempe senior
inter Deos; *svayambhu* per se existens, *Tschaturānana*, qua-
tuor vultuum deus; *Dhāta* pater, *virintscha* ubique exten-
sus; *Srszta* creator, *pradjapadi* generationum, foetuum do-
minus, *vedhā* legislator, legifer; *vidhi*, fatum, seu fati deus,
&c., quae nomina omnia sunt *Brahmae* dei attributa, quibus
ille describitur, et sub quibus ab Ethnicis colitur.

വിഷ്ണു Vishnu, vocatur *krishna* niger; *vēshava* crinitus; *nā-
rāyana* aquis innatans, aquarum motor, item, deus in ho-
minem incarnatus, seu qui ad homines descendit: ex *nar*,
et *āyana* compositum; *mādhava* deae *mā*, quae est *lakshmi*,
maritus; *pundarikāksha* nymphaeae, flori aquatico, similes
oculos habens; *pitāmbara* flavi coloris vestem gerens; *Gōvin-
da*, vacca pascens in silvis; *Tschacruāni* circulum seu rotu-

lam in manibus gestans; *Tschaturbhudja*, 4. manus habens &c.
Haec omnia unius deitatis nomina sunt, et rerum humanarum *Conseruatorem* apud Ethnicos indicant.

ॐ Shiva, tertius Trinitatis deus, dicitur *mahadēva*, magnus deus; *mahēshvara* magnus dominus; *Shūli* tridentifer; *Rudra*, destruendo res humanas flere faciens; *Ugra* igneus, atrox; *Ghirisha* montium dominus; *tchandrashēghara* Lunae bajulus; *pashupadi* vaccae maritus vel dominus, item bovi insidens, *pashu* enim et bovem et vaccam significat. *Hara* destructor, *bhīma* horribilis; *Gangadhara* gangem caelestem, rorem caelestem in capite gerens; *Umāpadi* dominae, nempe deae *Pārvatī* maritus. Omnium rerum destructor esse creditur: ex his vero attributis dignoscitur, eum et generare et destruere; quare sub his duabus formis icones et statuae illius in India exhibentur.

Vide horum nominum, seu attributorum luculentam explicacionem in *Systemate Brahmanico*, M. Borgiani a me in lucem prolato Romae anno 1791. pag. 7. *Mythologia*, usque ad pag. 91. Cave quam maxime, ne vagas et obscuras sive Indorum linguae Samscrdamicae peritia destitutorum, sive Europaeorum ineptas de diis Indicis narrationes suscipias; hi enim, ut recte asserit Anquetil du Perron (Voy. aux Indes p. lxxxv.), plerumque *ils s'en tiennent au simple témoignage d'un Dobachi* (Dvibāshi, *interpres*, seu duorum idiomatum peritus), *d'un Pion, qui, pour ne pas rester court, leur* (Europaeis) *explique en mauvais Portugais, des Myseries, qu'il connoit à peine, et que ses Prêtres ne pourroient rendre que difficilement dans la Langue du Pays*. Ex paginis *Systematis Brahmanici*, a me supra memoratis, dilucide perspicies, attributa eorum a me jam relata eorum statuis, et simulachris perfectissime convenire, atque in his summam publici Indiani cultus consistere. Excellentem synopsis ex *Systemate* nostro Brahmanico extractam de diis Indicis, eorumque cultu publico tradit vir apprime doctus *Joannes Fridericus Kleuker*, Professor Kiloniensis, in libro Germanico inscripto: *Abhandlungen über die Geschichte und Alterthümer, die Künste,*

Wissenschaften und Literatur Asiens. Vierter Band, Riga 1797. pag. 33., et seqq., cum tabulis aeri incisis.

ब्रह्मवती *Bhāvānī*, creatrix, existentiam dans, a *bhāvati* existit, est dea *Natura*, Trinitatis Indicae mater, ab Indis, Tataris, et Sinensibus hodieum sub figura deae feminae culta. Vide librum inscriptum: *Viaggio alle Indie Orientali, umiliato alla Santità di N. S. Papa Pio Sesto P. M.*, Roma 1796., pag. 277. Eadem dea nuncupatur etiam *Aditi* prima dea; *Adibhāvānī* prima genitrix, *Adishacti* prima potentia, primaria vis; *Mahāmāya* magna *Māya*, illusionis dea; *Mahēshvārī* magna domina; et haec diversa est a *Pārvatī* seu Graeca *Diana*. Confer *Amarasinha*, Sectio prima de Caelo, Romae 1798., pag. 36., 37.

Pārvatī, id est, *montium domina*, Romanorum *Diana*; nuncupatur etiam *Kartāyini* operatrix, creatrix; *Heymavātī* frigida, humida, nempe *Luna*; *Abarna* pluvia, pluens; *Durgā* fortis, atrox; *Cīandhīcā* vilis, obstetrix, seu *Lucina*; *Kālī* nigra, dum Terrae suum lumen negat; *Aambhīcā* mater, &c. Conjux est dei *Shiva*. Statua seu simulachrum illius ab Indis maximo ritu in mare, aut flumen fertur, et lavatur.

लक्ष्मी *Lakṣmī* pulchra, venusta, nempe *Venus* terrigena; eadem est *Lōgamātā* mundi mater, seu *Vesta* Romana; *Padmālaya* in loto seu nymphaea sedens; *Shrī* beata, felix, *Ops* dea; *Indrā* sensualis, voluptuosa; *Mā* magna mater, *man-galadēvatā* felicitatis dea, nempe *Terra* productrix rerum ad beatam hominis vitam conferentium; *Lōgagenanī* mundi, vel hominum procreatrix aut genitrix; causa nempe generationum, quibus *Venus* praesidet. Uxor est dei *Vishnu*.

सरस्वती *Sarasvatī* harmoniae domina, ex *Sarasa* gustus, harmonia, et *Vatī* domina; *Bhārātī* historiae dea, a *Bhārata* historia vetus Indiae; *Bhārīsha* lingua, idioma, forma, eloquentia, dea nempe eloquentiae, linguae praeses; *Gūt*, dea dictionis, a *Gūt* vox, verbum, dictio; *Vakrāvānī* linguam, vocem regens.

വിനായകർ *Vināyaka* magnus dominus, magnus rex, nomen est dei *Gaṇeśha*, seu *Jani* Romani; ab Indis Coromandensis vulgò *Puleyar* dicti. *Gannabati* vel *Ganēśha*, nummorum deus, item coetuum et congregationem dominus, a *Ganna* numerus, vel hominum congregatio, quibus hic deus praesidet, praesertim si doctae sunt aut domesticae: quare domorum custos et scholarum Magister esse dicitur. *Vikhnarāgia* obstaculorum rex, quia ad res perficiendas et negotia pertractanda obstacula ponit, aut tollit, aperit, claudit, ligat et solvit: *Claviger*, nempe *Ianus* Romanorum. *Egadanda* unius elephantini dentis deus; *Lambōdara* vasti ventris deus; *Gagiānana* Elephantini vultus deus. Vide *Syst. Brahmanicum* pag. 170., et seqq.

ബുദ്ധർ *Budha*, Mercurius, a *budhi* mens, intellectus, *Budha* seu insigni mente et intellectu praeditus deus nuncupatur. Idem est *Sugada* celer viator, cursor; *Shramana* diligens, industrius; *advajavādi* disertissimus, in eloquentia et veritate nemini secundus; *Shāstāmuni* censor, iudex; *Munindra* Hesychastarum, contemplatorum apex et director. De hoc numine in India, Ava, Pegu, Siam, Tibeto, Sinis, et in ipsa insula Jappan hodie cultus scriptores infinita prodiderunt. Eorum opiniones examinat et carminat D. Kleuker tom. II., §. II., pag. 11. in opere a nobis supra laudato, ubi D. Jones Angli, P. Georgi, P. Couplet, D. De Guignes et Bailly sententiam de hoc celebri deo adducit. Nobis certum et exploratum est, *Budham*, non historicum aut humanum, sed mythologicum et allegoricum Ens esse, et quidem; ut *Amarasinha* eum describit, *Mercurium* seu *Hermam* censeri debere.

ശ്രീരാമർ *Shrirāma* junior *Bachus* Indicus. Vocatur etiam *Balabhadra* insignis fortitudinis deus; *Rāma* formosus, item *niger*, nigredo enim indis formositas est. *Cāmapāla* desideriorum deus, a *cāma* concupiscentia, appetitus, desiderium, et *pāla* rex, rector. *Halāyudha*, yudha pugnator, *halā* tumultus, vox tumultuaria ex vini potu. *Rōhinīya* ex stella

Rôhini natus, Tâlânca tripudiantium deus, &c.

കൃഷ്ണൻ Krshna, niger deus, Apollo Indicus; Kêshava crinitus, insignem comam gerens; Gôvinda pastor vaccarum; Dêvaguinandana Dêvagai deae filius. Hoc numen ex aliqua analogia nominis aliqui Christum esse arbitrati sunt, qui a Manichaeis in India annuntiatus, et ibidem fabularum velamentis contextus *Krshna* dictus fuerit. Papae, quam bonum hoc odorem habet! *Amarasinha*, qui uno fere seculo ante Christum natum vixit, *Krshnae* Indici dei nomen in suo Dictionario cum mox dictis attributis inter nomina dei *Vishnu* affert. Quomodo ergo Christus *Krshna* esse, aut dici potest, qui *Amarasinhae* aevo nondum natus fuerat? Proferant hi Doctores miracula, prophetias, evangelia, libros Indicis linguis conscriptos, qui *Krshnam* Christum Servatorem esse affirmant. Ubi natus? ubi educatus est *Krshna*? Quinam ejus discipuli? quinam sunt ejus miraculorum testes? Non vagas et putidas vulgi fabulas, easque recentes, non amphibolias hic afferant, sed argumenta certi valoris. Idiotas aliquos Indos, et suae, et Christianae religionis imperitos, subinde *Krshnam* pro *Christo*, et vice versa accipere potuisse non nego, at hominem Europaeum hoc arbitrari posse valde miror. Monere hoc oportuit Missionarios, quorum commodo hic noster labor desudat, ne vanis Indorum fabellis seducantur et errent, nam et mihi Brahman quidam suadere voluit, *Krshnam* suum esse nostrum *Christum*, adeoque Christianam religionem in praecipuo mysteriorum capite, quod Christi Domini incarnatio est, convenire; ac proinde sibi amplectendam haud esse, sed suam sibi sufficere. *Krshnae* dei apparitio in hoc mundo, tantopere ab Indis decantata, est pura mythica *Śaṣṭakṣī*, graecorum deorum *Theophaniis* similis, Christi autem Domini incarnatio vera est Divinae cum humana natura unio, prophetiis, miraculis, testibus, morte et resurrectione, Martyrum certaminibus, admirabili fidei propagatione suffulta.

കടവ്കെ യുക്തം Cârigneia, a Cârtea Pleyades *Pleyadicus* nuncupatur, has enim stellas *Pârvaṭi* seu Luna lascivo amore

complexa, *Shiva* suo marito absente, hunc deum genuisse dicitur. Alii credunt *Ursae* minoris alumnus esse. *Mahârâna*, exercitus caelestis dux, imperator. *Shavagianma* sagittifer. *Shadhâna*, sex vultuum deus, a *Shad* sex, et *âna* vultus. *Scanda* celer, velox in caelesti exercitu lustrando, a *scandana* celeritas. *Sâdâc* nempe veterum Persarum, et Scytharum, quem *Herculem* dixere. Vide *Systema Brahmanicum* pag. 190., et seqq.

Hi sunt majores Indorum Dii, quorum mythologicam descriptionem heic tradere oportuit, ut Missionarij eos ritè distinguant, et Ethnicos ab eorum cultu placidis argumentis deducere possint; quomodo enim eos idololatriae arguent, si ipsi mythologiam, cultus publici abdita, nominum sen sacrorum attributorum significationem, errores denique Indicae gentis ignorant? Legi meretur de *Trinitate Indica* Dissertatio Academica C. Genberg Londini Gothorum edita anno 1797, quam ideo hic commemoro, quod circa eam *Trinitatem* insanas, et heterodoxas opiniones jactare ego ipse audiverim aliquos eruditos ineruditos.

Ethnicus, Gentilis, *Kâvya* a *kâvyam* poesis; *bimbasêvi* idolorum cultor; *adjnâni* verae sapientiae expertus.

Idolum, simulacrum. *Bimba*, pradima, dēvam, dēvata. Vulgò idolum quodcumque dicitur *Bhagavân*, et idolum femina *Bhagavatî*, unde corruptum illud ab Europaeis *Pagodi*; sed haec duo vocabula proprie conveniunt deo *Shiva* et *Vishnu*, *Bhagavatî* autem soli attribuitur deae *Pârvatî*.

Idololatria, *Bimbarâdahanam*, *bimbasêvâ*.

Templum, fanum, *Kshêtram*, *Vihâram*, *Dêvâleyam*, *Tschêityam*. Om. g. n.

Yâgam, in aliquibus dialectis *yâg*, *yâga*, sacrificium diis oblatum.

Homa, sacrificium ignis. *Aghnihôtram*, idem.

Sôma, sacrificium lunae oblatum.

Sacrificium in genere, *pudjâ*, *artscha*, *-namasyâ*, *apacita*, *saparya*, *ahana*. Omnia sunt gen. fem.

Donium, oblatio diis facta, *dânam*, *vihâbitam*, *utsardjanam*, *vishrânanam*, *vitaram*, *sparshanam*, om. gen. neut. *Tjâga* gen. masc.

Prostratio ante idola, abhivādyam, pādagrahanam, abhivādanam. 3. gen. n.

Sacerdos Solis, Jashti, yadjamān, ādēdaszta. 3. g. m.

Sacerdos Solis, qui jam ipse sacrificavit, ut agens praecepius, Sthapadi, Ghiszpadiszā, brahaspadi, yaszta, yadjamān.

Magnus sacerdos, qui jam omnia sacrificia peregit, sarvavēda, sahyena, iszta, yāga, sarvasvadakshina. Om. g. m.

Sacerdos Lunae, Sōmavadi, dikshita.

Sacerdos Lunae, qui liquorem bibit ex herbis Lunae dicatis expressum. Sōmavithi, Sōmapa.

Sacrificium florum, archyapūdjā. Sacrificium larvis nocturnis factum, ball.

Sacrificium Peregrinorum, Adithipūdjā.

SECTION III.

De Caelo, Firmamento, Astris, Elementis, et Temporibus.

Mundus, κόσμος, Sarvalōgam, visztavatrayam, gegati, *Gem. fem. geguel gen. n. dyāvabhumī, rōdasi, divavrtthivjan, id est, caelum et terra simul sumpta.*

Orbis terrarum, bhulōgam g. n.; bhūvanam, g. n.; bhū, bhumi, dharanī, atschalā, sarvabhumī, *Om. g. fem.*

Caelum, ācāsham, paramandalam, mokshalōgam, 3. g. n.

Caelum Ethnicorum, in quo suos deos collocant, sva, svargga, nāca, tridiva, trideshālaya, suralōga, 5. gen. masc.

Firmamentum, dyō et dyū, 1. g. fem.; kham, viōma, puszara, nabha, antariksha.

Aer, abhram, marul, shvasana, vāta, nāga, samira, sparshana, anila, gegelprāna.

Notandum, multas ex his dictionibus metaphoricis, vel purē descriptivas esse, v. g. *shvasana* denotat elementum quod respiratur, tractum a *svāsam* respiratio, respitium; *Sparshana* elementum intangibile, a *sparsha* tactus, et *sparshana* actio tangendi; *gegelprāna* mundi anima, a *gegel* mundus, et *prāna* anima; et hoc ideo, quia aer mundum permeat. Ex his no-

minibus metaphoricis et descriptivis oritur illa abundantia et opulencia nominum in Samscrdamica lingua, sicut in Arabica; neque tamen ideo cum risu cavillari debet hanc Samscrdamici sermonis copiam Joannes R. Förster; quod agit in annotationibus ad meum *Itinerarium ad Indos*, edit. Berolin. anni 1798. pag. 310., ab se in linguam Germanicam cum jactura multorum capitum conversum. Nam dictiones illae Samscrdamicae descriptivae ex natura rei desumptae sunt, et alteri nomini applicari nequeunt, sed rei descriptae propriae sunt, usuque gentis semper inhaerent illi vocabulo naturali, cujus qualitatem describunt. An Graecorum *οὐρανία* ubique et semper naturam sequitur, et nihil assumit ab externo caractere rerum, quas nominat? Ceterum, hae descriptiones ex natura rei assumptae et in nomina translatae, satis commonstrant, linguam Samscrdamicam non solum poeticam, sed etiam philosophicam esse.

Caelites, *Divi* Indorum dicuntur *Amara*, immortales; *nirgiarā* non senescentes; *dēvā* dii, divi; *vibhūdā* maximī intellectus genii; *surā* lucidi; *sumanassā* bonae voluntatis genii.

Sol, *āditya*, *surya*, *āryamā*, *dvadeshātma*, (N.B.) duodecim caelestium signorum anima; *divācara*, *bhācara*, *ahastara*, *prabhācara*, *bhasvān*, *mahira*, *tarani*, *mitra*, *grēhapadi*, *bhānu*, *hamsa*. Om. gen. m.

Solis satelles, *sūryapārshyavārti*.

Solis lux, *pracāsha*, *djōta*, *ātāba*.

Solis radii, splendor, *rashmi*, *usra*, *kīrana*, *gabhasti*, *khri*, *bhānu*, *eāra*, *prabha*, *ruci*, *bhā*, *shavi*, *dipti*, *roci*.

Luna, *Tschandra seu Ciandra*, *himāmsu*, *ciandramā*, *vidhu*, *sudhāmshu*, *abgiā seu abdja*, *sōma*, *mr̥gāncā*. *Luna* Indis est *Lunus* et *Luna*; subinde gen. masc., alias feminini.

Lunae lumen, lux, *Tschandricā*, *Kaumudī*, *Giōtsna*, 3. g. fem.

Luna serena, *prasāda*, *teliva*, *prasanadā*.

Solis calor maximus, *nigman*, *tisnman*, *charam*, 3. g. n.

Solis calor moderatus, *Tōsznam*, *cavōsznam*, *mandōsznam*, *cadusznam*, 4. gen. n.

Nūpānā, *amāva*, *abāvsyā*, 2. g. fem.; *adarsha*, g. masc. Dicitur *adarsha*, seu vix visibilis dum oritur.

Plenilunium, pūrnimā, pūrnatschandra, paurnamāsi, 3. g. fem., pūrnapaksha, idem.

Spatium dierum 15. inter plenam et novam lunam (Indis olim unus mensis), *pakshāntau*, *pantschadashyau*. Mox supra diximus *pūrnāmāsi* pro plenilunio, *pūrna* plena, *māsi* luna, seu luna plena antiquis gentibus mensis unus.

Lunae mansiones, seu 27. constellationes, quas Luna suo cursu lustrat; 1. ashvadi, 2. bharani, 3. kārīka, 4. rōhini, 5. magaīra, 6. tiruvādica, 7. punarda, 8. aylya, 9. magha, 10. pura, 11. pūya, 12. uttara, 13. atta, 14. citra, 15. cio-ti seu tschoti, 16. vishāgga, 17. anila, 18. trketta, 19. mūla, 20. purāda, 21. uttarada, 22. tiruvonna, 23. avitta, 24. tschadēya seu ciadēya, 25. puraviruttādi, 26. uttaraviruttādi, 27. irabadi.

Planeta, *graham*; unde *grahapadi*, Sol, *dominus planetarum*. V. supra.

Jupiter, *bhaspadi*, *surācārya*, *guispadi*, *guru*, *giva*, *anghī-rasa*, *vaciaspadi*, *citrashicchandhigla*. Om. gen. masc.

Venus, *shucra*, *deityaguru*, *kāvya*, *ushana*, *bhārggava*, *cavi*, om. g. masc.

Mars, *Mangala*, *angāraca*, *cudja*, seu *cugia*, *lōhitānga*, *mahisuta*. Om. g. m.

Mercurius, *Rōhinēya*, *budha*, *saumya*, 3. g. m.

Saturnus, *Shani*, *sauri*, *sāmau*, *shaneijshvara*, *manda*, *pangu*, *kāla*, *shāyaputra*, *asita*. Om. g. masc.

NB. Hos quinque planetas Indi sibi ut venerabiles *Muni* sen haesycastas, ac sapientes repraesentant; ac illis, ut suis Doctoribus, plerasque artes, ac scientias attribuunt. Similis fuit Phoenicum Theologia. Vide Eusebium de *Præp. Evang.* c. x., et Seldenum de *Diis Syris*, edit. Lips. 1662. in *Proleg.* c. 3., p. 27. Hi sapientes silentiarii seu *Muni* solem comitantur, et adorant, atque ab illis veteres Indi et Phoenices, primi hominum, nomina indiderunt septem hebdomadae diebus. Οἱ περὶ Ζωροάστῃν καὶ Ἑσθασπ . . . ἀπ' αὐθιμῶν τῶν Πλανητῶν ἐν ἡβδομαδί τας ἡμέρας ἀνέλαβον, id est, qui Zoroastri et Hystaspis (Gushtasp) sectam amplexi sunt . . . a numero Planetarum dies in hebdomade repetebant. Vide Andr. Rivet de

Origine Sabbati cap. 5. *Gushtasp* autem Persidis rex totam suam Theologiam et astronomiae scientiam ab Indiae Brahmanibus hausit, quod apertis verbis docet *Ammianus Marcellinus* lib. 23., pag. 687. edit. Bas. Profecto, *Budhae* seu *Mercurii* Indicum nomen hoc ipsum demonstrat, nam cum Brahmanica astrorum scientia hoc nomen migravit in Tibetum, in Ava, Pegu, Siam, Sinas, ad Tataros boreales, quin ad ipsos veteres Germanos, qui *Gödamam* seu *Budham*, *Wod*, *Ouden*, *Godan* appellant; quare ipsis *Godansdag* est dies *Budhae* seu *Mercurii*, ut tradit *Schilterus* in suo *Glossario* tom. III., edit. Ulmens. 1728. (*)

Zodiaci signa, Mina pisces: Meda ovis: Idava taurus: mithuna unio, gemini: Carkidaca cancer: Sinha Leo: Canya virgo: Tula libra: Urshvica scorpio: Dhahu, vel Dhanuva arcus: Macara Balena: Cumbha vas aquae, amphora.

NB. Non est hic locus demonstrandi, *Libram* seu *Tulā* signum in Zodiaco Indico vel ab ipsa sui primaeva inventionē stetisse: atque ad Indos ex schola Alexandrina haud-

(*) Res est scitu digna, in Phoenicam theologia solem *μῦν* *μῦν* *μῦν* *μῦν* nuncupari, reliquos vero planetas nutum ejus, velut Domini cujusdam, observare. Apud Aegyptios dodecatemoria signiferi *Sei Budais* seu dii consiliarii, planetae autem *ἡλίου*, hoc est, *lietores*, qui accensi solis consistorio adstent, censebantur. Graecis astra ad sonum tibiae Apollinis choreas ducere videbantur: *dantes des corps cillester*. Vilesis Seldeni *Syntagma* II. de *Diis Syris*, Proleg. cap. 3. pag. 27. edit. Lips. 1662., et *Inscription Grecque tirée de la Maison, qu'avait habité Pétre*, in quam D. D'Anse de Villotien, Institui scientiarum Galliae decus et ornamentum, pag. 33. edit. Massil. recte animadvertit: hanc theologiam priscis Graecis communem fuisse, eamque in *Synesii* hymnis luculenter descriptam esse. Indis planetae, Soli maximo deo adstantes *Muni* seu poenitentes, doctores, consiliarii sunt, qui suos discipulos habent, et artes, atque scientias edocent. Quamobrem *Amarasinha* Jovem planetam *guru* seu magistrum, *guispati*, et *vatschupati*, id est, verborum seu loquelae praeceptorum, Venerem planetam *cavi* seu poetam, Mercurium *shasta muni* seu censorem nuncupat. In celebri poemate, *Dévayāncatha* inscripto, Jovis et Veneris discipuli persaepe invicem concertantes describuntur. Quapropter hac de re admoneendum esse censeo Lectorem nostrum, ne ad tam insolita dogmata et vocabula animum illius, praeae gentium theologiae ignarum, stupor et admiratio invadat.

quaquam perlatum fuisse . Hoc forsitan alibi praestabo . Interea certum manet, *Librae* signum seculo I. ante C.N. ab *Amarasinha* inter Zodiaci signa recenseri . Ejusdem signi meminit liber Indicus *Ratnamāla* inscriptus . Duodecim capita gerens equus exhibet Solem in nonnullis monumentis Indicis, in quibus utique comprehenditur *Libra* i secus equus haberet capita undecim, ut undecim fuere signa in Zodiaco graeco et romano .

Zodiaci signum dicitur *Rāshi* .

Zodiacus, *Rāshitschakra* . Duodecim signa, *dvādesharāshi* .

Caput et cauda draconis, *Rāhukēdu*, tama, svarbhānu, vidhantuda, 4. g. masc.

Stella, astrum, nakshatra, iruksham, bham, taram, 4. g. n., udubhā, tāraca, 2. g. fem.

Nativitas stellae, rāshina, udaya, laghna, 3. g. neut.

Lucifer, stella mātut., uszāpadi, anirudha, brahmasu, irszaketu, 4. g. masc.

Auriga solis, aruna, sārathi, mātali, yantā, 4. g. masc.

Ursa minor, 7. stellae polares, *Saptarishaya* . Stellae sunt : angirā, vasizta, pulasya, pulaha, bhrgu, citrashiccandhina, mariciatrimucchā .

Aurora, Uszacālam, pratyūsha, aharmuccham, kālyam, uszam, prabhatam : omnia gen. neut., excepto secundo, quod est gen. fem.

Dies, Khasra, g. m., dinam, aham, divasam, 3. g. n., vāsara, divasi .

Crepusculum, Astamaya, dinānda, 2. g. m., *Sayam*, quod est indeclinabile . Sandhyā g. fem., pitruprasā, prāhna, pūrvasandhya .

Nox, rātri, sharvari, nishā, nishiphini, triyāma, kshanadā, kshatā, vibhāvari, tamasvini, ragiani, yāmini, timi . Om. gen. fem.

Nox lucida, djōtsi, tschandricāyāmbatā, 2. g. f.

Nox obscura, Tamisrā, Tamisi, 2. g. fem.

Media Nox, ardharātri, nishipha .

Tenebrae, andhacāra, g. f., dhvāntam, tamisram, tamiram, tama, g. n.

Elementum, bhutam g. n.

Nubes, mēccham, abhram, g. n., vārivāha, gīaladhara, vārida, chana, gimuda, mudira, g. m.

Pluvia, vrszti, g. fem., vrszam, g. n.

Pluvia magna, dhārā, samvāt, āsara, 3. g. m.

Frigus, shidam, himam, shidalam, shishiram, suszinam, 5. gen. neut.

Calor, Usznam, g. n., Santāba, sadjvara, 1. g. m.

Ignis, aghni, vahni, barhi, shuszma, pāvaca, anala, rōhitāshva.

Aqua, nir, gelam, vā, vāri, salilam, camalam, vaya, kīlīla, amrdam, givanam, arnam, tōyam, shāmbaram, pani, feminina et neutra.

Tonitru, stanitam, gargiram, mēgghanirchōszam, residam, 4. gen. neut.

Fulgur, tschamba, tschadahrdā, kshanaprabhā, tadil, vidjūt, tschantschalā, gen. fem.

Fulmen, idi, spurgiathu, vadjra, niszpēsza, 3. g. m.

Eclipsis, grehanam. *Sūryagrehanam* eclipsis Solis.

Oriens, prāci, pūrvā.

Occidens, pratici, pashvimā.

Septentrio, utara, udici.

Meridies, avāci, dakshinā.

Annus, samvatsara, vatsara, abda, 3. gen. m. 3. hāryana, shāral, sama, 3. g. f., sed hoc ultimum in solo plurali usurpatur.

Mensis, *māsam*, a *māsi* luna. Radix est *mās* mensura, a *māsi* luna desumpta; unde etiam germanis *moos*, *mesen*, mensurae vocabula sunt, quia Luna suo cursu tempora metitur, et in certam *mensuram* redigit. Romanis etiam Mensis a mensura Lunae est. Annus solaris incipit in Ariete, hinc primus Mensis *Mēdamāsam*, 1. *Idavamāsam*, 3. *Mithunamāsam* &c. Vide de anno Lunari et Solari Indico Waltheri Missionarii Dani Doctrinam temporum Indicam, R. P. Joseph Beschi Grammaticam Tamulicam, Bayllii Astronomiam Indicam, librum inscriptum *Asiatick Researches*, rom. II., §. xv., p. 225. seqq., et in meo Itinerario Indico, part. II., Cap. IX. Di-

visione del Tempo, Feste, e Calendario degl' Indiani.

Hebdomadae dies, *ādityadinam* vel *sūryadiwasi* dies Solis; *Sōmadinam* dies Lunae; *Mangaladinam* vel *Māngaladiwasi* dies Martis; *Budhadinam* Mercurii dies; *Brhaipadidinam* dies Jovis; *Uthanadinam* vel *Shucradinam* dies Veneris; *Shanidinam* dies Saturni. In lingua Tamulica, Talenganica, Mahārāshtrica, aliisque Indicis dialectis idem ordo et nomenclatura, excepto, quod loco *dinam* dies, dicant vel *vār*, vel *kelami*, vel *āshitscha*, vel *diwasi*, quod idem est, nempe *Sōmavār* vel *Sōmanāl* dies Luni seu Lunae &c. (*)

Dies mensis Lunariorum numerantur ut apud Graecos, v. g.

1 *Νοτιάνα*, *amāva*, vel *vāva*, Novilunium.

2 *Δευτέρα*, Indis *Prathama*, id est, *dies primus*, Novilunium enim et Plenilunium tamquam revolutionis capita a numero excludunt, et ut festos dies habent.

3 *Τρίτη*, *Dvidia*, id est, *dies secundus*.

4 *Τετάρτη*, *Tridia*, *dies tertius*.

5 *Παρασκευή*, *Tschadrti*, *dies quartus*.

6 *Ἑκτὴ*, *Pantschami*, *dies quintus*.

7 *Ἑβδόμη*, *Shashti*, *dies sextus*.

8 *Ὀγδοὴ*, *Saptami*, *dies septimus*.

9 *Ἐνάτη*, *Ashtami*, *dies octavus*.

10 *Δεκάτη*, *Navami*, *dies nonus*.

11 *Πρώτη*, *Deshami*, *dies decimus*.

12 *Δεύτερη*, *Ecādeshi*, *dies undecimus*.

13 *Τρίτη*, *Dvādeshi*, *dies duodecimus*.

14 *Τετάρτη*, *Treyodeshi*, *dies decimus tertius*.

15 *Πεντάτη*, *Pūrṇimā* vel *Pūrṇamāsi*, Luna plena.

Elapsis hisce 15 diebus, iterum incipiunt numerare ut supra diximus, nempe *prathama*, *dvidia*, *tridia*, &c.

Hora, *Shalkshana*, *nāli*, *nālica*.

(*) Similis ordo et nomenclatura obtinet in regno *Candia* in insula *Ceylan*, seu *Sinhaladipa*, in qua adhuc primaevis Samscrāmicis sermonis luculenta vestigia supersunt; neque vero mirari debuit *Robertus Percival*, eum sermonem arabicis dictionibus scatere; nam Arabes primi fuere, qui cum Ceylāensibus commercia exercuere. Vide *Persival's Reisen Auf Der Insel Ceylan*, Wien, 1804. pag. 217.

Momentum, Kshanam.

Saeculum, Yuga, vel yugam.

Saeculum aureum, Indis saeculum justitiae et veritatis *Satyayuga*, a *Satya* justitia, veritas.

Saeculum argenteum, Indis *Tredayuga*.

Saeculum aereum, *Dvābarayuga*.

Saeculum ferreum, *Caliyuga*.

Periodus anomalistica annorum 4320000000. dicitur *Calpa*.

SECTION IV.

De Terra Habitata, Ejusque Partibus, Regnis, Urbibus, Aedificiis.

Terra, orbis terrarum, vide supra sect. III.

Terra, bhūmi, bhū, sthīrā, dharā, kshōṇi, mēdini, ūrvī, dhārāni, dharitrī, anandā, avanī, kshamā, vasundharā &c. Om. g. fem. Summuntur pro terra habitata, pro patria, pro terra elemento absolute. Sed criterio opus est.

Terra, lutum, seu elementum terrae, Mrl, vel Mrl, murtīca, gen. fem.

Locus, Schalam, sthānam, vel sthān.

Patria, ūr, dēsha, vishaya, ṇāda, ubavartana, grāmam. *Terroritorium*, idem.

Regio, Mandala, dēsha, disha, cucubha.

Regnum, Rādjām, nīvrta, genapada, rādjitam.

Via, Mārgga, panthā, addvā, gen. masc., ayanam, gen. neut. padavi, srti, &c.

Via adversa, Dhanva, g. m., dutmārgga, vartmadurgamam, g. n.; cāndāra, gen. masc.

Via erronea, apanthā, g. m., abayānam g. n., amārgga, idem.

Via bona, atipantha, salpatha, supanta, 3. g. m.

Urbs regiā, rādjadhāni, pur, puri, nagari, 4. g. fem., patna, vet patanam, padabhēdanam, sthāniam, 3. g. n., nigama, gen. masc.

Civis, nagarivasi. — regionis, provinciae incola, dēshavāsi.

Incola Brahmanici districtus, grāmāni.

Regni limites, rāḍjamānda, sīma.

Territorii fines, grāmanta, g. masc.

Mons, parva, shicchari, ahāryā, adhara, ghiri, adri.

Sylva, adavi, aranyam, vipanam, cānanam, gahanam, vanam, 5. gen. neut.

Arbor, vrksha, mahiruha, shacchi, taru, cuha, cudja, sāla, palāshi.

Lapis, pāsānam g. n., prastare, grāva, ubala, 3. g. m., shila, gen. fem. nrszatta, g. fem.

Apex v. g. arboris, mōntis, &c., Shicaram, shrengam, 2. gen. neut., cūda, gen. fem.

Truncus, Sthānu, g. f., stūlam, g. n., dhruva, shancu, g. m. Folium, patram, palāsham, shadanam, dalam, O. g. n.

Flos, Puszpam, prasūnam, cusumam, 3. gen. n., sumanasa, gen. masc.

Palus, lacus, nadvān, nadhvalam, nīrsthalam, id est, locus aquis plenus.

Fluvius, nadi, sarī, tarangani, tadini, sheivalini, hrdini, dhuni.

Domus, greham, gheham, bhavanam, ubavasitam, satma, ni-shāntam, mandiram, grehā, sadanam; ālaya, vāsā 2. gen. masc., shālā, sabhā, g. fem.

Murus, prācāra, varana, sala, 3. g. m. cudhyam, g. n.

Aula regia, rāḍjabhavana, kshetram, madam, 3. g. n., Dēva-bhubhujā, prāsāda, g. f.

Aula reginae et regaliū mulierum, antragraham, avarōdhanam, 2. g. n., shudhānda, avarōdha, 2. g. m.

Aula publica, basilica, aedes publicae, mandhāḇa g. fem., genāshreya, g. m., ambalam, g. n.

Aula sacrificii, aedes sacrae in quibus sacrificia peraguntur, yā-gashāla, satrashāla 2. g. f., pradishraya g. m.

Museum, aula studiorum, vidyagreha, g. n., mata, tschatrāḍi-nilaya 2. g. m.

Officina artificis, āla, shilpishālā 2. g. f., āvēshanam g. n.

Aula, atrium, Italis Sāla, dom quadrata est, tschatursālā g. f., idem, sadjavanam 2. g. n.

Stabulum equestre, mandurā, vāgishālā, 2. g. f.

Stabulum bovinum, Gōsztam, gōsztānacam, 2. g. n., āmbādi.

Culina, patschacashàlā , patschacagrehā , 1. fem. gen., pàcva-
sthānam, gen. neut.

Coquus, Patschica.

Res cocta, patschitam, pakvam.

Porta, dvār g. f., dvāram g. n., pradihar g. m.

Contignatio superior, solarium, harmiyādi, g. masc., mālīcā;
dhanināmvāsa, 2. g. f.

Puteus domesticus, probā, pānīashālica, 2. g. f.

Castellum, municipium, propugnaculum, 'durggam, durggālā-
yam. 2. g. n., kōtta.

Domus Brahmanum, bhavanām, graham, vāsam. 3. gen. neut.
manā, illam.

Tugurium ex ramis et foliis, pargraham, purā.

Lavatorium, balneum, snānagraham, gandūszashāla, shudhānta.

Domus partus, cubiculum separatum ab aede, sūtīcagraham,
arīstam.

Tugurium hominum infimae classis, vakanam, tschāla.

Aedes aerarii, domus monetaria, camittagraham.

Antrum, spelunca, cūharam, guhā.

Aedes sehorioriae, locus consilii, mantrashāla, sabhā, samadjā,
samiti, āsthānam.

Dominus domus, grehasta.

Ecclesia Christiana, pallī, dēvālaya, sarvēshvaraprasādam.

Templum gentilium, kshētram, tscheitjam, dēvavāsam, trīkoil.

SECTION V.

De Igne et Aqua.

Ignis, aghni, vahni, shusma, barhi, anala, pāvaca, vāyu-
succha.

Ignis marinus, ignis in aquis, aurvā, bādhva, bādhavanala,
samudraghni.

Calor, usznam, santāba, sadjvara 2. g. m.

Fulmen, vadjram, culisham, shamba, damboli, svaru 3. g. m.

Fumus, dhūma, taril, mēggavāhi, 3. g. m.

Nubes, vide supra.

- Lux, prabhà, dipti, rōci, pracàsha, vjōta.
 Calor maximus, tigmam, tisnam, kharam, 3. g. n.
 Flamma, djvālā, aghnishacca, 2. g. fem., artschi, hēti, shic-
 chā, 3. gen. fem.
 Sacrificium ignis, āghnihōtram, hōma.
 Aqua, vide sect. III., item, *ambu, ambassa.*
 Puteus, v. sect. IV.
 Amnis, v. sect. III.
 Mare, ambudhi, samudra, abdhi, ācubāra, pāravāra, udadhi,
 ārna, sindhu, sāgara.
 Gutta aquae, vrszanti, g. n., vrszitam, idem.
 Pluvia, vide in sect. III.
 Lutum, പകുളം g. f., കുമ്പളം g. m., തിരുവല്ലം g. m.
 Navis നൗ nau, തരനി tarani, തരി tari.
 Piscator, kaivarta, dāsha, dhivara, 3. g. m.
 Hamus, ānaya, g. m., djālam seu giālam, g. n.
 Piscis, mīna, malsya, pūphura, andhagia, visāra, shaculī,
 gen. masc.
 Sanguisuga, rāktabā, gelucāyā g. f.
 Rana, mandhūca, varshābhu, plava, shālūra, g. m.
 Flos Tāmara, seu nymphaea, patma, nalina, aravinda, ma-
 hōlphala, sahasrapatram, camalā, shatapatram, sārāsa, sara-
 siruham, rādhibam, puszcaram, pleraque g. n.
 Unda, tirā.
 Portus, alinuccham. Navis gubernator, kēvi.
 Aestus maris, vēli; aestus plemus, pūrnavēli.
 Diluvium, pralaya, kshaya, calpānta, samvarta, sarvalayam.
 Lacuna, Sarassa, cirā.

SECTIO VI.

De Animalibus, et Bestiis.

- Elephas, എലം, പരമം, കരി gadjam, vāranam, cari,
 danti, hasti, nāga.

Elephas fem., carinì, pidi.

Leo, ശിംഹം sinham, kēsati, hari, mrghendra, pantscha-sya, haryaksha, om. g. m.

Tigris വൃശ്ചികം vyācra, ദ്വീപരം dvīpana, 2. g. m.

Aper Silvestris, പരശുരം varāha, ശൃകരം śūcara, കൈരളം cōla, പെട്രി potri, കരി cari, കിടി kidti.

Simia കപി cabi, പ്ലാവം plavanga, മകടം markadta, shāyamrga, valimuccha, vānara, kisha, g. m.

Taurus, mahisha, lūlāya, vāha, cāsara, dviszal.

Equus, vāgi, khōdaca, viti, saptri, hāhā, turaca, ashwa, āva, gen. masc.

Vacca, gōva, pashu, gau, mahēij, usrā, mahā, shranghini; vacca alba ardjuni, vacca rubra rōhini, quae saepe peperit behusūti, parēsztacā g. f.

Bos, cāla, uksha, vrszabha, bhadra, gau, g. m.

Boum examen, grex, gavyā, gōtrā, 2. g. f.

Camelus, cramēlaca, uszra, maya, mahānga.

Capra alba, stamba, hāga, adja, hālaca, g. m.

Caper, Aries ruber, mendha, ura, urana, mēsza, vrszni.

Canis, caulēya, sārānēya, cucura, shunaca, bhaszaca, shvā, gen. masc.

Canis fem., saramā, shunī, 2. g. fem.

Funis ad liganda animalia, dāma, sandāma, g. n.

Lac, kshiram, dugdam, paya, g. n.

Butyrrum, ādjam, khrtam, havi, sarpi, g. n.

Butyrrum recens, navanitam, navōdhrtam, g. n.

Butyrrum vaccinum, gavīnam, hayam.

Lac acidulum, gōrasa, g. m., arisztam, g. n., dandhāhatam, cālasheyam.

Gallina domestica, Crcavācucu, cucuda, tāmratschuda, cala-pinca : g. masc.

Gallina Silvestris, tschāsza, kīkidibi, 2. g. m.

Columba, Pārābata, calarava, cabōta, g. m.

Pavo, majūra, bahīna, barhi, shighi, kēki, mēgghanāda, anulāsi, om. g. m.

Corvus, Kāka, carata, ariszta, balipuszta, sacrapradja, dvāmksha, ātmagōsza, g. m.

Avis in genere, Khaghē, vihangā, vihacā, vihāyasa, shacunti, shacuna, patri, patatri, pataca, patava, andhadja, nagaucā, vāgi, vikira, viviszacar, garutmanta, vitsanta, gen. masc. pleraque.

NB. Ex animalium vocabulis nunc allatis nullatenus argui potest, *Que les langues se formèrent d'abord par l'imitation du bruit de l'eau, du bruit des instrumens, qui la procurent*. Hoc satis ineptè nuper prodidit *Quatremere-Disjontal*, quem carminat Aloysius Bossi (*Osservazioni su i Puntti fondamentali* &c. Torino anno xi. §. xliii.) Nihil simile comparer in hac vetustissima lingua Samserdamica. *Camelus* dicitur *Cramēlaca*, nomen affine latino *Camelus*. Sexcenta sunt alia vocabula, quae cum Graecis et Latinis probe consentiunt. Existebat ergo olim aliqua lingua primitiva, his gentibus in stirpe communis, ex qua hae dictiones promanarunt. Ratio, fides, veritas unum primae-vum populum adstruunt, e manu Dei dilapsam et in diluvio servatam. Hos tres cardines, traditione omnium gentium suffultos, imaginariae situlae aquaticae, earumque strepitus in haurienda aqua, evertere nequeunt, ut veritati fabulas subrogare possint. Non tinnit, Mecastor, haec *taratantara* sitularum in auribus meis, ut ex ea linguarum originem deducere possim. At vero ex vocibus animalium, ex sono quem edunt, ex natura rerum innumera vocabula fluxisse, mihi certum, et exploratum est. Cur E. G. gallina silvestris in lingua Samserdamica *Kikidibi*, cur alia *cucuda*, et *creavācucu*, cur pavo *Kēki*, cur corvus *Kāka* nuncupatur, nisi quia hae aves similes voces edunt? Cedō, an *Kēki*, vel *Kāka* sonus situlae est aquam haurientis? Vide de linguarum Origine S. Augustini *de civ. Dei* lib. XVI., cap. XI.

Scorpio, vrshvica.

Shacal, *adibe* Lusitanis, krōšta, curunari, giambucam.

Serpens, sarpam, vizadhara, pradāca, bhudjanga, aghi, dīrg-
gavrsuta, tshakshushrava, cundall.

Serpens exuviis spoliatus, nirmucta, muctacantschuca, 2. g. m.

Venenum, garalam, vizam, 2. g. n., kshvēla, g. m.

Mustela *Mongus*, babbru.

Cervus, *Harinam*, qui maculis albis distinctus est in corpore
sparsis, vulgo *Pulliman*.

Dama, Ennam, vulgo *Kēzaman*.

Leopardus, dvlpi.

Cervus nigris virgulis distinctus, Śrmaram.

Cervus albis virgulis notatus, Tschamaram.

Ibis, avis rostro longo, et pedibus altis, curaram. *Ciconia*
aliquibus.

Caprea cauda insignis, Khalgam.

Aquila, Garudha, tārksya, khaguēshvara, nāgātaca, rādja-
patri.

Vespertilio, rurubāhu.

Picus, varacam.

Psittacus quinque colorum, shārica.

Turtur coloris gilvi, gaurapadam.

Salamandra, gōdha.

Felis, ōtu, vīlāla, mardjāra.

Conjunctio maris et feminae, Strīpunsōmithunam, dvandvam,
yugam, yugalām, yugmam, quae ultima tria *unum par sen*
jugum significant.

Aves domesticae, grahyaca, grahasactā.

SECTIO VII.

De Homine, Ejusque Variis Attributis.

Homo മനുഷ്യ മനുഷ്യ, മനുഷ്യ martyā, നന്ദ nara,

മനുഷ്യ manudja, പുരുഷ pumāmsa, പുരുഷ
puruszā; haec omnia sunt gen. masc., et usurpantur in solo
plurali: nempe homines, *gli uomini*, die *Leute*.

Femina, mulier, സ്ത്രീ strī, ഐശ്വര്യ yōszā, നന്ദി nārī,

simandini, &c. omnia gen. fein.

Mulier pulchra, sundari, angàna. (a)

Luxuriosa, càmìni; bhògashilā, cāndā, ra myā, lalanā, punshvali.

Iracunda, cōbanā, cōbashilā.

Pulchros oculos habens, vāmalōciana, shubh alōciana.

Jocosa, hilaris, māmīni, vilāsini, ramani, krīdhavarā.

Proba et modesta, uttamā, uttamastri, varārōha, matta-cāshini.

Sapiens, pradjnā, prādjī, dhīmatī.

Prostituta, vēshyā, gannicā, vārastrī.

Concubina, bhōgastri, cāmucchi, itschapatī.

Vidua, vidhava, vishvasta.

Coelebs, sine viro et filiis, avirā, niszpatisutā.

Uxor, patni, pānighritī, bhāryā, sahadharmani, glāyā, dārā. (b)

Mater, amā, genani, mātā, prasū, genayitrī, ambā. (c)

(a) Dictio *sundari* apte ludit in sequenti pulcherrimo disticho.
Ckūtē sundari, dantē cāmuki, cātē bōdhā.

Cāla nāthana, shivōl satvaram bōdha ksheyam.

O formosa uxor, o modestae meae deliciolae, quatenam haec tua animi afflictio?

A Shiva deo temporis destructore, citō; citō trāstitiae damna (veniant).

(b) In polygamia praecipua uxor, quae reliquas antecellit, vocatur, *pradhāna bhāryā, paryāyā, crtābhishēcā, mahisī*. Ea quae domum gubernat: *cadhambini, puravdhī*. Ea quae prole sua familiam auxit: *calatī, calapālīcā*. Ea quae castē cum marito vivit: *sutcharitrā, satī, sādhu, pativratā*. Ea quae ipsa sibi maritum deligit: *svayam-varā, patimvarā, paryā*. Uxor filii dicitur, *suasā, vadhū, genī, putrabhārya*. Matris soror, *mātrivaid*; patris soror, *pitrvaid*; mater, pater, soror, et filia una vocabulo dicuntur, *mātāpitāsvasāduhitarā*, quod in solo plurali usurpatur. Atavus seu proavus *pitṛpitāmaha*; atavi *pitṛpitāmahan*. Mulier luxuriosa, voluptati dedita dicitur, *cāmucā, cāmukī, punshvali, dharthani, vadhugul, asatī, caladī, itschapatī, veirini, bhōgashilā*.

(c) *Gzāni*, genitrix vocabulum habes de B. V. M. usurpatum in hoc eleganti versu.

Vetula, vrđhā, vaṣṭuṇī, cūṭschitā.

Menstruo affecta, radjasvalā, dharmant, malinī, pusz-papati.

Gravida, garbhanī, anṭrpadī, gurvinī, abanasatvā.

Puerpera, prasūdicā, prasūda, pradjātā, giātapatyā.

Ancilla, tśchēdī, dūti, santschāricā, suvāsani.

Amica, āli, sacchī, vayasyā.

Maritus, padī, bhartā, bhartāva, dhava, prīa.

Pater, *Tāta*, *pītā*, *pītā*; ambo cum *t.* littera leniter pronuncianda, genaca, āvuca.

Mater, vide supra.

Parentes, genitores, Mātāpitarau, tātāgenaytria, pitarau, in *duali* solo.

Conjuges, maritus et uxor, bhāryāpati, pati, dampati, gīam-pati, dīāyapati, omnia cum lit. *t.* leni pronuncianda.

Filius, ātmagīa, tanaya, sunu, (germanis *sohn*, *sun*), suta, putra.

Filia, putrī, amī, āhu, strīā, *dahitar*, (germanis et Persis *Dochter*) (1).

Manudja cula genanī *babhuva* *vināshacā* *tvam*,

Naraguna *genanamūlam*.

Tvam *asi* *timirāntadā* *Deva* *genagū* *tvayā*

Bhavatu *mama* *niyatam* *anuculam*.

Humani generis, genitrix, fuisti servatrix Tu, causa et fundamentum bonae hominum prosapiae.

Tu es obseurae noctis finis, Dei genitrix per Te mihi sit semper bona quies.

(1) *Soror* samserdamice vocatur *svair*, *svatāva*, *bhaganī*. Juvat heje inspicere, quam turpiter hoc vocabulum in dialectis Indicis ab autographo samserdamico abludat.

D. Pallas scribit: *Bahan*, soror, proculdubio corruptum ex *Bhaganī*.

Multanenses Indi dicunt, *Beno*, soror.

Bengalini scribunt, *Bino* vel *baga*; corruptum ex *bhaganī*.

Decanenses Indi ajunt, *Bein* vel *Bahan*, soror; corruptum ex *bhaganī*.

Sinhalesenses scribunt, *Sahndari*, corruptum ex *sahōdari*, soror uterina.

Gothi ex Saxonibus dicunt *swistar*; et hoc analogum est samscr. *svair*, vel *svater*.

Germani ajunt, *swester*, et hoc ipsum est samserdamicum *svater*.

Huc refertur diletio samserdamica *pitarvasier*, vel *pitarvasira*, amita, id est, soror patris; *svairia* vel *bhaghūnya*, consobrinus, i. e.,

Filius et filia, filii, putrau, putrà, duhità.

Primogenitus, cànina, canyagiàta, canya suta.

Frater, major natu, Gészta, pùrvadja, agradja, agria.

Frater, natu minor, canishta, anudja, yavià, varadja.

Filius viduae, mrde, gòlaca, bhàrtari.

Filius ex fratre, bhràtria, bhràtragia. Vide mox infra.

Frater in genere, bhràter, (Germanis *Bruder*, *brother* &c.)

Fraternitas, δελφότης, ἡ φιλία, bhràtryam, bhràtrdjam, bhràtravam; unde etiam apud graecos φιλότης *contribules* dicuntur. φιλία deinde ad *curiam* significandam transivit, sed quo jure nescio; nam haec dictio in origine sua germanam fraternitatem indicabat; unde

Fratres, et sorores germanae, bhràtram, bhràtrabhaghinyau, ubhau.

Frater uterinus dicitur etiam Samanòdarya, samòdarya, compositum ex *sama* aequalis, similis, simultaneus, et *udara* venter, uterus; sama, sahadja, sagarbhya. *Fraternitas uterina*, sahòdarya, sòdarya.

Consobrinus, svasria, bhaghinèya.

Maritus filiae, pati, djamàrà, duhitupati.

Atavus, talpità, prapità.

Avus, pitàmaha, pitrupità.

Avus maternus, mātu, mātāmaha.

Atavus maternus, àdi, prapitàmaha.

Propinguus annorum centum, sagòtra, bandhava, bendhu, sva, svagena.

filius sororis. Jam vero quis crederet praedictorum vocabulorum radicem in una samscrdamica lingua reperiri? *Sva* est suus, sua, suum, item res propria, sui juris, sui ventris; unde *svan*, homo ejusdem familiae, *svagena* idem, *svagem* filius, *svagiata* idem, *svavasha* mulier sui juris, *sviam* res propria. *Svaser* ergo, *swister*, *swester*, est mulier ejusdem ventris, sua, propria, suae matris. *Bhagam*, praeter alios significationes plures quas complectitur, indicat *vulvam*: *bhagant* ergo est mulier ejusdem *vulvae*, id est, *soror*. *Saha* simul, *udara* venter, unde exsurgit dictio *sahòdari* soror, id est, mulier ejusdem ventris, *sahòdarya* fraternitas uterina. Hac methodo enuncleari possunt alia infinita vocabula samscrdamica, et latina, quorum radix ex analysi nominis patescit. Confer Franc. Caroli Alter opusculum inscriptum: *über Die Sanskrtdamische Sprache*, Wien 1799. pag. 6.

- Puer, bāla, mānnavaca, mānni, taruna, yuvā.
 Vir, sthāvīr, vrdha, pravaya.
 Senex, gīna, gīrnu, djera.
 Spurius, cundha, djāradja.
 Adulter, djāra, ubapati.
 Embrio; foetus, garbha, bhranna.
 Pueritia, bālyam, shishuvam, sheyshavam, 3. gen. neut., prathamavayssa.
 Juventus, yauvanam, tārūnyam, 2. g. n.
 Aetas virilis, sthāvīran, vrdhatvam, 2. g. n.
 Canities, senectus, vrdhasanghēta, vārdhacam, vrdhasamūham, palitam, shauclyam, 5. g. n., giāradja, kēshatāu.
 Conjugium, vēli, ubayama, 2. g. m., vivāham, paṇigraham, 2. gen. neut.
 Copula, raticria, yābha, vyavāya, grāmyadherma 4. g. m., rati, g. f., ratam, g. n.
 Paterfamilias, grahastha, snātaca, talava, apluta, avrati.
 Familia, prosapia, santati, g. f., vamsha, anvaya, abhigiana, anvāya, santāna, 5. g. m., gōtram, culam, genenam, 3. gen. neut.
 Vir nobilis, culasambhana, mahācula, culina, ārya, sabhya, sadhu, sadjartā. Om. g. m.
 Servus, mancipium, dāsa, bhrdja, dāsara, dāseya, gōbyaca, tshēdaca, om. g. m.
 Infimae classis homo, tschandhāla, plava, mātanga, nisha, ni-shāda, genamgama, divakirti.
 Homo silvestris, kirāta, shambara, pulina, aranyavāsi.
 Bajulus (fachino), bhārica, bhāravāha.
 Infans, māni, bāla, mānavaca.
 Vir robustus, balavān, vira, māmsala, shrūra.
 Vir debilis, durbala, amāmsa, nirbala.
 Sexu carens, shandha, klība, tschandha, napunsaca.
 Adolescens, vayastha, taruna, yuvā.
 Adolescens fem. jupadi, taruni, gauri, naghnicā, quae pubertatem attigit: cumāri, madhyamā, dēsttaradjā.
 Virgo, caṇi, canyā, canyacā, cumāri, canyāvrdhā.
 Mulier honesta, et vitae probatissimae, sutscharitrā, satī, sādhi, pativrdā.

Materfamilias, quae domum gubernat, culastrā, culapālīcā, cudhumbini.

Surdus, badhira, edha.

Homo ventre gravis, tandila, tunibha, tundi, putschantala.

Vir obesus et parvae staturae, kharva, hrva, vāmana; haec etiam de *nano* dicuntur; unde deus Vishnu *Vāmana* seu *Nannu*.

Vir naso simo seu reflexo, quales sunt Sinenses, patimūka, abādita, abanāta, abhrata.

Vir gibbosus, cubdja, gathula.

Vir caecus, andna, curita, adrke.

Strabo, klināksha, tschulla, tschilla, pillā.

Vir comā insignis, kēshava, kēshīca, kēshi; unde Apollo Indicus, seu deus *Krishna* a pulchra coma *Kēshava* dicitur.

SECTIO VIII.

De Corpore humano ejusque partibus.

Corpus, ഗാത്രം gātram, ദേഹം dēham, കടയം cāyam, സംഹാരം samhananam, 4. g. n., தர தாய், திருத்தி mūrti, g. f., விഗ്രஹி vīgraha, g. m., கலேவம் vapuṣharīram, vāzūha.

Sanguis, ருடிரம் rudiram, ருதிகம் ructam, வெதஹிகம் lōhitam, அஸ்திரம் asram, கருதிரிகம் shronitam, om. gen. n. அஸ்திரம் asrk.

Caro, பசுதிரம் pashitam, தரஸம் tarasam, பபலம் palalam, அமிசம் amizam, கருவம் crvyam, om. g. n., மம்சம் mamsam.

Pellis, தோல் tal, தவர, asradharā.

Os (ossis), āsthi, kicasam, culyam, 2. g. n.

Membrum corporis, āngam, khamam; gen. neut., prādica, avayava, gen. masc.

Caput, shira, mùrdha, g. m.; shirszam, uttamangam g. neut., mastaca g. fem. (a)

Collum, shiròti, candhara, gribà.

Capilli, tschicura, cuntala, bàla, kèsha, catscha, g. m.

Ossa capitis, shiròsthani, caròti.

Cranium, cabàla, carpara, astri, g. m.

Ossa corporis, sharirà, nicamcàla, 2. g. m.

Frons, lalàdam, alicam, 2. g. n., shòdhi g. fem., *netti* vulgo.

Aures, carna, shabdagreha 2. g. m., shruti g. f., shròtram, shravanam, shravam, 3. g. n.

Oculi, nayana, lòtschanam, nètram, ikshanam, tschakshu,

4. g. n., drkr, drszti, akshini g. f. (b)

Lachrymae, nètrambu, ròdanam, asram, asru, g. n.

Aspectus, visus, cadàksham, darshanam, abàngadarshanam, g. n., drszti g. f.

Barba, adhastàl, tschimbucam, g. n.

Dentes, radanà, dashana, denta, rada, g. m.

Lingua, rasana, gihvā, rasadjnā, g. f.

Nasus, nāsa, nāsica, khrānam, gandhavā, khōna, 4. g. f.

Facies, vultus, vactram, asram, paryam, vadanam, tundham, ānanam, labanam, om. g. n.

Pupilla oculi, duszicā, g. f., krshnamani, g. f., nètrayormalam g. n.

Labia, oosztadharau; in duali, radanatschatau, 2. g. m., dasha-
navāsasi, g. fem.

Labium superius, utteròsztam, g. n.

Labium inferius, adhàròsztam, g. n. (c)

Manus, pāni, bhudja, hasta, muszti, g. f., dò, g. m.

Cubitus, bhudjāndaram, ura, vatsa, paksha.

Una ulna, sacarayò, catayò, tiryagantara.

(a) Ex mùrdha componitur *dvimùrdha* biceps, *trimùrdha* triceps, *pantschamùrdha*, homo, vel res quinque capitum.

(b) Ex lòtschana fit *trilòtschana*, tres oculos gerens, nomen Dei *Sbiva*; ex *netra* fit *pascadjanetra*, *Vishnu* deus nymphaeae similes oculos gerens.

(c) Hinc illud monostichon

Dayitè, mama sayè, tsodzistakayam nirmala patmaragam.

O virgo mea dilecta, bina tuā labia rubicunda (sunt), ut paris-
sinum minium.

Digitus, angulya, caralëggha, g. f.

Digitus index, anguszta, *medius* madhyamà, pradëshini 2. g. f.; *annularis*, anàmica g. f.; *parvus* canishta g. f.

Palmus, spitama, arakni, niszcanisztena, musztina, tsciàn.

Unguis, naghara, naghàm, g. n.; Germanis *nagel*.

Venter, cukshi g. m., djedaram, udaram, tundam, 3. g. n.

Lumbi, purani, vanskiana, talsandhi, cushalastàn.

Vesica urinaria, vasti, nàbhè, adha, mùtràsheyam.

Femur, cadta, g. m., shròni phalacam, paracam, 2. g. n.

Anus, gutam, abànàm, malanirggamadvaram, 3. g. n., vayu.

Testes, muscha, andacòsha. *Nates*, àtana, cudja.

Verendum, linga, shishna.

Muliebria verenda, yòni, mèdhra g. m., mèhanam, shèpam, 2. g. n., bhagam, g. n.

Mammæ, stanau, cutschau, g. m. in *duali* solo.

Pectus muliebre, stanam, g. n. in solo *sing*.

Papillæ, tschutschacam, tschutschàgram, g. n.

N.B. Heic iterum ex natura actionis, et voce seu sono infantis lac sugentis papillarum vocabula desumpta sunt, *tschutschu* enim, seu *ciuciu* sonus est, quem infans edit, dum papillis appensus lac exprimit. Supra vero dictionem *denta*, dentes, *nàra* et *nàrica*, *nasus*, vidimus, quæ proculdubio affinis est latinæ *nasus*, germanicæ *nasen*, slavicae *nòs*, gallicæ *nèz*. Hoc, aliaque vocabula permulta e graeco sermone in latinum non fluxere. Unde ergo sunt? Heic tu fatearis est necesse, plurima vocabula primaevae gentibus communia fuisse, atque ex lingua primitiva ad nos usque descendisse.

Tergum, vrsztam, tscharaman, 2. g. n., tand.

Humerus, scandha, g. m., bhudjashira, g. n., astri, g. fem.

Genu, auruparvam, gènu, 2. g. n., asztival. Ex his *gènu* latino, *asztival* germanico *stivel* ocreae, accedit; quae probabilius a *gènu* tegendo *stivel* seu *stival* dictae fuere.

Pes, pal, pàd, anghri, 3. g. m., tscharanam, g. n.

Tibia pedis, putighe, talgranthinà, galppau g. m., ànni, nari. *suræ*, pakshni, adha, prasrà, g. fem.

Coxae, sacchi, uru, g. n.

Praeputium, lingàgratschàdana.

Vena seu potius arteria pulsans, nàdhi, dhamanì, sirà, 3. g. f.

Vena maxima, vasnasà, snàyu, 2. g. f.

Cor, hrl, hrti, hrtayacamalam, hrtayam, vadi.

Intestina, andram, puritam, 2. g. n.

Splen, plihà, gullà, 2. g. m.

Bilis, pittam, vāyu.

Humor viscidus, cabham, shlēshmà, id est, *pituita*, *phlegma*.

Excrementum pectoris, mèdu, g. n., lapa, vasa, 2. g. fem.

Saliva, srnicà, lālā, syantini, 3. g. f.

Urina, mūtram, g. n., srastāva, g. m.

Stercus, utschàra, abaskara; 2. g. m., shamalam, purisam, gudham, 3. g. n., astri, viztā 2. g. fem.

Excrementum in genere, tilacam, clōmam, mastiszcām, gòrdham, kittam, om. g. n.

Semen, shuchlam, rēdjām, rētam, bidjam, g. n., tēdjām, vīryam, indriam.

S E C T I O IX.

De Statu Regio.

Rex magnus, qui universam regionem gubernat, ചക്രവർതി
tschacravarti, id est, rotam, sceptrum gerens; rotula enim
baculi apici infixa, eaque mobilis, regum Pastorum sceptrum,
et regiminis universae terrae symbolum fuit. സർവ്വഭൂമി
sarvabhūma, രാജാ രാജി, അധിപാദി adhishvara,
ഭൂപാലി bhupāla, ഭൂപി bhupa, നൃപി nrpa, cum p lite-
ra leni, പാർത്ഥിവി parthiva, മഹിക്ഷിതാ mahikshita. (*)

(*) Septem veri Regis proprietates Brahmanes enumerant, quae
hoc disticho continentur.

Svāmyamātyō genapadō durgacōthō belam suhri,

Parasparobhacāridam sapāṅgam rōdjāmutschjatō.

Svāmīyam dominium, *amātya* consilium, *genapada* regnum, territorium,

A a

Rex ex tribu regia, *kshetriagiāti* dicta, qui auctoritate caret, seu non electus est, ക്ഷത്രിയർ *kshetria*, നടപ്പുനാൾ *rādja*putra, നാലി നാലി *nrpati*, നടപ്പുകൾ *nāyaca*, അവിഹി *adhipa*. Aliquoties pro vero rege summuntur.

Rex, cui certa, eaque unica provincia subest, കടലാലി കർ *mandhalica*, കടലാലാലാൻ *mandhalēshvara*, നാലി *nrpa*. Classis seu Tribus regalis, ex qua reges ad regimen populi assumuntur, നടപ്പുനാൾ *rādjanya*, ഓടാലാലാ *bāhudja*, ക്ഷത്രിയർ *kshetria*, നടപ്പുനാൾ *rādji*, നടപ്പുകൾ *rādjacam*.

Aula regia, *rādjadhāni*, *rādja*putra, *rādja bhavanam*, *rādja*sthānyam, 2. g. n., vide supra sect. IV.

Domus secreta regalium mulierum, *garbhāgaram*, *vāsagreham*, 2. g. n.

Palatium in quo versatur rex, *dēvabhūdhja*, *prāsāda*, *trkoil*, *radjashāla*.

Armamentarium regium, *ubacarya*, *sēnashāla*.

Gazophylacium, aerarium, *dhaninām*, *vāsa*, *cōshagreham*, *shrishāla*.

Regina, *dēvī*, *rādjni*, *rādjastrī*, *adhishvari*, *nrpapatī*, *mahikshitā*.

Rex junior, id est, filius regis primogenitus, qui Patri succedit, quando est ex stirpe sacerdotali seu Brahmanica, *yuvarādja*, *cumara*.

Regis filia, *rādja*putrī, *nrpasutā*, *nrpabālā*, *rādja*sutā.

Regis soror, *rādjabhagani*, *rādja*gēsātā.

Divitiae, thesaurus regius, *artham*, *cosham*, *shri*, *lakshmi*, *sanpadi*, *sanpatta*, *dhanam*. Ex his emendabis vocabulum Zen-dicum *Artahschetr*, vel *Artichetran* in inscriptione *Nakshi-Roustan* existens, quod componitur ex *artha* opes, divitiae congregatae, thesaurus, et *kshetria*, *kshetrian*, vel *kshetrien* rex, nempe *opulentissimus rex*; dictio, quae ex lingua *sam-*

dargga municipia, *cōṭha* thesaurus, *gazophylacium*, *belam* exercitus, *suhri* amicus, *paraparabacāridam* haec simul connexa, *sapāṅgam* septem membra, proprietates, *rādja* Regis, *utichjātē* dicuntur. Vide *Vyācatana* in fine.

scrda in Zendicum, seu vetus Persarum idioma transiit; quemadmodum in illud transmigravere alia infinita vocabula; ita ut jure merito conjicere debeas, idioma *Zendicum* sermonis *Samscrdamici* egregiam partem esse, atque ex hoc descendisse; radices enim nominum et verborum *Zendicae* linguae in *Samscrdamicis* delitescunt, et ex his facile explicantur. Vides meam dissertationem de linguae *Zendicae* et *Samscrdamicae* antiquitate et affinitate; et A. J. Sylvestri de Sacy *Mémoires sur Diverses Antiquités de la Perse*, a Paris 1793. Ex India Persae in patriam suam transulere *Tschaturangam*, seu lusum *Latrunculorum*, librum *Colaila* et *Dimna* sub Persidis rege *Anuschirvan*, ac denique rincturam *Hindi* dictam, per quam equi albi in nigros convertuntur. Vide ibi pag. 376.

Regi a consiliis, mantri, mantridhì, satschiva, ammàtya.

Regis custos, *guardia di corpo*, rakshivargga, anicastha.

Regis primus administer, ammàtya, mahàmàtra, saciva, pradhà-nani, sarvaraksha. Illud primum *ammàtya* Carolus Wilkins in interpretatione inscriptionis *Monguirensis* anni 23. ante Chr. natum, ineptè scribit *Omaatyo*. Sic ibi et alia regionum officialium vocabula mirum in modum corrupta, v. g. Municipii Praefectus, kottapàla, durggapàla, *Wilkins* scribit *Kohtopaaalo*, &c.

Legatus, nuncius, dùta, sandèshahara, gamagamaca, *Wilkins* enunciat *gomaa-gomeeko*. Sublatis istis orthographiae erroribus evidenter illucescit illa veritas: nempe, quod anno 23. ante Chr. nat. lingua *samscrdamica* vigeret in India, et quod eadem in variis regionibus uniformis atque incorrupta fuerit, saltem in libris et publicis monumentis exarandis; nam eadem vocabula *samscrdamica*, quae in inscriptione *Monguirensi* afferuntur, castè recenset *Amarasinha*, ejusdem seculi Indicus scriptor. Vide in eo *Kshetriavargga*, seu classim nominum ad regiam tribum *Kshetria* spectantium.

Regiae portae custos, *guardaportone*, pratihar, dvàrapàla, dva-stha, dvàsthica, *darihata*, id est, inspector, a *darihana* intuitus, aspectus, visio.

Regis astrologus, giòtiszica, djòtisza, samvalsara, deivadjna, ganaca.

Magister cerimoniarum, puròhita, puròdha.

Explorator, *spia*, pranidhi, tschàra, apasarpa, yaphàrhavarua.

Regis amicus, suhrl, vishvasta, àpta, saciva, ràdjamitra, ràdjasaccha.

Inspector generalis, mahàcartakritaca, sarvareskha.

Praefectus militiae, dux, mahasèna, sènaca.

Prorox, ràdjasthàni, carmasatschiva, ammatya.

Tabellarius regius, dùta, sandèshahara.

Juris criminalis curator, dèsharùbaca, nyàyacrtaca.

Regis litterae, ràdja sàdhanam, ràdja lipi.

Regis majestas, ràdjaprabhàvam, pratamam.

Regis thronus, *sinhāsana*. *Σίνθρον* est ex *sinha*, leo, et *àsana*, sedes; quia vetustissimi reges pastores, *pala* dicti, non nisi *leone*, aut *tigride* interfecta regni regimen adire poterant, atque in occisi leonis pelle sedere; unde etiam apud nos antiquus mos majora sedilia leonis pede insigniendi. *Nrpāsana*, *heimam*, idem.

Regni amicus, foedere junctus, *alliato*, bendhu, suharta; regni inimicus, hostis, shatru, rību, veīri, ràshtradvil, ràdjashatru.

Vicinus neutraliter se gerens, udāsina.

Praetor, adhicàri, svàmi, nàyaca, adhipa.

Portuum curator, turaca, turadhicàri, turadershaca, turapàla.

Gubernator urbis, puripàla, patipàla, adhishvara, nagaripàla.

Monarchia, ècashāsana, ècareksha.

Monarcha, ècanàtha, ècanàyaca, èkeishvara, ècaprabhu.

Princeps, prabhu, svàmi, pradhànani, ishvara, adhipati.

Rei naviculariae Praefectus, nauyuctaca, taripàla.

Regiae sobolis paedagogus, seu praeceptor, ràdjacumàràmatya, ràdjacumàraguru.

Regia comestio, amrdata, amrtam, ràdjabhòdjana.

Sacrum regis corpus, tirumèni, ràdjamùrti.

Regia corona, ràdjakiridam, ràdjamacudam.

Regium jus, ràdjaniti, ràdjanyàyam.

Regia insignia, ràdjalingam. Edictum regium, ràdjavàtschaca.

Regia dignitas, ràdjapattam, nrpatvam, ràdjasthànām.

Supplicium a rege datum, dandha, damanamsahasa.

Emendatio, castigatio, bhèdam, shāsana, àdjnà, shishti, nidèsha,

Secretum, arcanum, rahasyam, vivictam, mantram, gòpyam.
 Mos, usus invectus in regno, sthiti, maryàda, samsthà, dhàrana.
 Consilium, consultatio, *mantra*; unde *mantrashàla*, locus consilii, sabhà, idem.
 Tributum, pratisaram, dànam, vulgò *cappam*.

S E C T I O X.

De Pace et Bello.

Pax സന്ധി sandhi, സഖ്യം sacchyam, സംബന്ധം sambendham.
 Bellum, pugna, യുദ്ധം yudham, സംഗ്രഹഭയം sampraharam, സംഖം sankham, സംഗമം sangaram, ഏകജയം ayòdhanam, പ്രഥമം prathanam, പ്രവിട്ടഭയം pravidàranam, സംഗ്രഹഭയം samprahàram, ക്രയം mrdham, കലഹം calaha, വിഗ്രഹം vighraha, സമരം samara. Desinentia in m. sunt g. n.

Exercitus, സേന, sènà, g. fem. സേനീ sènyam, g. n., ധവളി dhvagianì, g. fem., അനികിനി anikini, പടഹിനി vāhini 2. g. fem. ചക്രം tschamù g. f., ചക്രം tschacram g. n.

Occisio, pramàpanam, nìcàranam, pramathanam, paràsanam, samdžavanam, nìrvàsanam, vishasanam, kshepanam, hanam, nistahanam, apàsanam, màranam, om. g. n., vadha, àlam-bha, g. m.

Strages, ksheyam, hàti, hananam, dveidham, vighram, pramàtham.

Vindicta, ultio in hostem, veirashudhi, g. fem. praticàra g. m., veiranlryatana.

Exitus, castrorum motio, et aciei instructio, àsara, g. m., prasaranam, g. n., pragama g. m., pravàsam, g. n.

Excursio, incursio in hostem, *la marche*, yàtrà, pradjà, 2. g.

- fem., abhiniryānam, prasthānam 2. g. n., gamanam, g. n.
 Velitatio, pradhanam, praharanam, prathanam, yudham.
 Nuncius ex uno in alium castrensem campum missus, prēsya,
 dūta, pratisara.
 Conductio, adductio, *prēranam*; *prērita*, res adducta.
 Missio alicujus rei vel hominis, prēshanam.
 Statio, pratisztā, nirgamanam, āsanam 2. g. n.
 Hostis receptio cum lenitate, sāmam.
 Supplicium, dandham, damanam.
 Periculum, pramādam, skhalitam, kalam, 3. g. n.
 Praecipitium, prapātam.
 Cuniculus, *contramina*, id est, foramen ad suffodiendam ur-
 bem, praticiā, praticāram.
 Custodia postica, pratigreham, *retroguardia*.
 Subsidiū militare vel alimentare, pratiyānam.
 Custodia antecedens, frons exercitus, *avantguardia*, pratisaram.
 Vis aequalis ex utraque parte, pratibala.
 Miles contrariae partis, hostis, pratiyōguī, pratiyōdhā.
 Murus, pracārām.
 Initium pugnae, yudhapracrama.
 Sagittarius, praharta.
 Circuitus, circulatio, pradakshanam.
 Vigilantia, pradjāgaram, prabudhi.
 Vis, valor, vires, fortitudo, balam, dravinam, shauryam, sthē-
 mam, 4. g. n., shushma, tara, sāha, parācrama, prāna g.
 m., sbacti, g. fem.
 Deliquium, animi dejectio, mōha, mūrtschā, cashmalam 1. g. n.
 Vis maxima, robur eximium, atibalam, g. n., vicrama, g. m.,
 atishacti g. f.
 Conflictus, seu luctamen manibus factum, musztiyudham.
 Augmentum, vrdhi, g. f.
 Subsistentia, sthānam, g. n.
 Asyllum, ashraya, g. m., pratishraya. g. m.
 Locus consilii bellici, pratishrayam, sabhā.
 Victoria, djeya, vidjēa; unde libri *yudhiishtiravidjēa* titulus:
yudhiishtir regis victoriae. (*)

(*) Interjectio *jo*, victoriae seu laetitiae indicium in *Tudhiishtir*

Ensis, khalga, nisinga, tschandrahāsa ensis recurvus, asi, iszti, caravāla, mandhālāgra.

Securris, cūdṭara, svadhiti g. f., parashvadha, g. m.

Lancea, prāsa, cundha.

Sagitta, bāna, vishāgha, khaga, āshuga, vrszalca.

Arcus, dhanu, tschāpa, dhanva, sharāsanam, cārmucam, 1. g. 2.

Victor, djeitrā seu geitrā, djetā.

Celer, velox in pugna, tarasvi, tvarita, vēghi, pradjavi, djevana.

Vexillifer, patāki, veidjeyantica.

Securifer, yāsztica, parashvadhica, yaszti, svadhiti.

Clavifer, clavam gerens, shāctica, shactihētica.

Receptui canere, cessatio a pugna, uparekshanam, sadjanam, 2. g. n.

Obedientia, sāmam, sāntvam, 1. g. n.

Largitio, dānam.

Poenā, punitio militaris, shāsanam, g. n., shiszti g. fem.

Culpa, āga, g. n. abarādha, mantu. 2. g. m.

Ventilabrum, fiabellum quo solis radios arcent, prakirnacam, g. n. tālavrntacam, vyadjanam, tschamaram.

Vexillum militare, patācam, dvadjam, vaigianti. 1. g. fem.

Miles caesus, qui cecidit, pātita.

Defunctus, mortuus, prēta, parāsu, prāpta, mṛta, pantschatva, prāmīta, samsthita, parēta, parāsvād. Cadaver prētam.

Anima, spirtus, prānā, āsava, usurpantur in plurali. Bhumni, djivā.

Fuga in proelio, pradrāva, udrāva, vidrāva, abayānam 1. g. n., et 3. g. masc.

Transfuga, naszta, tirōhita.

Victus, caesus, parādajita, parābhuta, paribhuta.

Explorator, vide supra in sect. IX.

Comitiva, satellitium, paribarham.

ratigeo exprimitur hoc modo:

Sā tusziā, samiti cia galgadēna vatschad, nātham tusztava: djea, djea, paucadjanētra, atra paucagenē praida.

Ipsa hilaris, inter lachrymas prae gaudio labente voce, Dominum laudavit: io, io, nymphaeae flori similes oculos possidens Dive, heic peccatis obnoxiae genti hilaritatem tribue.

Contemptus, offensio, contumelia, paribhavam, paribhàshana m.
 Servus militaris, parèdhica, bhrtya.

Debellatio phalangis adversae, *paràdēja*, rotta nella guerra,
bhanga.

Miles pedestris, padaga, yòdhava, seynica.

Tympanum, patahà, matalam.

Exercitus pedestris, *padāti*, *patti*. Milites currules, *rathicà*, *bhata*.

Curus *ratha*, tegmen seu tegumen currus, *rathagupti*.

Speculator, *spia*, explorator in bello, sprsha, pranidhi, gudha-
 purusza.

Stipendium militare, bhrti, yàvanà, idem quod graecum 'Οψών.
 Tamulicè *tshambalam*.

N. B. Nulla hic pulveris pyrii, seu rormentarii, sed nec scolopetorum fit mentio, nam *Amarasinha*, ex quo pleraque vocabula depromuntur, LX. annis ante aeram vulgarem suum Dictionarium scripsit, quo aeo pulveris pyrii et scolopetorum nullam Indi cognitionem habuisse videntur, quamvis ad arcendos ab urbibus hosres cuniculis, sulphure aliisque combustibilibus rebus refertis, uterentur. Nulla pariter in *Amarasinha* mentio gentis *Musulmanae*, nulla *Tataricae*, nulla *Graecae*; ex quo cognoscimus, eum post profligatos ex India Graecos, et certe longe ante *Mahumedis* aevum scripsisse.

SECTIO II.

De Statu Sacerdotali, Monastico, et Scientifico.

Classis, Tribus Sacerdotalis, బ్రాహ్మణ్యం *brahmavarnam*, విప్రం
 వం *vipravamsham*, *viprasantati*.

Brahman, బ్రాహ్మణుఁ బ్రాహ్మణుఁ *brāhmaṇa*, ద్విద్యుక్తి *dvidjāti*, క్రితేప
 bhudèva, విప్రఁ *vipra*, బాధవం *bàdhava*, అగ్రజ్జగత
agradjemà.

Classis, Tribus, familia in genere, సంతతి *sanrati*, gen. fem.,

കെട്രം. gòtram, ജ്വരം. djenanam, അമ്പലം. anvayam,
കുലം. culam, 4. g. neut. അഭിജ്വരം abhidjena, സന്താനം
santàna. 2. g. m.

Homo nobilissimus, bídja, culasambhava, mahàcula, culina,
àrya, sabhya, sadjena, sadhu.

Vir ex stirpe regia, ràdjabidji, radjavamshya.

Vir doctus, eruditus, vidvàn, vipatschil, dòszadjna, sudhì, cò-
vida, budha, dhira, manishì, djna, pràdjna, sancchyavàn,
pandhita, ex quo illud corruptum apud Anglos Calcuttenses
Pundit, Pandit pro Brahmane in genere, cum tamen propriè
virum doctum significet.

Propheta, ó paris, futura praevidens, dūradarshi, dirgghadar-
shi, dhimàn.

Magister, doctor legem explicans, shròtria, shàndasa.

Magister orationes secretas docens, àtschàrya.

Paedagogus, qui rerum principia tradit, guru, vidvàn, shàstravil.

Discipulus, shishya, tschàtra, antevàsi, vidyagràhi.

Sacerdos sacrificulus, *isjñis*, haereditatis jure sacrificio Solis ad-
dictus, yadjamàn, yaszta, adesztà. In hoc sacrificio yaga ovis
seu aries occiditur.

Sacerdos Lunae, somapati, dikshita. Lunae herbae sacrificantur.

'Agnyas, summus sacerdos, sarvavèda, yàga, vide haec in sect. II.

Lex de sacrificiis, yadjurvèda.

Sacrificium solis, yadja; sacrificium ignis, aghnihòtram, hòma;
sacrificium deo Brahmae oblatum, brahmayadja; sacrificium diis
caelestibus oblatum Dèvayadja; sacrificium pro defunctis pa-
rentibus oblatum, pitrpuđja, pitrudànam, nivàpa.

Sacrificium in genere, puđja, namasya, apatschita, artschà, sa-
paryà, ahanà, om. g. f. Haec tantummodo de sacrificio incruen-
to intelligenda sunt.

Ignis, agni. Vide supra sect. III.

Uxor dei ignis, aghnaì, svàhà, hrtabhucprità. Vocabulo Svàhà
multae orationes clauduntur.

Butyrum oblatum, havyam, pàcam, 2. g. neut., tscharu g. m.

Donatio seu receptio vaccae, quod donum sacerdotibus fit a re-

- gibus, et aliis divitibus, shamanam, paramparācam, pròkshanam, vadhārthacam.
- Donum, dānam, tyāga, g. m., vihāvitam, utsardjanam, vishrānanam, sparshanam.
- Donatio, prādēshanam, prativādanam, nirpanam, amhati.
- Petio, yātschana, yātschrā, abaishaszi, arthanā, om. g. f.
- Famulatus, obsequium in deos vel homines, shushruszā, parivasyā, paritscharyā, upāsana, om. g. f.
- Jejunium, upavāsa, g. m., aubavastram.
- Contemplatio, dhiyānam.
- Sanctitas ex jejuniō et contemplatione, niyama, g. m., vrtam, upavāsādipunyacam.
- Silentium, *maunam*, unde *muni* vel *mauni* silentiarius, abhāshanam.
- Consessus, locus meditationis, dhyānāsanam, yōgāsanam, brahmāsanam.
- Prostratio ante idola, vel sacerdotes, abhivādhyam, pādagrehanam, abhivādanam.
- Contemplator poenitens, tabasvi, tābasa, parikānksū.
- Mendicus Brahmān, bhikshū.
- Qui omnibus se abdicavit, sanyāsi, bhikshu, carmandi, parāshari, maskari.
- Brahman uxori junctus, grahāsta, snātaca. Idem, qui rerum curam gerit.
- Continentiam professus, brahmatschāri, varnina, prathamāshrami.
- Mundus, sanctus, pavitra, prayata, punya, pūta, shudha.
- Atheus, pāsāndha, sarvalingana, nāstica.
- Elemosyna, beiksha, bheiksham, cadambacam.
- Recitatio legis, preces vocales, djeba, svādhyāya, vulgò *otta*.
- Funiculus, zona brahmanica Sacerdotii insigne, upavitam, yadja sūtram.
- Yōgui poenitentes, yamīna, grāmā, yātaya, yēnirdjitendria.
- Apostata ab instituto, āshramabhṛszta, abakirni.
- Regula, *yamam*, quae V. virtutum exercitium complectitur. *Ahim-sā*, nullius animalis occisio. *Astēyam*, nullius rei ablatio. *Sa-tya*, veritas. *Brahmatcchāryam*, castitas. *Abarigraham*, non ducere uxorem.

Eremita, vanavāsi, vānaprastha.

Coenobium, locus in quo poenitentes et silentiarii, *muni* dicti, in communitate vivunt, *āshramam*.

Instituta quatuor gentiliū, id est, *brahmatschari*, continentiae deditus; *grehī*, uxori colendae addictus; *vānaprastha*, sylvi. cola, eremita; *bhikshu*, mendicando vitam agens. Omnia simul dicuntur *tshaturāshrama*, i. e., quatuor instituta.

Religiosus, qui se omnibus abdicavit, *sanyāsi*; quod etiam de Christianis valet. Alii dicunt *rambān*, quod non est samscredamicum.

Scientia Legis, *shruti*, *shrutismṛti*. Subinde, lex ipsa ita dicitur, quia lex per auditum percipitur, quod indicat *shruti*, auditio, auditas, res auribus percepta.

Locus sacrificii quadrangulus sub dio, *tshaturashramabhumi*, alias *tshaturshālā*. Sacrificulus, *satṛi*.

Columna lignea infixa in loco sacrificii *yāga*, *yūbam*.

Sacrificium florum, *arkyam*, *arkyapūḍja*.

Sacrificium malis geniis offertum, nempe *oryza* eisdem exposita, *dashāhabali*.

Oryza corvis sparsa ad diminuendas parentum, qui e vivis excesserant, poenas dicitur *bali*. (*)

(*) Indis aequae ac Persis equum, animal Soli sacrum, mactare in more positum fuit. *Ashvaphūḍja*, id est, equi sacrificium cruentum apud hodiernos Indos exolevit, at vero hodie dum exsoluta freno liber equus in vastam sylvarum solitudinem propellitur, atque hac libertate eidem donata *Soli* seu *Mitrae* sacrificatur. *Josias* abolevit equos illos, quos Reges *Jehuda* Soli dederant; et apud veteres graecos equum occisum *Soli* exhibere moris erat, ut scribit Pausanias in *Laconicis*. Solem duodecim capitum equo vectum exhibent quaedam Indica monumenta; quae capita duodecim, totidem *Zodiaci* signa exprimere et adumbrare me tacente jam intelligis. Plura itaque sunt sacrificia apud Indos, et primo quidem sacrificium ignis seu holocaustum, *Hōma*; secundo *yāga*, vel *yadua* sacrificium solemne caelo, diisque omnibus offerri solitum; tertio, *Brahmayadua*, deo *Brahmae* oblatum; quarto, *Pitryadua*, quod pro defunctis parentibus offertur; quinto, *Bhūtayadua*, quod certis geniis malis, *Shivae* dei famulis, offerri solet, ne aedium incolae vexent; ac denique *ashvaphūḍja*, quod uni *Mitrae* seu *Soli* offertur. Purificatio seu dedicatio delubri *punyāham* nuncupatur. Peregrinorum seu hospitem sacrificium, dum nempe hospes seu peregrinus prima vice illustrem quamdam domum accedit, vocatur *asthipūḍja*.

Bb 2

Aqua sacra ad lavandos pedes, pàdakshàlanadjelam.

Cerimonia in se lustrando, seu purificando per aquam, artscha-manam.

Vir perversus, qui deorum cultui resistit, dèvavirudha sidhànti. Praesentia, continua mentis intensio in deum Shiva seu Dominum, ishvaròbàsanam.

Lex, *vèda*, *shruti*, *amàya*, 3. g. m., *vèdatreya* tres Leges, quae sunt: *Rukr*, vel *Rikr* juxta pronuntiationem Alphabeti Dèvanagari; *sama*; *yadja*.

Legis septem membra seu partes, quae sunt: I. *Shiksha* orthographia, seu recta pronuntiatio nominum, quae scientia attribuitur *Panini* poenitenti, seu *Muni* silentiario; II. *Calpa*, firmitas, praeceptum, continens analysim rituum, et praeceptorum ad justitiam, et religionem spectantium; III. *Vyàcarana*, syntaxis, seu secunda et major pars grammaticae; IV. *Tschanta* vel *shadashàstra*, quae est prosodia a Muni *Pingala* inventa, quae de syllabarum mensura tractat; V. *Giotiszya* vel *djotiszya*, astrologia, cujus ineptis praedictionibus multum hodie dum serviunt Indi Orientales; VI. *Grehanaśhàstra*, astro-rum scientia; VII. *Niructi* ab *ucti*, prolocutio, verbum; nomenclator est nominum et verborum, cujus ope explicantur difficiliora vocabula in *Vèda* occurrentia. *Amarasinha* sex tantum Legis membra numerat, quae *Vèda shadhangam* dicuntur.

Historia, *Mahabhàrata*; incipit nempe a *Bhàrata*, primo Indiae rege, *itihàsa* g. m., *purānā*, g. n.

Logica, *Tarkavidyā*, *tarkashàstra*.

Scientia suppliciorum, *dandhaniti*, id est, codex criminalis, jus suppliciorum.

Grammatica, *arthashàstra*, seu scientia nominum et verborum significationem cognoscendi. Huc referuntur grammaticae *sarasvata*, *sidharibam*, *vyàcarana*, *Mugdhabòdha* auctore *Vopadèva*.

Fabulae, harsatscharitādi, ākyāyicā, ubalabdārtha, id est, narrationes menti hilaritatem tribuentes, per similitudines varias homines instruentes. *Apologi*, et *apographa* ex veris historiis et eventibus deprompta, et fictionibus aucta. Fabula vulgo *catha*, *sumēdhacatha*.

Genealogia, sambhavam, purānam, pantschalakshanam, mār-

kēndhyādi, pratisargga, vamshatscharitam.

Sententia, shlōga. Versus, idem.

Origines, seu historia originum familiarum, orabandha, calpanā, ulpādicathā, sambhava, pranava.

Theologia moralis, *smṛti*, *dharmaśāhita*, 2. g. f., *mānavādī*.

Dicitur etiam *Manusmṛti*, vel *Mānavashāstra*, id est, *Manu*, primi Indorum regis, qui noster Noah est, praecepta moralia, vel scientia moralis, quam Indi se a *Manu* suo primo rege accepisse gloriantur. Est autem *smṛti* recordatio, praeceptum memoria retinendum, a *smarana* memoria, *smṛta* qui meminit, qui considerat. Quartum *Manusmṛti* ad literam significat *Memoranda*, vel *Memorabilia* (regis) *Manu*. *Māna* adjectivè sumptum est regis *Manu*, *vādī* dicta, vel *shāstra* scientia; unde fit *Mānavādī* *Manu* (regis) dicta, vel *Mānavashāstra*, *Manu* (regis) scientia vel liber; *Shāstra* enim *scientiam*, et *librum*, seu codicem significat.

Dictio, verbum, vocabulum, bhāshitam, vatschanam, lapitam, 3. g. n. ucti, vatscha.

Significatio, artham, vātschaca, arthabōdhaca.

Vox, tonus, shabda, svāra, nināda, dhvani, rava, svana, nāda, nisvana, o. g. m.

Stylus, i. e. modus et ornatus in scribendo, elocutio, *vātschaca*. Forma verborum, et dictionis, edictum publicum, praeceptum, prosa, *idem*, vel *vatscha bhāshitam*.

Synopsis, compendium, sankshēpam g. n., samāhṛti g. f., sangreha, g. m. samāsyā, samāsārthā 2. g. fem.

Nomen, āhvaya, g. m., ahva, acchya g. f., nāmam, nāmadheyam, 2. g. n.

Quaestio, prashna, anuyōga, 2. g. m., pṛtschā g. f.

Responsum, prativakyam, uttaram, parihāram, 3. g. n.

Regula, praeceptum, niyama, niyōgam.

Verba, rumor, fama de aliqua re, novitas publica, djenashruti, kimvadanti, lōgavarta.

Gesta, actiones, vārta, pravarti, vṛtāntam, udāntam, tscharitram.

Dialogus, colloquium, sallāpa, bhāshanammitha, anōnyamucti.

Verba vacua, nihil significantia, anarthacam, abendham, nirartham.

Multiloquium, ativāda, g. m.

Verba contumeliae, ākshapa, avarna, nindā, cutsā 2. g. fem., abavāda, parivāda, nirvāda g. m.

Contradictio, virodhōcti, g. f., vipralāba, g. m.; *distinctio*, vyacti, bhēdam, anyatā.

Silentium, ābhāshanam, g. n.; alāba, g. m., maunam.

Veritas, satyam, tathyam, irutam, seu ritam, tatvam, satvam.

Plausus, clamor, khōszanā, g. f., āmrēdhitam, dvitiructam, 2. g. n.

Verba sinceritatis, sanghētalāba, hrtayamgamam, sunartam.

Liber, grantham, pustacam.

Scriptura, granthavari, lipi, lēkhā, lēkhanam, pustam.

Scriba, scriptor, lēkhaca.

Litera, aksharam, lipi, akāram; Literae, characteres, acārādī.

Autographum, mātream. Chirographum, *karanam*.

Liber non exaratus, alēkhyam.

Folium ad exarandum, patram, alēkhyam.

Cathedra doctoralis, کتدره khadtva.

Lectio, vāyanam, unde *guitavāyanam* lectio in cantu, *vinavāyanam* lectio in fidibus, *vēdavāyanā* lectio, lectura Legis divinae, &c. Item *pādtam*, lectio, lector, magister *pādtaca*.

Theologus, vēdavāraca, vēdadjna, vēdānti, calpadja.

Scientia Legis divinae, vēdāntam, svadhyāya.

Legis divinae interpres, expositor sensus legalis, vēdārthadjna.

Sensus legis, significatio verborum legis, vēdārtha.

Documentum, finis legis, vēdāntam.

Legislator, vēdavādi, vēdatipadi, vēdavāshi.

Antiquitas, purānam.

Medicinae scientia, āyurvēda. Chirurgia, shastraveidyam, shastravidyā.

Schola, vidyagreham, vidyashālā, shāstranilaya.

Pictura, vicitram, seu vitschitram, tschitracāram, citracam.

Doctor, vidyavāraca, vidvān, shāstradjna, guru, shāstravil.

Pictor, rangadjiva, tschitraca, tschitracār.

Cantor, tschārānā, cushilavā.

Magus, illusor, māyācār, pratihāraca. Responsor, augur, *prāctavil*, *prōcta*.

Magia, màyà, shambari, 2. g. f.

Poesis, cāvyaṃ, cavi, panyam. Solecismus, *abaihabda*.

Poeta, cavi, vidvān.

Musica, sanguita.

Atheismus, mīthyādr̥s̥ti, nāsticārā 2. g. f.

Scientia, sapientia caelestis, ātmad̥jnānam, mōkshadhī.

Scientia artium liberalium, vid̥jānam, shilpishāstra, calavidya.

N. B. Nomenclaturam ecclesiasticam christinam de *sacramentis*,

eam bonam, et aequam esse censemus, quae jam in variis Indiae dialectis usu ipso obtinuit firmitatem, quamvis dictiones plerumque ex lingua Latina, Lusitanica, aut Syro-chaldaica descendant. Hoc enim modo periculum abest, falsa, aequivoca, aut improba vocabula pro veris, rectisque usurpandi, et nostrae sancrosanctae religionis mysteria indoctis et improbis ethnicis revelandi. His Latinis seu Lusitanis vocabulis, et fortassis ultra aequitatis limites, utitur auctor Catechismi Christiani *Marāṣhtici*, editi Romae anno 1778. *Malabarenses* Christiani vocabula dogmatica et religiosa exprimunt dictionibus Syro-chaldaicis; *Tamulenses* ad Samscrāmicam linguam propius accedunt. Boreales Indiae Christiani Persicis vocabulis Christiana sacra conspserunt. Casta et pura Samscrāmica sunt sequentia:

Missae sacrificium, pūdjā, deivanamasyā, artschā.

Calix, pūdjapātram, pūdjabhāḍjanam.

Confessio peccatorum, pāvasankīrtanam, vel pancasankīrtanam.

Contritio, dolor, manōduccham, manastābam, manobhādhā.

Narratio ipsa peccatorum, pāvacathanam.

Satisfactio pro peccatis, destructio ipsa peccatorum, duritavi-nāshanam; odium peccati, duritadvēszam, prayātschirvam.

Adoratio, nama, namanam, pranānam, pranipāta.

Adoro, *namāmi*, adoras *namati*, adorat *namati*.

Oratio vocalis, djeba, namaskāram, prārthanā; corōna precatoria *gebamālā*.

Meditatio, dhyānam.

Sacramentum, arcanum, rahasyam, vivīctakarma, guptam, gudham.

Aqua benedicta, tīrtham, punyadjelam, punyasalilam.

Eucharistia, dēvanalmā, dēvasalcāram, duritasadjivi.

Ordo, pattam, sthànam. Unde *sthànica*, in dignitate constitutus. Breviarium, gebapustacam.

Sacerdos, guru, pùdjarar; sacerdos superior, shrèszta.

Episcopus, vèdapàla, vèdashrèszta, Genadarshi, vèdar akshi.

Papa, vèdatalava, sarvavèda, vèdatipati, vèdàgria, vèdapramuccha.

Haeresis, *abamàrggham*, lex falsa, *apatha* via falsa.

Gratia Dei, dèvaprasàda, dèvagunam, deivadayà.

Vera lex, satyavèda, salvèda, sunartavèda.

Purgatorium *சுத்திகாரஸ்தலம்* duritaharanasthalam, shudhicaram, duritòttarasthalam, shudhicarasthalam.

Examen conscientiae, hrtishudhicaram, hrtishòdhyam, hrtishòdhana, ultschòdyam, hrtiprashna.

Providentia Dei universalis, samastashàsanam, sarvapàlyam, sarvarakshà.

S. Scriptura, Vèdapustaca, divyalèkhanam, sarvèshavàda.

Remunerator Deus, shisztaiparipàla, rakshashikshàcara, rekshi.

Epiphania, manifestatio Dei, Dèvapràdurbhàvam.

Promissio Dei, divina promissa, Dèivapròctam.

Baptismus, *பாவமுக்க*, *பாவமுக்க* *mersio*, *ablutio*, dic *àtmanànam* animae ablutio, vel spiritualis ablutio, *djànasnànam*, idem.

Extrema unctio, tscharamapùtschanam, tscharamapùtschal, vilèvanam.

Confirmatio, pùrvapùtschanam, id est, prior unctio. Pùrvavilèvanam, idem.

Abstinentia a carne et piscibus, shudhabhòdjanam. (1)

(1) *Shudhabhòdjanam* est comestio munda, quae pisces, carnem, et sanguinem excludit, atque lac, butyrum, oryzam, fructus, herbas, olera, et radices complectitur. Congruit ergo hoc nomen abstinentiae *christianae*, quamvis dictio ipsa ex gentilico instituto suat. *Vartana* est diacta, *abavàram* jejunium; quae tria inter se distingui debent. Veri grammatici officium est, non solum literarum et vocum peritiam, sed etiam intelligentiam verborum et sermonis totius, cognitionem antiquitatis, historiarum, fabularum, carminum, denique veterum omnium scriptorum interpretationem tradere. Ad hoc autem cōmprimis necesse est, viribus omnibus adlaborare, ut quis orthodoxam dictionum significationem assequatur, qua quidem scientia labente, reliqua omnia labi et perverti necesse est. Hinc falsa dogmata, interpretationes praerancidae, systema varia, risu et cachinnis excipienda. Celebre hac in re

Sanctitas, punyam, shudhi.
 Devotio in Deum, sarvēshvaròbāsānam, divyabhacti.
 Fides, vishvāsa, vāshanguicaram.
 Spes, pratiksha, shāanam.
 Charitas in Deum, dēvapremā g. m., dēvashnēha, g. m., pri-
 yatā, g. f., priti, g. f., prēmam, g. n.
 Presentia Dei, dēvatschintā, id est, cogitatio continua in Deum.
 Verbum Dei infallibile, sarvēshvarāmokhavatschanam. Reliqua
 vide in *sect. I.*

SECTIO IV.

De Agricultura, Botanica, et Medicina.

Agricolarum tribus, seu genus, വൈകൃതവൃക്ഷം veyshyavarnnam,
 വിക vil.

Agricola, കൃഷ്ണകർമ്മാർദ്യ, വിശാ visha, ഉഷനപ്രകാശം ūravyā,
 blumisparsa, om. g. m., karshaca.

Labor, agricultura, adjiva g. m., djivācā, vārttā g. f., varta-
 nam, givanam g. n. Labor agrestis, proprie agricultura, seu
 aratura, *krski, krszivālasam*; Pastinatio, idem, vel *anrtam*.

Pastio armentorum, ac praecipuē vaccarum, pashupālyam, g. n.
 Venditio, commercium agreste rerum rusticarum, vānidjam,
 g. n., satyanrtam.

est Alphabetum Majus Tibetanum, D'Hancarvillii interpretationes, Ab-
 batis H. .... In varias linguas animadversiones, et hodierni scrip-
 toris in Persepolitanis inscriptionibus explicandis falsissima doctrina.
 Meminisse fas erat, grammaticam artem Veteres Romanos tanti fecisse,
 ut *Julius Caesar* Dictator, et *Corvinus Menala*, sui aevi maximi
 oratores et urbis Principes, de singulis literis singulos libros conscrip-
 serint: *Suetonius* quoque *Tranquillus* libro de *Illustribus Grammaticis*
 pag. 73. apud *Vives* ait: *Cura grammaticae artis increvit, ut ne claris-
 simi quidem viri contingerent, quo minus et ipsi aliquid de ea scribere-
 rent, utque temporibus quibusdam super viginti celebres scholae fuisse
 in urbe traduntur, pretia, mercedetque grammaticorum ingentes.* Nequit
 esse bonus Philologus, qui non est bonus Grammaticus. Confer *Joh.*
Lud. Vives De Disciplinis Libros XII., Neap. 1764., pag. 63., et seqq.
 de causis corruptarum artium, lib. II., qui est de grammatica.

C c

Semen, vidu, bidjam.

Satio, vità.

Vermis, pràni, crmi.

Seges, pantschà, krszi.

Aratrum, halam, làragalam, siram.

Ager aratro subactus, et semine refertus, krsztam, halyam.

Sarritio, krszivàlasam.

Villa, subarbiu, ubanagari, ubapatanam, ubaviszaya.

Hortus florum, viridarium, puszpavanam, àràmam.

Delubrum rusticum, vihàram.

Castrum, municipium, kòtta, durggam.

Praedium, làdam, upeyam, nilam.

Villicus, krszicàr, vil, veyshya, krshaca.

Asinus, గడ్డుకొ గాదుబham, പരമ khara, നദസംകുടി rāsambha,

ചവറലച്ചു bàleya, നവഞ്ചി ravana.

Porcus domesticus, പൂകിന ഗുട്ടൂ sùcaragràmyam.

Canis, sàramèyam, cucura, shunaca, శబ్ద, శబ్దపా; unde fortassis *σάκκος canis* nomen apud Medos; *σάκκος κύνος καλίστος σάκκος* Mīdēn, Herodotus lib. 1., et Justinus lib. 1. c. 4. Certè in plurali etiam Malabarenses dicunt *svacar*. In quibus nominibus ex litera *p*. pro *v*. intrusa, exurgit Medorum *spaca*, et Russorum *sabacà* canis. Persis *tag*, canis. (*)

(*) Quamvis contendere ausim, Sermonem Samscrdamicum veteribus *Medis* non ignotum fuisse, attamen quam longissime absum ab opinione Anquetilii du Perron, qui Zendicum idioma Samscrdamico perquam affiue cum lingua *Iberica* seu *Georgiana* hodierna cognationem habere arbitratur. Vid. *Zend Avesta* edit. Paris. tom. II. pag. 424. *Préface sur les Vocabulaires des anciennes langues de la Perse*. Ad hoc somnium dispellendum inspicere sufficit *Synagmaton Linguarum Orientalium, quae in Georgiae Regionibus audiuntur*. Romae ex Typographia S. Congr. de Prop. Fide, 1670. Auctore D. Franc. Maria Maggio. Somniavit Anquetil du Perron etiam tunc, dum inq̄iebat; *Il ya du Samikretan des differens ages*. Cur ergo nulla vario aevo mutatae samscrdamicae linguae specimina àd luxit? Una est, eaque in genuinis Indorum libris constans et sine vicissitudine haec admirabilis lingua. Corruptiones illius et dialecti, utique inter se discrepantes, per varia regna et gentes sunt innumerae, vario aevo, et incolarum indoli attribuendae.

Canis odoratus, seu indagator, mrgayashvā, mārḡgashvā.
 Indagatio, abikshanam, mārḡganam.
 Praedium fructiferum, sitā, lādā, upeyam.
 Sulcus aratri, sitā.
 Terminus, limes agri, halyasimā.
 Arena, sicutā.
 Terra arenosa, *sicatamayabhū*. Res alia quaecumq. arenosa, *sicatamayam*.
 Irrigatio agri per aquam, sētschanam. (*).
 Vermes aquatici, simicam.
 Aqua turbida, sramsicagelam.
 Aquae ductus, gelasūtram, geladvāram.
 Rete, pavitracam.
 Regula, filum, amussis, sūtram; *nīyama* regula vivendi.
 Linea, rēkhā, varā. Radius *idem*.
 Agger, vallum, varamba, sētu.
 Currus, *retham*; utique non dissonum a latino *rheda*, vehiculum, *currus*, quo veteres usi sunt, teste Varone 3. de *rust.*, et Cicerone ad *Attic.* l. 5.
 Auriga, seu ille qui rheda vehitur, *rethica*.
 Oryza cruda cortice praedita, āshu, prihi, pādāla, stambacari, 4. g. m.; dhanyam, g. n.
 Oryza cocta, bhissā g. f., bhactam, andham, annam 3. g. n., odana, sadidivina.
 Quotidiana comestio, sadya, djagdhi, g. f., bhōdjanam, bhē-

Mater lingua semper casta, pura, et immutabilis permansit in Indicis libris, ex quibus illa potissime haurienda est. Haec mutatio nequidem sequi potest, nisi vetera librorum omnium exemplaria intereant, et antiqui Indici codices omnes quasi ante oculos evanescant.

(*) Irrigationes sunt vel situlis ex flumine aquam in agrorum cli-ces perticarum ope deficientibus, vel per irrigua ipsa, in quae aqua ex flumine sponte defluit. Hinc sine fimo et marga *pluviosa* et fertiliora illa sunt arva, quae fluminibus adjacent. Maxima autem Indiae flumina sunt. 1. Ganga seu Ganges, 2. Sharavati, 3. Vaitravati, 4. Tschandra-bhāgā, 5. Sarasvati, 6. Cavēri, 7. Yamunā, 8. Rēva, 9. Saraynā, 10. Dēvi. Haec amnium nomina miro, et incredibili modo corrupta et depravata leguntur in mappis geographicis europaeis, arabicis, et persicis.

manam, lèham, 3. g. n., nicchasa, nyàda g. m. 'cibus, *Idem*.
 Satieras, pùrti, trpti g. f., pauhityam, tarpanam, g. n.
 Reliquiae, micæ superstites, phèlà g. f., bhacta samugi atsitam,
 shishtam.

Bolus, gràsa g. m., cabalārthaca.

Sitis, dàham, g. n., udanyà, pipasà, trl, 3. g. f., tarsza g. m.

Triticum, gòdhùma, sumana, g. m., gòtamba.

Hordeum, yava.

Stramen, palàla (*Italis paglia*), niszphala.

Piper, palladjam', marirsciam, kòlacam, krsznam, dharmapatta-
 nam, om. g. n., pipali.

Sal, samudrayam, lavanam, vasiram, g. n.

Zacharum, *sharcharà*, ex quo fluxit latine *zacharum*; radix enim
 est *sharcharà*, i. e. liquor dulcis ex arundine fluens. *Sità,*
pantsichadhàra, g. f.

Intingulum, salsamentum, cari, rèmanam, niszdtànam, g. n.

Panis, pùpa, apùpa, piztaca, g. m.; vulgò *appam*, coliphium,
 placenta.

Caro elixa, khalyam, peydtaram, g. n.

Caro assa, shulàcram, shùlyam, bhaditram, g. n.

Insigne ferculum, prashastam, sanocrtam, susamcrtam, g. n.

Lac, dughdam, kshiram, payam, payasam, g. n.

Butyrum, havi, àdjam, khrtam, sarpi, hayam, gavinam, g. n.

Lac acidulum, coagulum, dandhàhatam, càlashèyam, arisztam
 g. n., gòrasa g. m.

Gramen, anantà, ruhà, bhàrggavi, sahasraviryà, shadaparvicà,
 om. g. f.

Allium, sutandaca, palandhu, rasònaca, mahacandu, arizta,
 g. m., gradjanam, pashunam, mahaushadham 3. g. n.

Nux myristica, giàticòsham, glàtica, giàtiphalam, 2. g. n.

Moschus odoratus, castùri, mrganàbhi, mrgamada 2. g. m. Illud
 primum significat testium excrementum, hoc secundum *semen*
 illius animalis, quod moscum odorosum excernit. *Viverram*
zibetham vocat Linæus, Indi *meruvam*.

Oleum, sarpi.

Olei amphora, svèdanà, cumbha.

Olla, kundham, sthàli, ucchà, 2. g. f., pidtara, g. m.

Coquus oryzae, sùden, pàtsica, pàtschac.

Uva, **ॐ** svādhvī.

Mel, madhukshaudram, màkshicam, g. n., vulgò *Tèu*.

Cera, silham, madhutsisztam, sikshacam, g. n.

Sulfur, gandhacam, gandhashmani, gaugandhica, g. n.

Cochlear, darvi, canvi, kadjàcà, 3. g. f., dàruhastaca, g. m.

Amphora, vas ad bibendam aquam, Lusitanis in India *gorgoletta* dictum, karcari, àlu, galanticà, g. f.

Vas in genere, calix, catinus &c., pàtram, avabànam, bhàndham, amatram, bhadjanam, o. g. n.

Lignūn *aquilae*, valde odorum et magni pretii, *aghi*, vamshicam, mangalyam, malligandhiyel, agaru, samāttacam, dāshārham, lōham, krīdijāma, giongacam, fere om. g. m. Latinis dicitur *agallochum*, ex Diosc.

N. B. Mirabitur Lector in dictionibus Samserdamicis nullum unquam nomen reperiri, quod nostra litera *f*. gaudeat. Verum noverit ille, hoc elementum in Alphabeto Samserdamico omnino deesse. Neque vero hoc in crimen duci debuit a clarissimo viro D. J. Frid. Kleuker; nam et Vetustissimi illi populi Latini litera *f*. carebant, eamque vel per litteram *v*., vel per *ph*., quod non ut nunc exprimitur, sed distincte quasi per *ph* supplebant. Profecto *f*. litera series ad Graecorum et Latinorum alphabetum transivit; quod perbellè et praeclarè modo suo disputat Aur. Cassiodorus Senator in libro de *Orthographia* ex Agnaeo Cornuto p. 282. et seq., et Priscianus lib. 1. de *Numero Litterarum* apud *Veteres*, pag. 542. apud Heliam Putschium in lib. inscripto: *Grammaticae Latinae Auctores Antiqui*, Hanoviae 1605. Indi litteram *f*. vel per *v*., vel per *ph*., vel per *p*. exprimunt; atque hic ipse defectus antiquitatem samserd. sermonis demonstrat.

Tres *agalloschi* species distinguunt Indi: commune, quod supra descripsimus; nigrum, quod *kāraghil*, vel *kālāgaru* appellatur; tertium, olens florem, Lusitanis *mogarim* dictum, quod propriè *mangalyam*, vel *malligandhiyal* nuncupatur.

Pix crassior, Lusitanis *bren*, yakshadhùba, sardjarasa, àràla, sar-

varasa, behurùba, om. g. m., vulgò *kila* vel *tshenciāliyam*.
Incensum, thus, vrdhacadhùba, krtridhùbaca, turuszca, pindhacam,
sahla, yàvadana, o. g. m.

Thuribulum, vas incensorium, yàvaca, shrivàsa, vrcadhùba,
shriveszta, saraladrava.

Nux indica *areca* dicta, yàva, alacta, drumamaya.

Palma Christi, riccinum, vyàchraputscha, gandharvahastaca,
eraudha, òrupùga, rutschaca, tscitraca, tshanciu, panciam-
gula, amandha, vardhamàna, vulgò àvanaca.

Bambu, arbor in India et Sinis frequentissima, et notissima,
gàyatri g. f., pàlatanaya, khadira, dantadhàvana 3. g. m.; ea
vero quae alba est, nuncupatur khadiresidè, sòmaivalca, 1. g. m.
N. B. Non vacat heic indica arbusta, flores, fructus *Linæi* vo-
cabulis nuncupare, quis enim vades dabit, eum rectis, ve-
risque nominibus haec omnia insignivisse?

Crocus Indicus, *cashmirgenmam*, id est, germen urbis *cashmir*
in boreali India sitae, aghnishicam, flos flammeus, varain, vâl-
hicam, pìtanam, ractam, samcòtsciam, pishunam, dhìram.

Ningunde arbustum, nirggundhù, indrànicà, g. f., sinduca, sin-
duvàra, indrasurasa 3. g. m. Vide *Hortum Malabaricum* Am-
staelodami editum.

Calamus, *vètra*; jasinum *yuthica*; amaranthus *vastuca*; *tàraca*
amomum, *tamalà* laurus; vitex *sindhùca*; sinapis *caduca*, *sari-
zapa*, *tundubha*, *cadambaca*; zinziber *mahaùszadam*, *vish-
vam*, *nàgaram*, *vishvabhèszadjam*, *àdracam*; mimosa *samiraj*;
aloe *pilu*; baubinia *nàgavallì*, indigofera *neli*; phaseolus *mà-
sha*; caryophyllus *lavanga*; aristolochia *ishvaramùla*; quercus
vanàca; viscum *vandà*; costus *vanadraca*; nicotiana *tamra-
cùta*; corypha *tali*; cassia *suvarnaca*, ocymum *parnàsa*, me-
lia *nimba*; artemisia *nàgadàna*; citrus *matulanca*, capsicum
maritscha, morus *tula*; cucumis *trapusha*; ebenus *tinsa*; co-
chlearia *tàlamulaca*; ruta *sòmalatà*, mimosa *airisha*; nyctan-
thes *septalà*; ophioxylum *rasna*; piper *pipali*; solanum *pàtò-
la*; artocarpus *panasa*; aristida *nala*; mesua *nàgacesara*; ra-
phanus *mùlaca*; callicarpa *mashandari*; erythrina *mandàra*;
pisonia *madana*; artocarpus *lacucha*; santalum album, *gandha-
sàrà*, *malayadja*, *bhadragri*, 3. g. m.; santalum flavum, *tey-*

laparnicam, *gòshirsam*, 2. g. n.; *santalum rubrum*, *rectaschandanam*, *tilaparni*, *patrangam*, *radjanam*, *cutsciaticandanam*; *camphora carpūram*, *khanaśāra*; *tshandraseidjna*, *sitābhra*, 3. g. m., *himavālucā*, g. f.

Confectio ex camphora, ligno aquilae, et musco, carpūrāgaru-castūri, takvōley, yacshacarbhumā.

Ungtio corporis ex hac confectione, gātrānulēpani, vartti.

Allium foetidum, rasōnaca, mahacandu, ariszta, vide supra. Distinguitur ab allio dulciori, quod dicitur, *sutandaca*, *palan-dhu*, 2. g. m.

Arundo zacharifera, rasāla, āttudharbha, balbadjā, pumbhramāni, pōdagala om. g. m., ikshugandhā g. f., cāsham g. n.

Arundo zacharifera ceylanensis, candāraca, ilamcarimba, pundhira. Arbor cinamomi, *canella*, caruvā; cortex ejus qui venumit, *caruvaciram*.

Arbor nucem arecam ferens, altissima, khaphura, gavāca, cramuca, pūga, khondta, langali, nālighēram, tāla.

Spinae, Gallis *chardon*, tvakrsāra, vamsha, carmāru, tvatscisāra, trnadhvādja, shadaparva, yavaphala, vēnnu, mascara, tēdjana, om. g. m.

N. B. Permulta herbarum et plantarum Indicarum nomjna ex *Amarasinha* recenset illustris vir D. G. Jones tom. IV. p. 234. seq. et aliquas penitus uberiusque describit. Quamvis ille singulas plantas aut herbas sub singulis, et non pluribus Samscrdamicis nominibus, ut nos peregrinus, recenseat, attamen illius labor maxima laude dignus est ex eo, quod aequa Samscrdamica *orthographia* utatur, ex qua lectoribus illud obvenit commodum, ut inspecto nomine quocumque latinis literis expresso, illud in Samscrdamicis characteres cogere, facile transferre, ejusque genuinam significationem haud aegre intelligere possint; quae res in aliorum Anglorum Indicis lucubrationibus, et scriptionibus locum non habet.

Sanitas, valetudo, ārogyam, svāsthyam, svasthānam, svastharā.

Morbus, rucr, rudja, g. f., ubatāba, rōga, gada, amaya, g. m.

Medicus, bhisacr, veydya, rōgahāri, agadancara, tchighūtsaca.

- Medicamentum, *phajamam*, bhèszadjam, auszadham, bheyszadjam, agadam, djäyu. Hoc ultim. est g. m., reliqua neutrius.
- Infirmus, ex morbo decumbens, vyàdhita, glàna, amayàbi, vicrta, abhyanta, àtura, abhyàmita, om. g. m., glànu, apatu.
- Tussis, càsa, kshavathu, mana.
- Febris calida, djvarà, g. m., djurti, g. f.
- Singultus, hìdmam, g. n., hikà, g. f.
- Scabies, pàma, pitschacità, katshvàmà, 3. g. f.
- Tabes, phthisis, radjaksheya, yakshmà, ràdjayakshmam, ksheya.
- Epilepsia, vindu, pumàn, gòsza. 3. g. m.
- Balbuties, shòsza, g. m., shòpha, shvayari, shvathu.
- Caecitas, andhacàram, adrsztam, 2. g. n., adrszti, g. f.
- Sudor, *karma*, *svèda*, *nidàkha*, 3. g. m. Pori, *ròmadvàram*, *ròmaccibam*.
- Somnus, nidrà g. f., svapnam, g. n., svàpa, svapna, saavèsha, gen. masc.
- Apoplexia, *saniuvàdam*; diarhaea, *atisàram*, dum levior et recens. Icterus, *càmala*; hydropisis *mahòdaram*; gonorrhoea benigna, fluxus seminis, *shuclatràvam*; phrenesis cum convulsione, *sani*; catarrhus, *nirdòszam*, *pinasa*; variolae, *masùri*, fluxus sanguinis muliebris, *rectatràvam*.
- Stillicidium ex naribus, pratishàya, pigasa, 2. g. m.
- Sternutatio, kshulkshutam, g. n., kshava.
- Lepra elephantina, tschitram, cusztam g. n., pànu, darnàmagam, arshama.
- Pediculi, yùca.
- Leprosus, arshasa, arirsha, rògayuta.
- Scabiosus, pàmana, catschnra.
- Dysenteria cum excretionem sanguinis et conatu expellendi, *grehani*, rukr, pravàhica, g. f.
- Vomitus, *vami*, *vamatha*, affine latino *vomitur*; pratschardhica, pumàn, ciardhi.
- Tumor ventris, ànàha, vibhandha, g. m.
- Haemorrhoides, mùla rògam, rectaskalanam, ànàha.
- Gonorrhoea cum fluxu seminis et dolore, indraluptacam, mùtracrtschram, 2. g. 2., caragnitala, ashmari g. f., shuclàvadhà.
- Apostema, vrñna, ìrnam, arum, nàdhì, pumàn.

Febris cum vomitu, arōciacā.

Tumor, apostema minus, viṣphōdta g. m., pidtaca, trizta, curu.
Maculae, pustulae in corpore, kilāsam, sidhmam.

Pustulae minimae ex sanguine aestuoso, epinyctides, *sfogazione*,
candhū, cardju, candhuyā.

Elephantiasis, *shlipatam*, *pādaṣalmica*, pedum tumor est prae-
grandis in hominibus, qui inde elephantinos pedes habere
dicuntur.

Pigmaeus, nanus, kharva, vāmana, hrsva.

Homo uno pede brevis, pradjnu, pragatagiānuca, stūdjānu,
samgnu.

Homo surdus, badhira, tscheguita.

Mutus et surdus, calambaca, abarcarnu.

Parvus corpore, prshni, alpatanau, alpiszta.

Utroque pede claudus, shronna, *pangu*. Claudus, seu *Pangu*,
dicitur Saturnus, seu *shani* planeta, quia tardissime revolvitur.

Homo tonsis capillis, mundha, mundhiga.

Manu vel pede mancus, cadja, khōnnē, kēkare, kodjuna.

Antidotum contra venenum, sadjivi.

Pancrestum, sarvaushadham, sarvabhēszadjam.

Medicina, ars medendi, ayurvēdam.

Medicatio, tsciguḷsa, rukrpracticrā, g. f.

N. B. In ediscendis et scribendis omnibus vocabulis optimi
codices *ms.* exquirendi, et adhibendi sunt; vitia enim non
pauca in manuscriptos indicos codices irrepserant partim in
curia, partim imperitia amanuensium. In tribus meis *Ama-
rasin*hae exemplaribus saepenumero variantes lectiones re-
peri, quas ad R. P. Ernesti *Hanxleden* codicem contuli, et
quando potui, correxi. Similes variationes occurrunt in iis
indicis scriptis, quae Posteris reliquit cl. vir D. J. Jones, ut
ex aliquibus vocabulis ad meos codices conlatis arguere licet.

SECTIO XIII.

De Suppellectili Domestica.

Domus, vide Sect. IV. *striyagāram*, septum femi-

Dd

narum, *gynaecaeum*, *serraglio delle donne*.

Cubiculum, cella അഗതരീ ഭഗാര, ഏലയുടേ അലയാ, പദസം
vāsa, വിലസം 4. g. m., ശതലത shālā, ശതലികത shālīcā
g. f., പദസഗ്രഹേ vāsagreha, g. m., shayanagreham.

Lectus ശയനം shayanam, ശയ്യായനം shayyāyam, g. neut.

Sponda, stratum sine tegetibus et stragulis, കുമ്പി mantscha,

പയ്യടകം paryadtaca, പയ്യുകി പalyaca. Ex hoc ultimo
vocabulo ab Europaeis ineptissime corrupto descendit *Palan-
kin*, lectica seu stratum, cui incubando, in India vehuntur
viri nobiles. Huic lecticae tegetes et stragula injiciuntur, et
pulvinaria atque culcitrae ornatissimae imponuntur, ita ut to-
tum stratum lecti formam referat.

Culcitra, Pulvinar, upadhānam, upabarham, 2. g., shicchāsu,
āpidha, shēggara, parispana, tsciamapa, ābhōga, 6. g. m.,
shirōlamcāra, ratschapā, paripūnatā, 3. g. f.

Candelabrum pensile, dipa, pradipa.

Candelabrum stabile, quod solo vel mensae innititur, gandha-
ca, kanduca, 2. g. m.

Sedes, pidtam, āsanam, 2. g. n., hinc exurgit *sinhāsanam* thro-
nus, sedes regia; āsa g. f.

Sedens, āsina ഏരിയരീ

Umbella, ātapatram.

Pix, samulgaca, sampadtaca, 2. g. m.

Arca, cista, pratigrāha, patalgraha, patavāsaca, visztāca, g. m.
pitaca, pētaca.

Speculum, darpana, macura, ādarsha g. m.

Pecten, prasādhani, camcanicā, 2. g. f.

Annulus, ūrmicā g. f., anguliyacam g. n.

Corona, tiara regum et deorum, macudtam, kiritam, punapūn-
sacam, 3. gen. n., tshūlāmani, tshūdhāmani, 2. g. m., shi-
rōrghna.

Gemina, lapis pretiosus in vertice tiarae, mani, manitarala, hā-
ramadhyaca, nāyacacalla.

Corona, seu sertum caput circumdans, ex gemmis contextum, vālapashyā, vāritathyā, 2. g. f.

Corona frontem cingens, patravāshyā, lālādtica, 2. g. f.

Inaures, *pendenti di orecchie*, carnicā, g. f., tālampatram. Aureum folium est hoc complicatum, quod Indi pertusis aurium lobis ingerunt, ut lobi ampliores longioresque pateant pendentes. Vide idola insulae elephantinae.

Inaures, gemmae lobis ingestae, carnavēstāṇam, greyvēcācam, 2. g. n., carnabhuszā g. f.

Monile, aureum collare, tāvātā, svarnu, prālāmbicā, 1. g. f.

Collare ex margaritis contextum, mauktikey, urastraticā. Si centies collum circumbeat dicitur *Dēvatschabda*, g. m., *shadayashticā* g. f.; si semel collum circumdat, *mālavacā*, *ēcavāli*, *ecayaishticā*; si viginti septies collum suo ambitu complectatur, *nakshatramāla*, *saptavimsatimaukticā*.

Ornatus varicolor collum ambiens, gutscha, gutschārdha, gōstana, 3. g. m., yāvātī, ardhāra, mānavaca.

Ornatus in genere, alamcāra, ābharanam, vibhuszanam, mandhanam, 3. g. n., pariscāra, g. m.

Concinntas in ornatu, bhuszā, alamkriā, 2. g. f.

Antia capillaris, cirrus, samyatā, catschā, condta, shicchā, tschūdhā, kēshapāshī, om. g. f.

Capillitium, coma apposititia, eaque alta quam gerunt Indici poenitentes *yōgui* dicti, djeda, pratina, sada, g. f.

Crines in verticem seu cirrum unum altum ligati, keyshicam, keyshyam, kēshasamūham, 3. g. n.

Lanugo recens, kākapaksha, shikhandhaca, 2. g. m.

Lanugo corporis, pili, pāshapaksha, hasta, kalāparthā, catschambare, kēshapāsha, kēshahasta, om. g. m., samūharthā g. f., tānurūham, rōmam, g. n.

Lanugo faciei, shmasbru g. n., pumuckhē.

Cirrus unus, vēnni, pravēnni, 2. g. f.

Toga major, nitschōla, pratschapata, 2. g. m., *toga*, vestis longior Indica incosutilis, quam circa lumbos accingunt, superiore corporis parte nuda relicta, sutsclaca, stūlartschashatica, 2. g. m., pata, tschēla, varāshi g. f.; *vestis exterior* laciniosa, quae superiorem corporis partem ambit et tegit, *ami-*

culum, rallaca, cambalam, cambali; *alia similis*, dvaupravāra, uttara sangama, brhaticā, sankhyānam, uttariyam, om. g. n.; *vestis interior*, *indusium*, andaria, ubasankhyānam, paridhānam, adhōmshakē; *vestis cruda*, arcendo frigori idonea, *pallium*, nishāra g. m., pravaranē g. n., himānilanivaranē; *vestis longa* ad talos descendens, ardhōrucam, varastrīnām, tschandhātacam, amshucam, pattuta, apravadinam, talprāpnoti; *vestis nova*, rancavam, mrgarōmādhyam, anāhatam, niszprapāni, tāndracam, navāmtschara; *vestis ex serico*, patrōrnam, behumblyam, mahāvanam; *vestis feminea*, kshau-mam, duculam; *vestis ex filo gossypino et pelliceo contexta*, dashattrisha, vālcadimahādhanānta, deshashabda, vālcām, pat-tu, kshaumādi; *togae, vestis, longitudo*, āyāma, ānāna 2. g. m.; *togae amplitudo*, parinnaha, vishālata g. f.; *vestis detrita*, patatscharam, girnavastram; *vestis lintea, lintheum*, phālam, carpāsam, curpāsaca, tschōla, bādaram; *vestis lota, munda*, ulgamanā, dhautayo, yugamam; *vestis in genere*, vastram, nartaca, carpata, 2. g. m., tschēlam, atschādanam, sanam, amshucam, vāsa 5. g. n.

Baldachinum, peripetasina, aulaeum, vitānam, ullōtscha.

Ornatus, membrorum in corpore concinnitas, sthūlādi, prati-dhīrā, yavanicā, tirascaranī, 4. g. f., tira, praticarma, anga-samscāram.

Sigillum, sāksharā, angulī, 2. g. f.

Cingulum virile, puscatyām, shrancala. Idem ex argento, cad-tyam, mekhala, cāntschi, saptaghi, rashanā, 4. g. f., sārasaṇam, g. n.

Armilla, avābaca, parihiarya, 2. g. m., kayyūram, angatam, 2. g. n., valaya, tvamvala.

Amiculum sericeum, quod Europaei *shal* dicunt, *shāl*, *shālava*.

Armilla manūs intra cubitum, ilatschana, cancanam, carabhuszanam.

Crepitacula, tintinnabula infantium quibus succincti sunt, kin-kini, cascaval.

Armilla in pedibus more Indico, hāmsaca, pādacataca; eadem sonans, pādāmgadam, g. n., tulacōti g. f., mangirā, nupura g. m.

Plica lintheae vestis obscoena referens, vastrayōni, cōva, tvakr-phalam, krimi, zōma. Plica haec mulieribus ethaicis tantum est in usu.

- Sertum in capitis parte anteriori, puròsyastam, lalàmacam.
 Sertum in occipite, prabhrazstacam, shicchàlambi.
 Sertum in medio capitis, darbhacam, mùrdhni.
 Thorax coriaceus, pràlambam, irgiulambi.
 Sertum in genere, mālā, mālāyam, srkt.
 Scopae, shòdhami, g. f.
 Lustratio, lotio, àllāva, àllavada, g. m., snānam, g. n.
 Carbo, ambariszm, bhraszam; prunae, angāram.
 Scintilla, *sphulingam*. Cinis *bhasma*. Flamma, djvālā, agnishackhā.
 Funis, pasham, dāmam, santāmam, g. n.
 Storea, srastaram.
 Olla, cundham, stālī, ukhā, g. f., pītara, g. m.
 Lecythus, svedanā, sarpibhādjanām.
 Filum, sūtram, sūtrāni, naritantava.
 Vitrum, *sūryacāntam*, *crystallum spaticam*, *raoigravum*.
 Lignum ad portanda onera, bhārayaszi, vihangucā, g. f.
 Folium, patram, shadanam, parnam. Folium inservit Indis ad
 liquida sorbenda, et est instar cochlearis.
 Cochlear majus, darvi, camvi, khadjācā, g. f., dāruhastaca, g. m.
 Calcei, ubānel, pāducā, pādareksha, pādu.
 Aqua ad lavandos pedes, pādyam.
 Aqua ad bibendum, pānam.
 Potus aquae, pānam.
 Olla maxima fictilis, pānā.
 Marsupium grande, peycūra, vattvam.
 Cantharus, cumbham.
 Fungus, boletus, gadhu.
 Tridens, shūlam, unde Shiva deus Tridentifer dicitur *Trishulī*.
 Milium, shāma, shōlam, unde shōlamandalam, terra, regio *mī-
 lī*, quam Europaei inconnecinē *coromandel* appellant.
 Cornu, shrangam.
 Fenestra, shālacam.
 Canistrum, vatti.
 Culter, carti, carttarī, crbānī, vēdhanicā, asphōtanī, om. g. f.
 Securis, vrskhādana, vrksabhēdi.
 Aleae ad ludendum, pātschicā.
 Ahenum, caldaro, nadhri, vadhi, varaurā, 3. g. f.

Scutica, flagrum, cashà, tàdhanì, 2. g. f., tschamatti.

Cithara, vipantschi, kinara, tschandhàlicà, candholavinà, tschandhàlavallakì, 3. g. f. Illud primum convenit graeco *κίθαρη* vol *κίθαρα*. Vide *Brunings* de Antiquitatibus Graecorum.

Patina ex aere in qua apponitur oryza ad manducandum, kinna. *Kindi*, aliis *Kondi*, cyathus ex aere, tubulo instructus ad bibendam aquam. Utuntur Indi hoc cyatho etiam ad libamina (*). *Karakam*, *Karcari*, àlu, galantica, vas est fictile collo longiore, quod Indi et Aegyptii aqua refertum aeri exponunt, qui, vas illud permeando, aquam frigidiorē reddit. Vulgò *gar-goleta* dicitur. In Museo Borgiano asservatur.

Vas in genere, avabànam, bhàndham, pàtram, bhàdjanam, amatram.

Scalprum, dancam seu dtancam.

Graphyum, stylus ad scribendum, nàràyam.

Horologium, nàlicamani.

Lapis lydius ad probandum aurum, shànam, nicasza, casza, g.m.

Matrix, forma fundendo aeri apta, ex qua typi, ed ectypa varia ducuntur. mùsha, teidjasà, vartanimùszà g. f.

Simulacrum ex aere, imago, figura metallica, bimbam, sùmi, lòhapratimà.

Formà, icon, imago, simulacrum, pratimànam, pratimà, pratiyàtana, umbamà, pratirùbam, pratitschàya.

Mensura IV. sextarios continens, dancashi, prastam.

Clysterium, vasti.

Columna, sthàna.

(*) Ex vocabulis *Tall*, talica discus, catinus; *eandì*, *conri*, *kindi*; *kartè*, *katti*, *kartari*, culter; *avaban*, *avand*; *mitra*, *mithra* Sol; *darava*, *adavan*, et infinitis aliis, quae aequè in lingua Zendica et samscrdamica reperiuntur, et idem sonant, res certa et explorata esse videtur, linguam samscrdamicam antiquissimis illis temporibus in *Media* et *Bactriana* in usu fuisse, atque inde in *Indiam* unacum libris demigrasse. *Brahmanes* in *Bactriana* collocat *Eusebius praep. evang.* lib. 6., p. 375., *Clemeas Alex. Strom.* lib. 1., *Cyrillus lib. 4.* contra *Julian.* Quare non dissentio ab opinione praelari viri Com. *Joannis Potocki*, qui per *Japheti* Posteris has regiones occupatas fuisse, et linguam *Samscret* inde ad *Indiam* perlatam fuisse arbitrat. Videtis pag. 39. in opusculo inscripto: *Dynasties, ou le second livre de Manethon*, a Floreace 1803.

- Peristylum, vāranda seu vāranta.
 Scalae, *gōhani*. Theatrum, *rangam*.
 Janua aedium exterior, ostium atrii, *gōpuram*, *pratihāram*.
 Tapes, *prebadāni*.
 Cortina, *pratisira*. Locus secretus, *rahassa*, *vivictasthalam*.
 Corallum, *pravālam*, *vidruma*.
 Lima, *rāca*, *acus tūshi*.
 Forfices, *prashvana*, *catrica*, *patraparashu*, g. m.
 Pupae, *putricā*, *pāntschālicā*, g. f.
Pantscha lōham, quinque metalla, nempe aurum, argentum, cuprum, aes, ferrum.
 Lignum, *ligna*, *cāsztam*, *dāru*, *indhanam*.
 Margarita, *perle*, *muctā* g. f., *maucticam*, g. n., *mutta*.
 Aurum, *svarnam*, *suvarnam*, *canacam*, *hiranyam*, *hēmam*, *hātacam*, *tabaniam*, *carburam*, *tschāmicaram*, *djātarūbam*, *māhāradjacam*, *cāntschanam*, *kartasvaram*, o. g. n.
 Aurum in artis opus deductum, *shrangui*, *canacam*.
 Aurum et argentum fusum, *cōsham*, *hiranyam*.
 Aurum et argentum signatum, *percussum*, *rupyam*, *taldvayam*, g. n., *drevyam*.
 Argentum, *duvarnam*, *radjatam*, *rūpyam*, *khadjūram*, *ardjunam*, *shvētam*, g. n.
 Thesaurus, *nikshēbam*, *ubanidhī*, *nidhī*, *nyāsa*, g. m.
 Divitiae, *opes*, *drevyam*, *artham*, *dhanam*, *vittam*, *svāpatēyam*, *ritham*, *hiranyam*, *drevinam*, *djunnam*, gen. n., *rā*, *vibhava*, g. m.
 Vectigal, *tributum*, *satyapanam*, *satyancārā*, *satyakrti*, 2. g. f.
 Pretium, *mūlyam* g. n., *vasna*, g. m.
 Venditio, *vānīyam*, *vānidjam*, g. n. *propriē mercatura*.
 Aes vivum, *capitale*, *mūladhanam*, *nivī*, g. f., *paripana*, g. m., *mutel*.
 Lucrum, *usura ex aere capitali*, *lābha* g. m., *adhicam phalam*, g. n.
 Permutatio rerum, *paridānam* g. n., *parivarta*, *neimēya*, *niyama*, g. m.
 Venditio, *vipana*, *vikria*, g. m.
 Aes, *riti*, *ārācūda* g. f., *pitschala*. *Chalybs*, *ayassa*.
 Cuprum, *tāmrām*, *shulbham*, *dvisztam*, *varisztam*, *udumbaram*, g. n.

Ferrum, lōha, g. f., shastracam, tisznam, pindham, cālāyam, ashmasāram, g. n.

Vas ligneum, quo gentiles utuntur in sacrificiis, sruvā.

Ulna, vyāna.

Sulfur, gandhaca, gaugandhicam, gandhāshmani.

Minium, color ruber, lōhitacam g. n., patmarāga g. m., shō-naretnam, g. n.

Opus phrygium, vestis phrygiana, tschitracam, tschitrapāni, tschitrapani.

Signa depicta, quae gentiles gerunt in fronte vel in pectore ad demonstrandam suam sectam, vel devotionem in aliquod singulare numen, *Tamala*, *patra*, *tilacam*, *viszészacam*, 2. g. n. Prohibita sunt: *nāmam*; *tribundaram*, quod tribus modis depingunt; *pattavartanam*; *lingam*; *yōni*; *gōburam*, *tāmara*, *tāmaraila*, *tāmaramotta*, *pāditschandra*, *villa*, *Tii*, *pūsu* nigrum, rubeum, flavum; *dhanu*, *ambel*, *shūlam*, *carā*, *amey*, et alia aliqua, quia intrinsecam gerunt superstitionem, et extrinsecam commonstrant in falsos deos et sectas ethnicas devotionem. Haec signa exhibet ad pag. 402. *Lucinius* in libro inscripto: *Esame, e Difesa del Decreto di Monsig. Carlo Tommaso di Tournon*, Romae 1729. Ego haec signa accuratius descripsi, et explicavi in meo *Itinarlo ad Indos* cap. VIII. pag. 297. et seqq. edit. Rom. 1796.

SECTIO XIV.

De Anima, Ejusque Potentiis, Affectibus, Sensibus Internis et Externis.

Anima rationalis, ഏതദാ അത്മം, അതദഹി naradēhi, അ

ഭൂപഃ naradjīva, ബൈതയഭൂപഃ bōdhadjīva.

Spiritus vitalis, anima sensitiva, bhumni, asava, *prāna*; unde *prānanam* vita, *prānaca* vivus, *prāni* vivens, animal quodcumq.

Anima universalis, quae totum mundum informat, et regit, Ethnicis est *Paramātmā*, nempe Deus, anima suprema.

Vita, djīva, gīvanam, asudhāranam, 2. g. n., asaprana. In plu-

fronte vel pectore gerunt. Figura haec focum seu fossam quasi quadrilateram exhibet, in qua collocatur ignis sacer, dum peragitur sacrificium *Homa* seu holocaustum.

ৱাও Dhanu, seu arcus potentissimus dei *Râmae*, quo *Ravanam* gigantem, regem insulae *Lanca* seu *Ceylan*, interfecit. Geritur hoc signum in fronte a *Vishnuvitis* deo *Râmae* devotis.

தமரபத்ரு Tamarapatra, vel *nalinatichada*, i. e. folium nymphaeae, quae symbolum est aquae seu humoris, ex quo secundum principia *Vishnuvitarum* omnia generantur. Qua de caussa *Vishnu* folio nymphaeae incubans et aquis vectus exhibetur in monumentis Indici Musei Borgiani; et alioquin omnes Indici dei in nymphaea sedentes pinguntur. Signum hoc coloris rubri, flavi, aut virescentis a *Vishnuvitis* in fronte depictum, geritur.

Idem nymphaeae folium, sed decussatum, et in aquam reflexum, ac inatans exhibetur.

Nymphaeae bulbus sine foliis.

O

Hae tres lineae cum cyclo imposito significant deam *Dhavani* cum tribus suis filiis *Brahma*, *Vishnu* et *Shiva*. Hoc signum, vulgò *Tripundara* nuncupatum, pingitur santalo, aut cinere ex sacrificio ignissuperstite. Geritur a *Vishnuvitis* et *Shivanitis*.

Sunt et alia plura sacra signa, quae omnia vel sectam, vel peculiarem in aliquod Numen cultum et devotionem annunciant et ostendunt. Pinguntur argilla, creta, aut terra aliqua ex locis, templis, vel fluviis sacris allata, et dum frons perlinitur certae preces recitantur. Quare falsum est, haec signa esse nobilitatis indicia, nam ignobilibus aequae ac strenuis viris sunt communia. Ipse vaccinus cinis fronti illitus culpa non vacat, nam vacca deae *Lekshmi* est sacra; quam ob rem Indici urinam et excrementa illius magni pendunt, et morientes vaccae caudam arripiunt, ut vacca duce in *svarggam* traducantur. Ita ergo Indici Missionarii ex re agant, ut horum signorum vanitatem et superstitutionem novis Christianis ratione commonstrent, et omni conatu adlaborent, ut ab his idolatriae pigmentis eximantur.

Indoles, praecti, satvaredjastama, shilam, svabhavam.

E c

...giva, givanam, asudharanam, 1. g. n., asapraha : in plu-

rallī dicitur *giṣṭasavāḥ*, *asaprañāḥ*, cum littera *a* longa, et aspirata.

Aevum, tempus vitae, *giṣṭacāla*, *āyu*, *āyussa*, *giṣṭanēram*, *giṣṭam*.

Vita, res gestae, *giṣṭanam*, *tscharitam*, *tscharitram*, *vṛtti*, *vārta*.

Tempus, *cāla*, tempus antiquum *pūrvacāla*; praeteritum *atitacāla*, *bhūtacāla*; futurum *bhāvi*, *bhāviśyata*, *bhāviśyacāla*; praesens, *samaya*, *nēram*, *disztam*; tempus perpetuum *nityacāla*, longum, *dirkacāla*, *tsiciracāla*.

Mens, intellectus, *ബുദ്ധി* *budhi*, *മനസ്സ്* *manisā*, *മനഃ*

dharshanā, *ධි* *dhī*, *ප්‍රදීප්ත* *prdjñā*, *ප්‍රේක්ෂ* *prēkshā*;

සංවිත *samvil*, *shēmuzzi*, *mati*, *tschetanā*, om. g. fem.

Voluntas, *tschittam*, *tschētam*, *hrdayam*, *svāntam*, *mānasam*, om. g. n., *mana*.

Memoria, *mēdhā*, *dhī*, *dhāranāvadhī*, *dhāranabudhi*, g. f.

Cogitatio, *tschintā*, *vishāranā*, *sankhyā*, *nirūpana* g. f.

Consideratio, deliberatio, idem, *sampradhāra*.

Dubium, *sandēha*, *dvāpara* g. m., *vitschiguilsā* g. f., *samsheya*, *samarsha*.

Disputatio, *samprēszana*, *tarkam*.

Certitudo, *nirnaya*, *nitscheya*, 2. g. m., *samvil*, *āgra*, g. f., *satva*.

Intentum, determinatio voluntatis, *sancalpam*, *carmamānasam*.

Obstinatio, intentum ardens, *sidhāntam*, *pratidjñā*.

Assensus, consensus, *āshrava*, *samshrava*, *anguicāram*, *pratishrava*, *samādhi*, *pratidjñānam*, *sammata*, *sammati*, *sandhā*.

Sapientia, *ātmadjñānam*, *mōkshadhī*, *djānam*, 2. g. n., *pramā*.

Stultitia, *bhrānta*, *bhranti*, *mithyamati*, *bhrama*, *adjñānam*, *umāda*.

Divisio, separatio, *viyōgam*, *vihitam*.

Discretio, discretio, *bhēdam*, *vyakti*, *anyatā*, *neīcatvam*, *viszēszanam*.

Distractio mentis, *behnbudhi*, *anyabudhi*; attentio, *sadjñā*.

Discordia, *viradjena*, *vishrava*, *praticulam*, *prathanam*, *aprēma*, *abamatam*.

Indoles, *pracrti*, *satvaredjastama*, *shilam*, *svabhāvam*.

E e

Intentio, animus, vizaya, bhàvam, vishàram.

Existentia, *satvam*, *tattà*, *stiti*; res existens *stitam*.

Natura, *svabhàvam*, *svarùpam*, *svastiti*, *samsidhi*.

Quinque sensus, *pantschèndria*, 1. *shròtra*, auditus, aures, 2. *tvakr* tactus, *pellis*, 3. *tschakshu* visus, *oculus*, 4. *gihva*, lingua, *gustus*, 5. *khàna* olfactus, *odoratus*.

Rùbam, figura, forma, imago, *shabda* vox, *sonus*, *gandha* odor, *rasa* gustus, *sapor*, *sparsa* tactus.

Objectum sensuum, *gòtscharam*, *visajam*.

Animi suspensio, determinatio et non determinatio, *sancalpavi* calpa.

Substantia alicujus rei, *stiramsha*, *sàram*, *sansidhi*.

Res per se existens, *svabhu*, *svayambhu*.

Res propria, *svacam*, *sviyam*; unde *svadja* suus filius, *svòdadja* sua domus, *svòlpadanam* sua conceptio, *svòdaram* suus venter; *svàtantriam* sua libertas, *svavasha*, homo sui juris, liber, *svavàshà* femina libera.

Svarena, homo ejusdem stirpis, *svascandha* libertus, *svascandhà* liberta, *svayamvarà*, mulier, quae ipsa sibi deligit maritum, *svataavè* propriè, principaliter, *svadharmaputra* filius legitimus, *svatschavrti* suae voluntatis sequax, item operatio ex sua voluntate et libertate, *svòpèksha* nulla sui cura.

Quinque sensus externi, *karmèndriyam*.

Judicium, discretio *dāṅgeris*, *dhrti*, *dhrsztatà*, *bòdham*, *dhi*, *dharshanam*, *budhi*, *vivècam*.

Judicium, opinio, sententia, *vidhi*, *paritschedam*; res definibilis *paritschèdyam*; res justa, *competens*, *paritschitam*.

Ordo, *paryàm*, *kramam*, *vidhi*; disordo, *confusio*, *paryayam*, *vidharma*, *vicramam*.

Sanctitas, virtus, *dharmam*, *punyam*, *shrèyam*, *suertam*.

Felicitas, bonitas, *shivam*, *bhadram*, *calyànam*, *mangalam*, *cushalam*, *shubham*, *bhavucam*, *bhàgyam*.

Gaudium, laetitia, *harsza*, *pramòda*, *ananda*, *pramata*, *suckham*. Gaudium, felicitas, beatitudo, *anuculam*, *adisztam*, *deivam*, *deivatam*, *bhàgyam*, *niyati*. Videtur ergo *Deum*, seu *Dèvam* non a *Θεο* pono, facio, quod è *Θεῷ* τὸ *πᾶν*, quia omnia inspiciat et penetret, sed a *Θεῷ* *deivam*, *felicitas*, *bea*

titudo dici debere, cum *Deus* unus sit vere beatus, et nullius indigens.

Peccatum, pancam, pàbam, kilbyszam, caluszam, canmaszam, praginam, duritam, duszcrtam, pàpmà.

Veritas, satyam, paramàrtham, tathyam, irtam, tatvam; homo verax, satyavatschasa, satyavàdi, paramàrthi.

Misericordia, carunà, càrunyam, crbà, dayà, khranà, anucanbà 5. g. f.

Timor, bhayam, tràsa, bhiti, bhì, sàdhvasam.

Mortificatio, refroenatio, damnanam; qui se mortificat, et refroenat, damya.

Modestia, danti, dama; modestus, danta.

Pudor, ladjà, prilà, mandàksham, travà.

Patientia, kshànti, titikshà, kshemà. Impatientia, akshànti, irsya.

Amor, prēmà, priyatà, prēmam, snèham.

Ira, cròdha, amasza, ròsza, pratikha om. g. m., ruksza, crul, g. f. còbam, g. n., ugramam, ugram.

Cupiditas, desiderium, sprhà, cànks hà, ihà, vantscha, lipsà, o. g. f., càma, tarsza, g. m., dòhalam, g. n.

Tristitia, dukham, manya, shòca, shucr, pìdhà, sambhàdà.

Odium, veiram, dvèszam, g. n., viròdha, vidvèsza.

Dolus, vyàdja, dambha, npadhì g. m., capata, g. f., tschatma.

Contemptus, irrisio, paribhava, anàdara, paribhàva g. m., abamànanà g. f., ninda, paribhàshana, cutsà, rìdhà.

Superbia, garva, abhimànàm, ahancàram, mânia 1. g. m., samrambham.

Terror, horror, bhìszmàm, khòram, bhìmam, bhìszana, bheiravàm, dàruna.

Excellentia, portentum, res admirabilis, albhutam, vismayam, àshvaryam, tschitram.

Virtus, dherma, punyam, shreyassa, sucrtam, gunavrti.

Risus, hàsa, hàsyam, bibhatsam, vikrtam, parihàsam. Res ridicula, ridenda, parihasaniam.

Perturbatio, paribhrama, sambhrama, samvègam.

Suspicio, sambhàva, sambhàvanà, sandèham.

Fletus, ròdana, raudram.

Ludus, jocus, krìdhà, lilà, hèlà, vilàsa.

Risus mediocris, modestus, puntschiri, 'vihāsītam, madhyamam .

Lamentatio, planctus, canditam, ruditam, krusztam .

Pigritia, tandri, pramilā, abhyāsahinam, madimā, madinam .

Diligentia, ulsāham, abhyāsam, vyavasāyam, shramam, prayamam .

Inertia, gelatvam, mandata, shītatvam, anusznam, djālyam .

Dolor, manastābam, tabana, manōdukam, sahanzm, pidhā, bādha .

Fama, celebritas, kirti, khyāti, samādjnā, 3. g. f.

Laus, stōtram, g. n., studi, nuī, g. f., prashamsa.

Color niger, krsītnam, kāršzyam, nila, asitam, cāla, shyāma, metschaca, 4. g. m.

Color albus, shucā, shubhrā, dhavala, gaurā, shvēta, pān-dhura, harina, valaksha, vishada, sutschi, om. g. m.

Color ruber, rōhita, lōhita, racta, shōna, g. m.

Color viridis, palāsha, harita, haril.

Color flavus, pita, gaurā, haridrāba .

Color cupreus ex nigro et rubro, dhūmala, krsznalōhita, dhūmra.

Color ex rubro et albo mixtus, pātala, shvetracta.

Femina coloris rubri, rōhini, rohitā, ractā .

Femina coloris flavescentis, harinī, haritā .

Femina coloris albi, sirā, shyētā, shyēnī .

Femina coloris ex ira accensi, lōhinicā .

Dulcedo, madhura, mādhyam, shvētam .

Salsedo, lavanam, lavanyam .

Amaritudo, tictam .

Acredo, cadu .

Viventes, omne id quod movetur et vivit, prāni, gentu, gen-mi, tschētana, sharirina .

Odor, gandha, manam ; *odor bonus* surabhi, saurabhi, saura-bhyam, vāsana, sugandha; *odor malus* durgandham, dur-manam .

Ratio, mens, lumen rationis, budhi, dhī, pradjnā .

Ratio, aequitas, nyāyam, niti .

Ratio, causa, hētu, g. m., cāranam, bidjam, g. n., causa prin-cipalis, prīma, ādicāranam .

Fatum, vidhi, djāracam .

Rationatio, discursus mentis, speculatio, *yucti*, *yòdjana*, ratio
posita in scientia, acumen, idem.

Sensus interiores, *djànèndriyam*.

Res scitu digna, cognoscenda, *djnèyam*, res cognita *djnàtam*,
rudham.

Valor, *viryam*, *shacti*, *belam*.

Animae potentia, *àtmashacki*.

Magnanimitas, *mahàtmiyam*.

Voluptas, *sukham*, *sveryam*, *anuculam*, *ramanam*.

Consuetudo, *sadàschàram*, *maryàda*; res consueta, *samaryàdam*.

Praesumptio, *samunadham*, praesumptuosus, *samunadha*.

Cura, attentio de aliqua re, *samakshanà*, *sùksham*.

Res sapida, gustui idonea, *rutschacam*, *rutschitam*, *rutschyam*,
rutschiram.

Sapor, gustus, *ruci*, seu *rutschì*.

Res grata, *ròtschacam*.

Defectus, *ricti*, *hinam*, res deficiens *rictacam*, *rètschitam*.

Luxuria, amor malus, *ràgam*, *mòham*, *càmam*.

Principium et finis, *pùrvàbaram*.

Bonum opus, *sucrtam*, *dherma*, *gunavrti*.

Continentia, moderatio, *prashreya*, *dàma*, *dànti*.

ஸ . கி . எ . ல . ி .

Sankirnavargga.

CLASSIS MISCELLANEA

VARIORUM VOCABULORUM.

A. *et. ogy.*

- Abendham, res inconnexa, a
 proposito aliena.   differentia inter ovem et ele-
 phantem.
 Abela, defectus virium, debi-   Adjirnam, cruditas, indigestio.
 litas.   Adershana, disparitio, caecitas.
 Abhayam, securitas, timoris de-   Adri, mons.
 fectus.   Adrsztam, res non visa.
 Abhàva, destructio, negatio,   Adrszyam, res invisibilis.
 mors.   Adhyaksha, inspector.
 Abhàszanam, silentium.   Advaya, homo nemini secun-
 Abhèdam, indifferentia, indi-   dus.
 stinctio.   Adhamam, res nauci, vilis, sor-
 Abhèdyam, res indivisibilis,   dida.
 inemendabilis.   Adhama, homo flocci; *adamà*,
 Abhidànam; verbum, dictio,   fem. vilis.
 nomen.   Adherma, vitium, opus malum.
 Abhilàsza, gustus, sapor.   Adhermica, h. vitiosus, peccator.
 Abhimandra, benedictio.   Adhidda, Archangelus.
 Abhimàna, punctum honoris.   Adhistànam, dominium, urbs,
 Abhipràyam, intentum, gustus,   regnum.
 Abhiszangam, maledictio, ru-   Adhìszta, superior, qui prae-
 ptura phalangis in pugna.   est, dominus.
 Abhiszècam, aspersio, effusio.   Adhòbhuvana, mundus inferior.
 Abhiru, intrepidus.   Adhrsza, h. imprudens.
 Abhyàsam, studium, exerci-   Atava, lectio in gymnastica,
 tium.   musica.
 Abhyasbyà, invidia.   Ativàra, pes montis, arboris.
 Atschutana, insensibilitas, irra-   Atisthànam, fundamentum.
 tionabilitas.   Akrtam, res infecta, non facta.
 Atschara, insensibilitas.   Akrtyam, res non facienda.
 Adjam, ovis; *adjaguedjantaram*,   Aksheya, incorruptio.

- Akshòbhyam , res immobilis , stabilis .
 Akshubhita , h. immotus , constans .
 Akhantam , res inseparabilis , indivisibilis .
 Agòtschara , res sensus fugiens , incapax objecti sensuum .
 Agram , apex , frons alicuj. rei .
 Agrèsara , praecedens , excellens .
 Ayòkyam , res indigna .
 Ayutam , decem millia .
 Ayuctam , res separata , disjuncta .
 Alabhyam , res insequibilis .
 Alam , satis , pulchre .
 Alancaram , ornatus , pompa .
 Alancrta , h. ornatu insigni .
 Alà , unda .
 Amaram , pupis navigii .
 Amara , immortalis .
 Amara , pugna , bellum .
 Amrta , nectar .
 Amitra , inimicus .
 Ambu , aqua , *ambudhi* , mare .
 Amari , h. sine freno .
 Ancam , duellum .
 Ancamàli , circus .
 Angadja , Cupido deus luxuriae .
 Anganà , mulier formosa .
 Angareksha , ensis , arma corpori accincta .
 Angara , prunae .
 Angui , corporeus .
 Ambasza , barbitonsor .
 Ambalavàsi , h. templo seu delubro addictus , ut *Nambiar* , *variar* .
 Antaca , deus mortis .
 Antara , diversitas , mutatio .
 Antyam , finis .
 Amsa , humerus .
 Amsha , pars .
 Ananga , Cupido deus , quasi sine membris .
 Anangam , defectus membrorum .
 Anangulcàrà , dissensio , discordia .
 Anantaram , haereditas .
 Anantara , haeres .
 Anantam , res sine fine , infinita .
 Anartha , labor , item res nullius significationis . *Anarthacam* , idem .
 Anabaràdham , res perfecta , omni vitio , et culpa carens .
 Anabadhanam , inconsideratio .
 Anàtschàra , inurbanitas , res insolita .
 Anàdi , res sine principio .
 Anàptabhòga , homo virgo .
 Anàptabhògà , fem. virgo .
 Andha , h. caecus .
 Anisham , res aeterna .
 Anya , h. extèrus , alienus .
 Anyadrevyam , aes alienum .
 Anubhògam , delectatio , gustus , copula .
 Anatshara , servus , comes .
 Anutschitam , res inconveniens .
 Anubacàram , favor , obsequium .
 Anuga , comes , satelles .
 Anugamanam , obedientia , sequela .
 Anugrehà , benignitas , favor .

Anuyògam, interrogatio.
 Anusàram, sequela, comitiva.
 Anuvàda, facultas, licentia.
 Anunayam, res rationis conformis.
 Anurùbacàranam, res univoca, non aequivoca.
 Anuvartana, obedientia.
 Anushàsana, conservatio, emendatio.
 Anvaya, constructio, familia.
 Ambikshagui, philosophia.
 Andhà, lutum, faex.
 Andhaca, testiculi, testes.
 Adjana, antimonium.
 Antschanam, obsequium.
 Antschita, h. venerandus.
 Abatschàra, inurbanitas.
 Abakirti, infamia.
 Abakriyà, damnum, noxa.
 Abadèsha, fraus, dolus.
 Abalekshanam, signum malum, malum augurium.
 Abamatam, sententia improbabilis.
 Abamàrgga, lex falsa, via erronea.
 Abanaya, abductio, abactio.
 Aparam, postea, deinde.
 Abaritschèdyam, res indefinibilis, inexplicabilis.
 Abashabdham, solecismus.
 Abadànnam, furtum.
 Abhòha, iudicium temerarium.
 Aprabudhi, ruditas, mens aspera, rudis.
 Apramànnam, res irregularis.

Arivi, rivus, torrens, rivulus.
 Arul, gratia, donum divinum.
 Arùbam, res invisibilis.
 Arbada, cancer, cancrena.
 Arbhaca, infans.
 Ardha, dimidium, *ardhanari* hermaphrodita.
 Artschana, cultus, veneratio.
 Artschita, cultus, sanctus.
 Artschyam, cultu, veneratione digna res.
 Arka, sol.
 Ardjunam, argentum, albedo.
 Asharssa, haemorrhoides.
 Asabyam, res insupportabilis.
 Arthanà, petitio, supplicatio.
 Asabhyam, res, verbum auditu, vel dictu indignum.
 Asankhyam, res innumerabilis.
 Asatta, holophanta, nebulo.
 Asati, mala, invereconda mulier.
 Asamikshana, inconsideratio.
 Asatyam, mendacium, falsitas.
 Asàdhu, h. inhumanus.
 Astamaya, occasus, crepusculum.
 Avandhyam, foecunditas.
 Avinaya, incontinentia.
 Avàtschi, h. mutus.
 Avàtschyam, res non dicenda.
 Avatàram, incarnatio, theopha-
 nia.
 Avivèca, imprudentia.
 Avivèkì, h. imprudens, praec-
 eptus.
 Ashakyam, res impossibilis.

- Ashanêtschu, h. famelicus.
 Asharîram, res incorporea.
 Ashubham, malum, res inutilis.
 Aadi, principium, initium.
 Aahvânam, nuncupatio, nomenclatura, nominis invocatio.
 Aanasam, podex.
 Aardjava, rectitudo, justitia.
 Aarti, afflictio.
 Aasa, existentia, sessio, *âsanâ*, idem.
 Aasya, vultus, facies.
 Aashvinam, mensura viae, quam conficit equus uno die.
 Aashlêza, amplexus.
 Aaszteyshvarya, sunt octo potestates, nempe: *animâ* subtilitas, *mahimâ* magnitudo, *lakshimâ* velocitas, *guirlmâ* crassities, *ishitvam* dominium, imperium, *vashitvam* habilitas, potentia, *prâpti* consecutio, obtentio, *pracâshya* splendor, lux.
 Autschitya, decencia, urbanitas.

B. बु. ३.
 Badhira, surdus.
 Bahirggamanam, egressio, exitus, discessus.
 Behu, multum, valde.
 Behumânyam, dignitas honoris.
 Behumânya, h. dignus honore.
 Bendha, conjunctio, connexio, finis, parentela, affinitas.
 Bendhanam, ligamen, vinculum.
 Bendhu, affinis, foedere junctus.
 Bâlâ, bâlaca, infans, pupus.
 Bâlîsha, h. rudis, hebes.
 Bâlyam, infantia.
 Bâna, sagitta.
 Bubhuksha, fames, appetitus.
 Budhin, Budha, planeta *Mercurius*, item h. sapiens.
 Budham, res cognita, perspecta.
 Budha, Budhamuni, Muni poenitens, et Philosophus quidam inter Ethnicos.
 Brahmam, scientia legis, austeritas, poenitentia; item Ens verum *parabrahma* dictum.
 Brahmavâdi, Theologus.
 Bhacti, devotio.
 Bhactimân, h. devotus.
 Bhakshanam, esus, comestio, cibus.
 Bhakshyam, comestibile.
 Bhatsana, reprehensio, minae.
 Bhanguî, affabilitas, formositas.
 Bhandhâra, arca peculii regii, vel ecclesiastici.
 Bharanyam, labor, opus pro stipendio.
 Bhartavyam, res protegenda, servanda.
 Bharta, maritus, gubernator, adjutor, protector.
 Bhakshanashila, h. edax, catillus gulosus.
 Bhâdjana, vas, dignitas, subjectum, obsequium.

Bhàraca , bajulus .
 Bhàva , intentum , existentia ,
 corpus , natura , actio .
 Bhàszanam , locutio , loquela .
 Bhàszà , idioma , lingua , diale-
 ctus .
 Bhaumyam , res terrestris , sar-
 vabhauma , Imperator totius
 terrae .
 Bhauticam , res elementaris .
 Bhittam , frustum , pars .
 Bhrtya , famulus , mancipium .
 Bhrtyà , famula , f. pretio em-
 pta .
 Bhrti , stipendium .
 Bhòga , delectatio , voluptas ,
 salacitas .
 Bhògani , concubina .
 Bhuctam , res devorata .
 Bhuvanutràyam , tres mundi ,
 i. e. caelum , terra , infernus .
 Bhuszana , ornatus ex auro .
 Bhraszta , a lege , stirpe , vel
 tribu sua ejectus , desertor .
 Bhrèsza , desertio , exclusio a
 lege , familia , vel tribu sua .

Cia , seu Tsch. چ .

D. Jones hanc consonantem scri-
 bit per *ch* , nempe Angli-
 cum , quod *cia* roma-
 no congruit .

Ciacra , rota , circulus , sceptrum ,
 rota essedi , regio terrae .

Cialanam , motus , gressus , flu-
 xus .
 Cialàcialam , res mobilis , incon-
 stans .
 Ciandricà , lux lunae .
 Ciandròdaya , nativitas , ortus
 lunae .
 Ciandhàla , Pareas , h. vilis .
 Ciandicà , dea Parvati .
 Cialcialabndhi , fluctuans intel-
 lectus .
 Cialcialam , motus , fluctuatio ,
 vacillatio .
 Ciàncialyam , idem .
 Ciapalam , res inconstans , item
 argentum vivum , *ṣṛṣṭyapāṇa* .
 Ciarmma , pellis .
 Ciataya , stella in Aquario .
 Ciatura , h. diligens , capax .
 Ciaturangam , res 4. laterum ,
 ciaturangabelam , exercitus
 constans ex essedis , equis , e-
 lephantis , et peditibus . Item
 ludus latrunculorum .
 Ciavari , coma , falsa , appositio-
 tia .
 Ciavina , forceps .
 Ciātu , verbum affabile , verba
 amoris .
 Ciàru , res pulchra .
 Cicura , pili capitis , coma falsa ,
 Cil , sapientia , cilpurusza no-
 mina sunt dei Vishnu , Ràma ,
 Krshna .
 Cilani , aranea .
 Citravrti , sculptura , opus phry-
 gianum .

Citrà, stella in pedibus Virginis.
 Ciora, fur.
 Ciurnam, pulvis.
 Ciurnanam, redactio in pulve-
 rem.
 Ciatra, umbella, umbraculum.
 Tschàtra, discipulus.
 Tschidram, caverna.

D. 3.

Daksha, h. diligens, dexter.
 Dakshinà, donum discipuli Prae-
 ceptori exhibitum absoluto
 studio. Minerval.
 Dagdham, res igne labefacta,
 adusta.
 Dahana, combustio, digestio,
 consumptio.
 Dayita, dilectus, item miser-
 cors.
 Damanam, refroenatio, subje-
 ctio.
 Dentacàsztam, veruculum den-
 tibus purgandis; stuzzicaden-
 ti, currendi.
 Dentaharszam, stridor dentium.
 Dendha, baculus.
 Daranam, findere, actio fin-
 dendi.
 Darshana, visus, aspectus, vi-
 sio, perspicacia.
 Darshaca, vigil, custos.
 Daszti, morsus, *daszta*, res
 morsu inquinata.
 Dashana, idem, morsus.

Dadhya, res robusta; muni-
 cipium.
 Dànadherma, elemosyna.
 Dàsya, servitus mancipata.
 Dèvatàram, cedrus.
 Dishyam, res patria, res alicu-
 jus regionis.
 Dikshà, abstinentia religiosa,
 praecipue ante peracta paren-
 talia.
 Dirka, longitudo.
 Dirkhadershanì, fem. propheta.
 Dirkhadvèsha, rancor, longum
 odium.
 Dirkasùtra, h. iners, morosus.
 Drsztànta, scientia, intentum,
 demonstratio.
 Dòszaròba, falsitas, calumnia
 quae spargitur.
 Duràtmà, anima mala, h. malus.
 Duranta, malus finis.
 Duràtschàra, mala consuetudo.
 Durgama, via transitu diffi-
 lis, gradiendi difficultas.
 Durgati, infernus, miseria.
 Durdjena, h. malus.
 Durnayam, injustitia.
 Duszczama, tormentum.
 Duszpràpyam, res obtentu dif-
 ficilis.
 Duszucharitra, mala vita, re-
 proba gesta.
 Duszshila, h. malae indolis.
 Dvìhina, eunuchus.
 Duti, famula, lenocinatrix.
 Dútyam, mandatum, nuntium.
 Dürasta, a longe stans.

Dh. ω.

Dhanī, h. dives.
 Dhanurvēda, scientia sagittaria.
 Dhanusca, sagittarius miles.
 Dharana, receptio, susceptio
 oneris in se, vel super se.
 Dhāmanī, arteria, pulsus.
 Dheirya, generositas, valor.
 Dhīmān, h. praeclaræ mentis.
 Dhūli, pulvis subtilis.
 Dhūma, fumus.
 Dhūpa, fumus bene olens.
 Dhūnana, motus, tremor; hinc
bhūdhiānana, terræmotus.

E. ॐ. K. C. क.

Litera k. semper lenis est, dum
 eam vocalis sequitur, vel an-
 teccedit; ac proinde valet lati-
 num *c*, & saepenumero ger-
 manicum *g*. Quare, ut auri-
 bus aliquid tribuatur, eam,
 sono ab Indis usu recepto, ego
 per *c*. vel per *g*. saepe reddo.
 Edamcūda, zizania.
 Ecamatya, unio opinionum et
 iudicii, dum duo de aliqua re
 deliberant, aut iudicant.
 Ecātva, unitas.
 Ecanga, solitudo.
 Ecanguī, solitarius, monachus.
 Ecādesī, xi. dies Lunæ.
 Ecāntam, multum, valde.

Elam, cardamonum, amomum.
 Embhantira, namburi sacrificu-
 lus.
 Cabendha, cadaver sine capite.
 Catscha, seu *cacia*, filius magi-
 stri deorum, nempe Jovis,
 Guiszipati dicti.
 Cadali, ficus arbustum, fructus
 ferens dulcissimos.
 Cadali pakvam, ficus *banana* æ-
 busti seu plantæ mox dictæ.
 Cadana, mors violenta.
Cadelānā, balena, *Samudracari*,
 i. e. maris elephas.
 Cadel pani, seu melius *samudra-
 varāha*, Delphinus piscis.
 Cadturasa, ardor, acrimonia,
 sapor ardens alicuj. rei.
 Catunīla, vespa.
 Catūram, crudelitas, catūra, h.
 crudelis.
 Cadinam, durities, immiseri-
 cordia.
 Cadtina, h. durus, immiseri-
 cors.
 Calasha, olla, item ritus sancti-
 ficandi delubra.
 Calā, artificium, item pars, item
 450. pars nostræ horæ, seu
 septima et dimidia pars unius
 minuti.
 Caliyuga, sæculum ferreum, a
cali perturbatio, pugna, rixa
 ita dictum.
 Calya, h. convalescens, item
 infirmus.
 Calyāna, festum, bonitas, in-

- corruptio, laetitia.
 Calyānālaya, domus laetitiaē, locus gaudii, bonitatis.
 Calari, schola artis gladiatoriae.
 Calatra, uxor.
 Camuca, arbor nucem *areca* ferens.
 Camitta, impressio, procusio monetae, *conio di moneta*; *rādjacamitta*, regia monetalis percussio, typus monetalis, signatura numi.
 Camba, arbor ignis artificialis.
 Canaca, aurum, *canacābhizeca*, lavatorium, lustratio, quam faciunt reges, dum cuiquam aurum, vel gemmas in caput jaciunt, seu gemmis et auro inspergunt.
 Canisza, minor aetate, junior.
 Canyavrtam, virginitas.
 Canakha, mugil piscis.
 Canā, virga, pistillum ad terendas olivas seu fructum coco, ex quo oleum, item virga, pertica ad piscandum.
 Cantschugui, rei vestiariae praefectus.
 Cara, manus, unde *caractam*, opus manuum, scriptura, instrumentum, documentum, chirographum, appōcha scripta. Caranam, scriptura venditionis vel emptionis, appōcha, autographum.
 Carā, litus, ripa, terra.
 Carimbara, bison, bubalus.
 Carunā, misericordia, carunāb-di misericordiae mare; Carunānidhi, thesaurus misericordiae.
 Carbhuma, lutum.
 Carcata, cancer, item signum cancri.
 Carcasha, res aspera, tactu dura.
 Carcashañāsicha, h. largi & crassasi nasi.
 Carma, opus, ritus sacer, opus sacrum.
 Carmacushala, insignis operator, valde industrius, ardens actor.
 Carua, aures, item clavus, gubernaculum navis.
 Carnna, persona seu vir celebris in poematibus indicis, insignis ardellio & veterator, filius Solis.
 Carpata, interula seu subucula gossypina ampla & aperta, quam Indi lumbis accingunt, sola femora tegentes, vulgo *vastra*.
 Carpara, frustum tegulae vel ollae.
 Carta, factor, actor, auctor, dominus.
 Cartavyam, res agenda, facienda.
 Cartri, factrix, actrix, item agens non coacta.
 Carshana, domatio, subjectio.
 Carshanam, vellicatio.
 Carshaca, agricola, villicus.

Castùri moschus, *castùrica* verra zibetha Linæi.

Cashàya, syrupus.

Cathanam, locutio, narratio; rahasicathanam, arcanum, colloquium secretum.

Cathanyam, res narratu digna.

Catha, fabula, historia, apologus.

Cavi, versus, poema.

Cavinà, funda.

Cashmalam, res sordida.

Cashmala, h. sordidus.

Càdtà, coturnix.

Càla, tempus, càladòszam temporis malignitas, infortunium a tempore, càlacsùtram longae-vitas, càlacrama temporis ordo, mora, fluxus temporis lentus.

Càlakshèba, otium.

Càla, Deus mortis, nempe *yama*.

Càlglòham, chalyps metallum.

Càli, vitulus, juvencus.

Càlini, amnis sanctus, alias *yamuna* dictus.

Calinì, una ex uxoribus dei Krishnae.

Càli, dea Parvati, uxor Shivae.

Càmana, h. luxuriosus, salax.

Càma, deus Cupido.

Càminì, femina salax.

Càmyam, res desiderabilis, concupiscibilis.

Cànkshà, desiderium.

Càntam, res pulchra, splendida.

Cànta, maritus.

Càntà, fem. luxuriosa.

Cànti, splendor, lux, desiderium.

Cànana, sylva.

Càndham, caput, sectio, paragraphus in libris. Item baculus.

Càranica, h. sapiens, qui novit dare rationem, et explicare rerum causam.

Càrana, causa, motivum.

Càryam, res, negotium perficiendum. Haud recte pro commodo, valore, aut profectu summitur.

Càrpanya, avaritia.

Càrtsnyam, totalitas.

Càrsznyam, nigredo.

Càrticà, certa stella.

Cavèri, amnis Indiae Australis maximus.

Càvya, poesis.

Càsha, moneta in genere.

Caumudi, lux lunae.

Caushalyam, habilitas, artificium.

Caushala, h. dexter, vafer, habilis.

Caustubha, gemma dei Vishnu.

Cailàsa, caelum dei Veisbrava, divitiarum praesidis.

Caivalya, gloria.

Kèralà, Kèradhà, Keralabhumì, regio Malabariae.

Kèvi, navarcha, Kèva naulum.

Kèvalam, res certa; una sola;

- totum; sapientia; securitas.
 Kēsha, capilli capitis.
 Kinna, callum.
 Kinara, nuntii dei Vaishrava.
 Kimvadanti, novitas, res ephe-
 merica.
 Cōkila, merula quaedam.
 Cōlā, piscis acus.
 Cōmalam, res mollis, blanda.
 Cōmala, h. blandus.
 Cōnā, cassia fistula purgans.
 Cōbana, h. cholericus, iratus.
 Cōszti, jocus, res ridenda.
 Cramam, ordo, ratio.
 Cramahinam, privatio ordinis,
 rationis, disordo, irrationa-
 bilitas.
 Kriyā, actio.
 Kridha, ludus, jocus.
 Crōdha, ira, furor, rancor, o-
 dium.
 Crūra, h. crudelis.
 Crtschra, dolor corporis.
 Crimi, lumbricus, insectum.
 Crtam, res facta, perfecta.
 Crtārtham, opulentia, divitiae.
 Crtyam, negotium peragendum.
 Kṛṣṇa, seu Cṛṣṇa, deus Vi-
 shṇu in forma nigri hominis.
 Kṛṣṇavarna, color niger.
 Kṛṣṇamani, nigra pupilla oculi.
 Cuhara, spelunca.
 Cultsita, h. vilis, contemptu
 dignus.
 Cumāra, deus Scanda, Hercu-
 les Sandes, item h. juvenis,
 ephebus.
 Cumārī, puella, virgo, item dea
 Parvati.
 Cuntala, capilli.
 Cundha, filius spurius mulieris
 matrimonio junctae.
 Cundhali, serpens.
 Cuntschitam, res curva, in-
 flexa.
 Cugnara, elephas.
 Cugna, fossa, dens.
 Cvana, cvanana, cvanitam, so-
 nus.
 Cvathana, coetio, cvathitam res
 cocta, concocta.
 Ksheya, destructio.
 Kshanana, invitatio.
 Kshanam, instans, momentum.
 Kshantavyam, res tolleranda,
 amicē dimittenda, patienter
 sufferenda.
 Kshata, vulnus, Kshati idem.
 Ksharana, fluxus.
 Kshètram, uxor, ager, delu-
 brum, corpus.
 Kshālana, lotio, purgatio, po-
 litura.
 Kshèba, contemptus, derelictio,
 cālākshèba, intermissio tem-
 poris.
 Kshòbha, motus, vacillatio, nu-
 tatio.

ॐ. Ga , ॐ. Kha ,
ॐ. Gha .

Kham , aer , caelum .
Khadhga , ensis , gladius .
Khadhgui , tigris .
Kharvā , sponda , cathedra do-
ctoris .
Khandha , pars , quaternio .
Khandhanam fissio , repartitio .
Khanaca , fictor , figulus .
Khala , h. malus .
Khara , h. durus , asper .
Khadana , comestio , dens .
Khāda , comedens .
Khīna , h. afflictus , gemens :
Khyāti , fama , Khyata , h. cele-
bris .
Gala , collum , guttur .
Gamanam , ambulatio , actio eun-
di , progressio .
Gangādhara , deus *Shiva* , quia
Gangem capite ferre creditur .
Gambhira , modestia , gravitas .
Gandharva , musici caelestes .
Gandhavāha , ventus ,
Garala , venenum .
Ganaca , numerator , ganana , nu-
meratio .
Ganapati , dens Ganēsha , nume-
ris , arithmeticae praeses .
Ganitam , res numerata .
Gandha , fax .
Gandhiva , arcus herois *Argi-
na* , donum deorum .

Gandhūszam , lavatorium oris .
Garudha , aquila , vehiculum dei
Vishna .
Garbham , foetus , embrio , ven-
ter .
Garbhāsha , secundinae .
Garbhapātra , matrix .
Garbhamōtschana , partus .
Gargitam , stridor fulminis ; item
vox , stridor leonis , elephan-
tis .
Garva , superbia .
Gati , gressus , statio , reme-
dium , salus .
Gatam , res transacta , praeteri-
ta , destructa .
Gataladja , h. inverecundus , qui
pudorem amisit .
Gadham , multum , valde .
Gānam , cantus , *gānitam* , res
cantata , *gayana* cantus .
Gātram , corpus .
Guir , sermo , verbum .
Gōva , vacca , bos ; item urbs
Goa .
Gōpala , pastor vaccarum .
Gōtra , stirps , prosapia .
Gōmēdaca , gemma pretiosa co-
loris ambrae .
Gōpyam , arcanum .
Guna , proprietas , bonum , *gu-
nadosza* bonum et malum ,
qualitas .
Gudam , podex , anus .
Gupti , redemptio , salus .
Guru , magister , item res magna .
Guhā , antrum , *guhya* pudenda .

Gūḍham , res arcana , arcanum .
 Guhana , cooperitio , contextio .
 Grantha , liber , scientia , doctrina , item numerus 32. syllabarum .

Graha , planeta .
 Grahastiti , situs planetae .
 Grahana , eclipsis .
 Grāsa , bolus .
 Gautama , Mercurius , cujus uxor *Ahalyā* .

Ghataca , homicida .
 Ghatacam , occisio .
 Ghrtam , butyrum .
 Ghōsra , tumultus , vociferatio , plausus .
 Ghrānaprīṭicaram , res suavis , olfactui grata , odora .
 Ghrātam , res olfactu percepta .
 Ghusztam , vociferatio , vox alta .

ॐ. h. ; ॐ. i. , ॐ. ii.,

ॐ. ya .

Hananam , occisio , internecio .
 Hanumān , celebris simius , *Rāmae* dei comes in expugnanda insula *Sinhaladipa* seu *Lanka* , id est , *Ceylan* .

Hanta , occisor , interfector .
 Hamsa , regis nomen , item *Solis* nomen , item avis *Phoenix* , *Phoenicopterus* ruber *Linei* , *Brahmae* dei vehiculum . Cygnum esse putant alii .

Hartta , h. qui rapit , accipit , caput , extorquet .

Hari , nomen dei *Vishnu* :
 Haranam , actio rapiendi , capiendi , accipiendi .

Harszam , voluptas , gaudium , laetitia .

Hāsam , Hasanam , risus .
 Hasta , manus , hasti elephas .

Hatam , res destructa , hāti destructio .

Hanam , projectio , ejectio .

Hētu , causa , motivum .

Himsā , mors violenta .

Hitam , bonum , res grata , utilis .

Hita , homo dilectus .

Hīnam , inexistencia , nihil , privatio , res quae non est .

Hīram , diamas .

Hrdayam , conscientia , animus , internum .

Hrl , vel hrtta , idem .

Hrdyam , res grata , chara , animo perjucunda .

Hrdanī , amnis , flumen .

Ilā , terra .

Ilavanga , arbor cinammomifera .

Itschā , appetitus , desiderium .

Idava , taurus , idavamāsam , *Majus* mensis .

Indra , Rex deorum minorum et aeris .

Indralōgam , mundus , locus regni dei *Indra* .

Indriyam , sensus unus ex 5. sensibus .

G g

Indriavashaga, h. sensualitati de-
ditus.

Indriyadjeya, mortificatio sen-
suum.

Indradjālam, fascinatiō oculo-
rum.

Irishi, seu Rishi, *muni* seu poe-
nitentes et sancti inter Ethni-
cos.

Irukr, *sāma*, *yadjū*, nomina
sunt trium legum, quas pro-
fitentur Gentiles.

Irsabha, bos.

Irrnam, debitum.

Irtu, ritu, spatium duorum men-
sium.

Isztam, complacentia, gustus,
appetitus.

Isztaprada, h. charus, qui alte-
ri complacet.

Illam, Iszam, insula *ceylan*.

Ilava, Iszava; h. ceylanensis ex
tribu olitorum.

Intal, arbor *Tamarhindi* silve-
stris.

Intacā, fructus h. arboris.

Intapalam, fructus *Tamarhindi*
verī, id est, *Tamarhindus* i-
pse, nam *tamar* arabicè fru-
ctum, *hindi* indicum fructum
sonat.

I'sza, dominus.

I'sāna, *Shiva* deus, maximum
Indorum numen.

I'shvara, dominus, item *Shiva*
deus.

Yacsha, dii divitiarum praesides.

Yadjūr vèda, tertia Gentilium
lex de *sacrificiis*.

Yama, diligentia.

Yama, deus mortis.

Yamunā, amnis Indiae, Plinio
Iomanes, nostris geographis
inconcinne *djemne*, *yamun*,
gemna dictus.

Yantra, artificium, v. g. in a-
qua, venatione, irrigatione &c.,
pedica ipsa.

Yatna, diligentia, unde prayat-
na, conatus, diligentia.

Yathàcrama, ordinarie, ordina-
tim; ex praecepto alterius.

Yavam, hordeum.

Yashassa, fama, gloria, cele-
britas.

Yashasca, h. celebris, gloriosus.

Yātschanā, petitio, supplicatio.

Yātschaca, petens.

Yādjaca, discipulus.

Yāma, spatium trium horarum,
in quod dispescitur nox, et
dies. Nox continet tres *yā-
mas*, totidem dies. Romanis
vigiliae dicuntur.

Yātaca, tertia pars noctis.

Yānam, vehiculum, ut essedum,
navis, lectica.

Yānapātra, vas, arca ambulans,
inobilis, navis ipsa.

Yāpyam, res mala, morbus ve-
hemens.

Yātana, tormentum, cruciatus,
dolor magnus.

Yōga, yōgam, unio, commu-

nitas, apparatus, medium, occasio, contemplatio, institutum religiosum et philosophicum, cujus sectarii, *yamî*, *yôgui* seu *gôrvâmi* dicuntur. *Yôgâsanam*, actio contemplandi, considerandi, philosophandi. *Yôgyam*, capacitas, habilitas, dignitas. *Yôdjana*, una leuca, item adjunctio. *Yôdjana* cum ultima longa, conjunctio unius rei cum altera; discursus mentis, actio philosophandi. *Yôni*, matrix, vulva, item quod in ventre nascitur. *Yônidjam*, foetus, res in ventre nascens. *Yucti*, conjunctio, discursus mentis, acumen, speculatio, consideratio, *shâstrayucti* ratio fundata in scientia. *Yuctam*, res adjuncta, juncta, conjuncta. *Yuncam*, vocabulum vulgare, quod tributum denotat in telonio, vulgò dogana, persolvendum. *Yûpam*, cum litera *p.* leni, columna, quae erigitur in sacrificio *yâga*, cui appenditur duplex funiculus ad indicandum, virum posse habere plures uxores. *Yûcam*, pediculus.

Yûtham, grex animalium. *Yaunica*, ventus lenis; item res pertinet ad matricem. *Yautaca*, dos. *Yauvata*, unio, turma multorum juvenum. *Yauvana*, juvenus.

§. Gia, seu Dja,
 ७. L, ३. M.

Djatâyû, rex vulturum, celebris in libro *Ramâyana*, quia is primus laetum nuncium attulit *Râmae* de salute *Sitae* suae uxoris. *Djedara*, venter, *djedaraghi* calor stomachi. *Djekhana*, principium. *Djeja*, victoria; *djeji* victoriosus. *Gelam* aqua; *gelatschârî* super aquis incedens, aquis innatans; *geladôszam*, catarrhus, morbus ex nimia humiditate, et vapore aquae contractus. *Gelagiam*, res in aqua nascens. *Gelapralaya*, diluvium totale aquarum. *Gelanidhi*, mare. *Geladvâram*, incillium, aqueductus, fistula aquam promens. *Gelasûtram*, artificium in aqua,

- fons saliens, agger aquam cohibens .
- Gelāsheya, locus ille, qui impedit et sistit aquae fluxum .
- Gela, gelu, frigus .
- Gelan, h. frigidus, iners .
- Gelatvam, inertia, apathia, frigiditas .
- N. B. Haec omnia affinia sunt Latinis vocabulis, *gelu*, *gelida*, *gelidus* .
- Gegaman, res quae movetur, nutat, vacillat .
- Gengamasthavam, res mobilis et immobilis .
- Genkhà, tibia pedis .
- Genma, generatio, nativitas, familia .
- Genmabhumi, patria, solum natiale .
- Genmabhrsza, homo a sua familia, aut tribu expulsus .
- Genmadòszam, genmapancam, peccatum originale; item peccatum familiae seu stirpis .
- Gemàntaram, politia, affabilitas, urbanitas .
- Genmì, vivens, item vir illustris prosapiae, item dominus proprietarius alicujus soli, vel agri .
- Genam, gena, gens, natio, populus, vulgus .
- Genanam, origo, nativitas, stirps .
- Genatà, multitudo, turba populi .
- Genashreyam, asyly, locus qui populum recipit, basilica .
- Genashruti, novalia, rumor .
- Gepamàlà, corona precatoria .
- Getu, cera hispanica sigillatoria .
- Gerà, senectus, geratà, idem .
- Geràshauclyia, cani viri senis .
- Gerànarà, senectus et canities .
- Geranam, senescere .
- Geràyu, secundinae .
- Geràyudjam, res quae nascitur in secundinis .
- Gevana, velocitas, gressus conciti, passus celeres .
- Djagarana, vigilantia, attentio .
- Djàyam, senex decrepitu .
- Djàlam, *Metaph.* astutiae, dolus, tendicula ad capiendum, et supplantandum .
- Djàlyam, inertia, stoliditas .
- Djàbaca, recitator v. g. legis, doctrinae, precum .
- Djàra, adulter .
- Djàtam, multitudo, unio multorum .
- Djàta, natus, ortus, filius .
- Djàtacam, fatum, stella nativitatis .
- Djàti, tribus, nativitas, classis hominum .
- Djàtiphalam, nux myristica malacensis .
- Djèta, victor .
- Djna, Mercurius *Budha* .
- Djita, victus .
- Gihvā, lingua .
- Girnam, res vetus, detrita .
- Givitavyam, res quae vivere debet .

Civinā, vitam agere, occupatio vitae.	Djvaram, febris.
Gerambhana, experefactio a somno.	Djvālā, flamma ignis.
Gerembhita, h. experefactus a somno.	Djvalanam, accensio, incendium, flamma saliens; <i>djvālanam</i> cum primalonga, idem.
Djōtissa, stella, lux.	Labdam, res obtenta.
Djotisza, astrologus.	Labhyam, res obtenibilis, assequibilis; <i>durlabhyam</i> , res im- petratu difficilis.
Djāna, sapiens, unde dōszadj- na, h. distinguens, et gna- rus boni et mali.	Lagham, signum.
Djānica, astrologus.	Lakhu, seu lekhu, res levis, facilis.
Djānēndriyam, sensus interiores.	Lekhutram, levitas.
Djābacam, res quae indicat, vel nosse facit.	Leyam, destructio, unde gela praleym, destructio per aquas, diluvium.
Djābaca, scrutator, inquisitor.	Ledjnā, verecundia.
Djñeyam, res scienda, cognos- cenda.	Ledjil, h. verecundus.
Djnātam, res nota, cognita.	Lança, insula <i>ceylan</i> (*).

(*) Hujus insulae historicam descriptionem, militari potius, quam docto criterio adornatam, nobis anno 1803. exhibuit *Robertus Percival*, anglus, et in tota hac graphica notitia ne semel quidem verum ac genuinum hujus insulae nomen occurrit. Samserdanici sermonis in hac insula remanent vestigia certa, eaque quamplurima, sed haec ipsa a *Percivalio* traduntur mutilata et corrupta. Sic v. g. is pag. 233. edit. Vien. 1804. nomen sacerdotum *Budhistarum* scribit *Tirinawkes*, cum dicere debuisset *Tiruvamtha*, id est, *sanctae prosapiae homines*. Ibidem enunciat *Nimban* pro *Niban*, caelum, gloria, beatitudo; *Raminetam* pro *Rāmīthavaram*, templum et insula dei *Rāmae*; *Budhu* pro *Budha*, praecipuum *διδωκεν* insulae *Lanca*; *Distanvas* pro *Dēsthāva*, Praefecti variorum districtuum insulae *Lanca*, &c. Addidit in hunc librum annotationes suas J. A. *Bergk*, operis in germanicum idioma traductor, sed quia caecus caeco opitulatus est, et corrente calamo, non ut perfectius et accuratius opus lectoribus exhiberet, sed ut urgentis bibliopolae avarae cupiditati morem gereret, praecocem partum in lucem emisit. Hic pag. 232. in sua annotatione turpiter describit errorem, in quem lapsus est Traductor *Berolinensis* mei Itinerarii ad Indos, qui pag. 434. suae luridae traductionis haec affert: die Vornehmste Gottheit, Welche die Einwohner dieser Insel (ceylan) verehren, ist der *Budha* oder *Godama*, ein sohn der *Maja* und des *Merkur* oder *Hermes*.

Lancana, transgressio.

Lekshanam, signum.

Leksham, seu *laksham*, millio unus, mendose vulgò dicitur *lak*.

Lakshmana, frater dei Rāmac.

Lakshya, alvus.

Lahari, unda.

Lābha, lucrum.

Lālanā, blanditiæ; *prīnanam* idem.

Lālanam, blanditiæ, palpum, offuciæ.

Lāta, saltus, circuitus, ambulation.

Lāvanam, mare salsum.

Laukicam, res spectans ad mundum, seu orbem terrarum.

Lēham, syrupus, item cibus.

Lēhyam, syrupus; item res dul-

cis liquida quaecumque ad lambendum.

Lēpanam, cum *p.* litera leni, unctio.

Lēsham, parum, pauxillus, a, um.

Linga, sexus animalis; item genus.

Lingahina, Eunuchus.

Lilā, ludus, jocus.

Lōbham, desiderium, cupiditas.

Lōbhi, h. cupidus, avarus. *Lōbhān*, idem.

Lōtschana, visio, oculus, visus, aspectus.

Lōkitam, fama, applausus Mundi.

Lōham, metallum, item ferrum.

Lōhitam, res rubra.

Lōlam, res inconstans, mobilis, nutans.

Innumeris argumentis ego sive in *Systemate Brahmanico* pag. 154. et seqq., sive in *illustratione codd. mss.* Musei Borgiani, sive denique in meis annotationibus in *Amarasinhae Lexicon* productis docui, *Budham* esse ipsum *Mercurium*, et quidem teste *Amarasinha Māyae* deae filium. Quid igitur excogitaverunt ambo hi eximii librorum traductores? *Budham Māyae* deae, et *Mercurii* filium esse, ex mea sententia docent, quod tantum valet, ac si diceret: *Mercurium* ex *Mercurio*, seu ex se ipso esse natum; qua re absurdius nihil dici potest. *Wie laecheulich, wie ungeschickt!* Simili, non semissis homines contra nos arma ferunt. Traducunt libros, commentantur, annotationes infarciunt sine inspectione autographi, intrincant sensum et verba, auctoribus falsas doctrinas appingunt, et Lectoribus illudunt eo ipso tempore, quo eorum mentem illustrare debuissent. En autographi mei verba edit. Rom. 1796. pag. 377. *La gran deità di Ceilan è Budha o Godama, figlio di Māyā, Mercurio od Erma, che siede colle gambe incrociate.* Heic *Budha* seu *Godama Mercurius* esse asseritur, et quidem *Māyae* deae filius ex ipso Indico Scriptore *Amarasinha*. Quatenam igitur mens male sana hos traductores invasit, ut *Budham*, id est, *Mercurium* *Mercurii* filium esse dicant, mythologiam Indicam pervertant, atque Auctori- bus res ab se ne quidem per somnium visas, fecte et simulate adscribant?

- Lòssta, frustum terrae, gleba.
 Luptam, res insufficiens, lupta-
 purusza, homo nauci.
 Lubdha, h. avarus.
 Lulitam, res mota, vacillans,
 nutans, inconstans.
 Lhèa, araneus; formica.
 Mattòla, vulgò uxor regis, aut
 sacerdotis ethnici.
 Madam, domus regis, aut sa-
 cerdotis, cella, aedes regiae
 interiores, domus administri
 vel Praefecti, Praetorium.
 Madam, luxuria, petulantia, ar-
 dor veneris.
 Madacara, potatio vini immodi-
 ca, ebrietas.
 Madacri, elephas luxurians, et
 in Venerem concitus.
 Madadhica, h. a Venere, aut
 joco ebrius, luxuriae furore
 correptus.
 Mattalam, tympanum regis *Coc-
 cinensis*.
 Madya, vinum Indicum ex pal-
 mis.
 Madyapànàm, potatio vini, e-
 brietas.
 Madhyam, medium, *madhyè* in
 medio.
 Madhyama, h. mediae staturae,
 mediae aetatis, aut classis;
 madhyamà fem. mediae aeta-
 tis, classis, staturae.
 Madhyamam, res mediocris,
 mediae classis.
 Madhu, mel, succus florum,
 item potus vini.
 Madhucara, vitulus.
 Madhuram, res dulcis, suavis,
 item dulcedo, suavitas.
 Madhura, regnum *Madura*, vul-
 gò *Madure*, *Madurei*.
 Makilam, obscuritas, atra tem-
 pestas, caligo.
 Makandata, res obscura, de-
 color.
 Macuta, corona, tiara.
 Macura, speculum.
 Maharva, magnitudo.
 Mahà, magnus, grandis.
 Mahàdèva, magnus deus, i. e.
Shiva.
 Mahàlòcam, vulgus, plebs.
 Mahàtmyam, magnanimitas, ani-
 mositas, animus erectus.
 Mahàtmà, anima grandis, ho-
 mo plenus animo.
 Mahàmeru, mons *Meru*, habi-
 taculum deorum, totus auro
 relucens.
 Mahàpullà, major scriba, titu-
 latus quo a regibus Indicis
 insigniti fuere advenae *Ma-
 humedani*, et Christiani *S. Tho-
 mae*, vulgò, et mendosè *Ma-
 pulè*, *Mapulei* dicti.
 Mahèshvara, magnus dominus,
 i. e. deus *Shiva*.
 Mahimà, excellentia, magnitudo.
 Mahipati, dominus mundi, rex.
 Mayam, forma, color, tempe-
 ramentum; unde *Sv.arnama-
 yam*, res auri formam prae-

ferens, *lôhamayam* temperatura ferri, vel forma ferri, *Lôstamayam* res formam glebae referens, res terrea. Item corpus sine respectu ad animam; item pretii vilitas.

Mayimà, temperatura, mollities in metallis, auro, ferro, &c. Dicitur etiam de *animo*.

May, *vulgò* color, atramentum.

Malam, immundities, excrementum, peccatum, caput mortuum extracta alicujus rei substantia. Hinc *kasmalam* res immunda, sordida; *malagan-dham* odor immundus, foetor; *maladvâra* porta, seu ostium per quod exit eluvies sordium, anus ipse.

Malayâlam, regio *Malabaridis*, quam *Malabariam* nuncupamus.

Malayaima, idioma, lingua vernacula Malabariae; *Malayam-bhâszâ* idem.

Malanâda, Malabaria, *Malancarâ* idem.

Malâ, mons, unde supradictum *Malayâlam* habitatio montium, *Malabaria*, quia montibus consita est.

Malayadi, pes montis, item tudes, aut malleus polliendis, et minuendis lapidibus idoneus. Est vocabulum vulgare.

Malayer, gens montium habi-

trix in Malabaria, ob silvestres mores et peculiare regiminis et vitae genus a reliquis incolis distincta. *Bad-daha* in regno *Candiae* insulae *Lanca* montium et silvarum incolae illis barbaris haud absimiles sunt. Regem ex suis sibi eligunt, et defunctorum animas venerantur, supremi numinis levem notionem habent.

Malinam, res sordida, nigra, fusca; unde *Budha* seu *Mercurius* dicitur *Mali*, i. e. *niger*, *fuscus*. Vide *Spanheimi* observ. in *Callimachi* hymnos pag. 177., et *Amarasinham* edit. rom. pag. 10.

Malla, lucta.

Mallâkshi, h. oculos habens albos.

Matsara, invidia.

Matsyam, piscis, *matryagandham*, foetor a piscibus corruptis.

Manda, h. tardus, iners, piger, stupidus.

Mandam, lente, tarde; *mandam* in silentio, lente, et per gressus furtivos.

Mandahâsam, risus lenis, subrisio.

Mandâghni, ignis lentus.

Mancà, mulier.

Mangalam, felicitas, bonitas, gustus.

Mantra, oratio secreta; consi-

- liam seu consultatio secreta .
 Mantravishravam, fiducia in suis
 consiliariis, *mantri* vir a con-
 siliis .
 Manadōsān, voluntas maligna.
 Mana, voluntas, *manatāra* idem.
 Manana, phantasia .
 Manassa, mana, voluntas, cor,
 intentio .
 Manastābam, dolor animi, con-
 tritio .
 Manā, domus Praefecti, vel Sa-
 cerdotis .
 Manōgatam, actus voluntatis .
 Manōgunam, benignitas .
 Mandharam, res grata, jucunda .
 Mandhara, vir comis et affabi-
 lis . (*)
 Mandhara, mulier comis et af-
 fabilis .
 Mandōdukham, tristitia .
 Mandōratha, desiderium .
 Manltam, res nota, perspecta .
 Manisza, Legatus, Nuncius .
 Manu, *Manu* rex antiquus, cui
 Indi suas leges adscribunt .
 Manyu, tristitia .
 Mana, vir palatinus, qui in re-
 gis palatio versatur .
 Manava, dominus excellens .
 Manivam, dominium, excel-
 lentia .
 Mannā, corpus sine capite .
 Mani, res pretiosa, item gem-
 ma, item granum hordei, tri-
 tici &c., item tintinnabulum,
 campanula . Hinc *Macudama-
 ni*, gemma in corona, vel in
 tiara; *yavamani*, granum hor-
 dei; *tarunimani*, gemma in-
 ter puellas, i. e. ornatissima
 et formosissima puella; *ca-
 nyamani*, gemma inter vir-
 gines . (**)

(*) Insignis viri descriptio continetur in his versibus

*Shōzpada, devabhīru, cūhala, guṇānvita,
 Cōshavān, mahotsāhi, dūrta gena dvēzi .
 Cōmala, tichārushllā, talpava, mandhara .
 Dāridrya gena pria, gitātmā, satyasēvi,
 Dhārmica, kishanta, dānta, shudhōcta, mahāshānta .*

ornatu vestium moderatus, Deum timens, bonus, virtuti adhaerens,
 dives, laboriosus, improborum hominum osor, mitis, benignus, for-
 tis, affabilis, pauperum amator, sui victor, verax, virtuti deditus,
 patiens, modestus, castus, valde clemens . *Quilidēt versus numerat
 xvi. pedes .*

(**) Huc pertinent illi elegantissimi versus de B.M.V. concinnati .

*Bālaca priyē, dēva macuda mani, guṇā
 Shālīnī, tichārushllā, vātāla Mariamē,
 Canyakē, lōganāthē, dukhita gena shōca
 Havaṇī, mama plūhā hārīnī, mahāshubhē .*

juventutis amatrix, divinae coronae gemma, gratiarum rivus (alveus),

H h

Mandhalam, regio, item spatium seu intervallum 40. dierum; *paramandalam*, altera regio, alter mundus, caelum; *bhumandalam*, regio terrestris; *Tschòlamandalam*, regio millii, vulgò et mendosè Coromandel; *mandalèshvara* dominus regionis, rex.

Mandhali, serpens annularis maximi veneni.

Mandhana, ornatus.

Mandhucam, rana.

Mantschicà, vulgò arca, seu capulum in quo conditur cadaver defuncti; item muscipula.

Mangiulam, res jucunda, suavis, bona.

Mangia, vulgò ros, frigus, nebula.

Marava, vir regni *Marava* in ora Tschòlamandala.

Maràszti, seu *mahàràsztram* regnum gentis vulgò dictae *Maràttat*.

Maràszta, Brahman seu vir regni *Marattarum*.

Maru, mrl, terra sicca; item ager aratro non subactus.

Marma, arteria, item locus affectus, qui tangi nequit.

Marszana, tolerantia, passio, patientia.

Marshanam, actio tangendi, tactus.

Masùrica, variolae, morbus.

Mastaca, caput, item locus ille, qui est in medio inter aures elephantis.

Matam, opinio, samatam consensus, concordia, obedientia, facultas seu annutus.

Mati, intellectus, item vectrigal.

Matimàn, h. boni intellectus, acutae mentis vir, acer.

Mà, dea Lakshmi, uxor *Vishnu* dei.

Màdhava, Vishnu, deae *Mà* maritus.

Mà, subinde est contractio ex *mahà*. Vide mahà.

Mà, interjectio admirantis, obstupescens.

Màtam, tugurium ex ramis, item cellula tecti, item foramen in muro.

Màrà, vel àmàrà, numus Turcicus.

Màtamba, dominium quod numerat subditos.

Màtambi, Princeps, dominus.

Màcàni, 16. pars unius.

Màka, Februarius, item stella una ex 27, quas lustrat Luna.

Màttam, vulgò cantharus, amphora operis figulini; item agger, vallum, unde *Mattantschira* vel *Mattantscherà* oppidi nomen; nempe agger,

clementissimae indolis mulier, o amabilissima Virgo *Maria*, mundi Domina, moestorum consolatrix, mei maeroris destructrix, felicissima virgo. La carmine de S. M. *Theresia*, olim a me in *Malabar*a condito.

- vallum ex luto, terra, et caespite congestum, cui imponuntur aedes, et urbes. Ita *Puducera* vel *Puduceri*, *Astamitschera* &c. a dictione *cerà* seu *tichera* lutum, vel *tira*, *tichira* vallum, agger, nuncupantur. Solent enim Indi in locis praesertim aquosis valla et aggeres instruere, ac super illis domos et urbes aedificare.
- Mâyali*, vulgò circinus fabrii lignarii.
- Mâyam*, falsitas, dolus, praestigiae.
- Mâyacam*, res falsa, dolosa.
- Mâyà*, dolus, praestigiae, fascinationis sensuum.
- Mâyadèvi*, dea *Mâja*, praestigiatrice, fascinationis sensuum et illusionis dea. In caeli fornice eam habitare dicunt. Est *Budha* seu *Mercurii* mater, qui et ipse praestigiator est; quare *Amarasinha* eum *Mâyadèvisuta*, i. e. filium deae *Mâjae* appellat.
- Mâyacam*, deceptor, praestigiator.
- Mâlâ*, corona, rosarium; unde *gebamâlâ*, corona precatoria, *puszpamâlâ* sertum florum.
- Mâlâ*, nauta qui clavum tenet.
- Mâlca*, sertum in collo ferens.
- Mâli*, rete amplissimum.
- Mâlîmâ*, amicitia, cognitio.
- Mâlîmi*, navicularia cognitio, ars navigandi; item nauta.
- Mâlîca*, contignatio aedium superior, specula, solarium, turris.
- Mâmuni*, magnus *Munt*, seu poenitens.
- Mânya*, debilitas, tarditas.
- Mangalyam*, bonitas, item esse bonum. Hinc *Mangalapur* vel *Mangalapuri*, urbs Indiae, quam mendosè *Mangalor* appellant, urbs bonitatis, oppidum felix, ita a fertilitate soli dictum.
- Mârasam*, vulgò caro, *mâmâbha* carnivorus.
- Mâmsottânam*, resurrectio carnis.
- Mân*, cervus femina, caprea.
- Mânam*, caelum, honor, firmamentum.
- Mânanam*, honoratio, cultus.
- Mânassa*, voluntas, exercitium voluntatis.
- Mânitvam*, exhibitio honoris.
- Mânyam*, dignitas, ut quis honoretur.
- Mânuszam*, lac mammae, item res hominis.
- Mânuszi*, mulier.
- Mâni*, infans, item pennis virilis, item gemma floris ficus Indicae.
- Mânicam*, res preciosa.
- Mânîkya*, gemma summi pretii.
- Mârâ*, deus *Cupido*.
- Mâri*, variolae, pestis.

- Mārīta, morte violenta extinctus, occisus.
- Mārītscha, *assura* genius Rāmāe dei inimicus, et ab eo victus.
- Māruta, Māruti, heros Bhima celebris in poemate Rāmāyana inscripto; item simius Hanuman. Ambo sunt filii Marul seu venti, a quo sua traxere nomina supradicta.
- Mārbhuva, teneritudo, lenitas, suavitas.
- Mārggana, perquisitio, disquisitio.
- Mārgga, via, *vulgò* secta, religio.
- Mārdjanam, puritas corporis, item actio purificandi corpus, purificatio. Mārszti idem.
- Mārtānda, nomen Solis, item nomen prop. viti.
- Mārva, pectus. Mārvida, idem.
- Māsam, mensis, *tirumāsam* anniversarium defuncti regis.
- Mātali, auriga dei Indra.
- Mātrica, originale, item exemplar.
- Mātrā, parum, item momentum temporis maxime exiguum, quo pronunciari potest quinque vicibus *ru*.
- Mey, corpus, item color, atramentum.
- Meyākshi, h. oculos habens colore aliquo illitos.
- Meitri, amicitia.
- Meithall, Sida uxor Rāmāe.
- Meithuna, conjunctio, item copula maritalis.
- Maunam, silentium, unde *Mau-ni*, vel *Muni* silentiarius poenitens.
- Maudhyam, stulticia, stupiditas.
- Mēdhyam, res munda,
- Mēdhā, vis memoriae retentiva; item intellectus.
- Mēda, ovis, arietis signum.
- Mēdamāsam, mensis Aprilis.
- Mēkhalā, cingulum ex auro, vel argento.
- Mēcchamālā, turba nubium.
- Mēcchanādam, vox, tonitru nubium.
- Mēlam, suavis vocis, vox suavis.
- Mēlacar, musicus. Affinia haec sunt latino *melos*, *melodia* &c.
- Mēdtā, contignatio, solarium domus.
- Mēni, honor, item opinio bona de aliquo concepta; item corpus; unde *tirumēni*, sacrum Regis corpus.
- Mēnnen, scribe Regis Cocci-nensis.
- Mēruca, Viverra zibethica, animal silvestre, quod *moschum* spargit per frictionem in baculo, aut virga eidem apposita.
- Metrān, Episcopus, est Syro-chaldaicum.
- Mini, aurum quod lobis ingerunt mulieres infimae classis.

- Mināmīni, cicondefa.
 Minitam, lucrum, splendor.
 Mitam, parum, res pauca.
 Mitabhāszanam, silentium, taciturnitas, parum loqui.
 Mitra, amicus, item Sol.
 Meitri, amicitia.
 Mithunam, *Gemini* signum zodiaci; item unum par; item copula maritalis.
 Mithunamāsam, Junius.
 Mityādrszti, atheismus.
 Mizyamati, stultitia.
 Min, stella quaedam, piscis.
 Min, piscis.
 Minam, piscis in zodiaco.
 Minamāsam, mensis Martius.
 Misha, mystaces.
 Mrdu, blandus, mollis.
 Mrdutam, mollietates.
 Mrdham, obstinatio, pugna.
 Mrgam, animal.
 Mrgāyā, venatio.
 Mrtyu, mors.
 Mrsztam, res pura, munda.
 Mrszti, puritas, mundities.
 Mōtscham, damnum, defectus.
 Mōtschanam, separatio, fissio.
 Mōdam, gaudium.
 Mōdēna, cum gaudio.
 Mōdtacutti, turtur.
 Motta, ovum, germen, gemma floris, item ira.
 Mōksham, beatitudo; item separatio.
 Mōham, desiderium, cupido, deliquium animi; item concupiscentia venerea.
 Mōhani, mulier salax.
 Mōhanam, turpiter concupiscere.
 Mōhalasyam, deliquium, debilitas animi.
 Mōntā, cyathus ex aere ad hauriendam aquam, item unda maris.
 Mōszaca, fur.
 Mōszitam, res furto ablata.
 Mudita, h. gaudens, hilaris.
 Muditā, f. hilaris.
 Muditamanassa, animus gaudens.
 Mudrā, sigillum, matrix.
 Mudtam, nervorum contractio.
 Mudi, capilli, corona, destructio. *Tirumudi*, corona regia.
 Mudimana, rex coronatus.
 Mucari, frontispicium.
 Mucara, vultus. Mucārā, mucārā, frontispicium.
 Mucunda, deus *Vishnu*.
 Mucudi, potus medicinalis.
 Muctam, res soluta, item adstricta, ligata.
 Muctā, margarita.
 Mucti, beatitudo.
 Muccham, vultus; item principium.
 Mucchasamscārā, fucus, pigmenta faciei; vultus fucolitus.
 Mucchara, h. turpis faciei.
 Mucchyam, res excellens.
 Mucchyatā, excellentia.
 Mucchēne, in praesentia.
 Muhūrtam, tempus duarum ho-

Muni, solitarius, eremita.

Muri, ostrea.

Muszitam, res furto ablata.

Muszti, manus.

Musztijudham, gymnastica, pugna manuum.

Muszca, testiculi; item vis, valor.

Muszcara, h. validus, fortis.

Müdha, h. rudis, barbarus.

Müculà, araneus.

Müladhanam, capitale aes, quod usurae exponitur.

Mülam, radix; item stella arctus sagittarii.

Mülarògam, haemorrhoides.

Mülashana, comestio radicum.

Müri, bos; item samudramüri magnae maris undae.

Mürdhàva, caput.

Mürti, corpus, persona corporea. Hinc Trimürti, Trinitas Indica.

Nabha, aer. *Vulgò* nabhassa.

Nadi, flumen.

Nada, saltator, *ballarina*.Nadanam, saltus, *balla*.

Nadà, ambulatio; item porticus, peristylum; item gradus scalae.

Nadè, antedecenter.

Nadutànám, locus medius; locus mediatoris.

Nacula, vir celebris in poematibus Indicis; item mustela *Mongus*.

Nacram, crocodilus.

Nakshatrà, stella, astrum.

Nakshatramàla, collare ex 27. margaritis compositum.

Nagha, Germanis Nagel, unguis manus. (*)

Naga, arbor, item mons.

Nagar, nagari, civitas, urbs.

(*) Lectoribus non ingratum fore arbitror, si ea hec attulero, quae pag. 32—33. in notis ad opusculum Akerbladii, *Notice sur deux inscriptions en caractères Runiques, trouvées à Venise, et sur les Vavanges*, à Paris, An XII. — 1804., vir apprime doctus, D. d'Ansse de Villosion ex Podetta, linguarum orientalium Professore, et regio interprete Vindobonensi, affert. Verba ejus sunt: In Tataria Desikaptschak dicta, ad littus septentrionale maris Caspii, occasum versas, Tataris Magiaris regio contermina se orientem versus, ad flumen arabibus Gihon, extendit. Videtur aliquid de germanismo eorum linguae inesse; illa enim lingua est semi-persica, plurimis germanicis vocibus mixta, videtur eas a Desikaptschensis Tataris habere; et ii tales Tatarum fuerunt, de quibus Busbekius loquitur. Non minoris momenti sunt sequentia, quae doctissimus d'Ansse de Villosion citat ex Josepho Barbato, nobili Veneto, *Viaggi fatti da Venezia alla Tana* (hodie Don), in Persia, in India, ed in Constantinopoli, in Vinegia 1543., in 8.

- Est etiam nomen proprium
urbis *Dēvanagari*.
Nagarivāsi, civis, urbis incolā.
Nayam, naya, vilitas pretii, item
suavitas, affabilitas sensuum.
Nayacār, h. qui faciem pigmen-
tis inficit ad malum finem.
Nayana, oculus.
Nayanabhāsa, oculorum annu-
tus, nutu oculorum aliquid
indicare, consentire, aut dis-
sentire. Loquela oculorum.
Nalimā, bonitas, gratia.
Nalina, suavitas in loquendo.
Nalina, nymphaea, flos aquati-
cus Indis sacer.
Nalir, frigus febris tertianae.
Namā, adoratio, veneratio.
Namascāram, adoratio, item
preces.
Namana, adoratio, inclinatio.
Nambi, quaedam classis Gen-
tilium.
Nambiar, h. ex tali classe.
Nambūtiri, quaedam classis Brah-
manica.
Nancavarna, i. e. quatuor Tri-
bus, aurifices, fabri ferri, &
ligni, funditores ex aere, vel
platae.
Nandana, filius.
Nandanam, hortus dei *Indra*,
voluptatis locus, item gau-
dium animi.

et iterum anno 1559. in fol. apud Ramusium Vol. II. *Delle Navigazioni e Viaggi*, ubi Josaphat Barbaro narrat: *Dietro dell' isola di Capha d'intorno che è sul mar maggiore, si trova la Gotthia, e poi la Alania, la qual va per la isola verso Moncastro. Gotthi parlano in Tedesco: e so questo, perchè avendo un fanello Tedesco con mi, parlavano insieme, ed intendevansi assai ragionevolmente, così come si intenderia un Furlano con un Fiorentino. Da questa vicinia de' Gotthi con gli Alani, credo che sia derivato il nome de' Gotthialani. Alani erano prima in quel luogo: sopravvennero i Gotthi, e conquistarono di quei paesi, e fecero una mistura del nome suo con il nome degli Alani, &c.* Vide etiam reliqua, quae affert ibidem D. d'Ansse de Vilvoison, et confer annotationes nostras pag. 116—179. in hac Grammatica. His inspectis, jam facilis redditur ratio, cur indica vocabula in lingua Gotthica, et Germanica reperiantur; erant enim Gotthi, et veteres Germani mari Caspio, fluminis Oxu, provinciae Khorasan, seu veteri Aeriae, Margianae, et Bactrianae proximi; in quibus regionibus samserdamicus sermo olim in usu fuit. Quod ex Eusebio, Strabone, Clemente Alex., et Cyrillo ostendimus pag. x. in Dissertatione *De Antiquitate et Affinitate linguae Zendicae, Samserdamicae, et Germanicae*, Patavii typis Seminarii 1799. In Khorasan hodieum degunt permultae familiae Indicae, illaeque usque in Atrachan, et ad flumen Volgam divagantur, quam Volgam Saryamucchi Ganga appellant, et ritu indico venerantur. Vide *Asiatick Researches*, Vol. IV., London 1798., pag. 397-398.

- Nanen, vel Nana, filius fabri lignarii deorum, qui est *Vishvacarma*, auctor veterum artificiorum Indiae ex opinione Indicae gentis.
- Nanni, gratitudo.
- Napunsacam, utroque sexu carens, neutrum.
- Naracam, infernus.
- Narakam, gemitus, oratio; hinc fortassis zendicum *Nereng*, oratio, preces apud Parsos. Vide *Naranga*.
- Naraya, homo, vir.
- Naranga, gemitus, suspirium. Vide supra.
- Naramalsyam, sirene, mulier-piscis.
- Narapati, rex, princeps.
- Narasinha, Vishnu deus, homoleo.
- Naravèzam, figura humana.
- Naràcàram, idem.
- Narà, cani, canities.
- Naràvatàra, theophania, incarnatio humana.
- Naràsha, qui humana carne vescitur.
- Nari, shacal, lupus Indicus, animal. Vid. supra. Item tigris.
- Nasti, privatio totius, nuditas, nihil.
- Nastam, res nuda.
- Nasyam, medicamentum seu pulvis, qui naso injicitur.
- Natta, limax.
- Navam, res nova, *navavastra*, nova vestis.
- Navami, nonus dies Lunae.
- Nashupalam, destructio.
- Naszam, res destructa, deperdita.
- Nàdaca, comoedia, saltatio.
- Nàdacan, comoediasta.
- Nàdyam, saltatio, comoedia.
- Nàdhi, arteria, pulsatio arteriae.
- Nàca, aer, item caelum.
- Nàga, serpens, item elephas.
- Nàgananti, medicina quaedam.
- Nàgamandhala, mediterraneum.
- Nàgaram, zinziber siccum.
- Nàgari, civis urbanus.
- Nàyaca, dominus, nàyacà domina.
- Nàyan, dominus; unde *nàyer*, ex classe nobilium in Malabar. Milites patrū sunt *nàyeri*.
- Nàla, flamma ignis.
- Nàlikèram, palma indica, Coco.
- Nàlica, hora. Sunt duae quintae horae nostrae, quae duas et dimidiam horam indicam efficit.
- Nàli, mensura sextario respondens, quae 16. unicas oryzae appendit in statera.
- Nàlicamani, horologium.
- Nàmacarana, imposito nominis.
- Nàmadhàyam, nomen.
- Nàma, nomen; *tirunàma* nomen Dei.
- Nàmastòtram, adoratio, laus

- nominis, dum idem nomen
 saepe repetitur.
 Nāmotschārāna, pronunciatio
 nominis.
 Nānca, solea piscis.
 Nānniya, moneta, aes.
 Nārada, quidam solitarius seu
 Muni, insignis ardelio.
 Nāra, flum. corticeum, vel her-
 baceum.
 Nāraca, arbor mali limonii.
 Nārangā, malum limonium.
 Nārāyam, graphyum, stylus ter-
 reus ad scribendum, item acu-
 leus apis, item mensura quae-
 dam oryzae, quatuor sexta-
 rios superans.
 Nārāyana, *Vishnu* deus.
 Nārī, mulier.
 Nāsica, nasus.
 Nāsticam, nāsti, non est, non
 habetur, carentia, privatio.
 Nāstica, atheus.
 Nāsticatā, atheismus.
 Nāvincāra, asperitas linguae.
 Nāvvyam, res pertinens ad na-
 vem.
 Nāvica, nauta.
 Nāsha, destructio.
 Neytschyam, vilitas.
 Nēdyam, promissio, oblatio Deo
 facta, aut facienda.
 Nēdiyiripa, rex *Samuri* in Ma-
 labaride, nunc fugitivus et
 extorris.
 Nēma, vel niyama, consuetu-
 do, regula.
 Nēlmani, granum oryzae.
 Nēni, gratiarum actio, grati-
 tudo.
 Nēntravāla, ficus indica, quae
 igne assata editur.
 Nēr, nēra, veritas, rectitudo,
 justitia.
 Nēram, tempus, hora.
 Nēranca, pugna de facie in fa-
 ciem, duellum.
 Nērbōdha, criterion aequum,
 iudicium perfectum, aequa
 rei perceptio.
 Nērbudhī, sanus, rectus intel-
 lectus.
 Nētra, oculi.
 Nētravādam, oculorum dolor,
 livor.
 Nētrāmbu, lachrymae.
 Nētrāpavēshana, fuga oculorum
 retrorsus in senibus vel in-
 firmis. Fossulae oculares.
 Nibendhana, liber ligatus, item
 ligatio, ligamen, vinculum.
 Nibham, res similis.
 Nibhālana, visio, aspectus.
 Nitschanta, quies.
 Nidānam, res prima, ptimigenia.
 Nidēsha, mandatum, decretum.
 Nidra, somnus.
 Nidhana, destructio, mors.
 Nidhānam, positio, collocatio,
 rei definitio.
 Nicarshana, locus recreationis.
 Nicāma, sufficientia, privatio
 cupiditatis.
 Nicatanam, domus.

Nicrti, dolus.

Nicrszta, h. malus.

Nicumbha, filius gigantis *Ravana*.

Nicuti, solutio, definitio negotii.

Nicchanta, Dictionarium.

Nicadam, locutio.

Nigrahā, occisio.

Niyata, semper.

Niyama, poenitentia; institutum, regula vitae; item ordo, decretum, regula.

Niyōga, praeceptum, mandatum.

Niyōdja, nuncius, legatus.

Nilaya, domus.

Nila, solum, terra.

Nilavarā, hypogaeum.

Nilā, fundus, item subsistentia, item ordo vitae, ordo perficiendi negotia, item basis.

Nimitam, causa, augurium.

Nimisam, facilitas, item res sine dolo.

Nināda, vox.

Nindā, contemptus, irrisio.

Nindita, homo contemptus.

Nipuna, h. habilis, potens.

Nir, praepositio subinde negat, alias affirmat, et rem certiorē reddit. v. g.

Nirarthacam, res nihil significans.

Nirantara, sine interruptione, sine deficientia.

Nirā, paries ex tabulis, tabulatum, item series.

Nirācāra, contemptus.

Nirurti, deus custos regionis inter meridiem et occasum Solis.

Nirupadrava, defectus, privatio adversitatis.

Nirupacāra, deficientia lucri, vel commodi.

Nirupanā, consideratio, imaginatio, cogitatio.

Nirbendham, sine ratione.

Nirbhāgyam, infortunium, infelicitas.

Nirbhāra, res levis, quae non aggravat.

Nirbhayam, crudelitas, intrepiditas.

Nirbhiszta, legatus.

Nirdhana, h. pauper.

Nirgunam, res inutilis; privatio, defectus bonitatis.

Nirguna, h. inutilis, h. nauci.

Nirgamana, nirgama, exitus, discessus, egressus.

Nirggandham, res inodora, odore carens.

Niryāna, gressus, exitus, mors, item gloria caelestis.

Nirdjera, unus ex superis, nempe ille qui non senescit.

Nirlinga, eunuchus.

Nirladjā, foem, impudens.

Nirladja, h. impudens.

Nirmalam, res pura.

Nirmala, h. purus, justus.

Nirmmaryādam, res irrationalis, iniqua, insolita.

Nirmaryādī, h. iniquus, qui con-

- tra rationem operatur .
 Nirmāya, defectus doli, sinceritas .
 Nirmānam, res indecora, inhonesta .
 Nirmāni, h. indecorus, impudens .
 Nirmitam, res perfecta, creata .
 Nirmūlam, defectus radicis; item irrationabilitas .
 Nirnaya, certitudo .
 Nirvatschana, defectus loquelae, vel vocis .
 Nirvādam, contemptus; item defectus loquelae .
 Nirvāda, h. mutus .
 Nirvāha, remedium, adminiculum ad vitam ducendam . *Nirvāhahinam*, defectus omnis remedii .
 Nirvēda, h. sine fide, sine lege .
 Nirvēdam, tristitia .
 Nirvicāram, immutabilitas .
 Nrpa, dominus, rex .
 Nrta, saltatio, *il ballo* .
 Nrshamsa, occisor .
 Nisva, h. egentissimus, h. pauper .
 Niruta, pausa; punctum; desistentia .
 Nisvana, sonus .
 Nisāntam, multum .
 Nityam, semper; item res aeterna .
 Nityavartī, quotidianus collega; is qui semper cuipiam adest; socius perpetuus .
 Nirvatana, egressio, exitus; item effectus, consecutio rei efficiendae .
 Nivasana, domus, habitatio; item vestis, amiculum .
 Nivaha, multitudo .
 Nivārana, resistentia, item abactio .
 Nivāsa, habitatio, locus quo quis degit .
 Nivēdyam, res annuncianda, significanda, indicanda .
 Nivrti, egressio, item operatio .
 Nishamana, visio, item auditio .
 Nishā, nox .
 Nishācara, Luna .
 Nishātschara, larva nocturna errans .
 Nishitha, media nox .
 Nitscheya, certitudo .
 Nitschalam, res immobilis; item immutabilis .
 Nirtscharyam, res odiosa, abominabilis .
 Nirtscharya, h. malus .
 Nishrēnni, scalae, gradus .
 Nishreyasa, gloria, beatitudo .
 Nishvāsa, interclusio spiritus; suffocatio, respiratio difficilis; item *cardialgia* .
 Nishēszam, totum quantum .
 Niszadana, quies, somnus .
 Niszanna, dormiens, quiescens .
 Niszēda, impedimentum, item abjectio .
 Niszidham, abjectum, derelictum, impeditum, detentum .

Niszta, accuratio, cura, exactitudo.

Niszturam, crudelitas.

Nisztura, h. crudelis.

Niszcarana, destructio.

Niszcarszana, rapina, furtum.

Niszcamam, res desiderio adversa.

Niszcala, h. purus, mundus.

Niszcalaca, h. a peccatis liber.

Niszerti, opus adversum, contrarietas, actio contraria.

Niszcrbà, immisericordia; inclementia.

Niszcraya, redemptio.

Niszcrama, egressio, item habilitas, bona facultas intelligendi.

Niszpiztam, res pista, contrita, contusa.

Niszpalam, res inutilis, sine fructu.

Nicia seu nitscha, h. vilis.

Nitam, extensio manûs, vel pedis.

Nila, res, color caeruleus.

Nilacandha, deus *Shiva*, ita dictus ab oculis fuscis, et caeruleis.

Nilambara, deus *Belabadra*, Râmae frater.

Nilam, longitudo.

Nir, aqua, humor, succus, liquores.

Nirdôsram, catarrhus.

Nircomben, colicus dolor, gelidum reddens totum corpus, in India frequens.

Nircacà, corvus marinus, mergus.

Nircòli, serpens aquaticus veneni expertus.

Nirmânusza, h. marinus.

Nirea, formica aspera.

Nyâya, ratio, justitia, aequitas.

Nôda, nôdana, afflictio, occisio.

Nucam, idem quod yuga, jugum.

Nurà, spuma.

Nutta, foramen.

Nunam, certe.

Nutanam, res nova.

Gna, ६३. Italicum.

Gnanda, cancer *vulgò*.

Gnaramba, vena, nervus.

Gnànu, resticula, chorda, filum, nervus arcûs qui tenditur.

Gnàrà, ciconia, avis serpentibus infensa.

O. ६३.

Odana, oryza cocta.

Oda, *vulgò* metallum, aes, tegula coctilis, eranium, coctex ovi.

Odam, cymba, ôdi idem.

Ota, viscus, gluten *vulgò*.

Ocari, portio, pars.

Odjassa, splendor, vis.

Oli, *thacul* senex. Ori idem.

Olam, unda maris, item latratu canis.

Oliva, *vulgò* fons.

Onta, *chamaelion*, lacertae genus, non autem parvus leo.

Otràna, discordia, discrepantia.

Oszadishan, lunus, seu luna.

P.

Patschana, coctio in igne, vel stomacho, digestio.

Patschà, gluten, viscum.

Patschimà, succus, item substantia.

Patschanàbhi, radix quaedam venenosa.

Pada, pes, item basis, item pars.

Padaca, homo, vel miles pedestris.

Padavi, via.

Padârtha, praeparatio, apparatus; sambhàra, sanàha, idem.

Padàti, exercitus pedestris.

Padyam, versus, distichon.

Padyà, via, padhati idem.

Padaha, tympanum militare.

Padala, multitudo.

Pada, cucullus serpentis cucullati.

Padi, porta, janua exterior, item scamna remigum, item mal-leus pulsator portae appensus, item granum, item modus, item pondus staterae.

Padu, h. sapiens, integer, diligens.

Pattada, rogus.

Patta, sericum.

Pattana, civitas.

Pattam, dignitas, corona Sacerdotalis.

Pattatiri, corruptè *Pattèrl*, doctor juris, Brahman.

Patter, Brahman mercator.

Pattòla, folia palmae exarata, redditus et sumptus contentia.

Padti, h. doctus, item qui legi studet.

Pacaram, compensatio, reciprocatio.

Paquam, res matura, cocta, corruptioni proxima, item oryza humida et impura.

Paquatà, maturitas.

Paksha, pars, amor, intentum, item 15. dies lunae, unde *pûrvapaksha* luna crescens, *abarapaksha*, luna deficiens; item penna, item latus elephantis.

Pakshai, secundus dies lunae.

Payòdhi, mare lacteum.

Payòdhara, papilla mammae, item nubes.

Payovicaram, res lactea, ex lacte confecta.

Palalam, caro.

Palam, pondus 5. $\frac{1}{2}$ libram appendens; alicubi 5., alibi 3. $\frac{1}{2}$ appendit libram. Centum *palam* faciunt unum *Tulam*.

Palitam, cani.

Pallacam, lectica indica, vehiculi genus.
 Pallava, gemma tenera arboris fluorescentis; item transitus seu mutatio toni in cantico.
 Palli, lacerta.
 Patma, nympheae, item sensus.
 Patmanàbhi, deus *Vishnu*.
 Patmaràga, rubinus gemma.
 Patmà, uxor dei Vishnu, item sors.
 Patmàksha, oculis formosus.
 Patmàsana, deus *Brahma*.
 Patmini, lacus, in quo nascuntur nympheae.
 Patmi, elephas.
 Palunca, crystallum.
 Palli, templum christianorum, item schola, item dormitorium regis.
 Pallimèttà, lectus regis.
 Pancam, lutum.
 Pancadjam, nympheae.
 Pancadjalòtschana, h. formosis oculis.
 Pancadjàksha, qui nympheae flori similes habet oculos.
 Panta, pila ad ludendum.
 Pantam, lucerna, fax.
 Panti, repartitio votorum, pars, portio.
 Panayòla, folium palmae silvestris.
 Panamba, storea ex bambu arbore.
 Panà, palma silvestris.
 Pani, vulgò febris; tridòszapa-

ni, febris maligna.
 Paninir, aqua rosacea.
 Panaga, serpens; *panagàshana*, serpentivorus.
 Pannayam, vulgò pignus.
 Panam, vulgò moneta, pecunia. Item genus parvae monetae argenteae, cujus particulae triginta *Julios* romanos quinque constituunt, i. e. unam *rupiam*. Alibi vero decem; et iterum alibi octo *panam* efficiunt *rupiam* unam.
 Panni, opus artificis; item labor; difficultas.
 Panniken, *Pannikar*, gladiatoriae artis magister.
 Pandhà, intellectus, acumen mentis, perspicacia.
 Pandhita, h. perspicax, doctus.
 Pantschabhuta, quinque elementa, in quibus numerant ventum, seu *aetherem*, omnia permeantem.
 Pantschadhàra, sacharum.
 Pantschami, quintus dies Lunae; item quintus casus in nominibus.
 Pantschamàpàtaca, quinque magna peccata: occidere Brahmanem; occidere vaccam; bibere vinum; surripere pecuniam; moechari cum uxore aliena.
 Pantschavati, arbor quaedam sub qua habitavit *Ràma* in silvis.

- Pantschashara , deus *Cupido* ,
quinque sagittis instructus .
Pantschavarna , 5. colores .
Pantschashunyiam , 5. peccata ,
quæ committuntur:resecando ,
molendo,pistillo conterendo ,
calcando,et mandendo herbas .
Pantschàla , pater uxoris filiorum
Pandu .
Pantschàngam , res composita ex
5. membris vel partibus . Ca-
lendarium .
Pantschàkshara , 5. literae seu
syllabae , scilicet *namashivā-
ya* , adoratio (deo) *Shivae* ;
quas vario modo mutant , et
explicant poenitentes *yōghī* ,
huic deo praecipuè addicti .
Pangnī , gossypium *vulgò* .
Parabhrama , Deus .
Paradàra , uxor aliena .
Paradèsha , terra aliena , regio
peregrina .
Paradèshi , h. extraneus , pere-
grinus .
Paradrevyam , aes alienum .
Paradhina , h. sui impotens , in-
firmus .
Para , param , res excellens ; res
ad occasum Solis existens ; su-
perior ; posterior .
Param , *adv.* supra , plus , magis .
Paralōga , alter mundus , caelum .
Paramandhalam , caelum mate-
riale .
Paramam , res insignis , excel-
lens , suprema .
Paramarasa , lac acidulum .
Paramàtmā , deus *Shiva* , quia
est *anima suprema* omnium
viventium .
Paramāna , caelum .
Paramārtha , veritas , sinceritas .
Paramārthi , h. verax , sincerus .
Paramèshvara , supremus Domi-
nus ; dicitur de deo *Shiva* ;
item deus .
Parampara , generatio .
Paramparòpadèsha , secretum ,
quod iis tantum commune
est , qui ejusdem sunt fami-
liae .
Parasparam , *adv.* reciprocè , in-
vicem .
Paravasha , h. sui impos , alienae
potestati subjectus .
Parastri , meretrix .
Parashubha , felicitas extranea ,
bonum alienum .
Parashubhadvèshi , h. invidus .
Parashacti , dea *Natura* , supre-
ma vis , quam colunt Indi ,
Tibetani , Sinenses .
Parahesyam , res publica , ma-
nifesta .
Paràdjeya , ruptura phalangis in
bello .
Paradjita , victus , debellatus .
Paràyana , extensio ; comprehen-
sio .
Paràparam , res sublimis , excel-
lentissima .
Paràsru , mortuus , defunctus .
Paràsana , occisio .

- Parèdhica, servus, famulus.
 Parèra, defunctus.
 Pari, *praepositio* significat *propè*; *circum*; *omnimode*.
 Paribharha, satellitium.
 Paribhavam, contumelia, item
 sensus acceptae offensae, vel
 injuriae.
 Paribhàszanam, verba contume-
 liae in aliquem jacta.
 Paribhutam, res victa, item con-
 tempra.
 Paribhramam, perturbatio.
 Paritscheya, experientia, praxis,
 consuetudo, exercitium.
 Paritscha, signum manus in ap-
 pocha scripta, veritatis ergo
 adjectum, atque a subscri-
 ptione proprii nominis diver-
 sum.
 Paritschara, circulator, explo-
 rator, ardelio.
 Paritschà, scutum.
 Paritscharam, obsequium; cir-
 culatio; blanditiae; assentatio.
 Paritschàraca, nuncius; servus;
 item assentator, circulator.
 Paritschiram, res aequa, com-
 petens, et quae characteri,
 officioque uniuscujusque con-
 venit.
 Paritschèdam, judicium, deter-
 minatio, definitio.
 Paritschèdyam, res definibilis,
 explicabilis.
 Paridànam, permutatio.
 Paricarmà, ornatio.
 Paricrama, circuitus.
 Paricchà, fossa.
 Parigatam, res nota; item ob-
 renta.
 Parigreham, mulier nupta; item
 receptio; item patria.
 Parihàram, cura morbi; item
 rapina, seu dirreptio; item
 efficientia.
 Parihàsa, risus, jocus.
 Parihàsanyam, res ridicula.
 Paridjenam, satellitium, comi-
 tiva.
 Parimala, odor suavis.
 Parimàna, mensura in genere;
 item mutatio.
 Parimitam, res abbreviata, in
 compendium redacta.
 Parimeyam, res in compendium
 reducibilis.
 Parinatam, res vetus, antiqua.
 Parinàha, amplitudo, latitudo;
 item ligatio.
 Parinèta, sponsus.
 Paripanam, capitale aes, summa,
 sors, quae contractui expo-
 nitur.
 Paripanthi, inimicus.
 Paripàcam, maturitas, concoctio,
 digestio.
 Paripàlam, gubernium.
 Paripàla, gubernator, praefectus.
 Paripàlanam, protectio, guber-
 natio, conservatio.
 Paripurnam, paripurnatà, pari-
 purri, satietas, plena refectio,
 satisfactio, plenitudo.

- Parirambha, amplexus, amplexatio.
- Paritābam, maximus dolor, grandis afflictio.
- Paritjāgam, dispersio, ejectio, dimissio, repudium.
- Parivāda, verba contumeliae.
- Parivādi, h. inficetus, qui talia verba profert; zoilus, rabula.
- Parishrama, labor, conatus.
- Pariszcāram, ornatus.
- Pariszvanga, amplexus.
- Paritam, res cincta, circumdata.
- Parikshica, h. sapiens, experientia doctus, et probatus.
- Parikshā, experimentum.
- Parikshitam, res experimento probata.
- Paruca, satisfactio damni illati.
- Parulā, dea *Parvati*.
- Parutti, planta, quae fert gossypium.
- Parjadana, gressus, ambulatio.
- Parjantam, terminus, finis; item *adv.* usque. (*)
- Parjanca, lectus, sponda.
- Parjayam, res confusa, et sine ordine; item confusio, *disordine*.
- Parjam, ordo; mora; otium.
- Parjāpti, satietas, abundantia.
- Paridjenja, nubes pluens.
- Parnam, folium.
- Parnashālā, tuguriolum, domus poenitentium, *Muni* nunciatorum; cella coenobitica.
- Parva, certa poesis; versus 14. syllabas habentes, quibus gesta filiorum *Pandu* canuntur; item genu.
- Parvata, mons; unde *Parvati*, domina montium, *Shivae* dei uxor, graeca *Diana*.
- Pareya, vilissima hominum classis.
- Pataga, avis. (**)
- Patam, mollicies, teneritudo; item temperatura ferri.
- Pataca, pars pinguior femoris, femur.
- Patavi, folliculi oryzae; frumentum; item locus quietis, vel poenae.
- Patācā, vexillum.
- Patākini, exercitus.
- Patākī, vexillifer.
- Pati, cum *t.* litera leni, maritus, dominus; item insidiae, fovea.

(*) Diligenter notandum est, literam *y* in his, aliisque omnibus nominibus semper consonantem esse, ac ut Graecorum *ἴα* *jota* ubique, et cum omnibus vocalibus sicut *jota* pronunciari debere, ut v.g. *Jacchus*, *jaculator*, *jocus*, *Julius*, *jubar*, *jecur*, *jejunium*. Tollere oportuit ambiguum hujus literae *j* sonum per literam *y*; quia *j* apud Lusitanos, Anglos, et Gallos liquescit, ac proinde vocalibus affixa, latinae consonantis *j* sonum et potestatem amittit.

(**) Quotiescumque litera *t.* inter duas vocales collocata reperitur, eadem semper leniter, et quasi ut latinum *d* pronuncianda est. Idem de litera *k* dicendum est.

K k

Patita, h. lapsus in terram.

Pativrtà, mulier honesta, viri amans.

Patir, acera oryzae, cortex sine substantia.

Pattatiri, classis una *Brahmanum*; sunt autem 5. eorum classes: *Nambutiri*, *akitiri*, *pattatiri*, *mëmätiri*, *tirumumba*.

Patni, uxor, mulier nupta.

Patana, urbs.

Parti, exercitus peditum; item progressio, profectio.

Patram, folium; *ola* palmea ad scribendum; ala avis.

Patraca, signa gentilium ex pulvere *tantali* in fronte depicta.

Patri, avis; item sagitta.

Pathica, h. ambulans, viator.

Pavam, puritas, mundities, nitor.

Pavanàna, ventus.

Pavanam, purificatio, purgatio; item culina.

Pavitraca, rete.

Pavitrām, res munda.

Pashu, vacca, propriè *animāl*.

Pashupālyam, officium pastoris animalium.

Pashvatābam, dolor de praeritis.

Pashvimà, occidens (sol).

Pà, *vulgò* storea, item velum navis.

Pàtschicà, aleae ad ludendum.

Pàtschaca, coquus.

Pàda, pes hominis, columnae &c.

Pàdagrehanam, prostratio ad pedes; propriè actio tangendi pedes idoli, magistri, Brahmanis; adoratio.

Pàdanipidhana, actio se se prostrandì ad pedes alicujus more supplicantis et dolentis.

Pàdakshàlana, lotio pedum; humanitatis, urbanitatis, et charitatis officium inter Orientales Indos, quod praecipuè peregrinis praestant.

Pàdareksha, calcei, crepidae, et similia.

Pàducà, idem.

Pàdya, aqua ad se lavandum.

Pàdam, *vulgò* campus, ager.

Pàttam, *vulgò* redditus, census, qui persolvi debent.

Pàdta, lectio quae alicui datur.

Pàdtaca, lector, praeceptor; item discipulus, auditor.

Pàcam, coctio; temperatura; maturitas.

Pàcasthàn, culina, focus.

Pàlaca, gubernator, *pàla* idem; item pastor, unde *Pantschapàla*, pastor, gubernator segetis universae; veterum regum pastorum titulus.

Pàlana, gubernatio.

Pàlam, *vulgò* pons.

Pàlà, sunt 4. arbores medicinales, nempe *arayal*, *pèràl*, *travitàl*, *atti* seu *itti*.

Pàli, rex, praefectus.

Pàlica, gubernator, princeps

- urbis; h. obsequio et publico honore dignus.
- Pālyam, res gubernanda, curanda, servanda.
- Pālu, *adj.* res silvestris; unde *vulgò pāluthācchi* arbor silvestris.
- Panca, modus; remedium; donum; ordo; pars.
- Pāmsu, pulvis.
- Pānam, potus.
- Pānā, canticum in deos; item olla magna fictilis.
- Pānamatta, h. ebrius.
- Pānlyam, res bibenda; aqua.
- Pāni, vola manūs.
- Pānipīdhana, matrimonium.
- Pānan, sartor, *pātti*, sartrix.
- Pānigreha, sponsus, quia sponsae manui suae manūs volam imposuit.
- Pāndi, regnum *Madure* in australi Indiae regione.
- Pāndipērumal, vetus rex australis Indiae.
- Pāndhava, filius regis *Pāndhu*, celebris in historia Indica; item albedo; item morbus jecoris.
- Pāndhuram, res alba.
- Pāpa, cum penultima *leni*, peccatum.
- Pāpacrta, peccator; item diabolus.
- Pāpasankirtana, confessio peccatorum.
- Pāpi, peccator; item h. infelix;
- infelicitatem enim soli peccato adscribunt.
- Pāpān, cornix, avis garrula; item *vulgò Brahman*.
- Pārada, argentum vivum.
- Pāram, litus, *apāram* litus oppositum.
- Pāraca, h. doctus, doctor.
- Pārambarya, successio familiae.
- Pārasparya, opposito, contrarietas.
- Pārājana, studium scientiae legis *Vēda* dictae; item contemplatio, inclinatio.
- Pārāpāshvica, satelles, comes, socius a latere.
- Pārihārya, armilla manūs.
- Pāruszya, verbum asperum, vituperium.
- Pārtha, filius regis *Pāndhu*, natus ex uxore *Prthu* seu *Brthu*.
- Pārthiva, rex terrae.
- Pārthivam, res terrestres.
- Pārvata, mons.
- Pārvati, dea uxor *Shivae*, Diana.
- Pārshva, latus; unde *Pārshvavārtti*, socius a latere, comes, satelles.
- Pātaca, peccatum.
- Pātacaharam, res quae tollit peccatum; unde *Pātacahāri*, deus *Shiva* tollens peccata.
- Pāta, conservator, servator.
- Pātam, casus, destructio.
- Pātālam, limbus, mundus subterraneus.
- Pātita, h. qui cecidit.

Pàtra, subjectum ; vas , receptaculum ; unde *pānapàtra* cyathus, calix ad bibendum; *garbhapàtra* matrix in muliere .

Pāvaca, ignis ; item quod ventum purificat .

Pāvāṣṭhā, ludus puporum ligneorum scenalium . *Giucco di burattini* .

Pāvanam, puritas ; *pāvana* h. purus ; *pāvaṇi* mul. pura, munda .

Pāvā, pupus ligneus scenalis .

Pāsha, funis .

Pāshvīmā, finis .

Pāszāna, lapis, *vulgò* arsenicum .

Pāszāndha, asheus .

Paulastyā, gigas *Ravana*, hostis *Rāmae* .

Paura, civis .

Pauruszam, res virilis ; opus humanum ; valor, robur masculinum ; fastus ; splendor .

Pautra, nepos .

Peitram, res patria, res patris .

Hinc *peitra greham* patria domus, *peitra dēsham*, patrium solum .

Pē, *vulgò* diabolus ; item verba stulta .

Pēna, dii *Penates* . Vocabulum latino simillimum .

Pēnam, custodia, ex quo *pēna*, dii *penates*, quasi custodes domūs .

Pēni, unguis bovis, equi, &c.

Pēndhātī, mulier quae servit in palatio .

Pēr, *vulgò* nomen ; persona ; unda gravis .

Pērimā, magnitudo .

Pērumāl, nomen veterum Imperatorum Indiae, qui fuere *Tschēramperumāl* regni Malabar ; *Tschōramperumāl* regni Coromandel ; *Pāndiperumāl* rex regni Pāndi ; *Ilamperumāl* rex insulae Lanca seu Ceylan . *Pērumāl* sonat grandis persona, grandis dominus .

Pētana, stipendium diei .

Pēszana, reductio in pulverem, contritio alicujus rei .

Pitschandha, venter .

Pitaca, furunculus, apostema .

Pica, merula avis .

Pinam, cadaver, corpus emortuum .

Pina, res corporis defuncti .

Pindham, bolus ; caput elephantis ; ferrum ; corpus .

Piadhī, bolus oryzae coctae manu adstrictus, et ori injiciendus .

Pindhicā, semen .

Pignānam, *vulgò* orbiculus siensis, *porcelana* .

Pipāsā, sitis .

Piplicā, formica .

Pipali, piper bengalinum .

Pitr, pitā, pater .

Pitrka, *vulgò* majores, antecessores .

- Pitrva, paternitas.
 Pishitam, caro.
 Pishuna, h. invidus.
 Pizstam, res pista.
 Pisztaça, lignum.
 Pidtam, scamnum, sedes.
 Pidhana, afflictio, dolor.
 Pidhà, dolor, tristitia, afflictio animi.
 Pidhàcara, res dolorem, tristitiam afferens.
 Pidhita, h. tristis, afflicus.
 Pilì, pavó mas; item penna pavonis.
 Pitam, res potu hausta; item color flavus.
 Pitambaram, vestis indica flavà, gilva, coloris aurei.
 Pitàmbara, h. qui talem gerit vestem.
 Piti, potus, potatio.
 Pinam, res crassa, ampla.
 Pinàmsa, humerus amplus, crassus.
 Plavanam, saltus; unde *plavanga*, simia saltans; item *plava*, rana, quia saltat.
 Plihà, hydrops.
 Pnàtti, mulier socia uxoris alijus Brahmanis.
 Pitschà, interrogatio, quaestio.
 Prthivi, Mundus.
 Prthuròmàshi, ichtyophagus.
 Prthvi, terra, Mundus.
 Prthisha, dominus terrae, rex.
 Prsztam, dorsum.
 Podtà, *vulgò* hermaphrodita.
 Pòcana, columba silvestris.
 Ponànì, oppidum regis *Samurì*, olim in Malabaria celebre.
 Pòta, animal parvum.
 Pra, *praepositio* subinde amplificat significatum; alias infert significationem contrariam.
 Prabela, h. illustris, generosus, strenuus.
 Prabendham, historia.
 Prabarha, excellentia.
 Prabòdha, expergiscentia a somno, evigilatio.
 Prabòdhanam, unctio.
 Prabudha, h. acer, vigil, attentus, expergefactus.
 Prabudhi, vigilantia, attentio.
 Prabhava, majestas; nativitas; origo, fons.
 Prabhà, splendor.
 Prabhàcara, Sol.
 Prabhàta, aurora, lux prima.
 Prabhàva, majestas, fastus, dominium.
 Prabhèda, constrictio, adstrictio; item separatio.
 Prabhrti, principium.
 Prabhu, princeps, dominus.
 Prabhutà, dominium.
 Prabhutam, *adv.* multum.
 Pratschandha, h. fastui et pompae deditus.
 Pratschàram, occupatio, opus.
 Pratschetassa, ignis; item deus *Varuna*.
 Prada, pradan, dans.

- Pradekshanam, circuitus, processio.
 Pradhàjī, fem. dans. pradhājini, idem.
 Pradanam, datio, donatio.
 Pradēsha, situs loci; locus contiguus.
 Pradēshanam, donum, item donatio.
 Pradisztam, res concinna, ordinata.
 Pradipa, candela, lucerna pensilis.
 Pradiptam, res splendida, illuminata.
 Pradōsza, vesper; item peccatum.
 Pradjumna, *Cupido* deus.
 Pradhana, lucta; pugna; rixa.
 Pradhānam, excellentia.
 Pradhāni, h. excellens, h. ex primariis.
 Pracadana, declaratio; claritas.
 Pracara, multitudo, turba.
 Pracarana, continuatio praxis, studii, &c.
 Pracāsham, splendor.
 Prakirtana, laus, celebratio nominis, &c.
 Pracōba, praedominatio.
 Pracrama, principium, initium.
 Praksheya, domus.
 Prakhālanam, lavatorium, lotio.
 Pragādham, res difficilis; item copiosa.
 Pragueha, ligatio, devinctio.
 Praharana, ejaculatio, explosio.
 Prahasana, risus.
 Prahrszta, h. stupefactus, commotus.
 Prahvāna, veneratio.
 Prayata, h. muudus.
 Prayetna, diligentia.
 Prayāsa, difficultas; labor.
 Prājōgam, usus, praxis.
 Prājōdjana, utilitas.
 Prajuctam, res juncta; item in usum deducta, usurpata.
 Pradjenam, partus.
 Pradā, filius; item populus.
 Pradjāgara, attentio, vigilantia, cura.
 Pradjāti, partus.
 Pradjna, h. sapiens, acer.
 Pradjnā, intelligentia, intellectus.
 Pralaya, destructio, diluvium.
 Pramada, gustus; exultatio animi.
 Pramā, sapientia.
 Pramāna, regula; determinatio quantitatis; praeceptum.
 Pramāda, periculum.
 Pramātha, occisio.
 Pramilana, mors. *Pramilā*, pigritia.
 Pramōda, laetitia, gaudium.
 Pramuccha, excellentia; initium.
 Pramudita, h. hilaris.
 Pramōszanam, emissio v.g. splendoris, lucis, gratiae, pulchritudinis ex seipso.
 Pranaya, amor.
 Pranava, laus.

- Praneya, h. dexter, capax, aptus.
 Pranâma, adoratio.
 Pranidhâna, positio, collocatio.
 Pranipâta, adoratio.
 Prapadâni, tapes, stragula.
 Prapantscha, mutatio, permutatio; pugna; copia; opulentia.
 Prapâtam, praecipitium.
 Prapitâmaha, abavus.
 Prasahana, jactura, damnum.
 Prasanga, connexio, et
Prasacti, idem.
 Prasanam, res clara; item gaudium.
 Prasava, partus, fructus.
 Prâsa, prasâdana, voluptas, gaudium.
 Prasâdhana, ornatus.
 Prasidham, res notoria, celebris, manifesta.
 Prasidhi, fama, celebritas.
 Prasthâna, progressio, profectio.
 Prastutam, res explicata, celebrata, laudata.
 Prastha, mensura 4. sextarios oryzae continens, vulgò *dangaya*.
 Prasravana, decursus, fluxus aqueae &c.
 Prastrâpa, urina, fluxus urinae.
 Prasû, mater.
 Prasûti, partus.
 Prasûna, flos.
 Pratâla, extensio unius manus.
 Pratarana, dolus, fraus.
 Pratâna, extensio.
 Pratâba, nitor, majestas, lux.
 Pratâraca, deceptor.
 Pratârîta, h. deceptus, fraude captus.
 Prati, *praepositio* subinde significat similitudinem, v. g. *pratisiharîram* imago, figura; alias amorem explicat, v. g. *mâmprati* mei amore; subinde contrarietatem indicat, ut *pratiyôgui*, h. adversator, adversarius, hostis; iterum alias continuationem operis, vel temporis notat, v. g. *dinamprati*, de die in diem.
 Pratibandha, detentio, repetitio, retractio.
 Pratibela, vis aequalis.
 Pratibhayam, res terribilis; terroculum.
 Pratibha, lux, splendor.
 Pratibhâna, apparentia.
 Pratitschâya, quod refrigerat; item similitudo.
 Prati dhvani, echo, vox repercussa.
 Praticarma, ornatus.
 Praticulam, res contraria.
 Pratikshêdha, contemptus, aspernatio.
 Praticchyâti, fama.
 Pratihâra, porta.
 Pratiyânam, succursus, juvenem.
 Pratimata, opinio contraria.
 Pratimâ, similitudo, simulacrum.
 Pratipatti, fiducia.
 Pratipada, primus dies Lunae.

- Pratipādāna, datio, donatio.
 Pratirōdha, furtum; aspernatio.
 Pratirōdhi, fur.
 Pratisara, tributum, vectigal quod regi persolvitur; item frons exercitus, prima acies.
 Prativerszam, de anno in annum.
 Prativāda, responsio, responsum.
 Prativādi, adversator, qui contradicit.
 Prativākya, responsum.
 Pratishreja, asylus; locus consilii; aedes senatoriae.
 Pratishrava, consensus, assensus.
 Pratishruta, echo.
 Pratiszādha, resistentia; detentio alicujus citra voluntatem, coactio, impedimentum. *Arresto*.
 Pratiszidha, h. detentus, impeditus.
 Pratisztā, collocatio, positio; finitas.
 Pratiçi, occidens.
 Pratindriyam, res sensus superans, seu illa quam sensibus assequi non possumus. Res invisibilis.
 Pratikshana, spes.
 Pratjagram, res nova.
 Pratyeksham, miraculum; res sensus et mentis aciem fugiens.
 Pratjaja, certitudo; fiducia; mutatio.
 Pratjaham, *adv.* continuò.
 Pratjarpitam, res restituta.
 Pratjagamana, regressus, reditus; *ritorno*.
 Pratjadēsha, resistentia, obstaculum.
 Pratjahāram, acceptio, arreptio.
 Pratyēcam, *adv.* praecipuè, imprimis.
 Pratiucri, responsum; contradictio.
 Prathama, primus; item primus casus; primus dies Lunae.
 Prathimā, crassities.
 Prathita, h. famosus.
 Pravatschana, explicatio.
 Pravatschaniyam, res quae explicari debet.
 Pravactaviyam, res illustranda, explicanda.
 Pravana, h. devotus.
 Pravara, h. excellens, insignis.
 Pravartana, occupatio; servitus.
 Pravakr, h. insignis; facundus; magister.
 Pravāham, velocitas torrentis, aquae decurrentis.
 Pravālam, corallium.
 Pravāsa, egressus, exitus.
 Pravāsana, occisio.
 Pravēdana, consideratio.
 Pravēga, h. insignis.
 Pravēsha, introitus.
 Praviszta, qui ingressus est, qui intravit.
 Pravina, h. habilis, dexter.
 Pravrta, qui se occupavit, laboravit.

- Pravrtam , res facta , perfecta .
 Pravrti , occupatio , opus , labor .
 Prashamanam , res tranquilla ,
 domita , mansueta .
 Prashastam , res insignis , prae-
 clara , laude digna .
 Prashamsà , laus , exaggeratio .
 Prashasya , h. laude dignus .
 Prashirnam , res sicca .
 Prashna , quaestio , interrogatio .
 Prashreya , continentia , mode-
 ratio .
 Prashrita , h. continens , mode-
 ratus .
 Pràbalya , majestas , splendidus
 nitor .
 Pràtschi , oriens .
 Pràtschya , res orientalis .
 Pradèshana , datio , donatio .
 Pradurbhàva , manifestatio , ap-
 paritio .
 Pràcàra , murus .
 Pràcàshyam , res declaranda ,
 manifestanda in publico .
 Pràcrta , h. malus .
 Pràyam , *vulgò* aetas .
 Pràdjna , h. sapiens , doctus , acer .
 Pràdjnà , mulier sapiens .
 Pràmànyam , res sancienda , de-
 cernenda , praecipienda .
 Prànaca , vivus .
 Pràna , anima , spiritus vitalis .
 Prànanam , vita .
 Pràni , vivens ; item verbum con-
 temptus , et aspernationis ,
bestia , animal , insectum , ho-
 mo stolidus .
 Pràpana , postulata assequi fa-
 cere , consecutio , impetratio .
 Pràpyam , res impetrabilis , as-
 sequibilis .
 Pràpti , assecutio , obtentio .
 Pràrdditam , res petita , postu-
 lata .
 Pràrthanà , petitio , oratio , pre-
 ces .
 Pràtal , *vulgò* jentaculum .
 Praudha , h. praeclarus , illustris .
 Pràta , h. mortuus .
 Prètàh , manes .
 Prèmà , amor .
 Prèrana , conductio , actio du-
 cendi , inànductio .
 Prèritam , res ducta , adducta ,
 conducta .
 Prèszana , missio , actio mittendi .
 Prèszya , missus , legatus .
 Priyam , res chara , dilecta ; a-
 mor , gratia .
 Priya , maritus ; item amans .
 Priyà , uxor .
 Priyàla , myrrha .
 Prinana , actio dandi rem gra-
 tam , oblectandi , oblectatio .
 Prita , h. contentus , jucundus
 ex voluptate percepta .
 Priti , amor , gustus , oblectatio .
 Pròctam , res dicta .
 Putscham , cauda *vulgò* .
 Punàn , mas , masculus .
 Punya , mundities ; sanctitas ;
 pulchritudo ; bonitas .
 Punyagelam , aqua sancta , aqua
 benedicta .

Punyavàn, h. sanctus.

Punyavati, m. sancta.

Punyâham, sanctificatio, purificatio templi per sacrificium ignis, *homa* dictum.

Pundarica, nymphaea; item tigris.

Pundarîkâsha, *Vishnu*, qui nymphaeae similes oculos habet.

Puntschâ, oryza quae nascitur, et adolescit per irrigationem.

Pur, pura, urbs; oppidum; domus.

Purassara, antecedens.

Purâ, historia vetus; item *antiquitus*.

Pûrâda, quaedam stella.

Purânam, res antiqua; historia vetus.

Purâpara, historia vetus et nova.

Puravrtam, historia regum veterum.

Purî, palatium, urbs.

Purica, supercilium.

Purîsza, excrementum, stercus.

Purôga, purôgama, qui antecedit, praecedit.

Purusza, deus *Brahma*; item persona; item vir.

Puruszî, mulier.

Puruszâra, turba virorum.

Puruszântara, tempus vitae humanae; numus, qui regi solvitur, dum moritur paterfamilias.

Puruszôttama, *Vishnu* deus, quasi virorum optimus.

Putraca, filiolus.

Putra, filius.

Putrî, filia.

Putrasantâna, descendencia, successio in familia.

Putrapautrâh, filii et nepotes; descendentes.

Putratva, filiatio.

Putrârtha, divitiae, aes filiorum.

Pustam, res scripta; res uncta; res picta; item calx, *calcina*.

Pustaca, liber; *grantha*, idem.

Pusztam, res plena, satietate repleta.

Pusztam, idem quod supra.

Pusza, satur; dives, expletus.

Pusztî, opes, copia, abundantia.

Puszcala, copia oryzae, auri, hordei, &c.

Puszcala, h. venerandus, valde laudabilis.

Puszcara, nymphaea; item aer.

Puszpam, flos; item menstrua mulieris.

Puszpaca, florilegus, florum concinnator.

Puszpavati, m. menstruo laborans.

Puszpavanam, viridarium florem, hortus floribus consitus.

Puszya, stella, quae dicitur *Pûyam*.

Pûga, arbor *arrecâ*.

Pûyam, stella quaedam in cancro.

Pidjâ, cultus, veneratio, sacrificium.

Pūdjita, h. cultu dignus, cultu et veneratione affectus.

Pūncāva, *vulgò* hortus, nemus.

Pūnā, felis.

Pūram, expletio; impletio; festum delubri ethnici; stella *cor Leonis*; centipeda.

Pūraca, impletor, expletor.

Pūrana, impletio.

Pūrātam, stella in pede *Sagittarii*.

Pūricā, genus tubae, buccina.

Pūritam, res expleta, impleta, plena.

Puradvāra, porta civitatis.

Pūrnām, res plena.

Pūrnatā, repletio, satietas.

Pūrnatschandra, Luna plena.

Pūrnāmāsi, idem.

Pūrnāpātram, vas plenum.

Pūrti, satietas, repletio.

Pūrvam, res antiqua; item principium.

Pūrvaca, qui praecedit, antecessor.

Pūrvadja, frater major natu.

Pūrvacāh, majores, antecessores.

Pūrvāpara, principium et finis.

Pūtam, res munda, nitida.

Pūtigghendhi, malus odor, mephitis.

m. R.

Ratschanā, fictio; harmonia; actio nova producendi.

Ratshitam, res concinnata; facta; ficta.

Radana, dens.

Ractam, res rubra; sanguis.

Ractapā, sanguisuga.

Rahasicathaua, locutio secreta, colloquium secretum.

Rakshana, gubernium, providentia, conservatio.

Rakshaca, gubernator, servator.

Rakshasa, filii deae *Nirundi*, deorum hostes.

Rekshā, gubernatio, conservatio.

Rekshī, inspector, director.

Rekshyam, res servanda, protegenda, liberanda.

Rehassa, locus secretus.

Rahisam, res quae dicitur, narratur.

Rehasicathana, locutio, narratio secreta.

Rehasyam, res arcana; mysterium; arcanum, sacramentum.

Radjassa, pulvis.

Radjata, argentum; filum margaritis refertum.

Radjanī, nox.

Ramanam, voluptas; oblectatio; laetitia. *Ramanā* idem.

Ramana, Cupido deus.

Ramaniyam, res concupiscibilis.

Ramā, uxor dei *Vishnu*.

Ramyam, res voluptati, libidini idonea, et opportuna.

Ranga, theatrum; circus; ambitus.

Randhra, foramen in terra.

Ranna, pugna, conflictus.
 Rantschaca, pulvisculus.
 Radjanà, unio, constrictio.
 Rasanà, lingua.
 Rasanam, gustatio, delibatio.
 Rasa, gustus; affectus cordis et voluntatis; item sapor; item argentum vivum.
 Rasadjna, lingua.
 Rasàlam, salsamentum.
 Rata, inclinatus.
 Rati, ratam, copula maritalis.
 Retna, gemma, lapis pretiosus; item res optima in suo genere.
 Retnagarbhà, terra.
 Retnàcara, mare.
 Retnànga, corallium.
 Retha, essedum, cisium.
 Kava, vox, sonus; *ravana*, idem.
 Ravana, asinus, camelus.
 Ravi, Sol.
 Ravigrava, crystallum.
 Reshmi, radius Solis.
 Ràca, lima.
 Ràcà, Luna plena.
 Ràkshasa, larvæ nocturnæ.
 Ràga, amor venereus; desiderium; color ruber.
 Ràcchava, *Ràma*; nempe ex *Ragghu* regis stirpe natus.
 Ràma, deus *Ràma*.
 Ràmèshvaram, templum celebre dei *Ràmae* in littore *coromandel*.
 Ràmam, res formosa.

Ràdja, rex, vide supra sect. de *statu regio*.
 Ràdjahamsa, quaedam avis magna.
 Ràgi, multitudo; item rixa.
 Ràdjila, serpens quidam veneno carens.
 Ràdjitam, res aucta; item nitida.
 Ràdjilva, nymphaea.
 Ràsa, strepitus, tumultus.
 Ràmà, femina jocosa, lusui addicta.
 Ràsambha, asinus.
 Ràtri, nox.
 Ràtrischara, noctu errans; larva nocturna.
 Ràtridja, stella, astrum nocte lucens.
 Ràtrindivam, nocte et die.
 Ravana, rex celebris insulae *Ceylan*.
 Ràshi, signum zodiaci.
 Ràsstram, regnum centum oppidorum; unde *Mahàràsstram*, terra, regnum *Mahàràsstrarum*, florentissima Indiae portio.
 Rètschana, inexistencia; distinctio.
 Rètschitam, res distincta; item deficiens.
 Rècchà, radius, virga, linea.
 Rèpa, h. vilis, abjectus.
 Rètassa, semen humanum.
 Rètascchalana, pollutio, fluxus seminis.
 Rèva, amnis celebris.

- Rèszitam, latratus vulpis.
 Riktacam, res deficiens; distincta.
 Rikti, privatio; deficientia; distinctio.
 Ripu, hostis.
 Riszta, protectio.
 Ridhà, irrisio, contemptus.
 Riti, faex auri, &c.; item in-
 doles, *il naturale*.
 Ròtschi, splendor, nitor.
 Ròtschacam, res grata, gustum,
 et voluptatem afferens.
 Ròtschana, radiatio, vibratio
 lucis; voluptatis perceptio;
 apparentia; manifestatio splen-
 doris.
 Ròtschitam, res splendens, lu-
 cida, clara.
 Ròdana, lachrymae; item plan-
 ctus, fletus.
 Ròdham, repressio, detentio.
Arresto.
 Rocam, foramen.
 Ròga, rògam, morbus.
 Rògui, h. morbo affectus.
 Ròhini, stella, ex qua natus
Ràma.
 Ròhitam, color ruber, res ru-
 bra; commotio in iram, li-
 bidinem, ex qua oritur facies
 rubicunda.
 Ròma, pili corporis.
 Ròmadvàra, pori corporis. *Rò-
 macùpa*, idem.
 Ròmahrszam, Ròmantscha, ar-
 rectio crinium ex horrore.
 Ròpa, sagitta.
 Ròszam, ira, rabies, *Ròszanam*,
 idem.
 Ròszana, h. iracundus; in iram
 concitatus.
 Rutschacam, res sapida, gulae
 irritamentum.
 Rutschi, nitor, splendor; amor;
 gustus; desiderium.
 Rutschitam, res gustui apta,
 res gustum irritans.
 Rutschiram, res desiderabilis.
Rutschyam, idem.
 Rutschiszyam, res gulam irri-
 tans, gusti idonea.
 Ruditam, ploratus, planctus.
 Rudham, res detenta, retenta,
 correpta, arrepta.
 Rudra, deus *Shivà*; ita dictus,
 quod rerum destructione, cui
 praeest, homines in fletum
 et lachrymas cogat.
 Rudravìnà, species citharae.
 Rudràni, dea *Pàrvatì*, uxor *Ru-
 drae*.
 Rudràksha, corona precatoria,
 deo *Rudrae* sacra, quam *Sò-
 gui* ex collo gerunt, aut re-
 citant.
 Rudhira, sanguis.
 Rudricah, sex Brahmanes, qui
 ut praecipui sacrificuli, con-
 ficiunt sacrificium *jàga*.
 Rudhìramandhali, coluber, qui
 morsu suo sanguinem elicit
 per vomitum, nares, poros,
 et alvum.

Rumà, salina, fossa salinaria.
 Ruru, species cervi.
 Rurubàhu, vespertilio.
 Ruszà, ira.
 Ruszita, h. ira commotus.
 Rudham, res nota; res obtenta.
 Rupam, color; figura; naturalis indoles; forma; venustas.
 Rupavàn, h. formosus.
 N.B. In omnibus his vocabulis litera *p*. leniter est pronuncianda.
 Rùpi, h. pulcher, eximiae formae.
 Rùpya, argentum; item species numi, qui valet quinque *jaulios* romanos.
 Rùpata, formalitas, forma singularis; item dioecesis Episcopi.
 Ruksham, odium; ira acerba; res terribilis; res aspera et dura.
 Rumi, turca.
 Rumimahàràdja, Imperator Turcarum.

III. S.

Praepositiones *sa*, *sa*, *mya*.

sam, significant unionem, seu *simul*, et nominibus semper praeponuntur, numquam autem postponi possunt, ut fit in *prati*.
 Sabha, congregatio, senatus;

item locus in quo graves viri congregantur.
 Sabhya, vir gravis, senum coetu dignus.
 Satschiva, socius; vir a consiliis; primus regni administrator.
 Sadana, debilitas, imbecillitas.
 Sadà, semper.
 Sadatschàra, consuetudo, mos; item urbanitas.
 Sadadànàm, elemosyna quotidiana.
 Sadèsha, res vicina, propinqua.
 Sadyà, cibus quotidianus.
 Sadrsham, res aequalis.
 Sacalam, totum, res universae.
 Sakti, compago, unio, nexus.
 Sakhi, amicus.
 Sakhya, amicitia.
 Sagarbhya, frater.
 Sagarbhyà, soror.
 Sagòtra, h. ejusdem prosapiae.
 Sagdhi, comestio communis pluvium in una mensa. Convivium.
 Sahadja, frater.
 Sahadjà, soror.
 Sahadèva, frater minor inter filios *Pandhu*.
 Saha, qui tolerat, qui patitur.
 Sahanam, passio, tolerantia mali.
 Sahana, h. patiens.
 Sahasra, mille.
 Sahitam, res conjuncta; res quae passa est.
 Sahòdara, frater.
 Sahyam, res tolerabilis, res quae

- animo aequo sufferri potest .
 Salcàram, donum, strenae, xenium .
 Salma, domus .
 Salàpa, dialogus .
 Salilam, aqua .
 Sadjena, h. probus, praestans, sapiens .
 Samam, res aequalis; item territorium in quod conveniunt *Patteri* Brahmanes, mercaturae dediti . Vide *Pattatiri*, et *Patter* .
 Sama, h. aequalis .
 Samadhicam, *adv.* et reliquum, et reliqua; quod superest; quod plus est .
 Samaya, juramentum; item tempus opportunum; item tempus; item tempus congruum .
 Samanasa, angelus .
 Samantam, *adv.* ubique, in omni parte .
 Samanti, officialis, qui privilegio utitur laborandi in singulis et omnibus territorii partibus .
 Samaksham, *adv.* in praesentia plurium; in omnium oculis; *samaksham paràdjita purusa*, in omnium oculis victus vir, in multorum praesentia victus .
 Samakshanà, cura, attentio accurata de aliqua re . Circumspectio .
 Samara, conflictus, pugna .
 Samaryadam, res solita, consuetudo, usu ipso firmata .
 Samarpana, perfectio, dum quis rem ad perfectionis culmen perducit; item extraditio, traditio, *la consegna*; item oblatio, donum .
 Samartha, h. acer, h. dexterimus .
 Samastam, totum, res universa; *samasta lògapàla*, totius mundi gubernator, Deus .
 Sammatam, consensus, assensus; bona opinio; approbatio; licentia .
 Samadam, res luxurians, in venerem concita .
 Samasana, abbreviatio, compendiatio .
 Samadhàna, pax, tranquillitas .
 Samàdhi, maturitas, perfectio iudicii seu intellectus; item contemplatio .
 Samahàram, accumulatio, congeries, auctio .
 Samànam, donum, munus; res honorem afferens; item res aequalis .
 Samàpana, absolutio, complementum rei, perfectio, finis; item praestatio rei desideratae, exhibitio .
 Samàptam, res finita, perfecta, absoluta .
 Samàpti, finis; absolutio, per-

- fectio operis, scripturae, libri, &c. (*)
- Samaròba, impositio, v. g. criminis, actionis falsae.
- Samāsa, compendium, synopsis.
- Samasādyam, res obtinenda.
- Samāshreyam, perfugium, asylos.
- Samētam, res juncta, conjuncta, adjuncta.
- Samēta, h. adjunctus, junctus.
- Samiti, locus, in quo multi conveniunt; concio; concilium; item conflictus, pugna.
- Samithuna, copula maritalis.
- Samipam, locus, situs contiguus, proximus.
- Samipastam, res contigua, vicina, propinqua.
- Samipasta, h. vicinus, propinquus.
- Samrdhi, opulentia, opes; nitor.
- Samrdha, h. dives, locuples.
- Samutschitam, res digna.
- Samutschita, h. dignus.
- Samutschraja, altitudo.
- Samudatam, res accepta, recepta.
- Samudāya, communitas, coetus; item *Brahman* procurator templi.
- Samudhata, h. impatiens; a passionibus et animi affectibus abreptus.
- Samudra, mare.
- Samuccham, res praesens, oculis exposita.
- Samunati, altitudo.
- Samunadham, praesumptio, audacia.
- Samunadha, h. praesumptioni deditus, audax, de se praesumens.
- Samūham, congregatio, concio.
- Samūhana, actio congregandi multos.
- Sambhendha, connexio, amicitia.
- Sambhendhi, connexus, devinctus.
- Sambādha, fletus, planctus, tristitia, luctus.
- Sambhava, nativitas, genesis, origo.
- Sambhāva, suspicio.
- Sambhāvanā, suspicio, consideratio.
- Sambhāszā, sambhāszana, colloquium, conferentia.
- Sambhāram, reculae, quas quis secum portat.

(*) Indici codices, etiam in *ōlis* seu palmarum foliis exarati, dum integri sunt, dictione *samāpti* clauduntur, eaque indicat codicem esse absolutum. Jam vero inter Indicos codices, manu exaratos, aliquos reperiri, qui antiquitate gaudeant, praesertim si in *ōlis* arte et indusiria attemperatis scripti sunt, Deo favente contra *Trombellium* alibi ostendam. Vide pag. 74. in opere inscripto: *La Diplomatica ossia l'Arte di conoscere l'Età, ed Autenticità de' Codici Latini e Italiani*. Napoli 1780.

- Sambhèdam, mixtura.
 Sambhògam, copula, actus turpis.
 Sambhrama, turbatio, commotio ex metu.
 Sambhrànta, h. ex metu perturbatus, commotus.
 Sandèsha, decretum, sanctio.
 Sandèham, dubium, suspicio.
 Sandhà, definitio, determinatio, assensus.
 Sandhàvàn, h. consentiens.
 Sandhi, pax; item unio.
 Sandhjà, vespèr; item oratio vespertina Brahmanum; *sandhjàmani* hora vespertina sole occiduo; initium noctis.
 Sancelpa, intentio, intentum, determinatio voluntatis; *sancelpavicalpa*, determinatio et indeterminatio voluntatis.
 Sancaram, permutatio; item res adjuncta.
 Sampetaca, bursa, marsupium, arcula.
 Sampana, h. dives.
 Sampatti, divitiæ.
 Sampàca, mollities, lenitas, teneritudo.
 Samprati, *adv.* nunc, modò.
 Sampradhàràna, deliberatio.
 Samprashna, minæ, reprehensio, amica expositulatio.
 Samprèshana, disputatio, contentio, lis.
 Sankètam, coitus.
 Sankèti, præses copulae, nempe deus Càma.
 Sankirnam, miscellanea ex variis rebus; item res consensu firmata.
 Sankirtana, laudatio, confessio.
 Sankshèpa, synopsis, compendium.
 Sanchrama, transitus ex loco in locum.
 Sanchràniti, transitus unius mensis in alterum.
 Sanchcham, pugna, conflictus.
 Sankhyam, numerus. (*)
 Sancejhà vel *Sankhjà*, consideratio, deliberatio; philosophiæ species *Sanchhyà* dicta.
 Sanchchyava, h. prudens, attentus, circumspectus. *Sankhjavàn*, idem.
 Sanga, unio; congregatio; coitus; *Sanganga*, unio cum viris optimis, societas bona. Item *connexio*.
 Sangama, occursus inter se duorum hominum, animalium &c.
 Sangamana, simultanea profectio; concursus; passus æquales, gressus simultanei.

(*) Hinc illud distichon
Mama pàparja sankhjàticha bhàraticha
Mama hrdajarja santata durggati.
 Meorum peccatorum numerus et pondas,
 (est) meæ concientiae perpetuus Infernus.

Sangara, certitudo ; item pugna, rixa .

Sanguita, musica .

Sangreham, compendium ; item depositum .

Sangrehi, h. qui accipit, recipit . Depositarius .

Sambharam, destructio ; rapina ; internecio .

Sanhâr, destructio, devastatio universalis .

Sankhâta, mors violenta .

Samjôdjana, unio, adjunctio, conjunctio ; item nexus .

Samjuga, pugna, rixa, lucta .

Samjutam, res adjuncta, annexa .

Sammadam, luxuria .

Sammamat, consensus, assensus, approbatio, annutus . *Samati*, idem .

Samarsha, dubium ; suspicio .

Samânam, honor ; item *vulgò* xenium, munus, donum honorificum .

Samânana, honoratio ; decoris, obsequii exhibitio ; donatio .

Samilana, mixtio, mixtura .

Samsrztam, res munda, nitida .

Samsrztî, nitor, mundities .

Sanadha, h. expeditus, promtus, prae paratus .

Sanadhavjam, res prae paranda, expedienda .

Sanahana, prae paratio, apparatus . *Sanaham*, idem .

Sani, aer .

Sanibha, h. aequalis .

Sanibham, aequalitas .

Sanidhâna, proximitas ; item objectum sensuum . *Sanidhi*, idem .

Sanicsrztam, res vicina, proxima .

Sanivészam, forma ; figura ; species .

Sanivisztam, scientia .

Sanivartana, reditus, regressus .

Sanivrtta, h. qui rediit, vel redit .

Sampâca, maturitas, mollicies, maturata concoctio .

Samsarana, series, continuatio viventium ; item via regia, via trita .

Samsargga, conjunctio, adjunctio, annexio, copula .

Samsal, *vulgò* *samsatta*, consensus ; locus consilii .

Samsâra, pertractatio rei, vel negotii alicujus cum altero .

Samsidhi, essentia, substantia .

Samscâra, perfectio, concinnitas rerum ; sententia, judicium sapientum .

Sanscra, *samscra*, *samscrtam*, lingua sapientum . Mendosè scribitur *samscret*, *samscrie* ; nam litera *e* vel *i* literae *or* adjecta vulgarem pronuntiationem ex corruptis dialectis descendente denotat. *STN* *San*, vel *sam* *simul*, unionem, perfectionis vim, & concinnita-

tem indicat, v. g. *jutam*, res juncta, *samjutam*, res conjuncta, *simul adjuncta*; eodem modo *san* vel *sam*, et cum annexa completoria littera *s*, *sans*, vel *sams*, perfectionem et concinnitatem inducit: cui si addatur *crtā*, vel *crtam*, opus factum, perfectum, absolutum, res concinnata, digesta, fiet *sanscrtā*, i. e. lingua perfecta, concinna, numeris omnibus absoluta. *Cara*, manus, *crtā*, vel *crtam*, opus, fit *caracrtām* scriptura, opus manuum perfectum et absolutum. Quare superfluae sunt, et a corruptis regionum dialectis dimanant additae illae supradictae litterae *e*, vel *i*, in voce *sanscrtā*, quae unicè eo fine adjectae fuisse videntur, ut duriorē vocabuli pronuntiationem attemperarent, et sonum eidem redderent faciliorem. *Sanscrtā* significat etiam rem bene conditam, concinnatam, *comsa bem concertada*, ait P. Hanxleden; et in utroque hoc sen-

su dictio isthaec affertur ab *Amarasinha* cap. *Sankirnavargga*, et *nanarthavargga*.

Sansthā, mos, consuetudo; firmitas; mors.

Sansthica, h. mortuus; h. collocatus.

Santatam, res, aeterna, perpetua; item *adv.* semper.

Santati, familia; successio in familia. (*)

Santamasa, obscuritas, tenebrae universales, caligo.

Santapta, h. adestus; h. dolore oppressus.

Santāna, familia; generatio; descendentes, ut nepotes, pronepotes.

Santāpa, calor; ardor; dolor.

Santōszam, gaudium, hilaritas.

Santuszta, h. hilaris, gaudens, sua sorte contentus. (**)

Santu, membrum.

Samvatsara, annus.

Samvardhitam, res aucta, audaucta.

Sanvartta, destructio universalis.

Sanvāsa, cohabitatio; item habitatio constans; domicilium; contubernium; *sanvāsi*, contubernalis.

(*) *Costē gemma, cā sawa santati, cadī id putrah bhavanti.*

Quae tibi origo (nativitas)? Quae tua familia (descendentia) pro sapia? Quot tibi sunt filii?

(**) *Santuszta djegatām nātham tuzidēva.*

Hilaris (exultante, laeto animo) Mundi Dominum laudavit. In *Judhihītiravidjā*.

Sanvèda, tristitia, dolor.

Sanvèga, celeritas eundi ex metu, festinatio.

Sanvèsham, somnus.

Sanvidha, mandatum, decretum.

Sanvil, et vulgò *samvitta*, intellectus; item certitudo.

Sanviszta, dormiens.

Sansheya, dubium, *sansheya-na*, idem.

Samshreya, asylos, perfugii locus: refugium ipsum.

Samshrava, consensus; licentia; annutus; approbatio.

Samshrutam, res permissa, consensu firmata, approbata.

Sanshlèsza, amplexus, unio.

Sanshlisztam, res adjuncta; res ita occlusa, ut se invicem tangat. *Sanshliszt grantha*, liber clausus.

Sanàbbi, h. ejusdem familiae; item venustas.

Sanàtanam, res aeterna.

Sanàtana, Deus aeternus.

Sani, veneratio, obsequium; item invitatio eorum, qui digni sunt.

Sanisztam, res dimissa, relicta.

Sanyàsi religiosus, monachus, qui omnia reliquit, omnibus se abdicavit.

Sanyàsam, relictio, abdicatio omnium bonorum.

Santschara, santscharana, ambulatio, circuito, circulatio, profectio.

Santschàrica, nunchus, famulus, explorator, circulator.

Santschitam, res adjuncta.

Sandjea, victor, victoriosus.

Sandjàtam, quod simul natum est; quod ortum est eadem hora et momento in quo aliud; res coaeva, contemporanea.

Sadjivi, antidotum.

Sadjnà, attentio, praesentia sui; item intellectus; item nomen.

Sapatna, inimicus.

Sapatnica, h. matrimonio junctus, maritus.

Sapta, septem.

Septami, septimus dies Lunae; casus septimus in nominibus.

Sapterszi, vel saptariszi, septem stellae.

Sapti, equus.

Saroca, qui incedit, it, movetur.

Sarada, h. affabilis, h. idoneus.

Sarana, profectio, peregrinatio, ambulatio.

Sarani, via, semita.

Sarasam, cum gustu, sapide.

Sarasvati, dea eloquentiae.

Sarasruham, nymphaea.

Saril, vulgò *saritta*, amnis.

Sarilpati, mare, quasi rex, vel dominus amnium.

Sarodja, nymphaea.

Sarùpa, h. equalis; ejusdem speciei.

Sargga, indoles naturae, natu-

- ra; certitudo; educatio.
 Sarvagga, factor, creator, educator.
 Sarpa, serpens.
 Sarpana, serpendi actio, reptatus; item profectio, progressio. Dicitio, qua lingua latina caret, ut pluribus aliis, quibus lingua *sanskrita* abundat.
 Sarpi, oleum.
 Sarva omnis, *sarvām* omne, universum.
 Sarvajña, omniscius.
 Sarvajñāna, omniscientia.
 Sarvamsāhā, terra.
 Sarvadā, omnibus et singulis vicibus.
 Sarvatra, ubique, in omni loco.
 Sarvavyāpi, immensus. Dicitur de Deo.
 Sarvajñapti, immensitas.
 Sarvanga, totum corpus.
 Sarvangatschalana, tremor totius corporis.
 Sarvēshvara, dominus universi; sarvēsha, idem.
 Sasyam, fructus; semen; oryza quae seritur.
 Sasyacam, coco, nux coco.
 Satatam, *adv.* semper, perpetuo.
 Satī, mulier honesta, et proba.
 Sal, *vulgò* sāta, h. probus, virtutis amans; hinc oritur *salpurusa*, vir probus; *salguna*, bona qualitas; *salsanga*, unio, amicitia cum bonis &c. *sānta* societas.
 Sattā, existentia, substantia.
 Satya, veritas; item iusjurandum.
 Satyavatschassa, h. verax; veridicus.
 Satyavādi, qui veritatem loquitur, veridicus.
 Satram, datio cibi quotidiana; donum quotidianum, dum nempe reges vel templa quotidianum Brahmanibus praestant cibum. Item astus, dolus, versutia; item sacrificium *yāga*.
 Satrī, qui peregit sacrificium *yāga*; sacrificulus.
 Satva, esse; certitudo; valor; vita; animal; cumulus bonorum; ens.
 Satvara, res levis; item *adv.* velociter.
 Savita, sol.
 Savya, latus sinistrum.
 Sācalya, totalitas; universitas.
 Sāda, debilitas, imbecillitas.
 Sādaram, *adv.* cum veneratione, cum respectu ad dignitatem personae.
 Sādara, h. qui respectu, veneratione gaudet; item h. urbanus, affabilis.
 Sādeshya, similitudo; figura, forma.
 Sādhaca, qui efficit, perficit.
 Sādhana, materia; effectio; pecunia; medium; instrumentum; occisio; epistola viri gravis.

- Sādhāranam, res communis; universa.
- Sādhitam, res domita, subjugata, victa, obtenta.
- Sādhita, h. domitus, subjugatus.
- Sādhinam, res quae est in nostra potestate; res conformis nostro beneplacito.
- Sādhu, adv. praeclare.
- Sādhyam, res efficienda; res possibilis; assequibilis; res obtentu non impossibilis. Hinc *asādhyam*, res impossibilis, non assequibilis.
- Sādhvī, mulier nobilis, venusta, praeclara; *Sādhu*, h. nobilis, insignis, sapiens.
- Sāyaca, sagitta.
- Sājanta, sājantana, vespertinum tempus.
- Sāma, affabilitas, lenitas, comitas. (*)
- Sājudjiam, unio, conjunctio; item unio cum Deo, gradus beatitudinis.
- Sāmarthya, capacitas, dexteritas, potentia, habilitas, alacritas.
- Sālōkyam, visio de facie in faciem.
- Sāmānyam, res communis, res trita.
- Sāmpyām, approximatio, quasi contactus. Esse vicinum, proximum alicui; item unio cum Deo, alter gradus beatitudinis, dum nempe Deo quasi compaginamur.
- Sāmudra, mare.
- Sāmudraca, sal maris.
- Sāntva, verbum amoris; affabilitas, obsequium, annutus, blanditiae.
- Sāndrsztica, fructus qui statim cernitur; fructus primus visibilis.
- Sāndram, res pinguis, crassa, oleosa.
- Sāmya, similitudo, forma similis.
- Sāmvatsaram, res anni, ad annum spectans.
- Sāpahlyam, res fructifera, utilis.
- Sāra, sārām, medulla; substantia; justitia; vis, virtus; res pretiosa.
- Sārameya, canis; ita dictus ab acri odoratu.
- Sāranga, avis quaedam duplici rostro; item cervus.
- Sārāsa, nymphaea.
- Sāsryam, res appetitui, gustui idonea: res appetitum excitans.

(*) Hinc *Sāmanvāda*, lex lenitatis inter Indos celebris, de non occidendo; quae prohibet non solum occisionem hominis, sed etiam necem animalium; et praecipit lenitatem erga omnes, sensuum et animi passionum coercionem, sui victoriam. Haec est Indicæ Philosophiæ summa, hic apex.

- Sārūpyam, participatio formae, alter gradus beatitudinis in Theologia Brahmanica, cum nempe homo beatus particeps fit formae divinae.
- Sārtha, grex animalium.
- Sāhasam, *passio*, toleratio mali, morbi, vexationis &c.
- Sāhasra, dux, qui mille militibus imperat.
- Sākshā, *adv.* evidenter, propriè, integrè.
- Sākshi, testis, compositum ab *akshi* oculus, et *sa*, simul, quasi oculus testis.
- Sāsztāngam, prostratio in terram: adoratio cum prostratione: item reverentia cum inclinatione corporis.
- Sautschica, sartor.
- Saudha, argentum; palatium.
- Saucaryam, res facilis.
- Saukhya, voluptas: quies dulcis: animus sua sorte contentus.
- Saumyam, res venusta.
- Saumya, h. venustus, pulcher.
- Saunya, libramentum, *il livello*, item perpendiculum.
- Saundarya, formositas, venustas.
- Saurabhyam, odor suavis.
- Sauhrdam, amicitia, confidentia.
- Sauszaryam, res vana.
- Seindhava, sal catharticum, sal armusiacum, *sal d'ormus*.
- Šeinica, miles.
- Seinyam, exercitus.
- Seinyaprsztam, *cosa di riserva* Supplementum.
- Sètschana, irrigatio per aquam.
- Sènà, exercitus.
- Sèni, sènāni, dux, imperator militum, item dux militiae caelestis, nempe *Subramanya* seu *Scanda*.
- Sènangam, pedites, equites, currus, et elephantes.
- Sèvaca, servus.
- Sèvanā, sèvanam, servitus, obsequium.
- Sènapati, dux militiae.
- Sèvā, servitus, cultus, obsequium.
- Sèvita, h. cultus, h. cui exhibetur servitus, obsequium.
- Sidham, res facta, res obtenta.
- Sidhāntam, intentum, obstinatio, contumacia. *Dèva virudhasidhānti*, incredulus, qui Deo resistit, atheus, Deo renitens.
- Sidhi, obtentio, aquisitio, consecutio.
- Sidhma, gestamen, vestis, pannus sive albus, sive niger tegendo corpori idoneus.
- Sicatā, arena, *Sicatamayam*, res arenosa.
- Sikthaca, cera.
- Sitam, res alba.
- Silham, thus.
- Sindirām, pulvis chymicus.
- Sindhu, amnis vulgò *Indus*; item mare.

Sindhusthàn, India a flumine *Sindhu* sic dicta, qui eam aluit, et dividit. Corrupta sunt, et ex Persica et Arabica lingua dimanantia *Hindustàn*, *Hendostàn*, *Indostàn*, et similia, quibus plerique Anglici scriptores inculte utuntur. (*)

Sinha, leo.

Sinhanàda, vox, rugitus leonis, item clamor bellicus, classicum.

Sinhàsana, thronus, sedes auro renidens.

Sinhicà, mulier quaedam, quae simium *Hanumàn*, mare transilientem, deglutire voluit.

Sirà, vena, arteria.

Sida, h. tristis, dolens.

Simantini, mulier, item quaedam heroina.

Simà, terra, terminus, limes.

Sità, uxor *Ràmae*, item terra, item sulcus aratri, item praedium rusticum, fructiferum.

Sisam, plumbum. *Sisacam*, idem.

Sirti, saltus, saltatio prae gaudio, exultatio.

Srka, srszta, creator.

Srnica, humor, saliva oris.

Srti, via, item ambulatio, profectio.

Srszti, res creata, creatura, item res certa.

Soma, Lunus seu Luna.

Sòma, sòmam, nectar.

Sòmapàna, potus succi herbarum in sacrificio *sòmayàga*.

Somalam, res oleo attemperata.

Sòdara, frater.

Sa, est praepositio laudis, v.g. *sacharitrām*, gesta, vita, *suscharitrām* insignia, laude digna gesta, vita, operatio.

Sudershana, vultur, aquila, et quidquid aliud, quod acuto visu gaudet.

Suddāya, dos mulieris.

Sudukham, magna tristitia.

Sudūram, adv. valde longè.

Sudhā, ambrosia, item satietas.

Sudhi, h. acris intellectus, sapiens, prudens.

Sucaram, res facilis.

Sucrta, virtus, opus bonum.

Sucrta, h. beatus, fortunatus.

Succha, voluptas, gaudium, quies.

Succhòdeyam, occasio ad gaudia, &c.

Sugandha, odor bonus.

Sugandhi, qui bene olet.

Suhr, amicus.

Suhrdeya, cor bonum, animus bonus.

Sulābham, res obtentu facilis.

Sumèru, mons gloriae, in quo dii.

Sumuccham, res venusta, pulchra.

(*) *Sthàn*, locus, regio, dignitas; *sthànica* loci superintendens; *Sindhusthàn* locus, regio ad Buvium *Sindhu*.

- Ssmucchè. fem. pulchra.
 Sunrta, verbum veritatis, et sinceritatis.
 Sundara, h. formæ eximiae.
 Sundari, m. pulchra.
 Sunderam, res formosa.
 Supantha, bona via, recta via.
 Supratîca, h. corporis pulchri.
 Supralâpa, dulcia verba, dulce colloquium.
 Sura, unus ex diis.
 Surâ, vinum indicum ex palmis expressum, potus *suræ*.
 Surapânam, potatio *suræ*.
 Surâpam, imago pulchra, item res pulchra.
 Sustara, storea, stragula, tapes, lectus.
 Suta, filius.
 Suvarna, aurum, color pulcher.
 Suvâsanî, ancilla.
 Suvrta, h. probus.
 Suszi, foramen.
 Suszamam, res excellens, desiderabilis.
 Susziram, res foramine instructa, perterebrata.
 Sûtschaca, explorator, h. curiosus, indagator.
 Sûtschâ, acus, spina, *sutschi* idem.
 Sûtschâgra, cuspis acûs, spinæ.
 Sûda, coquus oryzae.
 Sûkshma, tenuitas.
 Sûnu, filius.
 Sûra, sûrya, Sol.
 Sûta, auriga, item faber carpentarius.
 Sûti, partus.
 Sûtîcâ, quæ parit.
 Sûtra, filum; *gelasûtra*, artificium, *colliquiæ* aquæ salientis.
 Scandha, humerus; item pes arboris.
 Scalena, casus, lapsus.
 Scalita, h. calvus, glaber.
 Syandana, miles equestris, eques.
 Smitam, risus, subrisio.
 Smarena, memoria.
 Smârta, h. bene memor; tenacis memoriae vir.
 Snâtaca, Brahman domus curam gerens.
 Smrti, theologia moralis, præcepta morum. Vide *Manu-smrti*.
 Snâna, lavatorium, lustratio, purificatio.
 Snâta, h. lotus.
 Snigdha, h. dilectus; item pinguis.
 Snêha, amor.
 Snuszâ, uxor filii.
 Spatica, crystallum.
 Sperszam, tactus.
 Sperdhâ, æmulatio.
 Sperdhayam, res emulatione digna.
 Spershanâ, actio tangendi.
 Spersztam, res clara.
 Sperszi, tactio, tactus.
 Spershaniyam, res desiderabilis.
 Sperhâ, desiderium.
 Spersztam, res tacta, contacta.

- Spahtà, cucullus serpentis.
 Spàram, *adv.* multum.
 Sphòda, ruptura, fissio, rima.
 Sphudana, fissio, divisio.
 Sphurita, h. insignis.
 Spbulinga, scintilla.
 Sransa, qui involvit, miscet.
 Sramsitam, res involuta, mixta, turbata, confusa.
 Sravana, fluxus.
 Sruvā, vas ligneum pro sacrificio, vel libamine.
 Srotassa, velocitas currentis.
 Stana, pectus muliebre.
 Stānana, tonitru.
 Stanyam, lac mammae.
 Siabdam, res erecta, exaltata.
 Stabda, h. erectus, superbus, arrogans.
 Stamba, nemus.
 Stambha, apathia, debilitas sensuum, inertia.
 Starena, lodi, pannus, linteum ad tegendum, velamen, tegumentum, lectuaria sindon.
 Steinyam, furtum.
 Stēna, fur.
 Stīrnām, res tecta, velata, item extensa.
 Stēcam, *adj.* paucus, a, um.
 Stōma, laus, turba.
 Stōtavvyam, res laudabilis, laudanda. (*)
 Stōtra, laus, *stuti* idem.
 Stutam, res laudata, celebrata.
- Stutyam, res laudabilis, laudanda.
 Streinam, res muliebris.
 Stri, mulier.
 Strilinga, genus femininum.
 Strijagāram, septum feminarum, *Serraglio delle donne*; item conservatorium puellarum.
 Stripunsalekshana, in quo uterque sexus comparet, *hermaphrodita*.
 Stripuszpam, menstrua mulieris.
 Stricusuma, idem.
 Stagana, conlectio, velatio.
 Staguitam, res tecta, operta, velata.
 Stalam, locus, situs.
 Stādhila, locus in quo degunt poenitentes philosophi, coenobium.
 Sthapati, faber lignarius.
 Sthapur, locus aditu difficilis, locus altus.
 Sthaji, stans, item miles custos praesidii, municipii, vigil, excubiarum unus.
 Sthāla, vas aureum, *sthālī*, olla.
 Sthān, sthāna, locus, dignitas, habitatio, jus, praetensio.
 Sthānica, praeses, inspector, director loci.
 Sthāniya, aula regis, palatium.
 Sthāpati, summus rei vestiariae praefectus, item aerarii custos.
 Sthāpanā; sthāpanam, colloca-

(*) Hoc ita construes: *stja dūstasja nūma na stōtavvyam*, hujus oblationis nomen non laudandum, vel non est laudabile.

- tio, positio, erectio.
 Schâtavyam, res quae stare vel erigi debet.
 Schâvaram, res immobilis.
 Schâvaradjengamam, res mobilis et immobilis.
 Schâvir, h. virilis aetatis, senior.
 Schâvira, senectus, gravior aetas.
 Stheiryâ, firmitas.
 Sthêma, firmitas, fortitudo, robur, generositas, magnanimitas.
 Sthêsztam, res firmissima.
 Schijuca, gubernator, praefectus populi, tribunus.
 Schiram, res firma. (*)
 Schiradansztra, sus, item serpens.
 Schirâ, terra.
 Schirâmsham, substantia, medulla alicujus rei.
 Schiti, existentia.
 Schitam, res existens, item stans, item statio, actio standi.
 Schûlam, res crassa, stolidâ.
 Schûla, h. iners, hebes, item crassus, pinguis.
 Schûlaleksha, h. liberalis.
 Schûlanâsam, sus, porcus.
 Schûnâ, columna.
 Svabhû, per se existens, dicitur de *âtvis*.
 Sva, svan, h. cognitus, h. ejusdem familiae, agnatus, cognatus. *Σύνμας*.
 Svabhâva, natura, indoles naturalis, genius, inclinatio naturalis, essentia.
 Svatscham, res lucida, res valde clara, et limpida, v. g. aqua.
 Svatschanda, h. liber, dominus sui.
 Svatschâvrti, libertas sui, liberum arbitrium omnia facendi ex sua voluntate, item h. liber, suae voluntati obsequens.
 Svadjena, h. ejusdem familiae.
 Svadherma, libertas, item res legitima, unde *svadhermaputrâh*, filii liberi et legitimi.
 Svadjenena, sua nativitas, sua generatio, sus prosapia.
 Svadana, comestio, cibum delictus; laetae epulae, item gustus, item delibatio.
 Svadja, suus filius.
 Svacam, res propria.
 Svajabhû, qui per se existit. Dicitur hoc de deo *Brahma*, item aer.
 Svalpam, res exigua, pauca.
 Svamma, divitiae.
 Svana, sonus, vox, strepitus.
 Svanitam, resonatio, strepitus, vociferatio.
 Svapana, somnus.

(*) *Parêszu puruszêszu sthira tichitta tvam asi.*

Inter alios viros (in aliis viris) firma voluntate (animo forti) tu es. *Sthira nirbhaja mana*, firmus et intrepidus animus.

Svapna, somnium, item somnus.

Svapnadershenam, somnium, visio in somnio. *Svapna-drizti*, idem.

Svapnashila, dormituriens, somnolentus, h. ad dormiendum proclivis.

Svatantra, h. liber, sui dominus.

Svara, vox.

Svarasa, dies, item domus.

Svarita, h. beatus, qui caelestem gloriam adeptus est.

Svaripa, naturalis indoles, item dignitas regia.

Svargga, caelum Ethnicorum.

Svarggastri, nympa, concubina.

Svarna, aurum.

Svarnacâr, aurifer.

Svarnamayam, res coloris aurei, item color aureus.

Svarnadi, *Ganges* caelestis, ajunt enim *Gangem* e caelo dimanare, et quidem ex capite dei *Shivae*. Quare *Shiva* deus *Gangâdhara*, i.e. *Gangis bajulus* nuncupatur.

Svavasha, h. liber, nulli subiectus.

Svavashâ, m. libera, domina nulli serviens.

Svavasana, officina.

Svaser, svasâ, soror.

Svascandha, libertus.

Svascandhâ, liberta.

Svasti, adv. feliciter, prosperè bene, cum profectu. Apprecatio est, quae fit homini sternutanti, aut prosperitatem aliquam assequenti. Vide syntaxim pag. 133. Idem notat *ave*, *salus*, *salve*.

Svastica, palatium regis.

Svastimân, h. felix.

Svastimati, m. felix.

Svasta, h. bene valens, h. integer, sanus.

Svastata, valetudo, sanitas.

Svasriya, filius sororis.

Svadi, bonum principium, prosperum rerum initium.

Svadi, chamaelion.

Svadu, dulcedo, gustus, delictum.

Svadubhâkshana, comestio, cibibus delicatus, exquisitus, dulces epulae.

Svâdhyâja, recitatio legis *Vêda*, item *Vêda*, seu lex ipsa.

Svâdhvi, uva.

Svâmi, dominus, item frater mariti.

Svâmbhacti, devotio, respectus, veneratio debita regi, domino, Deo. (*)

Svâna, sonus, vox.

Svâpatêya, opulentia, divitiarum.

(*) *Svâmidrôhi*, h. regi rebellis, *svâmidrôham* rebellio in regem, vel dominum.

Svārtha, significatio genuina.

Svātāntriya, libertas, liberum arbitrium.

Svāsthya, valetudo.

Sveiram, otium, voluptas, liber usus suae voluntatis.

Sveira, h. otiosus, liber, voluptati deditus.

Sveirini, m. salax, libera, voluptaria.

Švēda, sudor.

Švēdana, sudoris emmotio, sudoris excitatio, item vas olei sudans.

Svām, res propria.

Svādara, suus venter, suus uterus.

Svōderapūraca, hēlluo, catillo gulosus, abdominis mancipium.

Svōdaja, suae felicitatis, fortunae principium, fausta initia; quasi *ortus* et *nativitas* suae fortunae, et prosperitatis.

Svodadja, sua domus, domus in qua quis natus est.

Svolpati, sua genesis, sua pro-sapia, nativitas, item suae nativitatis stella.

Svolpadana, sua conceptio.

Svopēkshā, sui negligentia, nulla sui cura.

187. T.

Tadā, tunc.

Tadātva, tempus quod tunc est,

vel fuit.

Talava, auctor, dux, primus administer, primus inter suos.

Tamanti, mulier, quam deperit deus *Dēvendra*, quam ob rem lites et contentiones inter divos in caelo.

Tantram, artificium, dolus, pedica, jocus festivus.

Tantri, jocasta, h. vaser, deceptor.

Tanyam, res mala, reproba.

Tapa, tapassa, poenitentia, meditatio sancta.

Tapasi, poenitens, meditans monachus, vel philosophus gentilis. *Tapōdhana*, idem, *tapodhani*, m. poenitens, religiosa, monialis.

Taraca, *vulgò* mediator in emtionibus et venditionibus, *proxeneta*.

Tara, taram, classis, qualitas rerum.

Tarani, cymba.

Tarkam, contentio, disputatio, argumentum.

Tarkashāstra, Logica.

Tarpana, speculum, rectius *darpana*.

Tascara, fur.

Tatya, *vulgò* comoedia.

Tatram, *adv.* citò, velociter.

Tatva, dictio generica explicans potentias, partes, et conditiones compositi physici viventis sive in corpore, sive

in anima. Item, quod *est*,
item veritas.

Tatvavādi, h. veridicus, item
h. sectae cujusdam philoso-
phicae, quae veritatem do-
cere se jactat.

Tapi, cochlear extrahendo oleo
et butyro idoneum.

Tavilā, *vulgò* rana.

Tādhana, flagellum, item ca-
stigatio, correctio, percussio.

Tāta, pater, item *yōgui* gymno-
sophista sectae *Vishnaviticae*.

Tāla, discus ex aere cratere
amplo.

Tāli, *vulgò* gemma maritalis,
quam nuptae ex collo pen-
dulam gestant. Non annulo,
sed hac gemma sponsus sibi
sponsam desponder.

Tālam, discus ex aere, manu
tactus, resonans, instrume-
tum inusices.

Tāmara, nymphaea.

Tāpa, dolor.

Tāra, rāram, stella.

Tārā, buccina.

Tedjassa, splendor.

Tirā, cortina.

Tripura, mons, quem evertit
deus *Śiva*.

Tiruvati, majestas. (*)

Tira, littus.

Tyāga, repudium, abdicatio,

item donum.

Trimūrti, Trinitas indica.

Tritva, Trinitas.

Tulām, pondus, quod appen-
dit centum *palam*.

Tula, libra, signum *librae* in
zodiaco.

Tulyam, aequalitas.

Tulya, aequalis, e.

Tumbi, vel *vanda*, scarabeus.

Tvam, *tu*, item indoles, ener-
gia. Dum nominibus adjun-
gitur infert significationem
abstractam.

Tvake, pellis, item sensus tactus.

2. U.

Utschitam, convenientia, pro-
portio, reciprocatio dari et
accepti, scilicet dum tantum
pro tanto redditur. Item poe-
na talionis, retributio talis
pro tali.

Utschi, zenith, *utshā* meridies.

Utschraya, altitudo.

Udara, venter, uterus.

Udaya, ortus, nativitas solis,
lunae, astri, hinc *Tschandrō-
daya*, nativitas lunae, *Tavō-
daya*, nativitas tua, *Mitrō-
daya* ortus solis, &c.

Udajamāna, nativitas, ortus so-

(*) *Jusma Tirupadja sacala suechatscha shubha kirtitscha dāhja-
tām mahur mahur*. Vestrae Majestati omnes voluptates, et boni noni-
nis fama accrescat iterum, iterumque.

- lis. *Udimāna*, idem.
- Uduca, *vulgò*, scala, climacter e marmore.
- Udjāna, hortus recreationis, nemus.
- Udjōga, intentum, apparatus.
- Udjōcta, h. promptus, prae-
paratus.
- Udhāra, erectio, actio aliquid
attollendi, erigendi. Exal-
tatio.
- Udā, *vulgò* brachiae, quas ge-
runt comici, et saltatores.
- Udē, *vulgò* dominus, proprie-
tarius rei, vel domus, unde
udetāna, vel *udeyatāna*, pos-
sessio, dominium, *udeya
svāmī*, dominus omnium.
- Ugra, ardor solis, piperis &c.
item asperitas, acrimonia.
- Ugra, ira, acerbitas.
- Ugrāna, superbia, fastus, ani-
mus inflatus, arrogantia.
- Uyara, *vulgò* altitudo.
- Ulā, *vulgò* fornax, item follis
fabri ferrarii.
- Ulbhava, conceptio, generatio.
- Umā, domina, item dea *Pārvatī*.
- Umāda, stultitia, superbia.
- Undicā, percussio monetae,
conio, est dictio vulgaris.
- Upadhāna, lectus, item pul-
vinar.
- Upadēsham, doctrina, ars, ar-
tificium.
- Upadēshi, magister doctrinae,
item deceptor.
- Upamā, comparatio, assimilatio,
anupamā discrepantia, dissi-
militudo.
- Upastha, membrum virile.
- Upadrava, molestia, persecutio.
- Upavāsam, abstinencia.
- Upavāsi, h. abstinens.
- Upavita, resticulae, seu funicu-
li, quos Brahmanes ab humeris
gestant, sacerdotii indicium.
- Upacrama, principium, incoe-
ptum.
- Upatschāram, urbanitas; donum
gratuitum; gratiarum actio.
- Upāsana, applicatio mentis, con-
templatio.
- Upeyam, negotium; item lu-
crum ex negotiatione.
- Uttamam, res optima, excel-
lens, nobilis. *Uttamastrī*,
mulier nobilis, et proba.
- Uttaram, responsum; item sep-
tentrio.
- Uttarāyana, cursus solis versus
Boream.
- Uttara, uttaram, stella, *cauda
leonis*.
- Uttarāti seu *uttaravirutāti*, stel-
la in piscibus.
- Uthitam, res exaltata, erecta.
- Usacāla, aurora; tempus ma-
tutinum oriente sole.
- Usznam, calor; hinc *mahōsznam*,
magnus calor.
- Usznōdica, aqua calida; com-
ponitur ex *uszna* calor, et
udaca, aqua.

Ulamà, *vulgò*, aratio, labor
agrestis.

V.

Vatschana, verbum, dictio.

Vada, vada, idem.

Vaditam, res dicta.

Vadhà, occisio; *vadha* mors.

Vadaca, et non *badaga*, *vulgò*
Septentrio; unde *vadacara*,
vadacare nomen propr. ur-
bis, id est, borealis urbs,
terra borealis. *Vadacan* h. bo-
realis, septentrionalis.

Vacà, *vulgò* pars; latus; mo-
dus; classis; bona temporalia.

Vahana, vehiculum, item ad-
vectio.

Valamà, melius *dikshà*, luctus,
parentalia post obitum regis.

Valia, *vulgò* res magna, unde
valiapatan, *valiapatana*, no-
men propr. urbis.

Vatsaca, h. parvus, albus.

Vatsalam, res amabilis.

Vèlusam, mendacium, res men-
dax.

Valliyâr, amnis quidam.

Vellûra, piscis siccus lacustris,
item malva.

Valli, vimen, virga.

Vamsha, vamsham, prosapia,
generatio, stirps.

Vana, vanam, vanantàra, ere-
mus, desertum, *vanavàsiam*
habitatio, domus in eremo,
eremitorium.

Vanavàsi, eremita, poenitens ex
secta *vanaprasti* dicta.

Vandanà, vananà, adoratio,
veneratio.

Panca, *vulgò* foramen mutis,
gliris, serpentis, columbae.

Vancàlam, *Vencàla*, regnum
vulgò *Bengàla* nuncupatum.

Vanki, species quaedam pu-
gionis.

Vanda, *vulgò* scarabeus.

Vantschacam, falsitas, illusio,
vantschanàdi, idem.

Vantscha, illusor, deceptor.

Vantschamuni, *Ravana* gigas,
rex insulae *Lanca*.

Vantschi, mantschi, *vulgò* cym-
ba, navicula.

Varaca, milium coloris atrii.

Varaca, nomen prop. viri.

Vara, varam, donum; xenium;
sors; gratia. (*)

Varamba, *vulgò* agger, vallum.

Varà, virgula, ruga, linea, ra-
dius, virga etiam in scriptu-
ris ad expungendos errores
ducta. *Varipa* expunctio, de-

(*) Hinc descendit *Deivavara* donum Dei, benedictio; *Garnva-
ram*, benedictio aut donum Magistri; *vipra rādjanam varam brute*,
Brahman regi sortem, auspicium dicit. *Deiva varam mudhita mana
dhrijaiam*, Dei gratiam hilari voluntate suscipe.

- letio ducta virgâ.
- Vari, linea in scribendo, linea in libris, cuspis, series lapidum in pariete, absolutè *series, ordo*.
- Vrsza, vrszam, pluvia, *hyems*, quam a pluvia metiuntur; annus, quem pariter non a quatuor anni temporibus, sed a solo pluviae seu hyemis tempore nuncupant.
- Vrszti, pluvia. *Vrszacàla* tempus pluviae, *hyems*.
- Varuna, deus pluviae, praeses aquarum.
- Vardhana, incrementum, augmentum, auctio, incrementum etiam in plantis, diaeta, norma victus.
- Vargga, classis, v. g. animalium, avium; genus v. g. *castèvargga*, quod tibi genus?
- Vardja, vardjam, vardjena, repudium, reprobatio, abjectio, distinctio boni a malo, abdicatio.
- Vardjacàla, tempus malum, quo Ethnici operari nefas ducunt. Tempus reprobum, infaustum.
- Varma, *vulgò* arteria, locus tactu difficilis et plenus periculi, via difficilis et aspera.
- Varna, color, classis, tribus, item vernix, *la vernice*.
- Varnakili, rectius *varnathacuni*, avis varicolor.
- Varnana, varnipa, descriptio, delineatio, pictura.
- Vartaca, mercator.
- Vartamànam, novalia, novellae, nuncium, rumor, res nova, quae actu currit, item negotium, gesta praesentia. Hinc *cau vartà*? quid novi, quis rumor, quatenus sunt hominum verba?
- Vasantarucr, pestis.
- Vasiszta, *muni* quidam, philosophus celebris, *Ràmae* praeceptor.
- Vastra, vestis in genere, *giranavastra*, vestis detrita, laciniae, *rectavastra* vestis rubra, sindon rubicunda.
- Vastrabhòdjana, sustentatio per victum et vestitum, victus et vestiarium.
- Vastu, res, *Paramavastu*, Deus, prima res.
- Vastuta, res vera, realis.
- Vasùri, *vulgò* variolae, morbus.
- Vasti, clysterium, *vastigreha-na*, receptio clysterii.
- Vattva, bucca, marsupium, arcula.
- Vasha, -vasham, potentia; robur; vis; habilitas; capacitas. *Vashahinam* impotentia &c.; *sarvavasham*, omnipotentia.
- Vàschaca, -vatschacam, stylus, elocutio in epistola, libro; forma verborum et dictionis; praeceptum; edictum; ver-

- sus; prosa.
- Vātschacamōṣṭa, error in scriptura, libro, edicto, elocutione. *Vātschacōparādha*, idem.
- Vāda, vādā, dictio, locutio; argumentum; hinc *satyavādi* veridicus; *vādavādi* legislator; *parivāda*, ironia, vituperium; *nirvāda* idem; *nirvādi* h. taciturnus; *vādi*, dictator; *mānavādi* regis *Manu* praecepta moralia.
- Vādyam, tympanum, sed non militare.
- Vādaca, equus locatitius.
- Vādā, vallum, agger circa urbem; moenia; item agger in bello; item ventus septentrionalis. Hinc *vādacara*, terra alta, strues ex terra, lignis, et stramine.
- Vāta, epilepsia, morbus comitialis; item ventus.
- Vādji, equus.
- Vājana, vājanam, lectio, *granthavājana*, lectio librorum.
- Vāju, ventus, aer.
- Vājubhagavān, deus aeris.
- Vājuctam, res controversa, controversia.
- Vājuctamārgga, lex controversiarum. vocabulum quo *Brahmanes* insigniunt legem Christianam, quod ipsa alias religiones a salute aeterna excludat.
- Vāli, Bāli, celebris simius, comes et satellites dei *Rāmae*.
- Vāl, *vulgò* ensis.
- Vāmana, nanus, pigmaeus.
- Vānam, caelum, aer.
- Vānara, simia.
- Vānam, sagitta ignis artificialis ex pulvere pyrio composita, et in aerem jacta.
- Vānibha, vāniya, merces, mercimonium; *vānibhan* mercator; ex hoc vocabulo ineptissimè deducta fuit dictio *Banian*, qua aliqui *Europaei* Brahmanes insigniunt. Sunt autem *vānibha*, seu corruptè *vānian* certa Indorum tribus, mercaturae addicta.
- Vākyam, verba, dictio, pronomen loquium.
- Vāra, vāram, decimae; item pars bonorum agrestium, quae laboris causa redditur agricolae; item portio redituum, quam accipit agri dominus.
- Vāraca, numi, vel obsonia, quae dantur militibus, ut fideliter serviant. Non est stipendium.
- Vāri, litus, ripa; item costa corporis; item torrens; rivulus.
- Vāsa, habitatio, domus; *vāsi* habitator.
- Vāsana, odor; mos vestiendi.
- Vāsara, dies.

- Vāsta, vāstam, res valida.
- Vāshi, obstinatio; pretium vilis; lucrum ex contractu; qualitas rei; aequalitas. Postponitur aliis nominibus quibuscum constructur, v. g. *āvāshi* qualitas terrae, qualitas plebis.
- Vāva, dies Lunæ plenæ, vel novæ.
- Vāvi, *vulgò* fons, lacus.
- Vālā, ficus indica.
- Vēda, lex salutis aeternae obtinendae statuta. Indi numerant 3. leges. V. *supra*.
- Vēdavāraca, theologus.
- Vēdasākshi, martyr.
- Vēdavādi, legislator.
- Vēdānta, scientia legis; documentum; explicatio legis.
- Vēdārtha, sensus, significatio legis.
- Vēdārthadīna, interpretis legis, expositor legis sensus.
- Vēdanga, membra, partes legis.
- Vēdamuni, doctor legis antiquus, inter Indos celebris.
- Vēdānti, Brahman sciens legem.
- Vēdhana, dolor, afflictio.
- Vēli, septum; item fluxus et refluxus maris.
- Vēlā, terrenum seminationi aptum.
- Vēnel, *vulgò* aestas.
- Vēstā, certitudo.
- Vēshi, vēsha, vēshyā, vēshastri, meretrix.
- Veishyāpara, ganeo, scortator.
- Vēszam, figura; forma vestiendi.
- Vaidya, medicina, ars medendi.
- Vaidyan, medicus.
- Veiram, vairam, diāmas; item odium, inimicitia.
- Veiri, inimicus, hostis.
- Veirashudhi, vindicta.
- Veirava, idolum quoddam, cuius vector est canis.
- Vibhuszana, gigas, frater *Ravanae*.
- Vibhuti, cinis, quo frontem perliniunt gentiles.
- Vibhrama, perturbatio.
- Vitshari, ventilabrum *vulgò*.
- Vitschāram, et *vitshāram*, consilium; consultatio; consideratio; cogitatio; cura. *Vishārahinam*, defectus consilii, considerationis, curae, attentionis.
- Vitschitram, pictura; ornatu, incisio, opus phrygianum.
- Vitschita, bardus, hebes.
- Vidjā, scientia, ars, habilitas. (*)
- Vidyābhjāsa, exercitium, stu-

(*) *Nāri rūpēna patiortam, dānashīlēna sthīlalakṣha, kṣhama rūpēna sadjēna, vidjā rūpēna vēdavāraca dīdānte*. Ab externa mulieris forma conjugalitatis honestas, a dādī proclivitate homo liberalis, a patientiae formae bonus vir, a scientiae forma theologus dignoscitur. Haec etiam eum *genitivo* construi possunt.

diū, progressus in scientiis.
 Vidjadānam, donum scientiae.
 Vidjapāraca, doctor, vir literatus.
 Vidu, semen.
 Vidham, portio, pars, modus.
 Vidherma, excessus, confusio in aliqua re.
 Vidhi, ordo, praeceptum, fatum.
 Vidhivasham, fatum, sors.
 Vidhibelam, vis fati.
 Vidhivatschana, praeceptum.
 Vitā, *vulgò* seminatio, consitio.
 Vicalpa, debilitas, infirmitas.
 Vicrszta, malitia, superbia.
 Vicrama, excessus, confusio, immoderatio.
 Vighreha, statua, imago vultus, item corpus.
 Vikhnam, obstaculum, impedimentum.
 Vihār, vihāra, ecclesia, delubrum.
 Vijaja, impletio, expletio, explementum.
 Vidjea, victoria.
 Vidjnānam, scientia, vidjnāni, h. sciens.
 Vilā, *vulgò* pretium.
 Vilāmayam, pretium exiguum.
 Vilānidhānam, pretium commune, mediocre.
 Vilāsam, spacium largum, item jocus, ludus, facetiae.
 Villa, *vulgò* arcus, rectius *dhanu*.
 Vimāna, rheda deorum, qua

aerem permeant, rectius *vijōmayāna*.
 Vimōtschana, remissio, absolutio, destructio peccati, &c.
 Vināyaca, deus *Gannēsha*, quasi absque domino, quia sine opera domini seu *Shivae* a *Pirvati* conceptus fuit. Item, magnus dominus, *vi* enim praepositio nunc negationem infert, aliās amplificat.
 Vināsha, destructio magna, ruina totalis, exitium.
 Vineyam, continentia, humilitas, moderatio. *Vinitam*, idem, castitas.
 Vinita, h. continens, castus.
 Vinijōgam, repartitio.
 Vinōdam, mimesis, ludus, jocus, harmonia.
 Vinōdi, mimus, lusus, saltator.
 Vipaksha, factio, opinio adversa.
 Vireta, divisio, desiderium.
 Virata, gigas horrendus, qui in eremo conturbavit monachos, seu *munis* poenitentes.
 Viracti, castitas.
 Viracta, h. castus. *Virata*, idem.
 Virāken, numus aureus, qui valet circiter XX. julios romanos; item pondus aequilibre drachmae.
 Viriya, serpens quidam potentissimi veneni.
 Virōdham, obstaculum, contrarietas, inimicitia, impedimentum.

- Viruta, *vulgò* insignia familiae, item amilla manûs, qua cinguntur Indi, dum se ad duellum provocant.
- Virudha, contrarietas, item res adversa, contraria.
- Viruna, *vulgò* convivium.
- Virûpa, deformitas, turpis figura, indecens forma.
- Vismaya, admiratio, stupor.
- Vistâra, vistâram; extensio, amplificatio, sphaera sensuum, longanimitas. *Vistârana*, idem.
- Vivashâ, extasis, impotentia, imbecillitas; deliquium animi. *Paravasham*, impotentia.
- Vivâda, contentio, disputatio.
- Vivâham, matrimonium, nuptiae.
- Vivêcam, prudentia, discretio.
- Vivêki, h. vel m. prudens.
- Vividha, diversitas, varietas.
- Vivictam, arcanum, locus occultus.
- Vivictadêsha, solitudo, eremus, locus secretus.
- Vishnacara, regnum *vulgò* *Bishnager* nuncupatum.
- Vishzêsam, novalia, fabula, res singularis, peculiaris, praecipua.
- Vishzêzaca, narrator, fabulator, item evangelista.
- Vishêszanam, praedicatum, differentia.
- Vishiszâm, res distincta, delecta, praecipua.
- Vishruta, fama, rumor.
- Vishrama, diligentia adversa, contrarius.
- Vishvacarma, faber maximus inter Divos.
- Vishvam, universum.
- Vishvasta, amicus; vir fiduciae.
- Vishvâmitra, rex celebris, nepos *Brahmae* dei.
- Vishvarûpam, transfiguratio, transformatio in omnes formas.
- Viszaja, objectum.
- Visza, *vulgò* venenum.
- Viszagelam, humor corporis.
- Viszâdam, admiratio, obstupescencia.
- Vishnu, secundus inter deos Indicos.
- Virya, viryam, punctum honoris; vis, virtus; robur; arrogantia; strenuitas.
- Vyâcti, individuum; indivisibilitas.
- Vyactam, res individua, indivisibilis.
- Vyaksharam, mendum in scriptura.
- Vyartham, res vana, inutilis, hinc *vyarthacatha*, fabula, narratio vana, inutilis.
- Vyâdhi, morbus.
- Vyâkhra, tigris animal.
- Vyakhyâna, commentarius, commentum, explicatio; item accusatio.
- Vyâdjam, dolus, astutia.

Vyâpi, h. qui obtinet, acquirit, consequitur.

Vyâpti, consecutio, obtentio, aquisitio.

Vyâsa, *Jupiter* planeta, *vulgò*.

Vrtam, institutum, regula bene vivendi; item votum. Hinc *pativrtam* honesta vivendi ratio, probis mulieribus peculiaris; *canyâvrtam*, virginitas &c.

Vrdham, senectus. *Vrdha*, senex.

Vrdhi, incrementum, augmentum.

Vrksha, arbor.

Vrnda, grex, turma.

Vrnam, *vulgò* ulcus.

Vrttam, actio; opus; votum; item quaedam species carminis.

Vrttànda, materia de qua agitur; historia; actio; gesta; opus.

Vrshvicam, scorpio; unde *vrshvicamâsam*, mensis Novem-ber.

Vrszti, pluvia.

Vrszam, hyems, annus, *vide* paullo supra.

Sh.

Shabda, vox; tonus.

Shabdsvara, intonatio.

Shabdapàcâdham, error in pronuntiatione; item detonatio.

Shabdashâstra, scientia recte pronunciandi.

Shatru, inimicus; shatrubhâva, inimicida.

Shacati, lutum; argilla.

Shacata, *vulgò* carpentum.

Shacana, *vulgò* augurium.

Shacti, vis; potentia; robur; item dea *Shacti*, mater indicæ Trinitatis; *Natura*.

Shactipûdjâ, sacrificium obsecro-num, quod fit deæ *Shacti* seu *Naturæ*, matri rerum omnium.

Shactimân, h. potens, robustus.

Shactitreya, tres conditiones, quibus affici debent Reges: *prabhushacti*, dominium in multos; *utîahashacti*, animus dexter et constans; *mandra-shacti*, consilium, virtus consilii.

Shactisprsham, tactus seu contactus per unionem animæ cum corpore, prout distinguitur a contactu divisibili duarum partium.

Shacara, medulla arundinis sacchariferae, saccharum ipsum.

Shacram, rectius *stchacram*, rota, circulus, sceptrum dei *Vishnu*, quo per motum, seu generationem et corruptionem non intermissam, omnia conservat.

Shacravâla, rotunditas.

Shayana, lectus, item cubitus in lecto.

Shalāpa, rectius *Salāpa*, piscatio margaritarum.

Shalyam, cuspidis sagittae, lanceae. *Shalimuccham*, idem.

Shallada, quaedam caligarum species.

Shlipada, pes crassus et gravis; item h. simili pede deformis.

Shamana, febris intermissio, convalescentia, melior conditio morbi; item refroenatio, v. g. *indriashamana*, refroenatio sensuum.

Shama, mollities, clementia, continentia, moderatio.

Shangha, *vulgò* cor.

Shanchea, buccinum, insigne dei *Vishnu*.

Shara, sagitta.

Sharana, protectio, auxilium, reverentia, aliquando *spes*.

Shari, aequalitas.

Sharira, corpus, *shariri* corporeus.

Sharddi, *sharddigunma*, vomitus.

Shastam, *prashastam*, res prospera; prosperitas, felicitas.

Shastra, *shastram*, ferrum acutum, sagitta, cultellus ad incidendam venam, unde *Shastravidyā*, chirurgia.

Shaccham, *vulgò* cadaver.

Shādrshyam, res similis, item similitudo.

Shādrshyavārta, adagium, verba comparationis, proverbium.

Shāya, rectius *ischāya*, color, vernix, color ex herbis et plantis extractus ad tingendos pannos sive linteos, sive gossypinos.

Shāyacār, tinctior, dictio vulgaris est.

Shālaca, *shālacapurā*, fenestra.

Shālā, cubiculum, domus, museum.

Shālī, *shālava*, *vulgò* shal, amiculum sericeum, tegendo corpori idoneum. (*)

Shālīcā, marsupium numis recedendis, quod corpori accingitur.

Shāliyam, color ruber ad scribendum, item vernix rubra.

Shāmam, fluxus et refluxus maris tempore lunae novae, et plenae.

Shāmana, forceps aurificis.

Shāmā, species milii minimi.

Shān, *vulgò* palmus.

Shambuva, simia quaedam, dux celebris simii, *sugriva* nuncupati.

Shānta, *shāntata*, clementia,

(*) Haec amictula in lingua vulgari Indostana vocantur *xāl*, id est, *icāl* italico ore prolatum; conficiuntur ex laois caprarum *Tibeti*, et veniunt in Indiae urbe *Cashmir*.

- . mollities, moderatio .
 Shànti, h. clemens, moderatus.
 Shànàn, olitor, palmarum cultor .
 Shàpa, maledictio .
 Shàrita, vox canentis .
 Shàsana, providentia; auxilium; decretum; doctrina; minae; correctio .
 Shàsta, corrector, qui providet, et castigat; hinc *shàstamuni* Mercurius, censor, corrector, virga instructus .
 Shàstra, shàstram, sciencia .
 Shàstri, vir litteratus, litteris excultus .
 Shaucà, species *baldachini*, peripetasma quadrilaterum apertum .
 Shauriyam, vis, robur, generositas, strenuitas .
 Shèszam, quod superest; unde *shèszârtham*, micae, reliquiae, reculae .
 Shí, praepositio indicat *multum* .
 Shitâ, gryllus .
 Shicara, pinaculum .
 Shikshâ, emendatio, correctio, castigatio; item concinnitas, perfectio .
 Shicchâ, cirrus; nodus capillorum; antia .
 Shicchâmani, gemma, lapis pretiosus in capite, in crinibus .
 Shilâcâ, *vulgò* filum ferreum, aereum .
 Shilpam, venustus; item opus artificis; item perfectio, concinnitas .
 Shilpapurusza, vir perfecti corporis, et optimae staturae .
 Shilpashâstra, ars mechanica .
 Shilpi, qui mechanicam exercet .
 Shilpâcyam, quaedam species carminis .
 Shincâri, h. fuco illitus . Rectius *shrangâri* .
 Shira, shirassa, caput .
 Shiva, id est, *Bonus*, tertius indicat Trinitatis deus; *Rudra*, *mahêshvara*, *ishvara*, idem . *Shivam*, bonitas .
 Shivadiksha, secta philosophica, *Shiva* deum super omnia exaltans .
 Shivâleyam, templum *Shivae* .
 Shivâra, repetitio nominis *Shiva*, cui annexa est peccatorum remissio .
 Shishna, membrum virile .
 Shishu, pupus, pupa; res parva, animal pusillum .
 Shishtam, superfluum, reliquum, reliquiae .
 Shiszta, h. excellens .
 Shisztaparipâla, remunerator .
 Shiszya, discipulus .
 Shitam, res frigida, gelida, humida; item frigus; *shitalam*, idem .
 Shitaca, h. frigidus, iners, hebes .
 Shitòsznam, calor humidus .
 Shicara, gutta, stilla .
 Shicram, *adv.* citò .

Shilam, conditio ; indoles ; habitus .

Shil, intonatio cantici .

Shirà, ensis ; subucula ; armilla militaris .

Shival, panni, vel lintei laxitas in textura .

Shòbhà, shòbhanam, splendor ; radiatio lucis .

Shòbhana, h. splendens, lucidus ; illustris .

Shòdhana, tentatio ; item nitor, mundities .

Shòdhi, lux, splendor ; quaedam stella .

Shòdhanamayam, res splendens .

Shòdhyam, res purificanda, emundanda ; hinc *tsharama shòdhyam*, iudicium universale, in quo peccatorum disquisitio .

Shòtarava, *vulgò* divinatio .

Shòcam, tristitia .

Shòca, facies tristis, pallida ; tumida ex morbo .

Shòca, shòki, simius, simia .

Shòlam, milium .

Shòszam, macies corporis .

Shrama, diligentia ; conatus ; labor .

Shravana, auditio, obedientia .

Shravana, shravani, h. diligens, mulier laboriosa .

Shravana, idolum quoddam .

Shrava, originale, prima scriptura, quae deinde describenda est . Archetypum .

Shreya, shreyassa, excellentia, magnitudo .

Shrèszcam, res eminentior .

Shrèszta, h. eminentior ; superior ; tribunus, &c .

Shrimàn, h. celebris, fortunatus .

Shranga, cornu .

Shripàda, pes .

Shrì, fama ; fortuna ; item *don Lekshmi* . Hinc *Shriràma*, famosus, vel fortunatus *Ràma* .

Shròta, auditus ; aures .

Shrancàram, ornatus, fucus seu color quo quis faciem imbuat, item bellè, ornatè .

Shruta, shruti, fama ; rumor ; sonus, hinc *manishruti* sonus campanae, *genashruti* rumor populi, &c .

Shrszti, creatio, rectius *srzszi*, creatio ex nihilo .

Shvāsa, shvāsam, respirium, respiratio, hinc *shvāsarudham*, impedimentum respirationis, respiratio impedita . *Aashvasata*, respirium, consolatio .

Shvā, canis, *vulgò* shvāva .

Shjāma, shjāmala, nigredo, hinc *Shjāmali*, Mercurius seu *Budha niger*, fuscus, facie fuliginosus, vide *Mali* .

Shjāmalam, res nigra, atra, fusca .

Shjāmavarnam, color niger .

Shudha, shudhi, nitor, puritas, mundities .

Shudhāmānam, res pura, nitida, sancta .

Shudhabhòdjana, cibi mundi,
abstinentia a carne et pisci-
bus, victus ex herbis et lac-
ticiniis.

Shudha, shudhicàr, h. mundus,
purus, nitidus.

Shudhicaram, purificatorium,
purificatio.

Shudhicarasthalam, purgatorium,
locus purificationis. *Uttara*
sthalam, purgatorium, seu
locus, in quo quis pro cul-
pa respondet, culpae satisfacit.

Shudhòctm, h. mundus, purus.

Shuclam, cataracta; item albe-
do; item semen virile.

Shuclapaksha, tempus medium
inter lunam novam et plenam.

Shukàya, *vulgò* clavus, navis
gubernaculum; rectius *tschu-*
càjam.

Shucra, shukren, stella Vene-
ris, nempe Lucifer, Phospho-
rus, Vesperus; *vulgò ven-*
min, piscis albus; vel *peru-*
min, piscis magnus.

Shukriva, vel sukriva, simius

quidam *Ràmae* dei famulus.

Shuni, canis femina.

Shlòca, shlòga, versus; poema,
sententia sapientis, *àrópdy-*
ma; fama.

Shrònitam, semen femineum.

Shushrùszà, famulatus; obedi-
entia; servitus; blanditiae. Di-
citur praecipuè de attenta et
accurata servitute Dei, Re-
gis, praecellentis viri.

Shùla, shùlam, tridens; hinc
shùli tridentifer; *trishùli* tri-
dentifer deus *Shiva*.

Shùlà, palumbus coloris viridis.

Shunja, shunjam, malitia; in-
vidia. *Parashubhadvèhl*, h.
invidus.

Shunyam, dies infaustus ob ali-
quod malum augurium; item
dies unus ex *nefastis* in mense.

Shrùram, robur, serenitas.

Shrùra, h. strenuus; *shrùri*,
virago, fem. fortis, strenua.

Shùrnam, melius *tschùrnam* pul-
vis medicus; pulvis, res con-
trita, trita.

perfecta ; argutiae .
 Dictio *Vritam*, carmen, versus ;
 gesta ; historia vitae,
 seu *biographia* .

Varnam, color ; Tribus ;
 laus ; radii Solis .

Sàram, vis, valor ; ju-
 stitia ; essentia, sub-
 stantia .

Hari, deus *Vishnu* ; e-
 quus ; Luna ; Sol ; leo .

Màtràn parva mensura ;
 definitio ; forma mate-
 riae .

Patram, vas ; dignitas ;
 capacitas .

Shàstra, liber ; codex ;
 scientia ; mandatum seu
 decretum . (*)

Tschaera, circulus ; rota ;
 regnum .

Antaram, haereditas ; va-
 riatio ; terminus ; mu-
 tatio .

Bela, firmitas ; robur,
 vis ; exercitus .

Hamsa, Sol ; dulcedo ;
 deus ; avis quaedam .

Jòga, meditatio, contem-
 platio ; occasio ; acu-
 men, argutia .

Sargga, natura ; certitu-

do ; creatio ; copula .
 Dictio *Bhaga*, desiderium tur-
 pe ; fama ; energia ; ma-
 guanimitas ; laus . V.
Infra .

Nimitam, causa ; augu-
 rium, pulchritudo .

Gràmani, Brahman ; prin-
 cept, primas territorii .

Varam, excellentia ; be-
 nevolentia, donum di-
 vinum, gratia, sors .

Tantri, somnus, pigritia .

Tantra, artificium, ver-
 sutiae, dolus, dece-
 ptio ; facetiae, joci fe-
 stivi .

Taniram, excellentia ; in-
 tentum ; iudicium, de-
 finitio ; versutia . (**)

Tantri, h. callidus, ver-
 sutus, illusor ; item chor-
 da citharae .

Patra, avis ; vehiculum ;
 folium ; ala avis .

Shastram, ferrum acutum ;
 sagitta .

Gaur, Sol ; res alba ; res
 flava .

Shivà, dea *Pàrvati* ; bo-
 na mulier ; alba mulier .

Pururza, anima ; vir ; deus .

(*) Hoc ita exprimit Amarasinha :

Nidisha granthajò shàstram ; shastramàjudha lðhajò. i. e.
 pro praecepto, mandato, libro (summitur) *shàstra* ; *shastra* (cum pri-
 ma a vocali brevi) pro sagitta, et ferro (acuto) .

(**) *Tantram pradhàne idhànsè sàtra pàpè paritachètè* .

Bramha ; persona .
 Dictio *Arka* , Sol ; crystallum .

Juga , jugum ; unum par ; duo .

Hasta , manus ; stella quaedam .

Pradjâ , filius ; familia ; plebs .

Suta , filius ; rex .

Linga , genus ; signum ; sexus ; phallus .

Sugueta , *Mercurius* ; item celer viator ; item pulchrè incedens .

Vrindâraca , apex , culmen ; *metaph.* h. praecipuus , superior ; ut *Muniurindâraca* , apex , caput , superior poenitentium ; item pulchritudinis apex .

Shôrzpadam , cultus per servitutem et honorem ; unde *Shôrzpada* , h. cultu, obsequio, honore insignis, item moderatus .

Vldhû , uxor filii ; mulier *absolutè* . (*)

Madhu , *madjê* , *putzparezê* , *kshaudrê* , i.e. *madhu* summitur pro *sura* dulci liquore palmeo ;

succo florum ; mele .

Dictio *A'tmâ* , diligentia ; intellectus ; mens , anima ; natura seu indoles , ingenium ; deus *Brahma* .

Brahmam vidaditatvanta-bô Brahma , *Brahmâ vipra pradâpati* . i. e.

Brahmam summitur pro scientia legis *Vêda* ; pro Ente vero Supremo , *Tatva* nuncupato ; pro poenitentia et contemplatione ; *Brahmâ* autem cum ultima vocali *a* longa , pro viro *Brahmane* ; pro deo *Brahmâ* generationum praeside .

Prêta , mortuus ; Manes .

Drizti , facies ; oculi , scientia ; aspectus ; visio .

Dhâtu , verbum ; semen humanum , matrix .

Gana , computus ; numerus ; principalitas .

Dhermarâdja , *Mercurius* ; item deus mortis *Jâma* .

Mûrti , corpus ; idolum ; durities .

Sindhu , India ; amnis *Indus* ; mare . (**)

(*) In codice ms. P. Hanxleden legitur *vidhu* cum *u* brevi , sed debet esse *vidhû* cum *u* longa , ut habet codex chart. F. Texeirae , et *Jadhishitiravidjâ* . *Vidhu* est Luna , alias *tschandramasi* dicta .

(**) *Dishê nadavishêzê-bdhu Sindhu* , i.e. *Sindhu* summitur pro regione (India) ; pro flumine peculiari et proprio ; pro *abdhi* seu mari .

Dictio *Samicram*, lingua sapien-
tum; res perfecta, con-
cinna.

Calatram, uxor; semen
femineum.

Vrshvica, scorpio; sco-
ria, recrementum. Sum-
mitur pro recremento
nucis *areca*, vel ipso
gummi Lacca, ex quo
Indi conficiunt ceram
sigillatoriam, vulgò di-
ctam *Hispanicam*.

Bhaga, fama; celebritas;
magnanimitas; poten-
tia; diligentia; effica-
cia; splendor; libido,
item pennis *muli*. Hinc
dimanat *Bhagavân* san-
ctus, celebris, potens;
et per Antonomasiâ
Budhamuni, i. e. *Her-
mes* Mercurius; *Shiva*
deus; et *Vishnu* Deus;
qui omnes attributo
Bhagavân gloriantur.
Hinc etiam procedit

Septingenta triginta tria vocabula affert in suo Dictionario *Ama-
rasinha*, quae binam, ternam, aut quaternam significationem
sibi affixam habent. Ne tempus, nec vires suppetunt, ut ea
lucubratione nostra illustremus.

Bhagavatî, i. e. sancta,
potens; et per *antien*,
dea *Pârvasî*, uxor *Shi-
vae*, quam Europaei in-
eptè *Pagodi* appellant.
Praedicti vocabuli *bha-
ga* multiplicem signifi-
cationem *Amarasinha*
exprimit hoc versu:

*Bhaga shrî câma mahât-
mja virja jatnorka kir-
tiszu*: quae divisa so-
nant, *Bhaga, shrî, câ-
ma, mahâtmja, virja,
jatna, kirti*; quae vi-
de suis locis.

*Dharmâ: punja jama njâ-
ja syabhavâtschâra sô-
mapâ*, i. e.

Dharmâ summitur pro
sanctitate; justitiâ; na-
turali indole seu natu-
ra; pro more, reve-
rentiâ; pro viro, qui
bibit sacrum herbarum
succum in sacrificio *Sô-
ma jâga*.

A D J E C T I V A.

Omnia nomina adjectiva in nominativo numeri singularis
in genere *neutro* comparent, quod quidem genus cum semper
desinat in litteram *m*, ut fere apud latinos, necesse est, ut haec

litera *m* a nomine resecta abjiciatur, dum aliquis masculino, vel feminino genere in nominibus adjectivis uti desiderat; v. g. *shāshvātā*, perpes, perpetuum, res perpetua, abjice literam *m*, erit *shāshvātā* perpetuus, *shāshvātā durgatī* perpetuus infernus; *diricchā* longum, *diriccha jātanā* longum tormentum. Adjectiva, participia praeteriti, et gerundia quamplurima ego supra in Dictionario descripsi, et semper in genere neutro collocavi dicendo: v. g. *sāndram*, res crassa, pinguis, oleosa; *sthātavjam*, res erigenda, quae stare debet; *sthitam* res stans, res collocata. Haec ergo nomina omnia ex genere neutro in masculinum, vel femininum transibunt, si ex eis literam *m* finale abjeceris; v. g. *sāndra varāha*, pinguis aper silvestris; *sthātavja sthāna*, columna, quae stare debet, columna erigenda; *sthitā puruṣa* persona stans, &c.

Adjectiva, Participia, et Gerundia.

Ablatus, a, m. *vészitām*, *valajitām*, *sanvitām*.
 Altus, a, m. *utschām*, *prāmshu*, *unadam*, *udagram*, *utschitām*.
 Alter, a, m. *anjataram*, *anjām*, *itaram*. Haec in masculino desinunt in *a* breve; in feminino in *ā* longum; in neutro in *m*. Vide supra pag. 24., et pag. 65.
 Ammotus, sublatus, a, m. *nuttām*, *nunām*, *astām*, *nisrjūtam*, *vidham*, *kshiptām*, *iritām*.
 Absumptus, nempe esu consumptus, a, m. *bhākshitām*, *tsharvatām*, *liptām*.
 Aequalis, e. *tulyām*. inaequalis, *atulyām*, *anupamām*.
 Asper, vide *rigidus*.
 Auctus, a, m. *prāvrdham*, *prādhām*, *ēdhitām*.
 Comestibilis, e. *ubadansham*, *bhākshanām*.
 Connexus, a, m. *drdham*, *samjuctām*, *sanhatām*, *sanhitām*, *samgamām*.
 Conjunctus, a, m. *juctām*, *sanjuctām*, *samjōgitām*, *ubāhitām*.
 Consequibilis, e. *prāpjam*, *gamjam*, *samasādhjam*.
 Consecratus, a, m. *arschitām*.
 Curvus, inflexus, a, m. *arālam*, *prāginām*, *gipnam*, *cuntschitām*, *natām*, *āvidham*, *cudilām*, *bhughnam*, *vallicām*. Ger-

manis inflectere est *biegen*, *einbiegen*, unde inflexus, *gebogen*; et inflexio *bug*; quae non longè distant a samscrdamico *bhuganà* inflexio, *bhugana* inflexus, curvus. *Bhugana dhanu*, arcus inflexus, curvus, Germanis *Bogen*, jaculandi instrumentum, arcus. Confer *annot.* p. 179., et p. 246. in grammatica. Damno, corruptioni, perniciiei proximus, a, m. vinàshòdmucham, pakvam.

Dexter, a, m. oppositum sinistro; *abavasiyam*, *dakshinam*, id est, ad latus dexterum, ad dextram.

Dictus, a, m. uctam, bhàszitam, uditam, djalpitam.

Diversus, a, m. bhèdam, utschàvalam, nejcam.

Durus, a, m. carcasham, crùram, cadòram, cadinam.

Extensus, a, m. vistratam, vistrdam, tatam, stìrniam.

Fortis, e. id est, *firmus*, sthàsnu, sthirataram, sthèyam, sthàvaram.

Fortis, robustus, a, m. dheiram, subelam, vityatamam, cadinam, cadòram, drdham.

Firmus, vide *fortis* supra.

Ferox, nisztùram, carcasham, crùram, ugramam, vikramam.

Hilaris, e. pramuditam, pritam, hrsztam, muttam, trptam.

Indivisibilis, e, spasztam, asphùdam, pravjactam, akhandham, ulbanam.

Individuus, a, m. acchandham, asphùdam.

Invisibilis, e, atindriam, adershyam, apratjèksham.

Intellectu, mente perceptus, a, m. budham, budhitam, maninitam, viditam, pratipanam, avasitam.

Inconstans, lòlam, tschalanam, tschantshalam, taralam, gentam.

Infirmus, debilis, e. abelam, asthirataram. Vide in *Dictionary*.

Immutabilis, e. sadàtanam, shàshvatam; *càlavajapi*, *cùdasta* in solo genere masculino usurpantur.

Longus, a, m. dirrcham, àjatam.

Liberatus, a, m. redemptus, trànam, trètam, rekshitam, avitam, guptam.

Laudatus, a, m. shastam, prashastam, idhitam, vanàjitam, vanitam.

Malus, a, m. tanjam, duszcrtam. V. in *Dictionary*.

Mobilis, e. tschalanam, gengamamtscharam, gengam, lòlam,

- tescharàtscharam, tschantschalam, cambanam, taralam.
 Mansuetus, mrdū, sucumàram, mrdulam, shàntam.
 Mitis, còmalam, mrdū, sàdhu, shàntam.
 Modestus, a, m. dāntam, shàmitè, vinitam.
 Maltus, a, m. prabhutam, behulam, pratschuram, pràdjam.
 behu, adabhram, puradjam, bhuja, bhuri, sphàram, bhujisztam.
 Mundus, nitidus, a, m. pùtam, pavitram, shudham, mèdjam.
 Nimius, a, m. atirictam, samadhicam.
 Novus, a, m. navam, navinam, pratjam, abhinavam, nutanam.
 Numeratus, a, m. gannitam, sancchàrè.
 Obliteratus, a, m.) quod e memoria excidit, antargatam, vismrtam.
 Oblitus, a, m.)
 Omnis, e. sarvam, samam, vishvam, samastam, nicchilam,
 ashèszam.
 Occultus, absconditus, a, m. gudham, guptam.
 Obtentus, a, m. pràptam, pranihitam.
 Obtenibilis, impetrabilis. V. supra *consequibilis*.
 Parvus, a, m. statura, vāmanam, njacr, nitscha, gharva, hrsvam.
 Parvus quantitate; modicus, exiguus; alpam, alpisztam, alpijam,
 atjalpam, stòcam, kshulacam, shlacshnam, māttrà, sùkshnam,
 lavam, lèsham.
 Paucus, a, m. idem.
 Plenus, a, m. pūrnam, pùritam, sampùrnam.
 Positus, collocatus, a, m. njastam, nisrstam.
 Primus, a, m. quod antecedit, *quod incipit*, àdi, pùrvam, prat-
 hamam, àdyam, paurastjam.
 Primus, i. e. *præcipuus*, pradhānam, pramuccham, pravècam,
 uttamam, mucchjam, agrijam, parjam, parènjam, prabarha,
 paràdjam.
 Pristinus, a, m. purānam, pùrvam.
 Perpetuus, a, m. shàshvatam, nitjam, sadātanam, dhruvam.
 Profundus, imus, a, m. ānatam, namram, bandhuram.
 Remotus, distans, davjam, davisztam, dūram, sudūram.
 Rigidus, asper, a, m. cadòram, cadinam, carcaszam, drdham,
 Sanctus, a, m. punjam, shudhamānam.
 Sanctus, venerabilis, vènerandus, a, m. artschjam, artschitam,
 artschiasisztam, vanājitam.

- Sacer, consecratus, a, m. arhitè, artschitam, namassitam, abatschàbitam.
- Scissus, fissus, fractus, a, m. tshinam, tschlatam, lünam, krtam, tschiniiam, vrknam.
- Secretus, arcanus, a, m. gudham, guptam, rahasi, ràhassjam.
- Sinister, laevus, a, m. vàmam, sharirevasjam.
- Solus, a, m. èga, ègaga, ècàgui.
- Stabilis, e. sthàvaram, sthèyam, sthìrataram, gengametaram.
- Similis, e. samam, tuljam, sadersham, samanam, sadrksham.
- Unicus, a, m. eca, egaga.
- Ultimus, a, m. antam, tscharamam, antjam, pàshvimam, gekhanjam.
- Varius, a, m. sankirnam, sanculam, akirnam.
- Verecundus, a, m. hrinam, hritam, ledjitam.
- Vicinus, a, m. nèdisztam, anticatamam, upam.
- Venustus, pulcher, Vid. in *Dictionario*.
- Visibilis, e. eindriacam, pratjeksham, drszjam.

VIRORUM QUALITATES.

- Vir dives, puszta, samrdha, adhicardhi.
- Celebris, prasidha, pratitè, prathita, khjàta, vitta, vidjnàta, vishruta.
- Vir Princeps, adhibā, pati, svāmì, ishvara, ishita, adhībha, nājaca, nēta.
- grata exhibens, ishtaprada, parada, samardhaca.
- liberalis, behūprada, vadānja, sikhūaleksha, dānashaundha.
- doctus, shāsīravil, shāstradjna, antarvānani.
- modestus, vinita, dānta, nibhrta, prashrita.
- gulosus, bhakshaca, khasmara, admara.
- imprudens, avivèghi, djānma, asamikshjacārì.
- laboriosus, carmakshama, alamcarmina.
- malus, durgena, vivarna, vāmara, nūscha, prātuta.
- felix, bhāggjavān, sucti, punjavān, dhanja.
- Vilis, rēpa, niszczsza, praticrsza, arvā, avama, adhama, cutsita, khēda.
- excellens, insignis, shrēsza, sattama, puszcza, ati-shòbhana.

- piger, et stupidus, adjnè, mùdhà, mùrrkva, bàlisha, ja-
thadjàta.
- taciturnus, tusznimshila, tusznica.
- loquax, vada, vadàvada, vacta.
- tardus, lentus, iners, dirkasùtra, tschirakria.
- infirmus, imbecillis, paravasha, paratandra, paradhina, paravàn.
- luxuriosus, cupidus, càmarshila, camità, cà mukè, anuca,
camra.
- dolosus, vafer, dhùrtta, akshadèvi, kitava.
- pauper,) nisva, dina, durvidha, daridra, durggati.
- miser)
- misericors, dajàlu, erbàlu, carunica, sùrata.
- mutus, avàtschi, mùka.
- flagro verberandus, cashja, cashàrhè.

N. B. Haec omnia sunt masculini generis.

V E R B A .

ഭവതി <i>bhavati</i> , existit, est.	തൂടതി <i>tudati</i> , pungit, vexat, affligit.
പശതി <i>vasati</i> , degit, moratur.	ദിവ്യതി <i>divjati</i> , ludit, vin- cit; loquitur; corripit, re- prehendit; laudat; it.
രക്ഷതി <i>rakshati</i> , protegit, ser- vat, liberat, providet.	മുന്ദതി <i>muntshati</i> , separat.
നയതി <i>najati</i> , ducit, condu- cit, adducit.	തച്ചനയതി <i>tschorajati</i> , fu- ratur, surripit.
പചതി <i>patschati</i> , coquit, di- gerit.	പടലയതി <i>pàlajati</i> , guber- nat, regit.
നന്ദതി <i>nandati</i> , laetatur, gau- det.	അർച്ചയതി <i>artschajati</i> , colit, veneratur.
വ്യയതി <i>vajati</i> , perit, deper- ditur.	ലുന്ദതി <i>lùnàti</i> , scindit, fi- dit, secat.
നഹതി <i>nahjati</i> , ligat, jungit.	

ഗംഭിരം *gatschati*, pergit, it,
ambulat, proficiscitur.

ശംസിക്കി *thamsati*, laudat, ce-
lebrat.

ഭരതി *bharati*, portat, fert, ba-
julat.

വഹിക്കി *vahati*, vehit.

സ്നാനം *snāti*, lavat, abluit.

അനുശസിക്കി *anushāsi*, castigat,
emendat, imperat, corrigit,
providet.

പ്രശ്നം *pratschati*, interro-
gat, quaerit.

ഹരതി *harati*, eripit, aufert,
spoliat, destruit.

വദതി *vadati*, dicat, loquitur.

ജപിക്കി *gepati*, orat, recitat
preces.

ധ്യാനം *dhjānati*, considerat,
meditatur.

നിക്ഷേപിക്കി *tishta*, collocat, po-
nit; *pratishtati*, idem.

ഗമനം *dhānati*, currit.

അനുവേശിക്കി *anuvāsati*, acco-
lit; proxime, prope habitat,
cohabitat.

പ്രാപ്തം *sprhājati*, deside-

rat, concupiscit, inhiat.

ഉപവേശിക്കി *upavāsati*, ac-
colit, assidet, prope habitat,
prope sedet.

സ്മരിക്കി *smarati*, meminit, re-
cordatur.

ഋഷ്ടം *irizjati*, irascitur,
ദാതം *dadāti*, dat.

അസൂയക്കി *asūjati*, detrahīt,
invidet.

ഹസിക്കി *hasati*, ridet.

അശിക്കി *asti*, edit, comedit,
manducat.

സ്ഥാപിക്കി *runnadhī*, impugnat,
aggreditur, vi detinet, co-
git.

ഋണം *juncti*, jungit.

സൂര്യം *sunōti*, facit, exe-
quitor certam caeremoniam.

ഉച്ചം *tchinōti*, auget,
accumulat.

തന്ത്രി *tanōti*, facit, ope-
ratur; extendit.

കരം *carōti*, facit, creat,
perficit, operatur.

ബ്രവിക്കി *braviti*, loquitur, di-
cit.

സംസ്കാരദി *sansicarati*, ornat, adornat.

വികാരദി *vitanti*, perficit, facit.

ക്രിയദി *crinanti*, emit.

ഗ്രഹദി *grehanti*, accipit, capit, arripit, prehendit, recipit.

ദാദദി *dadanti*, excipit.

ദ്വൈദി *djuhiti*, vel *giuhiti*, dat et accipit: v.g. in permutatione *doni*, *pecuniae*, *tritici*.

ഘടദി *edhati*, auget, accumulatur.

പാദദി *patichati*, coquit.

സുജദി *sujati*, parit.

വ്യജദി *vajati*, deficit, perit.

മൃജദി *mrijate*, moritur, obit.

മുന്ദദി *muntichati*, separat, rescindit.

ഉച്ചദി *tschorajati*, surratur, surripit.

പാലദി *palajati*, regit, gubernat, pascit.

അർച്ചദി *artschajati*, ornat, veneratur, obsequium praestat.

ധ്വനിദി *dhvananti*, it, pergit.

നഹദി *nahjati*, ligat, vincit.

ജിഹ്വദി *gihiti*, it, pergit.

വ്രണദി *vrnniti*, eligit, deligit.

ഗ്രഹ്ണദി *grehni*, accipit, capit, apprehendit.

ഭുജദി *bhuncti*, vorat, edit, manducat; item gubernat.

ജുജുദി *juncte*, jungit.

ധാദദി *dhate*, accipit, capit, prehendit.

രന്ധദി *rundhe*, cogit, impugnatur, vi detinet, aggreditur.

ശയദി *shete*, jacet, cubat.

മനുദി *manute*, existimat.

കരുദി *carute*, facit, fit.

മുന്ദദി *tschnute*, auget, accrescit.

ബ്രുദി *brute*, dicit, dicitur, loquitur.

അന്നഭുജയെ *annabhujate*, habetur.

ഏഭുജയെ *ēdhjate*, augetur.

പാശ്ചയെ *patśchjate*, coquitur.

നന്ദയെ *nandjate*, exultatur.

വിജയെ *vijate*, dissolvitur.

ബന്ധയെ *nahjate*, ligatur.

തൂലയെ *tudjate*, dolor infertur.

ദീപ്യയെ *dīvjate*, luditur.

മുച്ഛയെ *mutschjate*, separatur.

ചർച്ചയെ *tšchorjate*, surripitur.

പാലയെ *pāljjate*, gubernatur.

അർത്ഥയെ *artschjate*, colitur, veneratio exhibetur.

അഹയെ *adjate*, comeditur.

ഭിക്ഷയെ *bhudjate*, voratur.

രൂപ്യയെ *rudhjate*, cogitur, impellitur, impugnatur, vexatur.

യുക്തയെ *judjate*, jungitur.

നിശ്ചയയെ *nitschijate*, accummulatur, augetur.

തന്ത്രയെ *tanjate*, vel *tājjate*, extenditur.

ഉച്ഛയെ *utschjate*, dicitur.

ക്രിയയെ *crijate*, creatur, fit.

വിക്രിയയെ *vicrijate*, emitur.

ഗ്രഹയെ *grehjate*, accipitur.

വിധിയെ *vidhjate*, prehenditur.

ഹയെ *hājate*, datur et accipitur.

പ്രധവംസ്യയെ *pradhvamjate*, destruitur, perit.

പ്രസൂയയെ *prasihjate*, paritur.

മൃത്യയെ *mrijate*, mors obitur.

ഹാജയെ *hājate*, itur, pergitur.

പ്രിയയെ *vrjate*, eligitur.

അതിശയംസ്യയെ *atishajjate*, incubatur, incumbitur.

മാന്ദ്യയെ *manjate*, existimatur.

അശ്വയെ *ashjate*, obtinetur.

ഹന്തി *hanti*, occidit, interficit.

ഐതി *ēti*, it, pergit.

അസ്തി *asti*, est.

ഹന്തുകെ *hanjate*, occiditur.

ഈയകെ *ijate*, itur.

അധിയകെ *adhijate*, ignoratur, non intelligitur, mente non percipitur.

ബുദ്ധികി *bubhuszati*, vult esse, amat esse.

പിപക്ഷികി *pipakshati*, vult; amat coquere.

പിപക്ഷകെ *pipakshate*, vult coqui.

യുജുകി *jujukshati*, vult jungere.

യുജുകെ *jujukshate*, vult jungi.

ബുദ്ധികി *bubhukshati*, vult vorare.

ബുദ്ധികെ *bubhukshate*, vult vorari.

വിവക്ഷികി *vivakshati*, vult dicere.

വിവക്ഷകെ *vivakshate*, vult dici.

ബോദ്ധ്യകെ *bobhujate*, iterum est, multum est, in copia est.

പദപത്യകെ *padatschjate*, dicitur, redicitur, repetitur.

പദപത്യയകെ *padatschjate*, iterum, iterumque coquitur.

ബോദ്ധ്യകെ *bobhujate*, iterumque voratur.

ഭവജകി *bhavajati*, facit, jubet, ut sit, existat.

പാടയകി *patishajati*, jubet, ut coquat; facit ut coquat.

പദയകി *padichajati*, jubet, facit ut dicat, ut loquatur.

കടയകി *kadajati*, facit, ut fiat; ut extendatur.

ധരയകി *dharajati*, facit, ut eat, ut pergat.

പാലയകി *palajati*, facit, ut gubernet, jubet gubernare.

അർച്ചയകി *artschajati*, facit, ut colat, ut veneretur.

യോജയകി *jodajati*, facit, ut jungat.

മനയകി *manajati*, facit, ut existimet.

കടയകി *kadajati*, facit fieri, jubet ut fiat,

ദേവയകി *devajati*, facit, ut

ludat, jubet ludere.

ജൂടൻ കെ *djānite*, dignoscitur, cognoscitur.

ജൂടലയകി *djasaajati*, occidit, interficit.

നിപ്രഹതി *niprahanti*, occidit, sagitta interfecit.

പിഷ്ടികി *piṣṭjati*, conterit, obruit, opprimit, interficit. *Pi-
pēze* interfecit, contusit, oppressit.

രെടചകെ *rōtschate*, placet, arridet, ejus gustu gaudet.

സ്വദകെ *svadate*, sapit, placet, sapore et gustu delectatur.

ശ്ലാകകെ *shlākate*, blanditur, adblanditur.

Nihnute, diffidit.

ശപകെ *shapate*, imprecatur, maledicit, excommunicat.

ആട്ട്യകി *crudhjati*, irascitur, furit.

Druhjati, nocet, offendit.

ദെടഡി *dogti*, mulget.

ജടചകെ *jātschate*, rogat, petit, supplicat, postulat.

ഭിക്ഷകെ *bhikshate*, elemosynam petit, mendicat.

അനുശാസിക്കു *anushāssi*, imperat, castigat, corripit, praecepit, docet.

അപഹരിക്കുക *apatschlinēsi*, spoliat, privat, rescindit, detrahit.

ഗമയകി *gumajati*, facit ire, mittit, jubet, cogit ire.

അപഗമയകി *avagamajati*, instruit, potentem, idoneum reddit, habilitat, facit ut obtineat, ut proficiat.

സ്വദപയകി *svāpajati*, jubet dormire, facit dormire.

സ്വപിക്കി *svapiti*, dormit.

സ്ഥപയകി *sthāpajati*, sistit, collocat, ponit, stare facit.

അധികരിക്കുക, insidet, incubat, super incumbit, jacet supra.

അധിഷ്ഠിക്കുക *adhjāste*, insidet, sedet, insistit.

ഹരകി, harati, eripit, abripit, auferit.

ഹാരയകി *hārajati*, est effectivum verbi *harati*.

ശിച്ഛിക്കുക *tschidjate*, scinditur,

spoliatur, rescinditur.	தனதெ <i>dajate</i> , compatitur,
பட்டெ <i>wardhate</i> , accrescit,	miseretur, miserescit.
accumulatur, increscit, au-	தூதலதெ <i>djārajati</i> , occidit,
getur.	interficat.
ததெ <i>jāti</i> , pergit, it, am-	தெத தூதெ <i>bhodjajati</i> , nutrit,
bulat.	alit, facit comedere.
ததருதெ <i>avatarati</i> , descen-	தூதருதெ <i>shushruve</i> , servit,
dit.	famulatur, obsequitur.
தருதெ <i>dharati</i> , accipit, capit,	ததருதெ <i>pashjati</i> , videt, cernit.
prehendit, aufert.	தருதெ <i>darshati</i> , aspicit, con-
தருதெ <i>viramati</i> , abhorret,	spicit, videt.
desistit, discedit, removet se	தருதெ <i>shrunditi</i> , audit.
v. g. a mendacio.	தருதெ <i>pūdjati</i> , honorat; sa-
தருதெ <i>bibhēti</i> , timet.	crificat; veneratur, colit.
தருதெ <i>trājate</i> , liberat, pro-	தருதெ <i>arabhase</i> , incipit,
tegit, defendit, servat.	inchoat.
தருதெ <i>criḍhati</i> , ludit, jocatur.	தருதெ <i>lārajati</i> , honorat,
தருதெ <i>āgatschati</i> , advenit,	blanditur, assentatur.
venit, accedit.	தருதெ <i>prapīdhati</i> , dolet,
தருதெ <i>tšcharati</i> , circumit, cir-	tristatur.
cumvolat, circulat.	தருதெ <i>shāsati</i> , castigat, cor-
தருதெ <i>bhadjate</i> , colit, sequi-	ripit.
tur, obsequitur.	<i>Dhrijate</i> , accipitur, prehendi-
தருதெ <i>djājate</i> , nascitur,	tur, capitur, suscipitur.
oritur.	தருதெ <i>bhaszati</i> , loquitur, di-
தருதெ <i>prabhavati</i> , germinat,	cit, inquit.
oritur, crescit, nascitur.	

രണ്ടാകി <i>ròdati</i> , flet;	palpavit.
ടാ <i>ruròda</i> , flevit.	പ്രദർശിച്ച് <i>pradershjati</i> , mon-
	strat.
സ്പർശിച്ച് <i>spershati</i> , tangit, palpat;	ബോധിച്ച് <i>bòdhati</i> , intelligit,
പലപ്പോൾ <i>paspersha</i> , tetigit,	percipit.

Terminations verborum in tertia persona numeri singularis, a qua reliquae ducuntur, et quae Brahmanibus *prima* dicuntur, indicant qualitatem *verbi*, et *conjugationem*, per quam inflecti debet: v. g. terminatio verbi *activi* in praedicta persona et numero in prima conjugatione desinit in *ati*, ut *bhavati*; ergo verbum *vasati*, *habitat*, est verbum *activum*, et inflecti debet per primam *activorum* conjugationem, quae est *bhavati*. E contra verba *communis* et *deponentis* exeunt in prima sua conjugatione in *ate*; ergo verbum *patschate*, *coquit*, est commune, et inflecti debet per primam conjugationem *communium* et *deponentium*, quae est *edhate*. Iterum, terminatio verbi *passivi* est *jate*; ergo verbum *crijate*, *fit*, est *passivum*, et consequenter inflecti debet per *passiva*.

Terminatio *activorum* in *prima* Brahmanica persona, nobis *tertia*, in prima conjugatione est in — *ati*.
 Secundae conjugationis in — *atti*, *adhi*, *eti*.
 Tertiae conjugationis activorum in — *noti*, *ròti*, *viti*.
 Quartaе conjugationis activorum in — *àti*.
 Quintaе conjugationis activorum in — *àti*, *òti*.

Deponentium et Communium

Primae conjugationis in — *ate*, *jate*.
 Secundae conjugationis in — *ite*.
 Tertiae conjugationis in — *cte*, *tte*, *te*, *dhe*.
 Quartaе conjugationis in — *ute*.

Passivorum

Unius et solius conjugationis in — *jate*.

Anomala terminationis activae

Conjugationis primae in — *nti*.
 Conjugationis secundae in — *ti*.
 Conjugationis tertiae in — *sti*.

'Anomala terminationis passivae exeunt in — ate, ite:

Volitiva exeunt in — szati, kshati, sati, tsati.

Verba copiae et quantitatis exeunt in — jate.

Verba effectiva exeunt in — jati.

Confer verborum conjugationes in hac grammatica a pag. 74.,
usque ad pag. 125.

ORATIO DOMINICA.

1.

പരമഹംഖല	വിമർശി	അജ്ഞാത	പിതാ:
Paramandhale,	ssthital,	asmà,	pitah
In caelo,	stans (existens)	noster,	Pater

2.

3.

തവ നാമധേയം	അർപ്പിതം	ഭവതു
Tava nàmadhejam,	artschitam,	bhavatu
Tuum nomen,	sanctificatum	sit

4.

5.

തവ നാമധേയം	അഗാധം
tava nàdjam	agatschatu
Tuum regnum	adveniat

6.

7.

തവ ഇഷ്ടം	അർത്ഥ ലോകം	ജാതം	ക്രിയകൾ
Tava tschittam	arthalòke	jathà	crijate
Tua voluntas	in caelo	sicut	fit

8.

9.

തഥാപി	ഭൂലോകം	ക്രിയകൾ
tatàpi	bhulòke	crijatàm
ita etiam	in Terra	fiat

10:

അനുദിനം	അജ്ഞാത	കിടപ്പ്	അജ്ഞാതം	അജ്ഞാതം	അജ്ഞാതം
anudinam	asmatu	bhòdjanam	asmàcam	adja	dèhi
quotidianum nostrum	cibum	nobis	hodie	da	

R r 2

11. 12.

അശ്വ 3 ദത്തമിരുനം വജം ജാഥ ക്ഷമിനാഹ
asna dattamirunam vajam jathā kshamināha
nostrī datī debitum nos sicut dimitimus

13.

14.

അശ്വതുഭ്യേനചി രഥ തവ ക്ഷാന്തവ്യം
asmatudhārāmpi tatha tava kshantavjam
nostra etiam debita ita a Te dimitenda

15.

അശ്വേന ശോധനായം അവശം മേ ക്ഷാത്വാ
asmān shōdhanāya avēsham mē khatasva
nos in tentationem ingredi nē facto

16.

തഥാശ്ചേത ദുർഗ്ഗതാ അശ്വേന രക്ഷ
tathāschēto durggatal asmān raksha.
sed ab iniquitate nos libera.

(ക്രി) യജിതം.

crijatām
fiat.

- 1 *Paramandhalē*, in caelo; est casus septimus Brahmanicus.
- 2 *Asmā*, noster; est contractio pronomini *asmācam* in 6to casu, quod significat nobis, nostrum, nostrorum, item *noster*. Recte substitui potest *na*, quod idem denotat.
- 3 *Artschitam*, res cultu, honore, sacra veneratione insignis. Substitui potest *pūdjām* venerandum, *namantām* adorandum, *pranamantām* valde adorandum.
- 4 *Bhavatu*, sit; est Imperativus verbi *bhavati*.
- 5 *Agatschatu*, adveniat; est Imperativus verbi *gatschati* seu *agatschati* advenit.
- 6 *Artham*, materia, gloria caelestis, negotium, excellentia in lingua *Samscrita*; ac proinde *arthalōgam* est caelum seu *mundus gloriæ caelestis*.

- 7 *Crijate*, fit; est passivum verbi *caròti*, facit.
- 8 *Bhu*, terra, *lògam* mundus, *bhulòke* in mundo terrestri:
- 9 *Crijatàm*, fiat; est Imperativus verbi *crijate*.
- 10 *Dèhi*, da; est Imperativus verbi *dadati* dat; potest substitui *dattal*, et melius absolute in 2da persona *dattam* da, des; nam *dèhi* est in tertia persona, et propriè sonat *des*; quod Indi honoris causa apponunt.
- 11 *Runam*, vel *udhàram* debitum, *dattam* res data; unde *dat-tamirunam* dati debitum.
- 13 *Udhàram*, debitum, idem quod *runam*.
- 14 *Kshantavjam*, res diinitenda, remitenda, toleranda. Est Gerundium in *dum* apud Latinos, ut *mama*, vel *mè cartavjam*, mihi faciendum, res mihi peragenda. In sermone Samscrutamico eleganter construitur.
- 15 *Avèsham*, ingressus, introitus in accusativo; *shòdhanàja ta-vèsham* ingressum in tentationem, *asmàn* nos, *mā* vel *na khatasva* ne facito. *Avèshati* ingreditur, intrat, *avèshajati* inducit, ingredi facit, *avèshjasva* ne inducas; sed cum simplici nomine *avèsham* elegantius construitur. *Na pravèshja* non ingrediendum; quod in oratione Dominica sermone *Devanagarico* et *Samscrutamico* a Beniamino Schultzio anno 1748. typis edita, legitur, S. Scripturae sensum non exprimit, quin immo eidem obest: nam latine redditum sonat, *nos in tentationem non ingrediendum*, *asmanu* shodhanàjam na pravesia. Vide pag. 83. in libro inscripto: *Orientalisch und Occidentalischer Sprachmeister*, Leipzig 1748. Similibus erroribus etiam aliae ejus versiones ibi adductae scatent.
- 16 *Durgatal* a peccato, ab iniquitate, a mala via. Praeplacet haec versio illis, quae in Schultzio reperiuntur, *ashubha* enim quod in nonnullis versionibus legitur, est privatio boni, *shubham* bonum, felicitas, *ashubham* non bonum, infelicitas; quod non satis orationis sensum explicat. *Durgati* infernus, miseria, pariter parum idoneum esse videtur: nam antecedenter de *tentatione* est quaestio, quae non infelicitatis, miseriae, vel inferni malum apprehendit, sed malum peccati, quod etiam ex Indorum sententia in-

felicitatis, miseriae, et inferni principium et causa est.

- 17 *Raksha*, libera, praeserva, imperativus est verbi *rakshati* liberat, servat, protegit. *Rākshatu* liberet, *raksha*, vel *rakhasāt* libera, praeserva.

நித்ய மமரபமது மகிலகதல மரஜேதக மக

பூவமதய உத்யுதே பூவதே நிமகம உபநு

Regi saeculorum immortalis, invisibili, soli Deo honor et gloria in saecula saeculorum. Amen. I. *Thim.* cap. I. v. 17.

Nitja sthāvārādershja saccala cāla Rādjñēca Sarvēshvarājja mānjantscha pranaṇvantscha niranṭaram bhavatu.

உக வபம மூம உக மூக உக நிவையம கப உத்ய

செ ம. ம. ம. ம. உக மூக

Mama vēdam sinara mama suta, mama nijōgam tava mānase sangrahāna mama putra.

Fili mi, ne obliviscaris legis meae, et praecepta mea cor tuum custodiat fili mi. *Prov.* c. 3. v. 1.

நிவையுது மூவிகெ மக. உவையுவு உயம தூமக

உவையுவு மூவ பதயு மூவ உத்யுதெகெப தூ

Tschittretu sukhite sarvām bhavelt su khamajam djeguel upānal gūdhā pādasja nanu tschermāstrēivām bhu.

Tschite in animo; *tu* est litēra seu syllaba completoria; *sukhite* in homine de se ipso contento, seu secum ipso contento; *sarvām* torus, nempe *djeguel* Mundus; *bhavel sukhā majam* existit coloris quieti, placidi, tranquillī; id est, torus Mundus apparet placidus et gaudens; *sukhamajam*, res habens colorem seu apparentiam quietis et voluptatis.

Upānal calceis, *gudha* homini calceato; *pādasja* gradienti, ambulanti, *nanu* certe, *tschermā* pelle; *strīa* ēvām cooperta ita, *bhu* terra, solum. Id est: sicut homini calceos gerenti et ambulanti terra videtur esse pelle contacta.

Sensus itaque totius hujus *ślōga*, seu sententiae gymnosophisticae, est: *Quemadmodum homini calceos induto gradienti*

terra, quam terit, pelle contexta (mollis et blanda) esse videtur: ita hominì secum ipso pacem et bonam conscientiam habenti totus Mundus apparet placidus, et bonus.

Tschittè est noster ablativus *quietis*, et casus septimus Brahmanicus; *sukita* homo animo quietus, animi quiete gaudens, *sukhite* in tali homine secum ipso contento; *sarvam djeguel* totus Mandus; *bhavel*, Imperativi II. persona tertia ex verbo *bhaviati*, est, existit. Complectitur hic Imperativus causam, benedictionem, augurium; quare *bhavel sit*, heic indicat potius bonum augurium et non imperium; augurium nempe quod totus Mundus placidus, et hilaris sit, quemadmodum ille vir, qui animi quiete gaudet; *pàdaija* est dativus nominis *pàdam* pes, qui heic pro homine gradiente ponitur, nempe pars pro toto. *Tscharma* pelle, ultimum *a* coalescit cum sequenti initiali litera *a* in *astrta*, et ex duabus brevibus fit una longa, nempe *tschermàstrta*. *Tscherma* seu *tscherman* declinatur per neutra desinentia in *n*. *Upānal* calceus seu *upānad* in casu recto, declina ut *anadhvan* taurus; *èvam* ita, simili modo, quod ob concursum vocalis *a* finalis in *astrta*, et *è* vocalis initialis in *èvam*, mutatur in *ei*, unde fit *èivam*, *astrtelvam*, *bhu* terra.

ചെല്ലു *tschèlu*, ivit, perexit. പ്രദീപിതം *pradijatam*, detur, donetur.

ദാദാരിശ്ച *dadariša*, vidit.

വിവേശിതം *vivèsha*, intravit.

ജ്ഞി *jānti*, pergunt.

ആയി *ājāti*, venit.

പ്രദൂർഭൂതം *pràdurabhut*, exivit, apparuit, manifestavit se.

പ്രജായേ *prajajau*, discessit.

അപാദം *apadal*, locutus est.

അശപി *ashāpi*, maledictus fuit, excommunicatus est.

ശപ്തം *shaptam*, res maledicta.

നാഗമം *na agamal*, non obtinuit, non acquisivit.

ഇദം കൃതം *idam kṛtè*, hoc dum fieret.

അവാസം *avasal*, habitavit.

കീർത്തനം *kīrtanam*, laus.

cārjam wikkhja ñātschei, negotio, re cognita dixit.

തവ സത്യം *ta va satja gu*, tuum verum verbum.

ജനയെ ഒരു *gena jante*, generant, faciunt.

അത്രട്ടി *atjāgi*, derelictus, abjectus.

പരിപീഡ്യ *paripīdhja*, postquam doluisset, tristatus fuisset.

പരശ ക്രൂരൻ *para mrshal*, tetigit, attigit.

പ്രദിപത്രി *pradipādja*, restituto, dato, donato.

സസജ്ജ *sasardja*, usus est, utebatur.

താൻ തവ അത്ഭുതം *tal ta va ada na jōgjam*, ideo tibi hoc non convenit, non est te dignum.

നരകം അഹിരത്നൻ *naracam atschiral neja* inferno dignus, damnandus.

ഉദാഹരി *udāhāri* dictum est (ab illo).

ആഹത്യ *āhatja*, occiso illo.

ധ്രിയാതം *dhrijatam*, accipe, recipe.

പഠനം *paṭṭha*, *nam atarnja*, verbis auditis.

കരുത *maruṭ*, perpensis, expensis, consideratis.

പ്രവക്തൃമി *pravakṣjāmi*, eloquar, dicam.

പ്രദർശനം *paṭṭha*, *nam atarnja*, verbis auditis.

പദപ *khjāta Rāmam samētsja* *svātscha*, cum celebri Rāma occurso facto dixit; i. e. postquam Rāmam cursu suo, passibus suis assecutus fuisset, dixit.

ഉച്ചരിക്കാം *utschjantam*, dicantur.

സത്യം *sa tu svajam manttram adishat*, ille ipse, ipsemet orationem docuit.

ദൈവം *Dēvam bhadjēta*, Deum colat, adoret, veneretur.

ഭജ *bhadja*, adora, cole, venerare.

അകി യാത *ata jātā tasthan*, inde discedens stetit.

അമൃതം *amutschal*, sparsit, fudit, v. g. lucem, splendo-

rem, aquam, sudorem ex se.

330 *dadarè, visus est.*

ഇഹിഷ്യമിതം ഹി രൂപം അ

ശ്വൈര്യം ഹി രൂപം ത്രിഹിം

യായുര്യമി *ihā heic, judha-*
ranguè in pugnae solo, in
campo pugnae, tām te,
astrei sagittis, hatva inter-
fecto, tṛptim satietatem, jārjā-
mi assequar; nempe vindictae
satietatem te interfecto con-
sequar. In Iudhishtiravigea.

331 *praevalere non resplende-*
runt, na prasēdu.

രം കൃഷ്ണാഭിനയം *tam*
mūsyajā abhinat, ipsum ma-
nu sua trajecit, interfecit.

കൃഷ്ണാഭിനയം കവി കന്യാ
kr̥ṣṇa tscharitam cali
canmaszakṣnam, ktshnae dei
gesta, vita (lectio gestorum)
perturbationis, infirmitatis et
peccati destructio. In libro
Bhagavatā strophā 14.

കൃഷ്ണാഭിനയം *taustāva, laudavit.*

കൃഷ്ണാഭിനയം കവി *mu-*
dita manah me dēhi, hilari
corde, voluntate, mihi det.

332 *naśha te na-*

śa, Domine tibi adoratio.

അദ്വിതീയം *adja na va-*
dhja, nunc non inutile, non
incongruum.

ഭവതി പ്രസന്നാ *prasa-*
smi, in te hilatis
ego sum.

333 *isthira tschit-*

sa bhava, sarva shōcam tsadja,
firma voluntate, animo forti
esto, omnem tristitiam abji-
ce, relinque.

അമ്മി കവി *aji mama*
bāla na dīva, heus
tu, o mi puer ne lude.

അമ്മി കവി *ada kim itl*
jasha rakshjam,
hoc ideo, quia hoc modo,
quia sic fama liberanda, sal-
vanda est.

അമ്മി *jasasam, diligentiam*
adhibe, conatum exere. Con-
struitur cum dativo cui rei.
Plures construendi formas, et
exempla granthamicis literis
descripta vide in mea gram-
matica Sanscritica Romae
typis edita 1790. a pag. 160.,
usque ad pag. 167.

S s

ത്രൈശ ഖൈരികി പരമി പുതരൂ സ്വതരി നനു
 Trajà, boddhita, parama, pumân, tvamasi, nanu.
 Tres (leges), intelligens, excellens, vir, tu es, certe.
 vel. Tres. leges intelligens excellens vir tu numquid es? In *Ju-*
dhiszira vidjéa.

പ്രഹുഷി അശ്ചിത ദൈവകൃത കർമ്മകൃതസ്തു
 Vadhûzu, artschitâ, dèva màta, mama, rakshâstu.
 In mulieribus, maxime culta, Dei Mater, mea, protectio sit.
Vadhûzu casus septimus in plurali, proveniens a *vadhu*,
 mulier, in nominativo num. singularis. *Artschitâ* culta, honora-
 ta, venerata, est particip. verbi *artschatî*, colit, veneratur. *Ma-*
ma meus, vel mihi. *Rakshâ*, conservatio, protectio. *Astu* sit, ab
asti est. Quia vero concurrunt ultimum *a* in *rakshâ*, et primum
a in *astu*, ideo eliduntur duo *a* in unum *a* longum, et fit qua-
 si una dictio *rakshâstu*.

Judhiszira sect. 1v. versu 85.

ഉദിത പതികി പ്രപ്തപരം അഭിമുഖീഭൂതം

യദുഃ പ്രപതികി

സദൃശകൃതം സി സി പദപ്രപതി കൈരസഹാസകൃതം

പ്രതിവെദ

Umâ patita prâptavaram amum. niniszî. surêndra- yantâ
 âpatita

Sanâcâshamî sâ sâ Pândhava tēna saha âgâsham. prativēde.

Umâ patita, a Deae *Pârvadi* marito: *prâptavaram*, ob-
 tento favore (conspiciuus): *amum* istum. (nempe Deum *Shiva*
Pârvadi deae maritum), *niniszû* ut veheret: *Surêndra yantâ*,
 Solis auriga: *âpatita* potestatem obtinuit: *Sanâcâshamî*, coeli
 cupidus: *Sa Pândhava*, ille *Pândhava* (rex): *tēnasaha*, cum ipso
 ipso cum: *âgâsham* coelum, *prativēde* obtinuit (*Pândhava*).

Prativēde est Praeterit. perfectum II., വി. *lil* nempe verbi *Pad-*
lu gatau, intentum assequi, obtinere.

Loquitur versus de assumptione in coelum regis *Pandhu* in
 societate cum solis auriga.

Versu 89. *Gèhè àsinam pitarām sūhāl nanāma.*

Gèhè in domo, *àsinam* sedentem, *pitarām* patrem, *sūhāl* ex amore, prae amore, *nanāma* adoravit; nempe *Argiuna* celebris dux. *Nanāma*, adoravit, *lil*, seu Praet. perf. II. ex verbo *namati*, adorat.

Dèvābhya ādya tava darshanēna samasta durita kshayan: pradjan.

Dèvābhya ādya inter deos (in diis) primus: *tava darshanēna*, tuo aspectu, tuis oculis: *Samasta durita kshayam*, omnium peccatorum (malorum) extinctionem, destructionem: *pradjan* faciens, gignens.

കുറേ ദൈവ ഭക്തന്മാർക്കു നീക്കം വെക്കുക.

പവനം

Mana dèvè damayan, gegatām nātham, vèdamayam vavandè.

Mana dèvè damayan, voluntarem in Deo firmans, Deo subjiciens, mundi dominum (*gegatām nātham*), legis formam adoravit (*vèdamayam vavandè*).

Mama guru mām mā tādhyā. Mi magister me ne verbera.

Dèvam smara, āgāmi gōtschāra syā. Deum recogita, Dei memento, futura, ventura prospiciens sis.

Tatra, tamasi, yugaval, yuyudhāte. Tatra, tam, kitschacām, pramamātha; Ragghu nātha, dashānanam, yatha.

Ibi, in tenebris, semel, pugnarunt. Ibi, illum, *Kitschacām*, occidit; *Ragghu* dominus (*Rāma* ex stirpe *Ragghu*), decem vul-tuum gigantem *Rāvanam*, sicut. In *Iudhisztira*.

Anavadhāya, ātmavadhāya, nishi, ghēham, āpa.

Incautus, animae neci, noctu, domum, ingressus est, vel domum obtinuit.

Hè Harè, Harè, satatam, namōstu, rē.

O Hari (Vishnu), semper, adoratio sit, tibi.

Oratio est gentilica.

Hum, Gannapatāya, namā.

Hum, coetuum domino (nempe deo *Gannēsha*), adoratio. Particula *Om*, vel *Hum* eminenter deum *Brahma*, *Vishnu* et *Shiva* indicat, et hi tres dii per eam in compendio exprimuntur; quod

patet ex ejus etymologia in sect. *avye nānāṁśha varṅga* in ultimo versu allata. Haec est ratio, quod ea omnibus scripturis praeponatur.

സദ്യുക്തേ ദുരതേ ശതേ . Sa dhūrta narakē shēte .

Ille deceptor in inferno jacet .

പ്രദശ സഭാ പ്രതിഭാ പതകേതദന്തം പരികം സഭ
പ്രദപരം .

Dvādaśha samā, duodecim annis; *vyatītya* finitis, *nāghēśhānam* *vasatim* coelicolarum habitaculum, *sa prāvati*, ille adeptus est, obtinuit.

ശാസിച്ചു *shāsītum*, ad castigandum, castigatum .

ലാലിച്ചു *lālayanti*, blandiuntur, honorant .

ദെഹി *dēhi*, det, donet .

ഈ നമുക്കു *na ārabhāṣe*, non incipit,

പ്രദശ്വ, *khadaśva*, fac .

ഹനിച്ചു *hanizyanti*, occidunt .

ഈ നമുക്കു *āhata*, verberatus .

ലഭിച്ചു *labdhva*, obtento, acquisito .

പ്രതിഭാ *vyatītya*, finito, finitis .

ഈ പദം *aps*, obtinuit,

പ്രദശ്വ കേരി *pradashva* കേരി

Tvayā ka *śidhi dhriyate*, a te quae fama suscipitur?

നമുക്കു നമുക്കു നമുക്കു *na dadhāti*, regiam justitiam non recipit .

പ്ര. യുദ്ധം *svam yudhyasva*, tu bellas, pugnas .

ഈ നമുക്കു *āyam te* *mōham*, hoc tibi desiderium .

പ്ര. പ്രസാദം *prasaṁ* *asmī*, in te hilaris ego sum .

നമുക്കു *smāryam*, memoranda, recogitanda .

പ്ര. പ്രദശ്വ, *pradashva*, accepto, percepto .

കേരി *kāryam a-* *vasam*, faciendi impotentia .

പ്ര. കേരി *kriyāṁ*, fiat .

விவதப *vibabham*, luxit, re-
splenduit.

ந புரஸுதி *na prāsati*, non
circuibant.

அகைதப *tschueoba*, iratus
est.

நயிரம் *samprāshya anandi*,
sanguine potato exultavit.

ஸகி *tschakru*, ille
introitum, aditum in coelo
fecit.

Litterae completoriae aliquibus nominibus affixae ad com-
plendum carinen, aut syllabam, sunt haec து tu,

ஹி hi, அ tscha, ஸு sma, ஹ h, வை vey.

NUMERALIA

unum, duo, 3 4 5 6
Ecam, dvayam, trāyam, tschatvār, pantschamam, szasztam,
7 8 9 10 11 12
saptamam, asztamam, navamam, dashamam, ñcadasham, dvā-
13 14 15 16
dasham, trēyodasham, tschaturdasham, pantschadasham, szòdha-
17 18 19 20
sham, saptadasham, asztadasham, ñcònavimshal, vimshati,
30 40 50 60 70 80
trimshati, tschatvārimshal, pantschāshal, szaszti, saptati, asztā-
90 100 1000
shiri, navati, shatam, sahascam. = Prathamā *primus*, dvitīā *se-*
cundus, tritīā *tertius*, tschaturthī *quartus*, pantschamī *quintus*,
szaszti *sextus*, saptamī *septimus*, asztamī *octavus*, navamī *no-*
nus, dashamī *decimus*, ñcadashi *undecimus*, dvādashī *duodeci-*
mus, trēyōdashī *decimustertius* &c. v. g. ñcanāsa *unus natus*,
pantscha radana 5. *dentes*, dashama purusza *decimus vir*, saptā-
mā strī *septima femina* &c.

ஸகி *tschakru*, ille

அகைதப *tschueoba*, iratus est.

COROLLARIUM.

I. **S**cribunt Orientales Indi in *òlis* seu palmarum foliis, quae Samserdamicè പത്ര *patra* vel അലക്കച്ച, *alèkhjam* nuncupantur. *òlae* seu folia ex palma പാട്ട *panà* vel കരിമ്പാട്ട *carimpanà* dicta desummuntur, cultello attemperantur, perpoliuntur, et in medio finduntur; nam semper bina folia in uno caudice coalescunt, ita ut findi debeant, si ea complicare, atque litterarum apices iis iniicere velis. Fissa quatuor dorsa exhibent, quae graphio seu stylo ferreo aut chalybeo exarantur, remanente in medio. exiguo spacio, quod parvo foramini locum dat, ut per illud funiculus traici, et folia invicem adstricta et ligata continere valeat. Haec folia palmae, *Carimpana* dictae, compactae et consistentis texturae sunt, atque nervorum vi aliis quibuscumque palmarum foliis praestant. Dum scriptura per plura secula conservari, et *òla* inter patria aut domestica monumenta collocari debet, *òla* stagnanti et pingui aquae per mensem immergitur, ex qua extracta lento fumo exponitur, ut indurescat. Vidi *òlas*, quae ccc. annos numerabant. Haec scribendi ratio, et monumenta asservandi modus perantiquus est apud Indos, meminit illius Q. Curtius de rebus Alexandri M. in India gestis scribens, qui lib. 8., cap. 17. de Indis ait: *Terra lini* (rectius bambacis.) *ferax: inde plerisque sunt vestes. Libri arborum teneri, haud secus quam Cerae litterarum notas capiunt.* Et Plinius lib. 13., c. 11. *Palmarum foliis*, inquit, (non malvarum, ut dementer legunt aliqui) *primo scriptitatum: deinde quarundam arborum libris: postea publica monumenta plumbeis voluminibus, mox et privata linteis confici saepe, aut ceris.* His Plinii verbis fere tota Indica bibliographia absolvitur, quod statim lucidius patebit.

II. Altera scripturas asservandi ratio erat usus sindonum bambacinarum, quarum meminit *Nearchus*, Alexandri M. in India navium Praefectus, qui de Indis disserens apud *Strab.*

lib. 15. ait: *Indos epistolas in sindonibus scribere perelegantes, cum alii negent ullis eos usi litteris*. Hoc negavit *Megasthenes*, Seleuci Nicatoris ad Indicum regem *Sandracottum* (i. e. *Tschandracotta*) Legatus. Sed hic regem in castris convenit, ubi Indici milites non scripto, sed viva voce et memoriter omnia administrabant, templa autem Indica, in quibus Gentis monumenta asservantur, non adivit. Sane exquisitorum Indiae colorum jam meminit Job Patriarcha; neque video cur Indi non scriberent, qui jam tunc eleganter pingebant. Major semper fuit necessitas animi sui sensa absentibus prodendi et annunciaudi, quam sive se, sive alios picta tabula aut linteo ostendendi. *Parthi*, Indis proximi, teste Plinio *hist. nat.* lib. 13., cap. 11. *Vestibus litteras intexebant*; et numquid heic barbatulus quispiam censor assurgeret, qui Indos litteras colore et penicillo exprimere novisse neget?

III. Sindoribus successere vela serica; et tale est diploma *Bza-ha-rar-lyoba* M. Tibetani Lamae, quod ille PP. Cappuccinis in Tibeto verbi Dei praeconibus anno Christi 1724. tradiderat, et quod ego anno 1797. in bibliotheca S. Congr. de Propaganda Fide meis oculis conspexeram. Tale etiam est diploma *Sinico-Tataricum*, quod anno 1798. in bibliotheca Caesarea Vindobonensi, annuente praeclaro viro Michaeli Denis, bibliothecae Praefecto, vidi.

Huc pertinet linteum Sacrum Tibetanum Musei Borgiani *litteris Tibetanis* insigne, quod cyclum humanarum transmigrationum, et cruciatus ac poenas peccatorum exhibet, et quod nos produximus in *Systemate Brahmanico* ad pag. 177. tab. xxxiii, a Pictore Tibetano *Jon-de-la-hu-ri* ex archetypo sacro in *Lhas-pranga* Lhasensi asservato coloribus expressum (*). Quinimo asservatur in eodem Museo in velo serico flavi coloris Regis *Mi-Vang* diploma, quo confirmat privilegia PP. Cappuccinis jam concessa, ratumque habet diploma Lhamae Maximi, a nobis supra laudatum. Taceo heic de libris Indicis a *Samtan-Poutra*, reli-

(*) Alteram linteum Tibetanum, sed litteris destitutum, ex Museo Borgiano exhibetur fig. 1. in Dissertatione Academica de *Paradiso Indiano*, Praeside viro doctissimo D. Matth. Norberg, et Respondente Joh. Sam. Hofverberg *Londini Gothorum* a. 1797. in lucem edita.

gionis Tibetanae institutore ex *Sindhustan* seu India in *Tibeti* regna perlatis circa annum Christi Lx., quo India non exigua librorum copia affluebat, cum teste S. Epiphanio lib. 3. *contra haereses*, tom. 2. pag. 485. edit. Bas., *Septuaginta duae injucundae philosophiae species in Indorum sodalitis haberentur*. Adde his astronomos, astrologos, grammaticos, et poetas, qui utique non arenae, sed *olis* seu palmarum foliis suos versus et carmina inscribebant.

IV. Chartae bambacinae in scribendo usus apud Indos aeram Christianam superat; quod vario argumentorum genere ostendi potest. Nam in inscriptione *Monguirensi*, tom. 1. pag. 123. in libro *Asiatick Researches* inscripto, relata, pag. 127. dicitur: quod *Botti Bishuvarata Misra* Brahman adeptus fuerit omnem librorum intelligentiam. Jam vero hi libri aut ex *olis*, aut ex charta bambacina confecti fuerint est necesse, quomodo enim libri dici potuissent, nisi in materia quadam Literarum apices ostendissent? Refertur inscriptio *Monguirensis* ad annum xliii. ante Chr. natum, et haec eadem in lamina cuprea exarata est, quam ex sermone samscrdamico interpretatus est praeclarus vir Carolus Wilkins. Exstabat ergo jam illo aevo apud Indos et laminarum cuprearum usus, et certa ratio libros conficiendi, et mos lingua samscrdamica publica monumenta describendi. Aliud argumentum subministrat Dictionarium *Amarasinha*, nam hoc anno Lvii. ante aeram nostram vulgarem sub rege *Vikramaditja* ab *Amarasinha*, hujus regis amanuensi compositum fuit. Jam autem hoc ipsum vel in *olis*, vel in charta bambacina exaratum et asservatum fuerit est necesse, nam opus tantae molis, et quod multorum manibus teri debuit, in alias et alias cupreas laminas et tabulas referri et transcribi vix potuit. Idem dicendum de dulcissimis versibus *Cālidāsa*, Poetae et Philosophi Indici celeberrimi, qui *Amarasinhā* aetate praecessit, et cujus operum aliqua fragmenta affert D. Jones tom. 1. §. vi. in libro *Asiatick Researches* (*). Charta bambacina Indis est *Bambu*, Persis *بامبو*

(*) Circumfertur hodie poemā epicū in India *Cumara-Sambhava* inscriptum, i. e. *Genesis* dei *Cumara*, cujus auctor una omnium Indorum voce esse perhibetur *Cālidāsa*. Vide cod. ms. num. 11. in catalogo anglicano inscripto: *A Catalogue of Sanscrit Manuscripts pre-*

Bambah, Graecis βάμβαξ, Romanis *Bombyx*; et ex hac ipsa nomenclatura arguitur, eam esse originis Indicae. Conficitur ex recrementis sindonum, quae dum contusa et glutine oryzae coctae adstricta et perpolita sunt, efficiunt nitidam illam, stabilem et rigidam chartam, quae magnam fert vetustatem et nostram europaeam papyrum longe superat. *Le papier de l'Inde est fait de linge de coton, et enduit de colle de ris*, ait Anquetil du Perron. De hac erudite disserit Bayerus in Museo Sinico, tom. 1. pag. 76. et seq. edit. Petropol., atque ex ibi dictis, et a nobis haec relatis erroris revincitur Montefalconius, et Marchio Maffeus, qui contendunt, chartam bambacinam non nisi seculo IX. in extremo Oriente primitus confici coepisse, atque seculo X. Constantinopolim advectam, et inde in Italiam perlata fuisse. Utique origo ejus aut Indica, aut Sinica est, neque ejus vetustas, et antiquus usus apud Orientales impugnari potest ex eo, quod apud nos tardius innotuerit. Quenam enim inter nos et Indos ab Augusti Octaviani aevo usque ad seculum x. tam pacifica communicatio intercessit, quisnam certus hinc inde transitus fuit, ut artes Orientales, et praecipue chartae bambacinae usus ad nos perferretur? Vide de hoc argumento opusculum inscriptum: *Notice sur Jules-François-Paul Tauris Saint-Vincens*, à Aix, An. viii. pag. 22—23—24—25., ubi de usu *Sacchari*, aliarumque rerum ex Oriente ad nos advectarum docte disseritur, sed advectarum aevo jam senescente, id est, post bella vulgo dicta *Cruciata*, et aperto inter Massilienses nantas et Orientis mercatores pacifico commercio. Confer Trombelli, *La Diplomatica*, Napoli 1780. pag. 56—57.

In genere chartae bambacinae praecipuum locum obtinet crassior illa Peguana charta coloris atrii miro textu et compage tam insignis, ut maximam vetustatem ferat. Ex ea libri plicatiles conficiuntur, et folia plumbeo haematite exarantur. Exstat hujus chartae specimen in Museo Borgiano in codice Peguano *Prabaik* inscripto, qui iv. arga hujus chartae folia numerat. Huc pertinent permulti codices chartacei bambacini bibliothecae re-

presented to the Royal Society by Sir William and Lady Jones, by Charles Wilkins, Esq. F. R. S. — From the Philosophical Transactions.

giae Parisiensis, qualis est, ni fallor, inter Indicos *codd. mss.* num. 79. *Givâtma Paramâtma Sanvêdam*, una cum *Givaprabâdica*, et inter Anglicanos, qui regiae Societati oblati fuere a D. Jones, *cod. chart.* num. 41. *Sidhânta Caumudl* inscriptus. Inter *codd. mss.* Musci Borgiani num. iii. Compendium Legis Barmanorum a Philosopho Peguano *Mahatabassi Dhermarâgla Guru* compositum codicibus bambacinis accensetur. Sed splendore et majestate omnes a nobis recensitos codices vincit liber Peguanus *Kammuvva* inscriptus, qui regulas continet *Talapoinorum* ad institutum suum spectantes. Scriptus est in ôlis inauratis caractere quadrato Peguano nigro ex tenacissima vernice confecto, quo omnes eorum sacri codices exarantur. Ex hoc codice ego multa excerpti num. vi. pag. 85. in meo opusculo inscripto: *Musti Borgiani Velitris Codices Manuscripti Avenenses, Peguani, Siamici, Malabarici, Indostani*, Romae 1793.

V. Laminarum usus in scribendo apud Indos non infrequens neque novus. Laminam cupream *Monguirensim* inscriptio: ne Samscrdamica insignem jam supra indicavimus. Ea exarata fuit sub rege *Dêvapâla*, qui in *Monguiri* ad Gangem regnavit anno xxiii. ante Christ. Nat., quod luculenter liquet ex Catalogo Regum *Bengalae* ab academicis Anglis Calcuttensibus producto. Eadem lamina secumfert aeram regis *Vicramâditja*, qui obiit anno 57. ante Christ. Natum; quod pariter patet ex Catalogo regum Indiae a *Tedzkerat Assalatin* prolato. Ab obitu hujus regis *Vikramâditja* nova Indorum aera incoepit, quae fere in omnibus Brahmanicis monumentis reperitur. De ea Nibuhr, D. Jones, *Tedzkerat Assalatin*, P. Marcus a Tumba, Anquetil du Peron, et alii omnes, qui Indicas res attigerunt, agunt. Nequit ergo haec aera in dubium vocari, nam ita certa est, ut certa et indubia est Augusti Octaviani Caesaris mors et natiuitas. Ante aeram *Vicramâditjae*, Regis *Udjen*, Indi aera regis *ஆய்நீரம் Judhishtira* utebantur, quae in obitu regis *Vikramâditjae* 3044. annorum circulo definiebatur. Erat *Judhishtira* praecipuus *Pandavarum* dux, qui iterata pugna *Durjôdhanam* vicit et compressit. De quo bello exstat elegantissimum poema Epicum Samscrdamicum, quod ego saepe in hac Grammatica

citavi. Porro ut Lector etiam characterum specimen cognoscat, qui in India anno 23. ante Christ. Natum sub rege *Dēvapāla* in publicis monumentis locum obtinebant, promo hic ipsius inscriptionis initium.

कीदेवपातयवरु ॥ मयि नयि भ्रातृमतेः

Aliam laminam argenteam inscriptione in lingua *Maga* insignem producunt iidem Academici Angli Calcuttenses in libro jam citato, quae inscriptio refertur ad annum 904. regis *Vikramādityae*, Christi 848. Laminas cupreas regis *Perumparapil*, vulgo regis *Coccinensis*, inscriptionibus in lingua *Malajam-Tamuzze*, seu Malabarico-Tamulica praeclaras, quae Regis Chirographa continent, ipse ego plures vidi, sed praecipue illam, qua palmetum *Tattaracēri* PP. Carmelitis Discalceatis in oppido *Varāpule* in perpetuum addicitur et venditur. (a) More veterum Indiae regum habuit rex Travancoridis *Rāma Varmer* scribam virum nobilem, qui nativitates suae gentis et familiae, ac praecipuos regni eventus in laminis cupreis exarabat. Sunt ergo Indici scientia bibliographica instructissimi, et qui nulli alteri genti hac in re palmam cedant. Teste *Mandelsloe* viginti quatuor millia codicum *mss.* in sua bibliotheca numerabat اکبر *Abbar* Imperator Mugolitanus, tot nempe, quot nulla alia sive vetus sive nova Orbis bibliotheca.

Jam vero aequis critices regulis opus est in tot et tantis codicibus examinandis, discernendis, et dijudicandis. Regulas aliquas ego jam attuli in meo opusculo inscripto: *Examen Historico-Criticum Codicum Indicarum Bibliothecae S. Congregationis de Propaganda Fide*, Romae 17923 §. III. pag. 23. et seqq. Prima bona veteris, genuini, sinceri Indici Codicis nota est, si totus quantus sit lingua literali Samserdamica conscriptus.

(a) Exstant duae *lāe* in Musco Borgiano characterē et lingua *Malajam-Tamuzze* descriptae.

II. Si nullam in textu habeat admixtionem alicujus dialecti. III. Si ejus doctrina statuis, templis, moribus et ritibus Indicis est conformis. IV. Si ex aliquo templo aut ab aliquo Brahmanne sicut abstractus aut receptus. V. Si in exordio salutatione in deum *Ganēsa*, *Rāma*, aut *Vishnu* utatur. VI. Si versibus, et non prosa est compositus. VII. Si aera regis *Judhisirae* aut regis *Vikramādityae* utatur. VIII. Si per *Cāndhas* seu sectiones, et *Shlōgas* seu versus est divisus. IX. Si nihil in eo de Tataris, Turcis, aut Mussulmanis occurrit. X. Si bella Indica per currus, elephantes, pedites et equites describit, nulla pulveris pyrii facta mentione. XI. Si elementis utitur inscriptioni *Monguiventis* similibus, vel modice tantum abludentibus. XII. Si res christianas, aut Mussulmanicas ignorat. XIII. Si auctoris nomen ad calcem operis exhibet. XIV. Si ejus dictio est conformis vocabulis ab *Amarasinha* relatis, et non nova, aut ex dialectis et Samscrdamico sermone commixta. Haec et alia expendenda sunt in discernendis et dijudicandis codicibus Indicis; quibus huic corollario coronidem imponimus, et acrioris ingenii viris proponimus, ut defectui nostro consulant, et si quae minus recta sunt, corrigant, castigent, et emendent.

. F I N I S .

023137

IMPRIMATUR.

Si videbitur Rmo P. Mag. S. Palat. Apostolici.

Benedictus Fenaja Archiep. Philip. Vicer.

IMPRIMATUR.

Fr. Thomas Vincentius Pani Ord. Praed. Sac. Palatii
Apostolici Magister.

T

